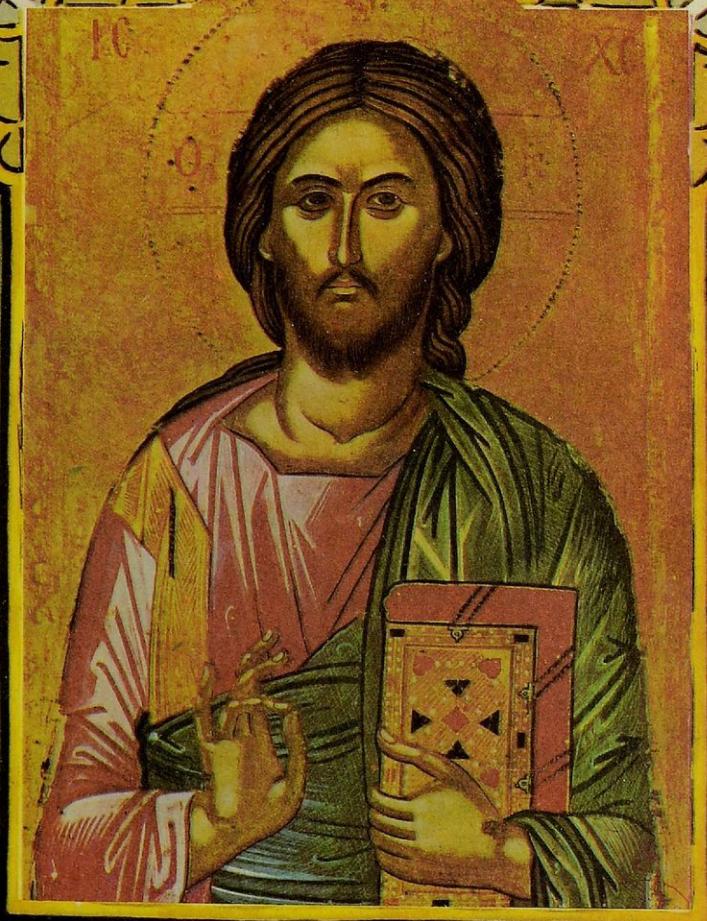

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Σ. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΟΥ, Δ.Θ.

ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑΙ 1976

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

19698

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

ΔΩΡΕΑΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Σ. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΟΥ, Δ.Θ.
ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ
Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1976

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στὰ μαθήματα τῆς φετινῆς τάξεως θὰ ἀσχοληθούμε μὲ τὴ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὸ περιεχόμενο τῆς θείας διδαχῆς εἶναι ἀποτυπωμένο στὶς θαυμάσιες Παραθολές καὶ στὴν ὑπέροχη ἐπὶ τοῦ "Ορους Ὁμιλία τοῦ Κυρίου μας. Τὰ διάφορα μαθήματα θὰ μᾶς μεταφέρουν νοερὰ στοὺς Ἀγίους Τόπους, ὅπου ὁ Κύριος ἔζησε καὶ δίδαξε, στὶς πλαγιές τῶν θουνῶν, στὰ ἀκρογιάλια τῆς λίμνης Γεννησαρέτ, στὶς πλατείες καὶ στὶς συναγωγές τῶν χωριών καὶ τῶν πόλεων. "Ἐτσι θὰ μᾶς δίνεται ἡ εύκαιρία νὰ γίνουμε καὶ ἐμεῖς οἱ σύγχρονοι ἀκροατὲς τοῦ Κυρίου, ὅπως ἀκριβῶς οἱ Ἀπόστολοι καὶ ὁ κόσμος ποὺ ἄκουγαν μὲ προσοχὴ τὸ θεῖο Διδάσκαλο. Τὸν ρωτούσαν μὲ μεγάλη διάθεση καὶ ἀπόφαση νὰ μεταφέρουν τὰ σωτηριώδη διδάγματά Του στὴν καθημερινή τους ζωή.

Αὕτη τὴ διδασκαλία τοῦ Κυρίου θὰ παρακολουθήσουμε καὶ ἐμεῖς στὰ μαθήματα τοῦ πρώτου τετραμήνου. Γιὰ νὰ ἀνακαλύψουμε τὴν ἀνεπανάληπτη ἀξία ποὺ ἔχει ἡ διδαχὴ τοῦ Κυρίου πρέπει νὰ ἔχουμε ὑπ' ὄψη μας μερικὲς βασικὲς καὶ ἀπαραίτητες ἀλήθειες.

1. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν εἶναι ἔνας Διδάσκαλος, ὅπως συνήθως γίνονται οἱ ἀνθρώποι. Ὁ Κύριος εἶναι ὁ Θεάνθρωπος Μεσσίας καὶ Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου. Εἶναι τὸ δεύτερο Πρόσωπο τῆς Παναγίας Τριάδος ποὺ καταδέχτηκε «δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σαρκωθῆναι ἐκ τῆς Ἀγίας Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας ἀτρέπτως ἐνανθρωπήσας» (Ἀπὸ τὴ Λειτουργία τῆς Ἐκκλησίας μας). Ὁ Κύριος ἔγινε ἀνθρώπος καὶ ἔνωσε στὸν Ἑαυτό Του τὴ θεία Φύση μὲ ὀλόκληρη τὴν ἀνθρωπότητα. Σ' αὐτὴ τὴν ἔνωση θρίσκεται ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Δηλαδὴ ὁ ἀνθρωπός γίνεται σωστὸς καὶ ἀληθινός, ὅταν ἔνωθη κατὰ χάριν καὶ κοινωνήσῃ μὲ τὸ Θεό. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος μᾶς καλεῖ κοντά Του. Γιὰ νὰ κοινωνήσουμε στὴ θεία Ζωὴ Του καὶ ἔτσι νὰ σωθοῦμε.

2. Ἐπὸ αὐτὰ τὰ λίγα καταλαβαίνομε στὶ ὁ Κύριος μὲ τὴ διδασκαλία Του δὲν μᾶς προσφέρει μόνο μερικές ὠραῖες ἀλήθειες καὶ ἡθικά διδάγματα. Τὸ κῆρυγμα τοῦ Κυρίου είναι λόγος σωτηρίας. Δηλαδὴ μὲ τὸ λόγο Του ὁ Χριστὸς μᾶς προσφέρει τὸν ἴδιο τὸν 'Ἐαυτό Του. Γι' αὐτὸ μᾶς λέγει: «... ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον... καὶ μεταθέθειν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν» (Ἰω.: ε' 24). 'Ο λόγος τοῦ Χριστοῦ είναι ἡ ζωὴ μᾶς. Καὶ δὲν μποροῦμε νὰ ζοῦμε ἀληθινὰ χωρὶς νὰ τρεφώμαστε μὲ τὸ λόγο τοῦ Κυρίου. "Ἄς θυμηθοῦμε τὴν ἀπάντηση τοῦ Κυρίου στὸ σατανᾶ: 'Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἀνθρωπος, ἀλλ ἐπὶ παντὶ ρήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ» (Ματθ' δ' 4).

3. 'Ο λόγος τοῦ Κυρίου δὲν ἀπευθύνεται μόνο σὲ ὄρισμένους ἀνθρώπους, ἀλλὰ σ' ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα, ποὺ ὁ Κύριος μὲ τὴ Σάρκωσή Του ἔνωσε μὲ τὸ Θεό. Εἶναι τὸ μυστήριο τῆς Ἔκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἡ νέα οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ, ὅπου ὅλοι οἱ ἀνθρωποι είναι ἀδελφωμένοι στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου.

'Η διδασκαλία λοιπὸν τοῦ Χριστοῦ ἔχει παραδοθῆ στὴν Ἔκκλησία Του, γιατὶ ἐδῶ μέσα οἱ ἀνθρωποι ἔνωνται μὲ τὸ Χριστὸ καὶ τὸ Θεό. 'Επομένως ἀντλοῦν τὴ σωτηρία, ποὺ ὁ Χριστὸς μᾶς προσφέρει ἀπὸ τὸ θεῖο λόγο Του.

Γιὰ νὰ ἀκούσωμε λοιπὸν καὶ ἐμεῖς σήμερα τὴ διδαχὴ τοῦ Κυρίου πρέπει νὰ εἴμαστε ἑνσωματωμένοι στὴν Ἔκκλησία. Καὶ εἴμαστε μέλη τῆς Ἔκκλησίας ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ βαπτισθήκαμε «εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος».

4. Πρέπει λοιπὸν νὰ θρεθοῦμε στὸ χῶρο τῆς Ἔκκλησίας γιὰ νὰ ἀκούσωμε σωστὰ καὶ ἀληθινὰ τὴ διδασκαλία τοῦ Κυρίου. Θὰ πρέπει νὰ παρακολουθήσωμε τὸ λόγο τοῦ Χριστοῦ, ὅπως Τὸν προσφέρει καὶ Τὸν ζῆ ἡ Ἔκκλησία στὴ ζωὴ Της, ποὺ είναι ἡ λειτουργικὴ καὶ λατρευτικὴ σχέση τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ Χριστό. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος φανερώνει τὸ λόγο Του, τὸ Εὐαγγέλιο μέσα στὴ Λειτουργία τῆς Ἔκκλησίας μᾶς καὶ Τὸν ὀλοκληρώνει, ὅταν μᾶς καλῇ νὰ τροφοδοτήσωμε τὸν ἑαυτό μᾶς μὲ τὴ Ζωὴ Του, καὶ νὰ κοινωνήσωμε στὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα Του.

"Ἐξω ἀπὸ αὐτὴ τὴν κοινωνία δὲν μπορεῖ ὁ ἀνθρωπος νὰ ἀκούσῃ καὶ νὰ καταλάβῃ τὸ λόγο τοῦ Χριστοῦ. 'Η Ἔκκλησία μᾶς ζῆ μὲ τὸ λόγο τοῦ Κυρίου, γι' αὐτὸ καὶ ἔχει τοποθετημένο τὸ ιερὸ Εὐαγγέλιο πάνω στὴν 'Αγία Τράπεζα. Τὸ Εὐαγγέλιο είναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, ποὺ Τὸν προσκυνάμε, ὅταν γίνεται ἡ μικρὰ Εἰσοδος καὶ ὁ ιερέας μεταφέρει μὲ πομπὴ τὸ Εὐαγγέλιο στὴν 'Αγία Τράπεζα, ώστε νὰ ἀρχίσῃ ἡ ιερουργία τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εύχαριστίας.

5. Τὸ θιθλίο μᾶς ἔχει λάθει ύπ' ὅψη του αὐτές τὶς ἀλήθειες. Γι' αὐτὸ μᾶς προσφέρει δρισμένα κείμενα ποὺ είναι παρμένα ἀπὸ τὴν 'Αγία Γραφή, τὴ Λειτουργία καὶ τὴν ύμνολογία τῆς Ὁρθοδόξου Ἔκκλησίας. "Ολα αὐτὰ μᾶς δείχνουν τὸν τρόπο ποὺ οἱ ἀνθρωποι τῆς Ἔκκλησίας φωτίσθηκαν ἀπὸ τὸ 'Αγιο Πνεῦμα καὶ κατάλαβαν τὸ περιεχόμενο τοῦ θείου κηρύγματος τοῦ Κυρίου. 'Η διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ είναι ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, γιατὶ ὁ ἀνθρωπος στὴν Ἔκκλησία ζυμώνει τὴ ζωὴ του μὲ τὸ λόγο τοῦ Κυρίου.

6. Μ' αύτές τις άρχες είναι γραμμένα και τὰ μαθήματα ποὺ θὰ διδάχθησ. Τὸ περιεχόμενό τους είναι τέτοιο ποὺ τροφοδοτεῖ ὀλόκληρο τὸν ἄνθρωπο καὶ ὅχι μόνο, π.χ. τὸ μυαλό του. Γι' αὐτὸ τις σελίδες τοῦ βιβλίου δὲν μπορεῖς εὔκολα νὰ τὶς ἀπομνημονεύσῃς. Δὲν γράφτηκαν γιὰ νὰ τὶς μάθης «ἄπ' ἔξω καὶ ἀνακατωτά», ὅπως συνήθως λέμε.

Χρειάζεσαι λοιπὸν μιὰ ἑσωτερικὴ πειθαρχία καὶ ἕνα σύστημα μελέτης. Νὰ διαβάζῃς μιὰ φορὰ ὅλο τὸ κεφάλαιο, ἀλλὰ προσεκτικὰ καὶ μὲ τὶς πνευματικές σου δυνάμεις προσηλωμένες στὸ περιεχόμενό του. "Οπου συναντᾶς δυσκολίες, μπορεῖς μ' ἔνα μολύβι (ὅχι στυλό) νὰ ὑπογραμμίζῃς ἢ νὰ γράφῃς τὴν ἀπορία σου στὸ περιθώριο τοῦ βιβλίου. Αὐτὸ θὰ σὲ βοηθήσῃ στὴ συζήτηση τῆς τάξεως, ποὺ θὰ κάνετε μὲ τὸν καθηγητή σου.

'Αφοῦ καταλάβῃς τὸ κεντρικὸ θέμα τοῦ κεφαλαίου, μπορεῖς νὰ μελετᾶς κάθε παράγραφο χωριστά. Νὰ μαθαίνης ἀπ' ἔξω τὰ βασικὰ σημεῖα καὶ νὰ είσαι σὲ θέση νὰ προσφέρῃς καὶ σὺ τὴ γνώμη σου στὴν ἐπεξεργασία τοῦ θέματος ποὺ ἀπασχολεῖ τὴν τάξη. Νὰ προσπαθῇς νὰ λέεις τὸ μάθημα μὲ δικά σου λόγια. Αὐτὸ θὰ σὲ βοηθήσῃ καὶ στὴ γλωσσική σου κατάρτιση, ἀλλὰ θὰ σοῦ δίνῃ καὶ μιὰ χαρά: θὰ συμμετέχῃς στὸ μάθημα ὅχι μηχανικά καὶ ἐπιφανειακά, ἀλλὰ οὐσιαστικά καὶ προσωπικά. Τὴν περίληψη νὰ τὴν μαθαίνης ἀπ' ἔξω, ἀλλ' ὅμως πάντοτε στὸ τέλος τοῦ μαθήματος καὶ ποτὲ στὴν ἀρχή.

Τὰ κείμενα θὰ τὰ ἐπεξεργασθῆσι μὲ τὴν πολύτιμη βοήθεια καὶ συμπαράσταση τοῦ καθηγητοῦ σου. Τελικά οἱ ἀσκήσεις - ἐρωτήσεις είναι μιὰ καλὴ εύκαιριά νὰ κάνης μὲ ζωντάνια τὴν ἐπανάληψη τῆς διδακτικῆς ἐνότητας. Νὰ προσπαθῇς νὰ ἀπαντᾶς στὰ ἐρωτήματα, ὅχι μὲ τὶς λεξεῖς τοῦ βιβλίου, ἀλλὰ ὅπως τὸ αἰσθάνεσαι καὶ τὸ ζῆς. "Αμα πειθαρχήσῃς σ' αὐτὸ τὸν τρόπο τῆς ἐργασίας, τότε θὰ νιώθης μέσα σου μιὰ δημιουργικὴ εύχαριστηση.

Δὲν θὰ προέρχεται μόνον ἀπὸ τὸ δικό σου κόπο, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ φωτισμό, ποὺ ὁ Θεός δίνει στὶς περιπτώσεις αὐτές. Ἀξίζει κανεὶς νὰ ἐργασθῇ μὲ ὅλη του τὴν καρδιά, γιατὶ ὁ λόγιος τοῦ Χριστοῦ ζωντανεύει τὸν ἄνθρωπο. Χαρίζει σ' αὐτὸν τὴν ἀληθινὴ ἀνάπτυξη καὶ προκοπὴ καὶ πρὸ πάντων τὴν αἰσθηση ὅτι είναι ἐνωμένος μὲ τὸ Θεό στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν συνανθρώπων του.

Συντομευμένες λέξεις άπο τὰ θελία τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

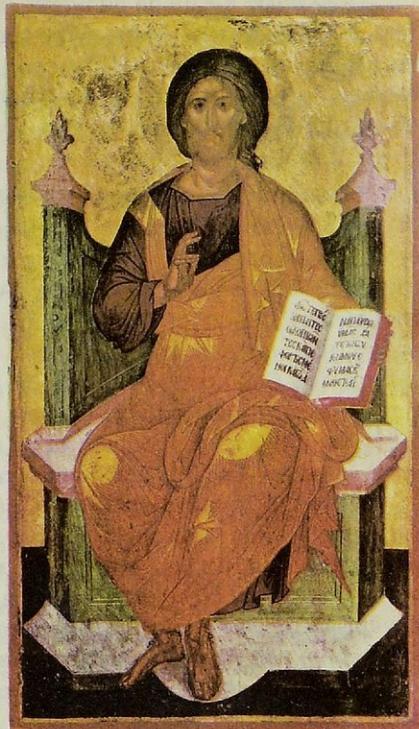
1. Από τὴν Παλαιὰ Διαθήκη

- ΓΕΝΕΣΙΣ = Γέννησις.
ΞΟΔΟΣ = Εξέδοσις.
ΛΕΥΤΙΚΟΝ = Λευτίκη.
ΑΡΙΘΜΟΙ = Αριθμοί.
ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ = Δευτέρων.
ΙΗΣΟΥΣ ΝΑΥΗ = Ἰησοῦς Ναύα.
ΚΡΙΤΑΙ = Κριταί.
ΡΟΥΘ = Ρουήθ.
ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ Α' = Α' βασιλείων.
» Β' = Β' βασιλείων.
» Γ' = Γ' βασιλείων.
» Δ' = Δ' βασιλείων.
ΠΑΡΑΔΕΙΠΟΜΕΝΩΝ Α' = Α' παραδείπομενων.
» Β' = Β' παραδείπομενων.
ΕΣΔΡΑΣ Α' = Α' εσδρας.
ΕΣΔΡΑΣ Β' = Β' εσδρας.
- ΝΕΕΜΙΑΣ = Νεεμά.
ΤΩΒΙΤ = Τωβίτ.
ΙΟΥΔΙΘ = Ιουδίθ.
ΕΣΘΗΡ = Εσθίρ.
ΙΩΒ = Ιώβ.
ΨΑΛΜΟΙ = Ψαλμοί.
ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ = Παροιμίαι.
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΣ = Λέκκλα.
ΑΣΜΑ ΑΣΜΑΤΩΝ = Ἄσμα.
ΣΟΦΙΑ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ = Σοφία Σολομώντος.
ΣΟΦΙΑ ΣΕΙΡΑΧ = Σοφία Σειράχ.
ΩΣΗΕ = Ωσή.
ΑΜΩΣ = Αμώσ.
ΜΙΧΑΙΑΣ = Μιχαήλ.
ΙΩΗΛ = Ιωηήλ.
ΟΒΔΙΟΥ = Οβδίο.
- ΙΩΝΑΣ = Ιωνί.
ΝΑΟΥΜ = Ναού.
ΑΒΒΑΚΟΥΜ = Αββακού.
ΣΟΦΟΝΑΙΑΣ = Σοφοναΐα.
ΑΓΓΑΙΟΣ = Αγγείος.
ΖΑΧΑΡΙΑΣ = Ζαχαρία.
ΜΑΛΛΑΧΙΑΣ = Μαλλαχία.
ΗΣΙΑΙΑΣ = Ησιαία.
ΙΕΡΕΜΙΑΣ = Ιερεμία.
ΒΑΡΟΥΧ = Βαρούχ.
ΘΡΗΝΟΙ ΙΕΡΕΜΙΟΥ = Θρηνοί Ιερεμίου.
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΕΡΕΜΙΟΥ = Επιστολή Ιερεμίου.
ΙΕΖΕΚΙΗΛ = Ιεζεκίηλ.
ΔΑΝΙΗΛ = Δανιήλ.
ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Α' = Α' Μακκαβαίων.
» Β' = Β' Μακκαβαίων.
» Γ' = Γ' Μακκαβαίων.

2. Από τὴν Καινὴ Διαθήκη

- ΜΑΤΘΑΙΟΣ = Ματθαίος.
ΜΑΡΚΟΣ = Μάρκος.
ΛΟΥΚΑΣ = Λουκᾶς.
ΙΩΑΝΝΗΣ = Ιωάννης.
ΠΡΑΞΕΙΣ = Πράξεις.
ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ = Ρωμαϊκούς.
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α' = Α' Κορίνθιος.
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β' = Β' Κορίνθιος.
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ = Γαλαταί.
- ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ = Εφεσίοις.
ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ = Φιλιππησίοις.
ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ = Κολασσαῖοι.
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α' = Α' Θεσσαλονίκη.
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β' = Β' Θεσσαλονίκη.
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α' = Α' Τιμόθεος.
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β' = Β' Τιμόθεος.
ΠΡΟΣ ΤΙΤΩΝ = Τίτων.
ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ = Φιλημόνος.
- ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ = Εβραίοις.
ΙΑΚΩΒΟΥ = Ιακώβου.
ΠΕΤΡΟΥ Α' = Α' Πέτρου.
ΠΕΤΡΟΥ Β' = Β' Πέτρου.
ΙΩΑΝΝΟΥ Α' = Α' Ιωάννου.
ΙΩΑΝΝΟΥ Β' = Β' Ιωάννου.
ΙΩΑΝΝΟΥ Γ' = Γ' Ιωάννου.
ΙΟΥΔΑ = Ιούδα.
ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ = Αποκάλυψη.

Η
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
ΤΟΥ
ΙΗΣΟΥ
ΧΡΙСΤΟΥ

Χριστὸς Παντοκράτορας. Εἰκόνα στὸ Μουσεῖο Ζακύνθου (γύρω στὸ 1600).

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΩΤΗ: ΤΟ ΕΡΓΟ ΚΑΙ Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

1. Τὸ ἔργο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τὸ ἔργο τοῦ Κυρίου. Τὸ ἔργο τοῦ Κυρίου ἦταν νὰ προσφέρῃ σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τὴ σωτηρία τους. Δηλαδὴ νὰ καταλύσῃ τὸ ἀπέραντο χάσμα, ποὺ ὑπήρχε ἀνάμεσα στὸ Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ποὺ ἡ ἀφορμὴ του βρισκόταν στὴν ἀμαρτίᾳ. Ἡ σωτηρία προσφέρθηκε στὸν ἀνθρωπὸ μὲ τὴ σταυρικὴ θυσία καὶ τὴν ἐνδοξὴν Ἀνάστασην τοῦ Κυρίου.

Πρὶν ὅμως ὁ Κύριος θυσιασθῆ, εἶχε ἀρχίσει τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἦταν: νὰ τοὺς βοηθήσῃ νὰ ἀναγνωρίσουν καὶ νὰ πιστεύσουν ὅτι εἶναι «ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος». Ό Κύριος πρόσφερε αὐτὴ τὴ βοήθειά Του: α) μὲ τὰ θαύματά Του καὶ β) μὲ τὴ διδασκαλία Του.

Τὰ θαύματα τοῦ Κυρίου. Ό ανθρωπος περίμενε τὴ σωτηρία του μὲ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Μεσσία. "Επρεπε ὅμως ὁ Χριστὸς νὰ παρουσιάσῃ στὸν κόσμο δρισμένα «σημεῖα» γιὰ νὰ φανερώσῃ πῶς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ ὁ Ἱδιος ὁ Θεός. Απὸ τὰ χρόνια τῆς Παλαιᾶς Διαθῆκης ἤξεραν ἀκόμα οἱ ἀνθρωποι ὅτι ὁ Μεσσίας θὰ ἀποκαλύψῃ στὸν κόσμο τὸ μυστήριο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ή κοινωνία τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ στὸν ἀνθρωπο. Σὲ μιὰ τέτοια βασιλείᾳ δὲν ἔχει θέση ὁ πόνος καὶ ή δυστυχία, οἱ θλίψεις καὶ οἱ ἀρρώστιες, τὰ βάσανα καὶ ὁ θάνατος. Γι' αὐτὸ ὁ Κύριος ἀρχίζει τὸ ἔργο Του ἀνάμεσα στὸ λαὸ μὲ τὰ «σημεῖα» Του, δηλαδὴ τὰ θαύματά Του.

Βέβαια ὁ Κύριος πρόσφερε μὲ τὶς θαυματουργικὲς θεραπεῖες Του μιὰν ἀνακούφιση ἀπὸ τὸν πόνο τῆς ἀρρώστιας. Μᾶς ἔδειχνε πῶς μέσα στὴν καρδιά Του εἶχε βάλει τὸ δικό μας ἀνθρώπινο πόνο. "Η στάση Του ἦταν ἐκδήλωση τῆς ἀπειρηγης ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ὅπως μᾶς φανερώνεται στὸ μυστήριο τῆς βασιλείας Του. Τὰ θαύματα λοιπὸν τοῦ Κυρίου μᾶς θυμίζουν πολὺ περισσότερο τὸ γεγονὸς τῆς βασιλείας. Εἶναι ἔνας ἀγωγὸς μέσα ἀπὸ τὸν ὅποιο διοχετεύεται ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ στοὺς ἀνθρώπους.

Ἡ πίστη τοῦ ἀνθρώπου στὸ Θαῦμα. Τὸ θαῦμα τὸ ἀναγνωρίζει μόνο ἐκεῖνος ὁ ἀνθρωπος, ποὺ πιστεύει στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου. "Ἡ πίστη στὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ νὰ μπορέσῃ ὁ ἀνθρωπος νὰ πλησιάσῃ τὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴ τὴν πίστη ζητοῦσε καὶ ὁ Κύριος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους πρὶν ἀπὸ τὴν τέλεση τῶν θαυμάτων. «Ἐι δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι» (Μάρκ. θ' 2-3). Μὲ τὴν πίστη ὁ ἀνθρωπος ἐγκαταλείπει τὸν ἑαυτό του στὴν ἀγάπη καὶ τὴν φροντίδα τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὐτὸ εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ νὰ παραδεχθῇ ὁ ἀνθρωπος τὰ θαύματα τοῦ Κυρίου. Πάντοτε ὁ Χριστὸς ρωτούσε τοὺς ἀνθρώπους: «Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι;... κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν» (Ματθ' θ' 28-29).

Αὐτὴ τὴν πίστη στὸν Κύριο ἀρνήθηκαν νὰ προσφέρουν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. Δὲν μπόρεσαν νὰ πείσουν τὸν ἑαυτό τους ὅτι στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου ἔβλεπαν τὸν ἀληθινὸ Μεσσία, τὸν Υἱὸ τοῦ

ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ἔτσι οἱ Φαρισαῖοι ἀρνήθηκαν τὸ σκοπὸ τῶν θαυμάτων τοῦ Κυρίου. Φυσικὰ δὲν μπόρεσαν νὰ τὰ ἀρνηθοῦν ὡς γεγονότα, γιατὶ οἱ ἕδιοι πιστοποιοῦσαν τὶς διάφορες ύπερφυσικές θεραπείες τοῦ Κυρίου. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ ἔλεγαν κακόπιστα ἥταν ὅτι «ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκθάλλει τὰ δαιμόνια» (Ματθ. θ' 34). Ὁ ἀπλὸς ὅμως καὶ ἀπονήρευτος λαός ἔλεγε: «Οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν» (Μάρκ. Β' 12). Ὁ δὲ Κύριος σημείωνε γιὰ τὰ θαύματά Του. «Τὰ ἔργα ἃ ἔγὼ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ» (Ιω. ε' 36).

Ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου. Ἡταν ἔνα ἀληθινὸ καὶ ζωντανὸ θαῦμα, ποὺ πρόσφερε στοὺς ἀνθρώπους τὴν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ὁποιος τὴν ἀναγνώριζε, τὴν ἔκανε προσωπικό του κτῆμα. Τὸ βασικὸ περιεχόμενο στὸ κήρυγμα τοῦ Κυρίου τὸ βρίσκουμε στὸν εὐαγγελιστὴ Μᾶρκο: «... κηρύσσων (ὁ Ἰησοῦς) τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ» (Μάρκ. α' 14).

Μὲ αὐτὴ τὴ διδασκαλία τοῦ Κυρίου γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ θὰ ἀσχοληθοῦμε στὰ φετινά μας μαθήματα. Γιὰ τὰ θαύματα τοῦ Κυρίου εἶχαμε μιλήσει στὰ περυσινὰ μαθήματα τῆς Καινῆς Διαθήκης. Βέβαια ἀνάμεσα στὰ θαύματα καὶ τὴ διδασκαλία τοῦ Κυρίου ύπάρχει μᾶς βαθιὰ σχέση. Καὶ τὰ δυὸ μᾶς φανερώνουν καὶ μᾶς προσφέρουν τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. «Οσα ὁ Κύριος μᾶς προσφέρει μὲ τὰ θαύματα, μᾶς τὰ ἐπεξηγεῖ μὲ τὴ σωτήρια διδασκαλία Του. » Εἳσι λοιπὸν στὰ μαθήματά μας γιὰ τὴ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ θὰ θυμῷμαστε καὶ τὰ θαύματά Του.

Ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου ὄνομάζεται στὴν Καινὴ Διαθήκη καὶ μὲ τὴ λέξη διδαχὴ. Καὶ μάλιστα χαρακτηρίζεται ὡς «καινὴ διδαχὴ», δηλαδὴ καινούργια διδαχὴ, διδασκαλία. «Τί ἐστι τοῦτο; τὶς ἡ διδαχὴ καὶ νὴ αὔτη, ὅτι κατ' ἔξουσίαν...» (Μάρκ. α' 27). Ἔτσι ρωτοῦσαν οἱ Ἰουδαῖοι, ὅταν ἀκούγαν τὸν Κύριο νὰ τούς διδάσκῃ. Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ὅταν θέλησαν νὰ ἀκούσουν τὸ κήρυγμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὸν Ἀρειο Πάγο, τοῦ εἶπαν: «... δυνάμεθα γνῶναι τὶς ἡ καινὴ αὔτη ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχὴ»; (Πράξ. ιζ' 19).

Ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου δὲν μοιάζει μὲ τὶς διδασκαλίες τῶν ραθίνων (διδάσκαλοι τῶν Ἰουδαίων), ποὺ μὲ τὰ λόγια τους ἐξηγοῦσαν τὸ Μωσαϊκὸ Νόμο. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μὲ τὸ λόγο Του πρόσφερε στοὺς ἀνθρώπους τὸν Ἐαυτό Του. Ὁ Κύριος ὄμιλει «ὡς ἔξουσίαν ἔχων» (Ματθ. ζ' 29). «Οποιος πιστεύει στὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ, πιστεύει καὶ στὸ Θεὸ καὶ ἔτσι ἀπολαμβάνει τὴ σωτηρία του. «Αὕτη δὲ ἔστιν

ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν» ('Ιω. ιζ' 3).

Δὲν μᾶς είναι δυνατὸν νὰ ἀναπτύξωμε ὄλοκληρη τὴ διδασκαλία τοῦ Κυρίου. Θὰ περιοριστοῦμε σὲ μερικές ἀπὸ τὶς παραβολές Του. Στὴν ἐπὶ τοῦ "Ορους Ὁμιλία Του καὶ στὶς τελευταῖες διδαχές Του στοὺς μαθητὲς πρὶν ἀπὸ τὴ σταυρική θυσία Του.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. 'Ο Κύριος προσφέρει τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων μὲ τὰ θαύματά Του καὶ τὴ διδασκαλία Του. Φανερώνει τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ στὴν ὁποία πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐμπιστευθῇ ὄλοκληρωτικὰ γιὰ νὰ γίνη μέτοχος τῆς θαυματείας τοῦ Θεοῦ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «'Ο τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέθηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν» ('Ιω. ε' 24).

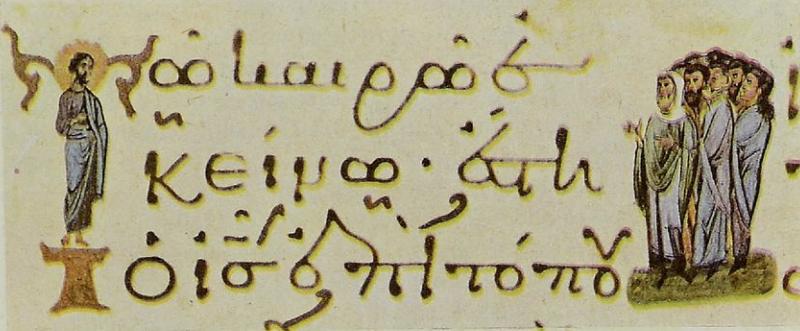
2. «Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασι ταῦτα παρακαλουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἑκθαλοῦσι· γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς ὅφεις ἀροῦσι· καν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψει...» (Μάρκ. ιστ' 17-18).

3. «Ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ» ('Ιω. θ' 11).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- 1) Τί πρόσφερε ὁ Κύριος μὲ τὰ θαύματά Του; 2) Τί χρειάζεται ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ δεχθῇ τὰ θαύματα τοῦ Κυρίου; 3) "Ἐνας ὕμνος τῆς Ἐκκλησίας μας λέγει ἀνάμεσα στὰ ἄλλα: "... πεφανέρωται δὲ τὰ θαύματα τοῖς προσκυνοῦσιν ἐν πίστει τὸ μυστήριον...". Ποιὸ δεῖναι τὸ νόημά του; 4) Τί πρόσφερε ὁ Κύριος μὲ τὴ διδασκαλία Του;

‘Ο Ιησοῦς διδάσκοντας. Μικρογραφία από Εὐαγγελιστάριο τῆς Ι. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἀγίου Όρους (11ος αι.).

2. Τὸ Εὐαγγέλιο τῆς θασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ἡ θασιλεία τοῦ Θεοῦ στὴ διδαχὴ τοῦ Κυρίου. “Ολες οι ύποσχέσεις ποὺ ὁ Θεὸς ἔδωσε στοὺς ἀνθρώπους μὲ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη, πραγματοποιήθηκαν ὀλοκληρωτικὰ στὸν Ἰησοῦ Χριστό. Ὁ Κύριος συμφιλιώνει καὶ ἐνώνει τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸ Θεό. Αὐτὸ ἡταν ἀπαραίτητο, γιατὶ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν ἀμارتία του ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ ἔτσι ὀδηγήθηκε στὸ θάνατο. Ὁ ἄνθρωπος ξαναβρίσκεται στὴν κοινωνία τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτὸ τὸ χρωστᾶμε στὴ σταυρικὴ θυσία τοῦ Κυρίου, ποὺ προτίμησε νὰ πεθάνῃ Αὔτὸς γιὰ νὰ ζήσουμε ἐμεῖς.

“Οταν ὁ Θεὸς θρίσκεται μὲ τὸν ἄνθρωπο καὶ ὁ ἄνθρωπος ζῆ στὴν κοινωνία τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τότε λέμε ὅτι ἡ θασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔχει ἔλθει στὸν κόσμο. Αὐτὴ τὴ θασιλεία προσφέρει ὁ Χριστὸς μὲ τὴ διδασκαλία Του, ὡς μιὰν πραγματικότητα ποὺ δὲν θρίσκεται μακριὰ μας, ἀλλὰ πολὺ κοντά μας. Βρίσκεται στὸν ἑαυτό μας. «Ιδοὺ γὰρ ἡ θασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν» (Λουκ. ιζ' 21).

‘Ο Χριστὸς ἤλθε «κηρύσσων τὸ Εὐαγγέλιον τῆς θασιλείας τοῦ Θεοῦ» (Μάρκ. α' 14). Τὸ Εὐαγγέλιο εἶναι τὸ εὐχάριστο μήνυμα καὶ ἡ μεγάλη χαρὰ τοῦ κόσμου, γιατὶ «ἄνθρωπος γίνεται Θεός, ἵνα τὸν ἄνθρωπον θεὸν ἀπεργάσηται», ὅπως μᾶς λέγει χαρακτηριστικὰ ὁ Μ. Ἀθανάσιος. ‘Η ἐνανθρώπηση τοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ τὴν αἰώνια χαρὰ καὶ τὴ μόνιμη ειρήνη τοῦ κόσμου. Γι' αὐτὸ τὸ Εὐαγγέλιο τῆς θασιλείας τοῦ Θεοῦ τὸ συναντᾶμε ἐκεῖ ποὺ θρίσκεται ὁ Σωτῆρ, «ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος» (Λουκ. β' 11).

Τὸ περιεχομένο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. 'Ο Χριστὸς μᾶς ἔκανε καὶ πάλι παιδιὰ τοῦ Θεοῦ. Μᾶς τοποθέτησε στὴ μεγάλῃ οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶναι ἡ βασιλεία Του. 'Ο Θεὸς - Πατέρας χαρίζει ὅλη τὴν περιουσία Του, ποὺ εἶναι ὁ 'Εαυτός Του σ' ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀνθρώπους. 'Ο Θεὸς ἀγαπᾷ καὶ φροντίζει τοὺς ἀνθρώπους μὲ συγκεκριμένες πράξεις ποὺ ἀποτελοῦν τὴν ἵερα 'Ιστορία. Στὰ χρόνια τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὁ Θεὸς ἔδειξε τὴν ἀγάπη Του στὸν κόσμο μέσα ἀπὸ τὸν ἐκλεκτὸ λαό Του, στοὺς Ἰσραηλίτες. Στὴν Καινὴ Διαθήκη οἱ Ἰσραηλίτες ἀπόρριψαν τὸ Χριστὸ καὶ ἔτσι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ θρήκε στὴν ἐπέκτασή της ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα. "Οτι τὸν οὐλὸν αὐτοῦ τὸν Μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσω μεν δι' Αὐτοῦ" (Α' 18. δ' 9).

'Ο Θεὸς προσφέρει τὴ βασιλεία Του ποὺ εἶναι ἡ σωτηρία ὅλου τοῦ κόσμου. Πρέπει ὅμως καὶ οἱ ἀνθρώποι νὰ ἀποδεχθοῦν τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Πρέπει, δηλαδή, νὰ δεχθοῦν στὶς καρδιές τους τὴν ἀγάπη ποὺ ὁ Θεὸς τοὺς χαρίζει. "Υστερα καὶ αὐτοὶ μὲ τὴ σειρά τους θὰ προσφέρουν τὴν ἀγάπη τους στὸ Θεὸ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Γιὰ νὰ ύπαρξῃ ὅμως αὐτὴ ἡ ἀνταπόκριση πρέπει ὁ ἀνθρωπὸς νὰ καταβάλῃ πολλὲς προσπάθειες στὴ ζωὴ του. 'Ολόκληρη ἡ ζωὴ τοῦ κόσμου, ἡ ἱστορία τοῦ ἀνθρώπου παίρνει νόημα ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ κοινωνήσῃ μὲ τὸ Θεό. 'Ο Θεὸς προσφέρει τὴ βασιλεία τῆς ἀγάπης Του, ἀλλὰ ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ ἔξαναγκάσῃ τὸν ἀνθρωπὸ νὰ Τὸν ἀγαπήσῃ. "Ἐτσι ἡ βασιλεία Του ἐπεκτείνεται μέσα στὴν ἱστορία τοῦ κόσμου. Σ' αὐτὴ καλοῦνται νὰ πάρουν μέρος ὅλοι οἱ ἀνθρώποι. Ἀπὸ τὴν ἀπάντηση ποὺ θὰ δῶσουν οἱ ἀνθρώποι θὰ ἔξαρτηθῇ ἢν τὴν ἀποδεχθοῦν ἢ τὴν ἀπορρίψουν.

Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. "Οπως εἴδαμε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ταυτίζεται μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστό. 'Ο Κύριος ὅμως ἐνώνει τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὸ Θεὸ στὸν ἴδιο τὸν 'Εαυτό Του, στὸ Σῶμά Του, «δέ ἐστιν ἡ Ἐκκλησία» ('Εφεσ. α' 24). Τὴν Ἐκκλησία ἀποτελοῦν ὅλοι οἱ ἀνθρώποι ποὺ πιστεύουν στὸ Χριστό, τὴν Κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας μας. Σ' αὐτὴ τὴ μιστηριακὴ ἐνότητα ὁ Θεὸς προσφέρει μὲ τὸ Χριστὸ τὴ ζωὴ Του σ' ὅλο τὸν κόσμο. Οἱ ἀνθρώποι τῷ ραζοῦν ἀληθινὰ τὴν κοινωνία τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

"Οπου ὁ ἀνθρωπὸς συναντᾶ τὸ Χριστό, ἐκεῖ αἰσθάνεται τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ὡς ΠΑΡΟΥΣΑ. "Οποιος συμμετέχει στὴ θεία Λειτουργία καὶ κοινωνεῖ τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματος τοῦ Κυρίου, αὐτὸς μπορεῖ νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν παρουσία τοῦ Χριστοῦ ἀνάμεσά μας.

Ιησοῦς Χριστός. Μικρογραφία από Εύαγγελιστάριο τῆς 'Εθνικής Βιβλιοθήκης Αθηνῶν (12ος αι.).

Σὲ τοῦτο τὸν κόσμο φαίνεται πῶς ἡ θασιλεία τοῦ Θεοῦ δὲν ἐπικρατεῖ. Ἡ τελικὴ ἐπικράτησή της θὰ γίνη μὲ τὴ Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ. «Καὶ πάλιν ἐρχόμενον κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὐ τῆς Βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος» (Σύμβολο τῆς Πίστεως). Σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση ἡ θασιλεία είναι ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ. Ἀνάμεσα ὅμως στοὺς δυὸς γύτους χρόνους, ἡ θασιλεία τοῦ Θεοῦ είναι ΚΡΥΜΜΕΝΗ στὴν Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ. Ἐδῶ θασιλεύει ὁ Θεὸς «διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι». Ὁ Χριστὸς είναι ἡ Κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ «Ἀγιό Πνεῦμα τὴν καθοδηγεῖ σὲ κάθε Ἀλήθεια.

Μόνον ὅποιος πιστεύει καὶ ἀγαπᾷ τὸ Χριστό, ἀναγνωρίζει τὴ θασιλεία τοῦ Θεοῦ μέσα στὴν Ἐκκλησία. Ἡ ἔξαπλωση τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ είναι σύγχρονα καὶ ἐπέκταση τῆς θασιλείας τοῦ Θεοῦ μέσα στὴν ἀνθρώπινη ιστορία θὰ γίνη στὸ μάθημα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ιστορίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς φανερώνει τὴ θασιλεία τοῦ Θεοῦ στὸν Ἐαυτὸ Του, ποὺ είναι ἡ Ἐκκλησία. Σ' αὐτὴ καλοῦνται ὄλοι οἱ ἀνθρωποι νὰ θρεθοῦν καὶ νὰ γίνουν ἑνα Σῶμα. Ἀπὸ τὴν ἀπάντηση τοῦ ἀνθρώπου θὰ ἐξαρτηθῇ ἡ συμμετοχή του στὴ ζωὴ τοῦ Θεοῦ.

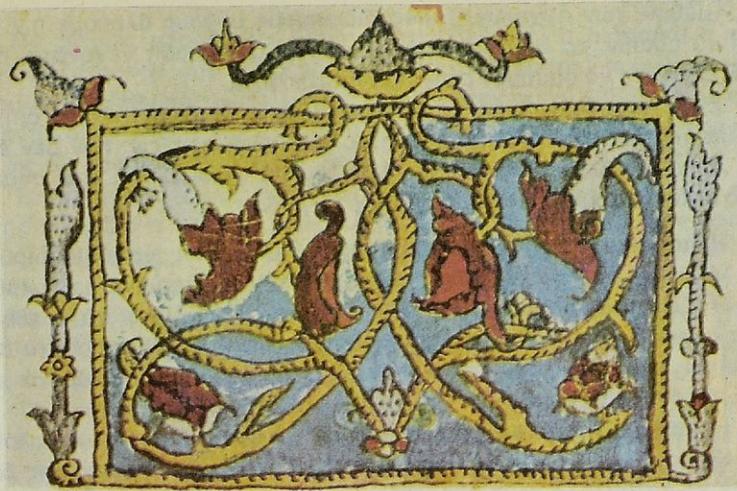
ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἐύλογημένη ἡ Βασιλεία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἄμην» (Ἀρχὴ τῆς θείας Λειτουργίας).

2. «Χάρισαι δέ, ὁ Θεός, καὶ τοῖς συνευχομένοις ἡμῖν προκοπὴν βίου καὶ πίστεως καὶ συνέσεως πνευματικῆς· δός (= δῶσε) αὐτοῖς πάντοτε μετὰ φόβου καὶ ἀγάπης λατρεύειν σοι ἀνενόχως (= χωρὶς καμιὰν ἐνοχὴν) καὶ ἀκατακρίτως μετέχειν τῶν Ἅγιων σου Μυστηρίων καὶ τῆς ἐπουρανίου Σου θασιλείας ἀξιωθῆναι» (Εὔχη ἀπὸ τὴ θεία Λειτουργία μας).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατὶ ἡ θασιλεία τοῦ Θεοῦ θρίσκεται μέσα στὸν ἀνθρωπό;
2. Γιατὶ ἡ θασιλεία τοῦ Θεοῦ ταυτίζεται μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ τὴ διδαχὴ Του;
3. Τὶ σχέση ὑπάρχει ἀνάμεσα στὴ θασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ;
4. Ποιὸ είναι τὸ περιεχόμενο τῆς θασιλείας τοῦ Θεοῦ;

Ἐπίτιτλο ἀπό κώδικα μὲ Λειτουργίες τῆς Ἱ. Μονῆς Ξηροποτάμου τοῦ Ἀγίου Ὁρού (17ος αι.).

3. Οἱ παραθολὲς στὴ διδασκαλίᾳ τοῦ Κυρίου.

Ο Κύριος χρησιμοποιοῦσε στὸ λόγῳ Του τις παραθολές. Εἶναι μιὰ μορφὴ διδασκαλίας, ποὺ τὴν χρησιμοποιοῦσαν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ πολὺ παλιά. Οἱ “Ελληνες συγγραφεῖς (“Ομηρος, Ἡσίοδος, Αἴσωπος, Πλάτων, Σωκράτης κ.ἄ.) χρησιμοποιοῦσαν τὴν παραθολὴν στὶς ὅμιλεις καὶ στὰ συγγράμματά τους. Καὶ οἱ συγγραφεῖς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ πολὺ συχνὰ ἀκόμη οἱ προφῆτες συνήθιζαν τις παραθολές. Ο Κύριος χρησιμοποιοῦσε τις παραθολές, γιατὶ μόνο μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο ἦταν δυνατὸ νὰ ἐκφράσῃ τις αἰώνιες καὶ ύπερφυσικές ἀλήθειες.

Ἡ χρήση τῆς παραθολῆς. Ἡ πιὸ συνηθισμένη χρήση της σὲ μιὰ ὅμιλία ἦταν ἡ ἔξης: ‘Ο ὁμιλητὴς ἢ ὁ συγγραφεὺς χρησιμοποιοῦσε στὰ λόγια του διάφορες εἰκόνες παρένες συνήθως ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τὴν περιοχὴ τῆς φύσεως, τοῦ ζωικοῦ θασιλείου. Οἱ εἰκόνες αὐτές, ποὺ ἦταν γνωστὲς στὸν ἀκροατὴ μιᾶς ὅμιλίας ἢ ἀναγνώστη ἐνὸς θιθλίου, τὸν θοηθοῦσαν νὰ κάνῃ μιὰ σύγκριση καὶ νὰ καταλάβῃ τὰ ἄγνωστα.

Πολλὲς φορὲς ὁ συγγραφεὺς ἔδινε στὰ ζῶα τέτοιες ἰδιότητες, ποὺ δὲν συμφωνοῦσαν μὲ τὴν πραγματικότητα. Εἶναι οἱ γνωστοὶ σὲ ὅλους

μας «μύθοι» τῶν ἀρχαίων. Στοὺς διάφορους μύθους θλέπομε π.χ. τὰ ζῶα νὰ μιλοῦν, τὰ δένδρα νὰ περπατοῦν κ.ἄ. Δηλαδὴ γεγονότα, ποὺ εἶναι ἀδύνατο νὰ συμβοῦν στὴν πραγματικότητα.

Στὴν παραβολὴ ὅμως τὰ πράγματα εἶναι διαφορετικά. ‘Η διήγηση τῆς παραβολῆς εἶναι πλεγμένη μὲ διάφορες πράξεις, ποὺ δὲν ἔγιναν βέθαια, ἀλλὰ ποὺ θὰ ἡταν δυνατὸν νὰ γίνουν. Καὶ στὸ σημεῖο αὐτὸ θρίσκεται καὶ ἡ διαφορά της ἀπὸ τὸ μύθο.

‘Η παραβολὴ στὸ λόγο τοῦ Κυρίου. ‘Ο Κύριος χρησιμοποιοῦσε στὸ λόγο Του διάφορες εἰκόνες παρμένες ἀπὸ τὴ φύση ἢ ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. Μὲ τίς εἰκόνες αὐτὲς ἥθελε νὰ βοηθήσῃ τοὺς ἀκροατές Του νὰ τοποθετήσουν τοὺς ἑαυτούς των μπροστὰ στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἀποτελοῦσε καὶ τὸ βασικὸ περιεχόμενο τῆς ὅλης διδασκαλίας Του.

‘Η παραβολὴ ὡς λογοτεχνικὸ στοιχεῖο ἡταν κόσμημα στὸ λόγο τοῦ Κυρίου. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἀρκοῦσε. ‘Ο Κύριος, ὡς Διδάσκαλος δὲν ἥθελε νὰ καταπλήξῃ τοὺς ἀκροατές Του μὲ τὴν καλλιλογία Του: “Ἡθελε νὰ τοὺς προσφέρῃ τὴν ἀπαραίτητη ἐκείνη βοήθεια γιὰ νὰ ἀποδεχθοῦν τὸ μήνυμα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Μιὰ τέτοια ὅμως ἀποδοχὴ ἡταν δυνατὴ καὶ κατορθωτὴ μόνο μὲ τὴν πίστη στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴ τὴν πραγματικότητα τῆς πίστεως τὴ συναντήσαμε καὶ στὰ θαύματα τοῦ Κυρίου, ποὺ μᾶς εἶχαν ἀπασχολήσει στὰ περυσινά μας μαθήματα.

Γι’ αὐτὸ καὶ οἱ παραβολὲς τοῦ Κυρίου σχετίζονται μὲ τὰ θαύματά Του. Οἱ παραβολὲς θεωροῦνται θαύματα λογοτεχνικῆς ὁμορφίας καὶ διδακτικῆς δυνάμεως. Τὰ θαύματα θεωροῦνται παραβολές, γιατὶ μὲ ἔκτακτα καὶ ύπερφυσικὰ γεγονότα μᾶς διδάσκουν αἰώνιες καὶ ύπερφυσικές ἀλήθειες.

Τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. ‘Ο Κύριος βοηθοῦσε τοὺς ἀκροατές τῶν παραβολῶν Του νὰ καταλάβουν τὸ κήρυγμα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἐμφανιζόταν στὴν πραγματικότητα. Οἱ Ἰουδαῖοι ὅμως προσπαθοῦσαν νὰ ἐρμηνεύσουν αὐτὴ τὴν πραγματικότητα μὲ τὸ δικό τους τρόπο σκέψεως καὶ ἐνεργείας. Οἱ προσδοκίες ποὺ εἶχαν π.χ. γιὰ τὸ Μεσσία ἡταν βασικὰ ἐσφαλμένες, γιατὶ τίς στήριζαν στὰ δικά τους ἀνθρώπινα σχέδια καὶ δὲν ύπολόγιζαν καθόλου τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ. “Ἐτσι εἶχαν συνδέσει τὸ ἔργο τοῦ Μεσσία μὲ τοὺς ἔθνους δραματισμούς των. Ἐπειδὴ δὲ ζητοῦσαν τὴν ἔξαπλωσή τους σ’ ὅλο τὸν κόσμο, γι’ αὐτὸ καὶ περίμεναν τὸ Μεσσία νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν ξένη κυριαρχία τῶν Ρωμαίων.

Μὲ τέτοιες προσδοκίες ἄκουγαν οἱ Ἰουδαῖοι τὴ διδασκαλία τοῦ Κυρίου. Ζητοῦσαν ἀπὸ τὸν Κύριο «σημεῖα» (θάυματα) ποὺ θὰ ἴκανοποιοῦσαν τὸν ἑθνικὸν τοὺς ἐγωισμό. Μόνον ὅταν αὐτοὶ θὰ ἔξειχναν στὸ Μεσσία τὸ ἔργο Του καὶ Αὐτὸς τὸ ἐκτελοῦσε, τότε θὰ τὸν ἀναγνώριζαν ὡς τὸν πραγματικὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ.

Τὰ πράγματα ὅμως ἦταν ἐντελῶς διαφορετικὰ στὸ αἰώνιο καὶ σωτήριο σχέδιο τοῦ Θεοῦ. Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ποὺ ὁ Χριστὸς ἔφερε στοὺς ἀνθρώπους, ἦταν ἐντελῶς διαφορετικὴ καὶ ἀντίθετη μὲ τὶς ἐσφαλμένες ἀντιλήψεις τῶν Ἰουδαίων. Ὁ Κύριος ἀπευθυνόταν στὴν καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ προσπαθοῦσε νὰ τὴ γεμίσῃ μὲ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος ἥθελε μὲ τὶς παραβολές Του νὰ γεφυρώσῃ τὸ χάσμα ἀνάμεσα στὴ δικῇ Του σκέψη καὶ στὴ σκέψη τῶν ἀκροατῶν Του.

Τὸ πρόβλημα ποὺ ἀντιμετωπίζει κάθε ἀκροατῆς τῶν παραβολῶν τοῦ Κυρίου είναι: πῶς θὰ καταλάβῃ τὸ βαθύτερο νόημα τῶν παραβολῶν; θὰ σκεφθῇ μὲ τὸ δικό του τρόπο ἢ θὰ ζητήσῃ τὴ φώτιση καὶ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ; Θὰ σκύψῃ τὸ κεφάλι του μπροστὰ στὸ ἀληθινὸν Φῶς καὶ θὰ δεχθῇ μέσα του τὸ Χριστό; Ἀπὸ τὴν προσωπικὴν ἀπάντησην, ποὺ ὁ κάθε ἀκροατῆς θὰ δώσῃ, θὰ βγῆ καὶ ὁ βαθύτερος σκοπὸς τῶν παραβολῶν τοῦ Κυρίου μας. “Οταν ὁ ἀνθρωπὸς δεχθῇ μέσα του τὸν παραβολικὸν λόγον μὲ πίστη καὶ ἀγάπη στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου, τότε θὰ τοῦ δοθῇ ἀπὸ τὸ Θεὸν ἡ ἀνάλογη δύναμη γιὰ νὰ γνωρίσῃ τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας Του. Διαφορετικὰ ὁ ἀνθρωπὸς θὰ ἀκούῃ καὶ δὲν θὰ καταλαβαίνῃ, θὰ βλέπῃ καὶ δὲν θὰ ἀντιλαμβάνεται τίποτε.”

Οἱ ὅμαδες τῶν ἀκροατῶν. ‘Ο ἀκροατῆς, ποὺ θὰ παραμείνῃ στὶς δικές του ἀντιλήψεις καὶ θὰ θελήσῃ μ’ αὐτές νὰ ἐρμηνεύσῃ τὶς παραβολές, δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ καταλάβῃ τίποτε ἀπὸ αὐτές. Παρόλο ποὺ θὰ βλέπῃ πολλὰ σημεῖα, στὴν πραγματικότητα δὲν θὰ βλέπῃ τίποτε ἀπὸ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἐνῶ θὰ ἀκούῃ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου δὲν θὰ συλλαμβάνῃ μὲ τὰ αὐτιά του τὴ σωτηρία, ποὺ ὁ Θεὸς τοῦ προσφέρει. Αὐτοὶ οἱ ἀκροατὲς ἀποτελοῦν τὴν ὅμαδα ἐκείνη, ποὺ δὲν ἀναγνωρίζειν οὕτε δέχεται τὸν Ἰησοῦν Χριστό.

‘Υπάρχει ὅμως καὶ μιὰ δεύτερη ὅμαδα. Είναι οἱ ἀκροατὲς ἐκεῖνοι, ποὺ ζητοῦν τὴ βοήθεια τοῦ Κυρίου γιὰ νὰ καταλάβουν τὸ βαθύτερο καὶ σωτηριῶδες νόημα τῶν παραβολῶν. Ζητοῦν τὴν ἐνίσχυση τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ποὺ ἐνσταλάζει στὶς καρδιές τους τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. Ἡ ὅμαδα αὐτὴ τῶν ἀκροατῶν ἐμπιστεύεται ὁλοκληρωτικὰ στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου, ποὺ τοὺς γεμίζει μὲ τὴν ἀπαραίτητη δύναμη γιὰ νὰ γνωρίσουν τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ό Κύριος χρησιμοποιεῖ στή διδασκαλία Του τίς παραθολές γιά νὰ παρουσιάσῃ τίς αἰώνιες ἀλήθειες τῆς θασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ θοηθήσῃ τοὺς ἀνθρώπους - ἀκροατές νὰ τίς δεχθοῦν μὲ πίστη καὶ ἀγάπη στὸ πρόσωπό Του.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἐστι τοίνυν (= λοιπὸν) παραθολὴ λόγος ὡς περὶ γενομένου, μὴ γενομένου μὲν κατὰ τὸ ρητὸν (= ὅπως ἀκριβῶς εἰπώθηκε), δυναμένου δὲ γενέσθαι» ('Ωριγένης, P.G. 13, 20).

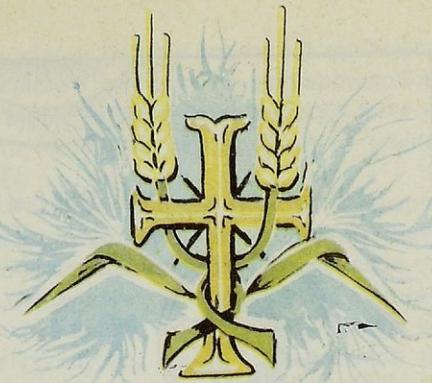
2. «Ἡ παραθολὴ τὸν ἄξιον καὶ οὐκ ἄξιον διαιρεῖ. Ο μὲν γὰρ ἄξιος ἐκζητεῖ τὸ λεγόμενον εὔρεῖν, ὁ δὲ ἀνάξιος παρατρέχει· ὅπερ καὶ τότε ἐγένετο. Οἱ μὲν γὰρ Ἰουδαῖοι, οὐδὲ ὑπὸ τῆς δυσκολίας διεγειρόμενοι πρὸς τὴν ἀπόκρισιν εἴλοκντο (= ἐτραθοῦντο, ἐσύροντο)· οἱ οὕτω καθ' ἀπαξ οὐ προσείχον τοῖς λεγομένοις· οἱ δὲ μαθῆται προσέκειντο (= παρέμεναν ἀκούοντες) καὶ ἀγνοοῦντες ἐνέμενον (= ἐπέμεναν) δι' αὐτὸ τοῦτο μάλιστα ὅτι ἡγνόουν» ('Ι. Χρυσόστομος).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί ὁ Κύριος χρησιμοποιοῦσε τὸν παραθολικὸ λόγο στή διδασκαλία Του;
2. Ποιὸς ἀκροατής καταλαβαίνει τὸ βαθύτερο νόημα τῶν παραθολῶν;
3. Τί διαφορά ὑπάρχει ἀνάμεσα στὸ μύθο καὶ στὴν παραθολή;
4. Τί δυσκολίες ἀντιμετωπίζει ὁ ἀκροατής τῶν παραθολῶν τοῦ Κυρίου;

Αρχικὸ γράμμα Ε ἀπὸ κώδικα μὲ Λειτουργίες τῆς Ἱ. Μονῆς Ξηροποτάμου οὐ Αγίου Ὄρους (17ος αἰ.).

ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΕΥΤΕΡΗ: Α' ΟΙ ΠΑΡΑΒΟΛΕΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

1. Οι παραβολές γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

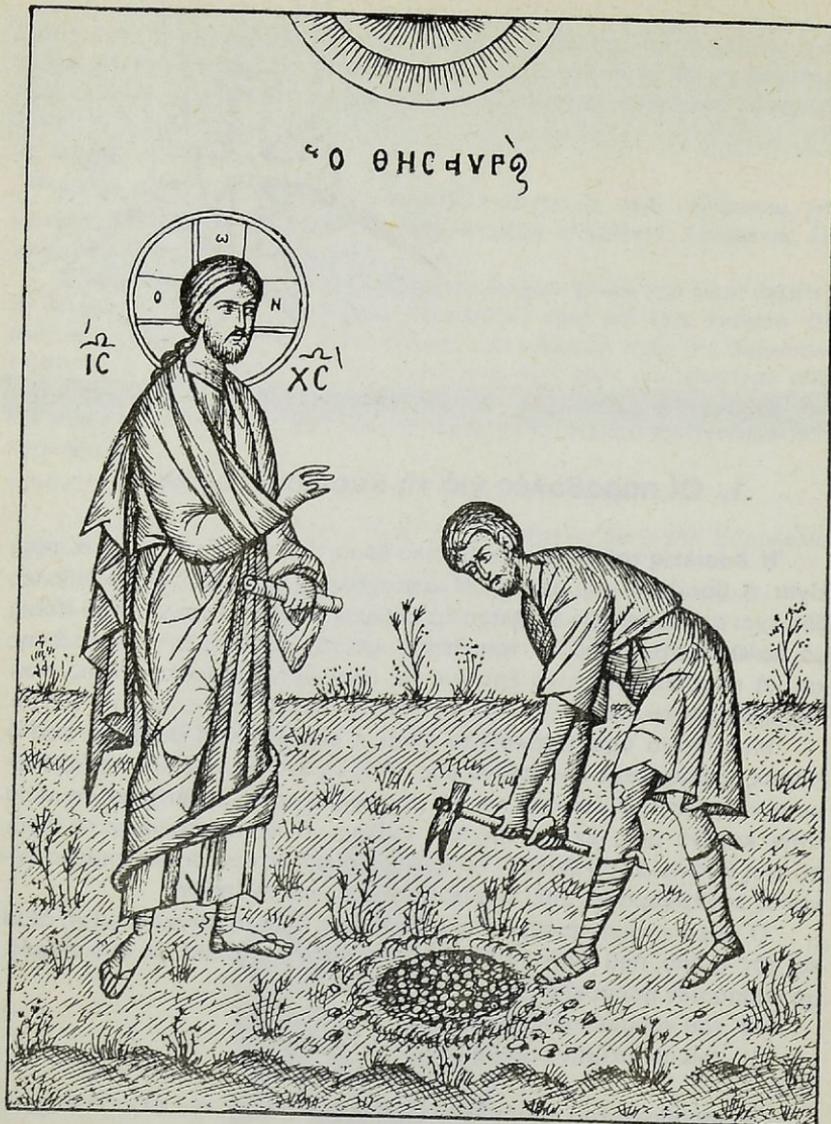
‘Η βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Τὸ βασικὸ θέμα τῶν παραβολῶν τοῦ Κυρίου εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀπασχόλησθή μας μὲ τὶς παραβολές δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ μᾶς θοηθῆσῃ νὰ μάθωμε μόνο τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, μὰ πολὺ περισσότερο νὰ τοποθετήσωμε τὸν ἔαυτό μας μπροστά της καὶ νὰ προσπαθήσωμε νὰ ζήσωμε τὶς ἀληθινὲς πραγματικότητες, ποὺ μᾶς προσφέρει.

Μιὰ τέτοια πραγματικότητα εἶναι ἡ ἀγάπη καὶ ἡ θοηθεία, ποὺ ὁ Κύριος προσφέρει στὸν καθένα μας. Ἀπὸ τῇ στιγμῇ, ποὺ θὰ ἀποδεχθοῦμε τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ καὶ θὰ τὴν ἀφήσωμε νὰ καρποφορήσῃ μέσα στὴν καρδιά μας, ἔχωμε ἀρχίσει κιόλας νὰ καταλαβαίνωμε τὶ εἶναι αὐτὴ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Τὴν ἀντικρίζουμε ως ἓνα συγκεκριμένο γεγονός καὶ ἐρχόμαστε μαζί του σὲ μιὰν προσωπικὴ ἐπαφή.

‘Ο Κύριος παρουσιάζει στοὺς ἀκροατές Του τὴ συγκεκριμένη ἀξία καὶ τὸν τρόπο, ποὺ ἀνακαλύπτεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, μὲ δυὸ μικρές, μὰ θαυμάσιες παραβολές:

- α) τοῦ κρυμμένου θησαυροῦ καὶ
- β) τοῦ πολύτιμου μαργαρίτη.

‘Η παραβολὴ τοῦ κρυμμένου θησαυροῦ (Ματθ. 13' 44). ‘Ο Κύριος παρομοιάζει τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μὲ ἓνα θησαυρό, ποὺ εἶναι θαμμένος σ’ ἓνα χωράφι. Ἡ εἰκόνα αὐτὴ ἦταν γνωστὴ στοὺς ἀνθρώπους τῆς Παλαιστίνης. Τὰ μέρη ἐκεῖνα ἔθλεπαν ξαφνικὲς ἐπαναστάσεις, καταστρο-

Φ. Κόντογλου.

Ο θησαυρὸς (Φ. Κόντογλου).

φές καὶ ἀρπαγές. "Οποιος λοιπὸν εἶχε περιουσία ἔπρεπε νὰ τὴν ἀσφαλίσῃ μοιράζοντάς την σὲ τρία μέρη. Τὸ ἔνα τρίτο τὸ χρησιμοποιοῦσε γιὰ τὶς τρέχουσες ἀνάγκες του. Μὲ τὸ δεύτερο τρίτο ἀγόραζε πολύτιμους λίθους καὶ τὸ τελευταῖο τὸ παράχωνε μέσα στὴ γῆ σὲ μέρος ποὺ κανένας ἄλλος δὲν τὸ γνώριζε.

Πολλὲς φορὲς ὅμως πέθαινε ὁ ἰδιοκήτης τῆς περιουσίας, χωρὶς νὰ προλάβῃ νὰ ξεθάψῃ τὸ θησαυρὸ ἢ νὰ τὸν μαρτυρήσῃ στοὺς συγγενεῖς του. Αὐτοὶ μὲ τὴ σειρά τους νοίκιαζαν κατόπιν τὰ χωράφια σὲ ἄλλους γεωργοῦς γιὰ νὰ τὰ καλλιεργήσουν. "Ετοι ἔνας γεωργὸς μποροῦσε ξαφνικὰ νὰ ἀνακαλύψῃ τὸ θαμμένο θησαυρό. Δὲν ἔλεγε σὲ κανένα τίποτε. Πουλοῦσε ὅ,τι εἶχε καὶ δὲν εἶχε γιὰ νὰ ἀγοράσῃ τὸ χωράφι καὶ ὅταν τὸ κατόρθωνε, ἀποκτοῦσε συνάμα καὶ τὸ θησαυρό.

‘Η παραβολὴ τοῦ πολύτιμου μαργαρίτη. (Ματθ. ιγ' 45, 46). 'Ο Κύριος στὴ δεύτερη παραβολὴ Του παρομοιάζει τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μ' ἔναν ἐμπόρο, ποὺ ψάχνει νὰ βρῇ καλὰ καὶ ὅμορφα μαργαριτάρια. Πάντοτε ἔψαχνε νὰ βρῇ τὸ καλύτερο. Τὸ ἔνα ἔβρισκε καὶ τὸ ἄλλο ἀφῆνε. Κάποτε ὅμως βρῆκε τὸ πολύτιμο μαργαριτάρι. Πούλησε ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του καὶ ἀπόκτησε τὸν πολύτιμο μαργαρίτη.

Τὸ βαθύτερο νόημα τῶν παραβολῶν. 'Ο Κύριος στὶς δυὸ αὐτὲς παραβολὲς μᾶς παρουσιάζει τὸ συγκεκριμένο τρόπο, ποὺ συναντᾶμε τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Εἶναι πρῶτα ἀπ' ὅλα ἀχώριστα ἐνωμένη μὲ τὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 'Απὸ τὴ στιγμή, ποὺ ὁ Χριστὸς ζῆ μέσα μας, ἔχομε κιόλας συνδεθῆ μὲ τὴν πραγματικότητα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Καὶ οἱ δυὸ ἄνθρωποι τῶν παραβολῶν ἔκαναν μιὰ μεγάλη ἀνακάλυψη στὴ ζωὴ τους. 'Ο ἔνας βρῆκε ἔνα θησαυρὸ καὶ ὁ ἄλλος ἔνα πολύτιμο μαργαρίτη. 'Η ἀνακάλυψη αὐτὴ προξένησε τέτοια χαρά, ποὺ ἄλλαξε ὅλοκληρη τὴ ζωὴ τους. 'Η ἴδια ἀλλαγὴ στὴ ζωὴ μας παρουσιάζεται καὶ στὴν περίπτωση, ποὺ θὰ ἀνακαλύψωμε τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ θὰ συνδεθοῦμε μαζί Του προσωπικά.

'Ο ἄνθρωπος τῆς πρώτης παραβολῆς βρῆκε τὸ θησαυρὸ ἐντελῶς ξαφνικὰ καὶ μάλιστα χωρὶς νὰ τὸ περιμένῃ. Αὐτὸς ἀντιπροσωπεύει τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, ποὺ συνάντησαν τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ ξαφνικὰ στὴ ζωὴ τους. Εἶναι οἱ τελῶνες καὶ οἱ ἀμαρτωλοί. Εἶναι ὁ Παῦλος, ποὺ συνάντησε τὸν Κύριο στὸ δρόμο γιὰ τὴ Δαμασκό. Εἶναι ὁ Αὐγουστίνος, ποὺ ἀφῆσε τὴν ἀμαρτωλὴ καὶ περιπτειώδη ζωὴ του καὶ ἔγινε ὁ ἄγιος τῆς Ἑκκλησίας καὶ πατέρας τῆς χριστιανικῆς θεολογίας. Πολλοὶ ἀμαρτωλοὶ ἔγιναν οἱ μεγαλύτεροι ἄγιοι, γιατὶ ἀνακάλυψαν, ἀγάπησαν καὶ ἀκολούθησαν τὸν Ἰησοῦ Χριστό.

‘Ο εξιπτορος της δεύτερης παραβολῆς ἔψαχνε σὲ ὅλη του τὴ ζωὴ γιὰ μαργαριτάρια. Μᾶς θυμίζει τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, ποὺ ψάχνουν συνεχῶς νὰ βροῦν στὴ ζωὴ τους ἰδανικά. Βρίσκουν τὴν ἐπιστήμη, τὴν τέχνη, τὸν ἀθλητισμό, τὶς διάφορες ἀνέσεις κ.ἄ. “Ολα αὐτὰ εἰναι χρήσιμα καὶ καλὰ γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Μπορεῖ ὅμως ὁ ἀνθρωπος νὰ χρησιμοποιήσῃ ὥλες αὐτές τὶς ἐπιθυμίες γιὰ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ Θεό; Καὶ ἐδῶ βρίσκεται τὸ μεγάλο σφάλμα τοῦ ἀνθρώπου. Πολλοὶ ὅμως ἀνθρωποι διέθεσαν τὰ ἰδανικὰ αὐτά, τὶς ίκανότητές τους, τὰ «τάλαντά» τους στὴν ύπηρεσία τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Πολλοὶ ἐπιστήμονες καὶ καλλιτέχνες ύπηρέτησαν μὲ τὴν ἐπιστήμη τους καὶ τὴν τέχνη τους τὴν Ἑκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

Τὸ πολύτιμο μαργαριτάρι εἰναι ὁ Χριστός, ποὺ εἰναι ἡ ζωὴ τοῦ κόσμου, γιατὶ εἰναι ὁ Θεάνθρωπος. Τὸ θησαυρὸ τοῦ Κυρίου δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν ἀλλάξῃ καὶ νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ μὲ τίποτε ἀπολύτως. ‘Ο Χριστὸς εἰναι ὁ “Ἐνας, ὁ Μοναδικός, ποὺ προσφέρει τὴ Ζωὴ Του σ’ ὥλους τοὺς ἀνθρώπους. Στὴν Ἑκκλησία ψάλλουμε: «Εἰς ‘Αγιος, εἰς Κύριος, Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρός. Ἄμην».

Γιὰ νὰ ἀποκτήσῃ κανεὶς αὐτὸν τὸ μοναδικὸ θησαυρὸ πρέπει νὰ πουλήσῃ ὅ,τι ἔχει καὶ δὲν ἔχει. Πρέπει νὰ ἀπαρνηθῇ τὶς ἀμαρτίες, τὶς ἀδυναμίες, τὰ ἀτομικὰ του συμφέροντα, τὸν ἔγωισμό του καὶ γενικὰ καθετὶ ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ κρατάῃ τὸ θησαυρὸ τοῦ Χριστοῦ κρυμμένο ἀπὸ τὴ ζωὴ του. Μιὰ τέτοια προσφορὰ δὲν εἰναι εὔκολη καὶ ἀνετη. ‘Ο χριστιανὸς γιὰ νὰ γίνη ἀληθινὸς μαθητὴς τοῦ Κυρίου πρέπει νὰ ἀσκήσῃ τὸν ἑαυτό του στὴν ἀπόκτηση τῶν ἀρετῶν τοῦ Χριστοῦ. Πρέπει νὰ ἀγωνισθῇ μέσα στὸ στίθιο τῆς Ἑκκλησίας καὶ ἐνωμένος μὲ ὥλους τοὺς ἀνθρώπους νὰ προσφέρῃ καθετὶ, ἀκόμα καὶ τὸν ἑαυτό του, γιὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὸν πολύτιμο θησαυρό, τὸν Ἰησοῦ Χριστό.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. ‘Η Βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἰναι κρυμμένη στὴν Ἑκκλησία τοῦ Χριστοῦ. “Οταν δὲν ἀνθρωπος ἀνακαλύψῃ τὸ Χριστό, ἐγκαταλείπει τὰ πάντα καὶ Τὸν ἀκολουθεῖ, ὅπως ἀκριβῶς ἔγινε καὶ μὲ ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους τῶν παραβολῶν μας, ποὺ ἀνακάλυψαν ὃ μὲν ἔνας τὸν πολύτιμο θησαυρὸ δὲ ἄλλος τὸν πολύτιμο μαργαρίτη.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Μακάριος ἀνθρωπος, δις εὗρε σοφίαν καὶ θνητὸς δις εἰδε φρόνησιν· κρείσσον (= καλύτερα) γάρ αὐτὴν ἐμπορεύεσθαι ἡ χρυσίου καὶ ἀργυρίου θησαυρούς. Τιμιωτέρα δὲ ἔστι λίθων πολυτελῶν, οὐκ ἀντιτέξεται αὐτῇ οὐδὲν πονηρόν» (Παρμ. γ' 13-15).

2. «Καὶ καθάπερ ὁ τὸν μαργαρίτην ἔχων, αὐτὸς μὲν οἶδεν (= γνωρίζει)

ὅτι πλοουτεῖ, τοῖς δὲ λοιποῖς οὐκ ἔστι γνώριμος πολλάκις τῇ χειρὶ κατέχων· οὕτω δὴ ἐπὶ τοῦ κηρύγματος οἱ μὲν αὐτὸ κατέχοντες ἵσασιν (= γνωρίζουν), ὅτι πλουτούσιν, οἱ δὲ ἄπιστοι, τὸν θησαυρὸν οὐκ εἰδότες τεῦτον (= μὴ γνωρίζοντες) καὶ τὸν πλοῦτον ἡμῶν ἀγνοοῦσι» (Ι. Χρυσόστομος).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιὸν ἀντιπροσωπεύει ὁ ἄνθρωπος, ποὺ ἀνακάλυψε τὸν κρυμμένο θησαυρό;
2. Ποιὲς βασικές ἀλήθειες ύπογραμμίζει στὴν παραθολὴ τοῦ καλοῦ μαργαρίτη:
3. Στὸ πρῶτο κείμενό σου ἡ «σοφία καὶ ἡ φρόνησις», ποὺ περιέχεται στὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, είναι κατὰ πολὺ ἀνώτερη ἀπὸ τὸ χρυσάφι καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους θησαυρούς. Γιατί; Ἀνάπτυξε τὶς σκέψεις σου μὲ λίγα λόγια στὸ τετράδιό σου.
4. Γιατὶ ὁ ἄνθρωπος θρίσκει χαρὰ κοντά στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ;

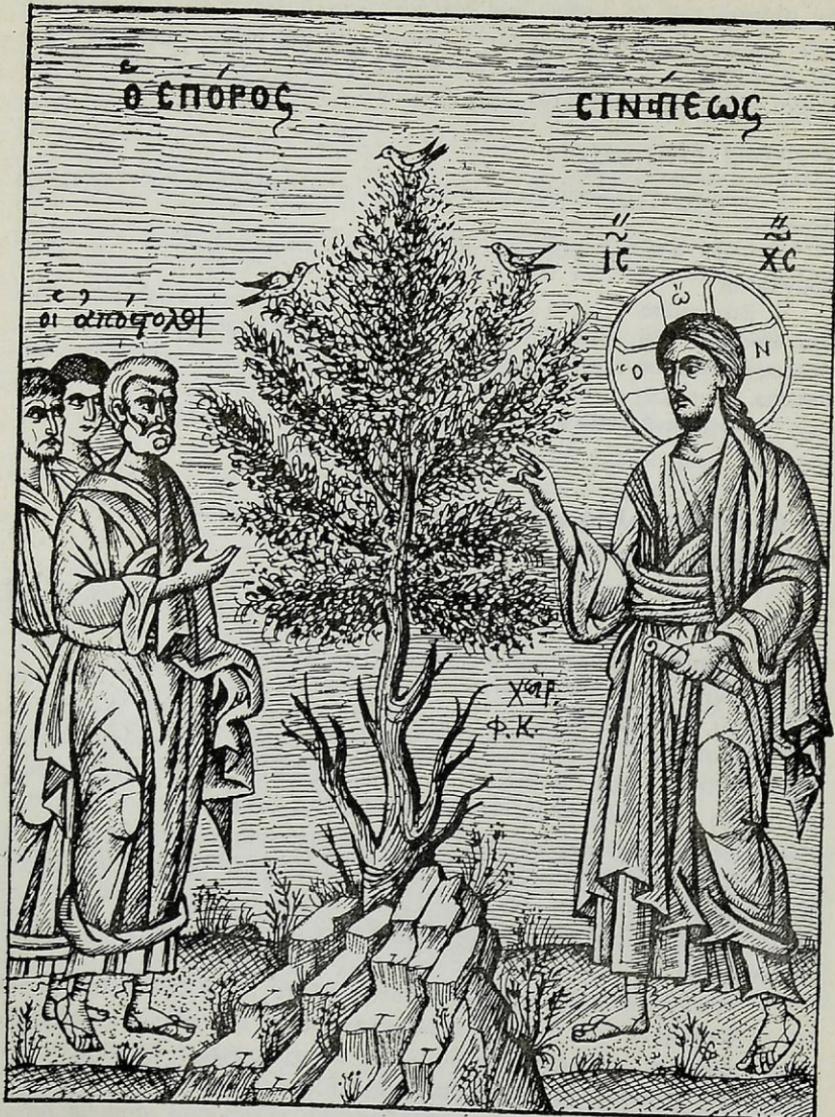
2. Οι παραθολὲς γιὰ τὴν ἐπέκταση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ματθ. Ιγ' 31-33

Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀνάμεσα στὸν κόσμο. Ὁ Κύριος κάλεσε ὅλους τοὺς ἀνθρώπους κοντά Του προσφέροντάς τους τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὸ σταυρικό Του θάνατο καὶ τὴν ἔνδοξη Ἀνάστασή Του ἴδρυσε πάνω στὴ γῆ τὴν Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ. Ἡ Ἐκκλησία είναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους. Τὸ μεγάλωμα ὅμως αὐτῆς τῆς βασιλείας δὲν γίνεται ἐπιφανειακὰ καὶ ἐξωτερικά. Δὲν μποροῦμε νὰ μετρᾶμε καὶ νὰ ύπολογίζουμε τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μὲ τὰ δικά μας ἀνθρώπινα καὶ ἀβέβαια μέτρα. Μπορεῖ ό Ἰησοῦς Χριστὸς νὰ θρίσκεται μπροστά μας καὶ ὅμως ἐμεῖς νὰ μὴν τὸν ἔχωμε πάρει εἰδηθη. Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μπορεῖ νὰ ξεπεταχθῇ ἐκεῖ ποὺ δὲν τὴν περιμένουμε.

Ἡ πραγματικότητα ὅμως είναι ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ προχωρεῖ καὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ἐπεκτείνεται. »Ἐχει μιὰ πελώρια καὶ ἀμέτρητη δύναμη, ποὺ ἀναμορφώνει καὶ μεταμορφώνει δλόκληρο τὸν κόσμο. Μὲ τὴν ἐπέκταση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ θὰ ἀσχοληθοῦμε στὸ δεύτερο τετράμηνο, ποὺ θὰ διαχθῆται τὴν ιστορία τῶν Ἀποστόλων τῆς Ἐκκλησίας μας.

Γιὰ νὰ μᾶς δεῖξῃ ὅμως ὁ Κύριος τὴ δύναμη ποὺ κρύθει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, χρησιμοποίησε ἄλλες δυὸ μικρές παραθολές:

‘Ο σπόρος τοῦ σινάπεως (Φ. Κόντογλου).

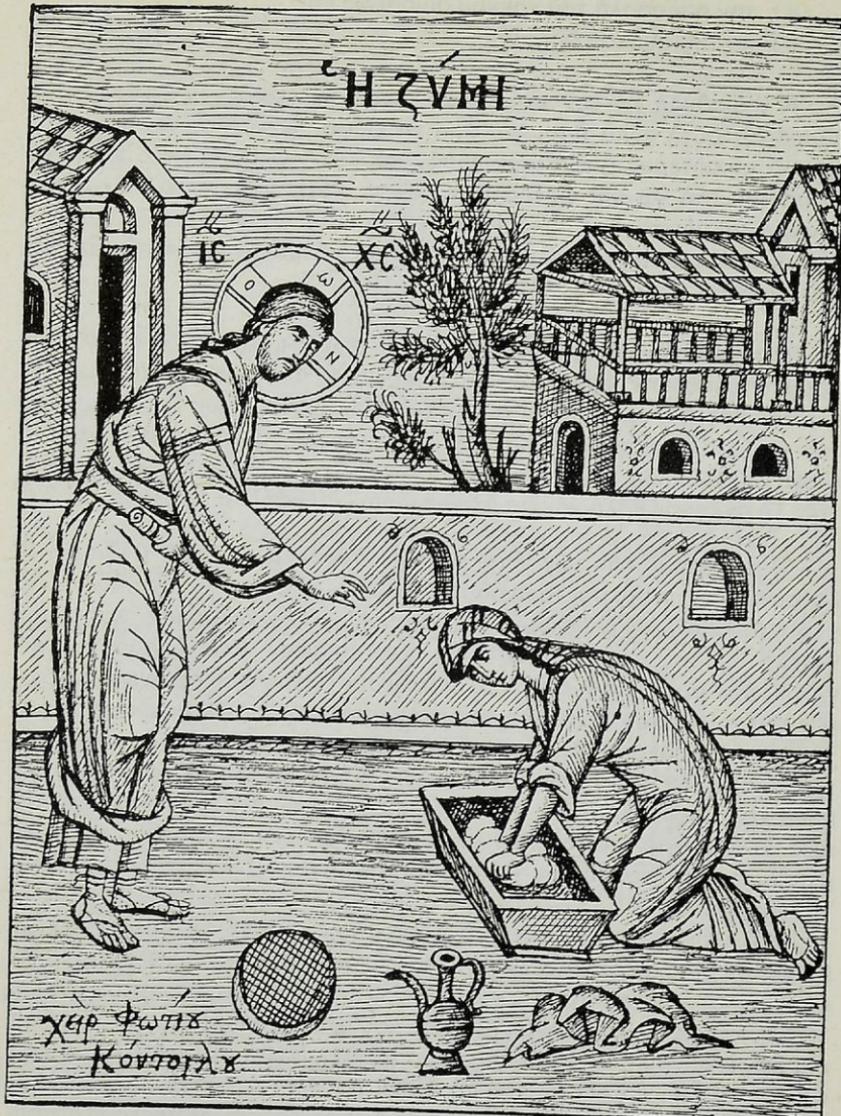
- a) τὴν παραβολὴ τοῦ κόκκου σινάπεως καὶ
- b) τὴν παραβολὴ τῆς ζύμης.

‘Η παραβολὴ μὲ τὸν κόκκο τοῦ σιναπιοῦ (Ματθ. ιγ' 31, 32). ‘Η παραβολὴ αὐτὴ εἶναι παρμένη ἀπὸ τὴν φύση. ‘Ο κόκκος τοῦ σιναπιοῦ εἶναι οἱ μικρότερος ἀπὸ ὅλους τοὺς σπόρους. “Οταν ὅμως ὁ γεωργὸς τὸ σπείρη στὴ γῆ καὶ φυτρώσῃ τὸ φυτό, τότε φουντώνει μὲ μεγάλη δύναμη καὶ γίνεται ἔνα πολὺ ψηλὸ δένδρο, ποὺ φτάνει τὰ τρία τέσσερα μέτρα. Στὰ κλαδιά του τότε ἔρχονται καὶ κατασκηνώνουν τὰ πετεινὰ τοῦ ούρανοῦ.

‘Η παραβολὴ τῆς ζύμης (Ματθ. ιγ' 33). ‘Η παραβολὴ αὐτὴ εἶναι παρμένη ἀπὸ τὴν ἐργασία τῆς νοικοκυρᾶς στὸ σπίτι. Μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ βασικές της ἐργασίες στὸ σπίτι εἶναι καὶ τὸ ζύμωμα καὶ τὸ ψήσιμο τοῦ ψωμιοῦ. Μιὰ γυναίκα λοιπὸν ἐτοιμάστηκε νὰ ζυμώσῃ. Πήρε τρία σάτα (40 περίπου κιλὰ) ἀλεύρι καὶ μέσα σ' αὐτὸ ἔκρυψε τὸ προζύμι της. Τὸ σκέπασε καλὰ μέχρις ὅτου ἡ ζύμη ζύμωσε ὅλο τὸ ἀλεύρι.

‘Η ἐρμηνεία καὶ τῶν δυο ἀυτῶν παραβολῶν. Στὴν Παλαιστίνη λέγουν μέχρι σήμερα τὴ φράση: «Μικρὸ σὰν κόκκο σιναπιοῦ». Τῇ χρησιμοποιοῦν, ὅταν θέλουν νὰ μιλήσουν γιὰ κάτι ἀσήμαντο. Καὶ τοῦτο γιατὶ ὁ σπόρος τοῦ σιναπιοῦ εἶναι πολὺ μικρός. “Ετσι ἀσήμαντη φαίνεται στὴν ἀρχὴ καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. “Οταν ὁ Θεὸς ἔγινε ἀνθρώπος διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μέσα στὴν ἀπόλυτη ἡσυχία μιᾶς βαθιᾶς νύχτας, σχεδὸν ὅλοι οἱ ἀνθρώποι δὲν πήραν κυριολεκτικὰ εἰδῆση ἀπὸ τὸ κοσμοσωτήριο αὐτὸ γεγονός. ”Αλλοι πάλι θέλησαν νὰ μετρήσουν τὸ ἔργο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅταν Τὸν εἶδαν πάνω στὸ Σταυρὸ λέγοντας πῶς τὰ πάντα τέλειωσαν. ”Αλλοι πάλι χαρακτήρισαν τοὺς μαθητὲς γιὰ μεθυσμένους, ὅταν πήραν τὴ δύναμη τοῦ Ἀγίου Πνεύματος τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς.

Μὲ τὶς παραβολὲς αὐτὲς ὁ Κύριος μᾶς δίδαξε ὅτι τὰ ἀνθρώπινα μέτρα εἶναι ἀκατάλληλα γιὰ νὰ διαπιστώσουν καὶ νὰ μετρήσουν τὴ δύναμη καὶ τὴν ἐπέκταση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ σὲ τοῦτο τὸν κόσμο. “Οταν κανεὶς δὲν ξέρει τὴ δύναμη ποὺ κρύθει μέσα του τὸ προζύμι καὶ δῆ τὴ γυναίκα νὰ τὸ κρύθη μέσα σὲ 40 κιλὰ ἀλεύρι, τότε θὰ νομίση πῶς τὸ ἀλεύρι θὰ ἔξαφανίσῃ τὴ μικρὴ ποσότητα ἀπὸ τὸ προζύμι. Καὶ ὅμως! Στὴν πραγματικότητα συμβαίνει ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο. Τὸ προζύμι κρύθει μέσα του τέτοια δύναμη, ποὺ ζυμώνει ὅλο τὸ ἀλεύρι. Τὸ ἕδιο ἀκριβῶς γίνεται καὶ μὲ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ’Αρχίζει σιγὰ σιγὰ καὶ ύστερα ἀπλώνεται σὰν τὴ φωτιὰ ποὺ τρώει τὰ ξύλα.

‘Η ζύμη (Φ. Κόντογλου).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ή θασιλεία τοῦ Θεοῦ μεγαλώνει καὶ ἐπεκτείνεται σὲ ὅλο τὸν κόσμο, ἀλλὰ μὲ ἔνα τρόπο ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ μετρηθῇ μὲ ἀνθρώπινα μέτρα καὶ νὰ συλληφθῇ μὲ ἀνθρώπινες σκέψεις. Τὴν παρουσία τῆς θασιλείας τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμο τὴν ἀναγνωρίζει ἑκεῖνος, ποὺ εἶναι ἐνωμένος μὲ πίστη μαζί της. Ή θασιλεία τοῦ Θεοῦ δὲν ἔρχεται «μετά παρατηρήσεως» (Λουκ. Ιε' 20).

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Μὴ φοβοῦ τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὔδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν θασιλείαν» (Λουκ. Ιε' 32).

2. «Ἐλλαμψον ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, φιλάνθρωπε Δέσποτα, τὸ τῆς σῆς θεογνωσίας ἀκήρατον φῶς (= καθαρὸ φῶς) καὶ τοὺς τῆς διανοίας ἡμῶν διάνοιξον ὄφθαλμούς εἰς τὴν τῶν εὐαγγελικῶν σου κηρυγμάτων κατανόησιν...» (Εὐχὴ ἀπὸ τῇ θείᾳ Λειτουργίᾳ μας).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Μελέτησε τὸ Ματθ. κβ' 14 καὶ ἀνάπτυξε τὸ περιεχόμενό του μὲ λίγα λόγια στὸ τετράδιό σου.

2. Γράψε στὸ τετράδιό σου τρία περιστατικὰ ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ Κυρίου, ποὺ νὰ μᾶς δείχνουν πῶς ὁ Κύριος στὴ δράση Του ζητοῦσε νὰ μένη κρυμμένος καὶ ἀφανής.

3. Μὲ ποιὸ τρόπο ἀναπτύσσεται καὶ ἀπλώνεται ἡ θασιλεία τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμο;

4. Στὸ δεύτερο κείμενο παρακαλᾶμε τὸ Θεὸ δ στὴ θείᾳ Λειτουργίᾳ νὰ μᾶς χαρίσῃ τὸ «ἀκήρατον φῶς». Γιατὶ χρειάζεται ὁ ἀνθρωπὸς τὸ καθαρὸ φῶς τῆς θεογνωσίας; Ἐξήγησέ το.

3. Ἡ παραθολὴ τοῦ καλοῦ Σπορέα.

Ματθ. ιγ' 3-23, Μάρκ. δ' 3-20, Λουκ. η' 3-15.

Εἴδαμε πῶς ἡ θασιλεία τοῦ Θεοῦ προσφέρει στὸν ἀνθρωπὸ τὴν εἰρήνη καὶ τὴν χαρά, τὴν γαλήνη καὶ τὴν ἀνάπausη, τὴν εὐλογία καὶ τὴν εύτυχία. Γιατὶ ὅμως εἶναι τόσοι λίγοι αὐτοὶ ποὺ δέχονται καὶ ἀκολουθοῦν τὴ θασιλεία τοῦ Θεοῦ; Μήπως δὲν ἀπευθύνεται σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους; Μήπως ὁ Θεὸς προσκαλεῖ μονάχα ὄρισμένους στὴ θασιλεία Του;

Ο Κύριος ἔδωσε τὴν ἀπάντηση σὲ τοῦτο τὸ θασικὸ ἔρωτημα μὲ τὶς παραθολές:

- τοῦ καλοῦ Σπορέα καὶ
- τοῦ μεγάλου δείπνου.

Τὰ χωράφια τῆς Παλαιστίνης. Πρὶν ἀκούσῃ ἡ διαβάση κανεὶς τὴν παραθολή τοῦ καλοῦ Σπορέα, πρέπει νὰ ἔχῃ στὸ νοῦ του τὴν εἰκόνα, που παρουσιάζουν τὰ χωράφια στὴν Παλαιστίνη. Καὶ μάλιστα στὴν ἐποχὴ τοῦ Κυρίου. Τὸ ἔδαφος τῶν χωραφιῶν εἶναι ἀνώμαλο. Οἱ πέτρες εἶναι πολὺ περισσότερες ἀπὸ τὸ χῶμα. Οἱ θροχές εἶναι σπάνιες. Τὸ ξύλινο ἄροτρο δὲν μπορεῖ νὰ σκάψῃ βαθιὰ τὸ χῶμα καὶ νὰ τὸ ἀνακατέψῃ δλότελα. "Ἐνας διαβάτης εὔκολα χρησιμοποιεῖ ἔνα χωράφι γιὰ πέρασμα. Τὸ πατημένο χῶμα γίνεται τότε σκληρὸ καὶ ἐπομένως ἀκατάληλο γιὰ σπορά.

Ἡ σπιρὰ τοῦ χωραφιοῦ. Ὁ Κύριος ἄρχισε τὴν παραθολή: ἔνας γεωργὸς ξεκίνησε νὰ σπείρῃ τὸ χωράφι του. Ἀπὸ πρὶν εἶχε κάνει τὶς προετοιμασίες του ὅσσο μποροῦσε πιὸ καλά. "Ἐνα μέρος τοῦ σπόρου ἔπεσε στὰ σκληρὰ καὶ πατημένα μονοπάτια. Ὁ σπόρος ποδοπατήθηκε ἀπὸ τοὺς διαβάτες καὶ τὰ πεινασμένα πουλιὰ τὸν καταβρόχθισαν σὲ μιὰ στιγμή.

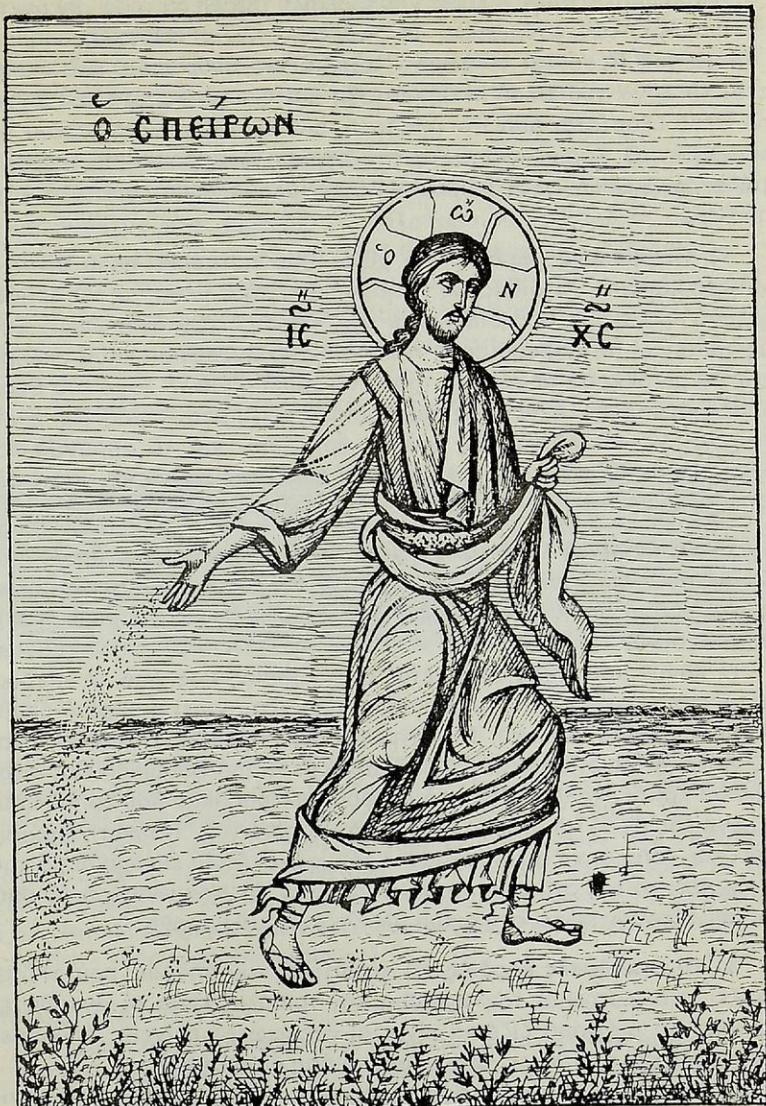
"Ἐνα ἄλλο μέρος τοῦ σπόρου ἔπεσε σὲ χῶμα ποὺ ἀπὸ κάτω ἦταν ὅλο πέτρες. Ὁ σπόρος θέβαια φύτρωσε, μὰ δὲν ἔριξε τὶς ρίζες του βαθιά. Δὲν εἶχε τὴν ύγρασία ποὺ χρειάζεται γιὰ τὴν ζωογόνηση καὶ ἔτσι ὁ καφτερὸς ἥλιος τῆς Παλαιστίνης καταξέρανε τὸ πράσινο χρῶμα τῆς ζωῆς.

"Άλλο μέρος τοῦ σπόρου ἔπεσε σὲ καλὸ χῶμα. Δίπλα του ὅμως φύτρωσαν πολλὰ ἀγκάθια καὶ τριβόλια, ὥστε τοῦ ἔκοψαν τὴν ἀναπνοή. Τελικὰ ὁ σπόρος πνίγηκε δλότελα.

'Ο ύπόλοιπος σπόρος ἔπεσε σὲ καλὸ χῶμα χωρὶς ζιζάνια, βαθιὰ σκαμμένο καὶ μὲ ἀρκετὴ ύγρασία. Ὁ σπόρος σκεπάστηκε εὔκολα καὶ φύτρωσε σὲ λίγο. Μεγάλωσε καὶ στὸν καιρὸ του ἔδωσε τὸν ἀνάλογο καρπό. Τὸ ἔνα σπειρὶ ἄλλοῦ ἔδωσε τριάντα, ἄλλοῦ ἔξηντα καὶ ἄλλοῦ ἑκατό.

"Η διήγηση τῆς παραθολῆς τέλειωσε. Οἱ εἰκόνες ἦταν πολὺ ζωντανὲς καὶ γεμάτες ἀπὸ περιεχόμενο. Ὁ Κύριος τέλειωσε μὲ τὸ «ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω». Οἱ περισσότεροι ὅμως ἀπὸ τοὺς ἀκροατές Του δὲν ἐνδιαφέρθηκαν γιὰ τὴν συνέχεια. Μόνον οἱ μαθητὲς ἀνησύχησαν, γιατὶ δὲν κατάλαβαν τί ἥθελε ὁ Κύριος νὰ τοὺς πῇ. "Οταν βρέθηκαν μόνοι, Τὸν παρακάλεσαν νὰ τοὺς ἔξηγήσῃ τὴν παραθολή.

Τὸ βαθύτερο νόημα τῆς παραθολῆς. Ὁ ἵδιος ὁ Κύριος μᾶς ἔδωσε τὴν αὐθεντικὴν ἔρμηνεία τῆς παραθολῆς καὶ ἀποτελεῖ τὸ ύπόδειγμα τῆς ἔρμηνείας γενικὰ τῶν παραθολῶν.

‘Ο Κύριος ώς Σπορέας (Φ. Κόντογλου)

‘Η παραθολή αύτή μίλησε για τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, ποὺ σπέρνεται στὶς καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων. ‘Ο σπορέας εἶναι ὁ Κύριος, ὁ σπόρος ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ χῶμα ἡ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ ἀκροάζεται τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ. ‘Η ἀνάπτυξη καὶ ἡ καρποφορία τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ὑποδοχή, ποὺ θὰ τοῦ κάνῃ ἡ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου. ‘Ο Κύριος μὲ τούτη τὴν παραθολή παρουσίασε τέσσερες ὄμάδες ἀνθρώπων, ποὺ παίρνουν τὴν ἀνάλογη θέση τους στὸ λόγο τοῦ Θεοῦ.

1) Οἱ σκληρὲς καρδιές. Τὸ χῶμα ποὺ πατήθηκε πολὺ εἶναι οἱ σκληρὲς καρδιές. ‘Ο διάβολος χρησιμοποιεῖ κάθε μέσο γιὰ νὰ ἀρπάξῃ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, ποὺ σπέρνεται στὶς καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων. Σκοπός του εἶναι νὰ παρουσιασθῇ ἡ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου τόσο σκληρή, ὥστε νὰ μὴ δέχεται μὲ κανένα τρόπο νὰ ἀκούσῃ γιὰ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ. ‘Ο σκληρόκαρδος ἀνθρωπὸς παρουσιάζεται μπροστά μας ὡς ἀθρησκος καὶ γενικὰ ἀδιάφορος γιὰ τὴ θρησκεία, γιὰ τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου. Γι’ αὐτὸ καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξαφανίζεται, γιάτι δὲν ἀφήνει ὁ ἀνθρωπὸς νὰ εἰσχωρήσῃ στὴν καρδιά του.

2) Οἱ πέτρινες καρδιές. Τὸ χῶμα, ποὺ ἀπὸ κάτω του βρίσκονται ὅλο πέτρες, εἶναι οἱ πέτρινες καρδιές. ‘Ο λόγος τοῦ Θεοῦ πρέπει νὰ εἰσχωρήσῃ βαθιὰ στὴν καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου γιὰ νὰ ριζώσῃ ἔτσι βαθιὰ τὸ δένδρο τῆς πίστεως.

‘Ο λόγος τοῦ Θεοῦ σπέρνεται στὶς καρδιές μας ἀπὸ τὰ παιδικά μας ἀκόμη χρόνια. Τότε βρίσκει καλὴ ὑποδοχή, γιατὶ ἡ καρδιὰ ἀκόμη τοῦ παιδιοῦ εἶναι μαλακή. Τὸ φύτρωμα τοῦ σπόρου ἔχει ἀρχίσει μέσα του, ἀλλὰ τὸ παιδὶ ὅταν μεγαλώσῃ, ἀρχίζει νὰ ἀντιμετωπίζῃ ἔνα σωρὸ ἐμπόδια καὶ δυσκολίες. Εἶναι τὰ διάφορα πετραδάκια, ποὺ ἐμποδίζουν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ νὰ ριζώσῃ βαθιὰ στὴν καρδιά του. ‘Η πρώτη ξηρασία φαίνεται, ὅταν ἀρχίζῃ νὰ παραμελῇ τὸν κυριακάτικο ἐκκλησιασμό του, τὴ συμμετοχὴ του στὴ θεία ἔξομολόγηση καὶ τὴν Κοινωνία κ.ἄ. ‘Ο σπόρος ποὺ εἶχε φυτρώσει στὴ μικρὴ ἡλικία, ἔχει πιὰ μαραθῆ.

3) Οἱ ἀγκαθωτὲς καρδιές. ‘Η περίπτωση τοῦ σπόρου, ποὺ ἀντιμετωπίζει στὸ φύτρωμά του ἀγκάθια καὶ τριβόλια εἶναι οἱ ἀγκαθωτὲς καρδιές. Τὰ διάφορα ζιζάνια εἶναι οἱ ἀτέλειωτες ἐπίγειες ἐπιθυμίες τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ θέλει νὰ τὶς ίκανοποιήσῃ ὄπωσδήποτε.

‘Ο ἀνθρωπὸς μὲ τὶς διάφορες μέριμνες καὶ ἰδιαίτερα μὲ τὴ μανία τοῦ πλουτισμοῦ εύχαριστεῖται καὶ ίκανοποιεῖται περισσότερο ἀπὸ τὸν κόσμο παρὰ ἀπὸ τὸ Θεό. Δὲν ἐμπιστεύεται τὸν ἔαυτό του στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὸν ἐμπιστεύεται στὰ ύλικὰ ἀγαθά. Γι’ αὐτὸ καὶ

ρίχνεται μὲ μεγάλο πάθος στὸ κυνήγι τῶν χρημάτων. Τὰ χρήματα εἶναι ἡ μεγαλύτερη παγίδα τοῦ Σατανᾶ, γιατὶ μὲ αὐτὰ ὁ ἀνθρώπος προσπαθεῖ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ Θεό. Τὰ ἀγκάθια λοιπὸν αὐτὰ πνίγουν τὴν καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ μαζὶ τῆς καὶ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ.

4) Οἱ καλοπροαίρετες καρδιές. Τὸ καλοοργωμένο καὶ ἄφθονο χῶμα εἶναι οἱ καλοπροαίρετες καρδιές, ποὺ μέσα τους πέφτει ὁ σπόρος καὶ ἀναπτύσσεται ἀμέσως. Οἱ καλοπροαίρετες καρδιές γίνονται εὐρύχωρες καὶ ἔτσι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ βρίσκει ἀρκετὸ χῶρο καὶ ρίχνει θαμιὰ τὶς ρίζες του. ‘Ἡ καρδιὰ μὲ τὴν καλὴ θέληση κρατεῖ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν καλλιεργεῖ. ‘Ἡ καρποφορία του δὲν εἶναι καταπληκτική. ’Ἐκφράζεται μὲ τὰ καλὰ ἔργα, ποὺ δίνουν στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τὴν εὔκαιρία νὰ δοξάσουν τὸν Πατέρα, ποὺ κατοικεῖ στὸν οὐρανό. Εἶναι ἡ καρποφορία, ποὺ ἐκφράζει τὴν πίστη μὲ τὰ ἔργα τῆς ζωντανῆς ἀγάπης.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. ‘Ἡ παραβολὴ τοῦ καλοῦ σπορέα μᾶς δείχνει ὅτι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἀπευθύνεται σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. ’Απὸ τὴν ἀπάντηση τοῦ ἀνθρώπου θὰ ἔξαρτηθῇ ἡ ἀπόδοσή τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ συμμετοχή του στὴ θασιλεία τοῦ Θεοῦ. ’Ο ἀνθρώπος πρέπει νὰ καλλιεργήσῃ τὴν καρδιὰ του μὲ τὴν καλὴ θέληση («καλοπροαίρετη καρδιὰ») γιὰ νὰ ἀκροασθῇ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν ἀνέκφραστη ἀξία τῆς θασιλείας τοῦ Θεοῦ.

KEIMENA

1. «Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνεργής (= δραστικός) καὶ τομώτερος (= πιὸ κοφτερός) ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον (= καὶ ἀπὸ δίκοπο μαχαίρι) καὶ διικνούμενος ἄχρι μερισμοῦ (= εἰσχωρεῖ μέχρι νὰ φτάσῃ στὰ ἐνωμένα βάθη τοῦ ἀνθρώπου) ψυχῆς τε καὶ πνεύματος...» (Ἐθρ. δ' 12).

2. «Οὐκοῦν (= λοιπὸν) ὅσοι τὸν νοῦν ἔχουσι σκληρόν, οὐκ εἰσδύεται ἐν αὐτοῖς θεῖόν τι καὶ iερὸν νουθέτημα, δι' οὐ δύναται καρποφορεῖν τὰ εἰς ἀρετὴν αὐχήματα (= καυχήση ἀρετῆς). Οὕτοι... πεπετημένη γεγόνασιν ὀδός, οὓς οὐκ ἔστι ποτὲ καρπῶν ἀγίων γενέσθαι τροφούς, στείραν καὶ ἄγονον ἔχοντας καρδίαν» (Κύριλλος Ἀλεξανδρείας).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τὶ χαρακτηρίζει τὴν ὁμάδα τῶν ἀνθρώπων μὲ τὶς πέτρινες καρδιές;
2. Ποιές δυσκολίες συναντοῦν οἱ ἀνθρώποι μὲ τὶς ἀγκαθωτές καρδιές;
3. Γιατὶ μιὰ «στείρα καὶ ἄγονος καρδία» δὲν μπορεῖ νὰ δεχθῇ, ὅπως λέγει καὶ ὁ Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ;
4. Τὶ χρειάζεται νὰ κάνῃ ὁ ἀνθρώπος, ποὺ ἀκροάζεται τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ τὸν δεχθῇ μέσα στὴν καρδιὰ του;

4. Ή παραθολή τοῦ μεγάλου δείπνου.

Λουκ. Ιδ' 16-24

Οι προσκλήσεις γιὰ τὸ μεγάλο δεῖπνο. Μὲ τούτη τὴν παραθολὴ ὁ Κύριος βοήθησε τοὺς ἀκροατές Του νὰ καταλάβουν τοὺς λόγους, ποὺ οἱ διάφορες ὅμαδες τῶν ἀνθρώπων προβάλλουν γιὰ νὰ ἀπορρίψουν κάθε συμμετοχή τους στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ παραβάλλεται μὲ ἔνα δεῖπνο, ποὺ τὸ ἑτοίμασε ἔνας ἀνθρωπος. Τὸ δεῖπνο εἶναι ἡ ἐκφραση τῆς κοινωνίας τῆς ἀγάπης καὶ ἡ ἀπόλαυση τῶν ἀγαθῶν μὲ τὴν παρουσία καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Σὲ τοῦτο τὸ δεῖπνο κάλεσε ὁ οἰκοδεσπότης πολλοὺς ἀνθρώπους. "Ἐστειλε τὸ δοῦλο του γιὰ νὰ τοὺς ὑπενθυμίσῃ τὴν ὥρα τοῦ δείπνου καὶ νὰ τοὺς πῆ ὅτι ὅλα ἡταν πιὰ ἔτοιμα! 'Ο οἰκοδεσπότης περίμενε τὸν ἐρχομό τους.

Οι ἀπαντήσεις τῶν προσκαλεσμένων. "Ολοὶ ὅσοι ἐκλήθησαν στὸ μεγάλο αὐτὸ δεῖπνο ἄρχισαν ὁ καθένας μὲ τὴ σειρά του νὰ παραιτοῦνται:

'Ο πρῶτος εἶπε: «ἄγρὸν ἡγόρασα» καὶ ἔχω ἀνάγκη νὰ πάω νὰ τὸν δῶ καὶ νὰ φροντίσω γι' αὐτόν. 'Ο ἀνθρωπος αὐτὸς ἀντιπροσωπεύει ὅλους ἐκείνους, ποὺ ἀρνοῦνται νὰ φροντίσουν γιὰ τὸ χωράφι τῆς ψυχῆς των. 'Απὸ τὴν ἄλλη ὅμως μεριὰ εἶναι δοσμένοι ὀλοκληρωτικά στὴ φροντίδα γιὰ τὴν αὔξηση τῆς ύλικῆς περιουσίας των.

'Ο δεύτερος εἶπε: «'Αγόρασα πέντε ζευγάρια βόδια καὶ θέλω νὰ τὰ δοκιμάσω. Σὲ παρακαλῶ ἀπάλλαξέ με ἀπὸ τὴν ὑποχρέωση». Αὐτὸς ἀντιπροσωπεύει τὴν ὅμαδα ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, ποὺ φροντίζουν μονάχα γιὰ τὸ ἐμπόριο καὶ τὶς ἐπιχειρήσεις. Εἶναι τόσο ἀπασχολημένοι μὲ τὶς διάφορες ἔργασίες, ποὺ δὲν μποροῦν νὰ θροῦν καὶ νὰ διαθέσουν λίγο καιρὸ καὶ γιὰ τὰ πνευματικά ἀγαθά τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

'Ο τρίτος εἶπε: «"Εκαμα τώρα κοντὰ τὸ γάμο μου καὶ γιὰ τοῦτο δὲν μπορῶ νὰ ἔλθω». 'Εδῶ ἀντιπροσωπεύονται ὅλοι ἐκείνοι, ποὺ χρησιμοποιοῦν γιὰ δικαιολογία ὅλες τὶς οἰκογενειακές ἀπασχολήσεις καὶ ἀνάγκες γιὰ νὰ ἀρνηθοῦν τὴ συμμετοχή τους στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

"Ολες αὐτὲς οἱ ὅμαδες τῶν ἀνθρώπων μοιάζουν καταπληκτικά μὲ τὶς ὅμαδες τῶν ἀκροατῶν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ στὴν παραθολὴ τοῦ καλοῦ σπορέα.

‘Η δριστική άποφαση τοῦ οἰκοδεσπότη. “Οταν ὁ οἰκοδεσπότης ἔμαθε ἀπὸ τὸν δοῦλο του ὅτι ὅλοι οἱ προσκαλεσμένοι παραιτήθηκαν ἀπὸ τὸ μεγάλο δεῖπνο του, δοκίμασε μεγάλη προσβολὴ. Γι’ αὐτὸ δέωσε ἐντολὴ στὸ δοῦλο του νὰ θγῇ στοὺς δρόμους καὶ νὰ προσκαλέσῃ ὅλους τοὺς φτωχούς, τοὺς ἀνάπτηρους, τοὺς χωλούς καὶ τοὺς τυφλούς τῆς πόλεως. “Ολοι δέχτηκαν τὴν πρόσκληση καὶ ἄρχισαν νὰ παίρνουν τὴ θέση τους στὸ μεγάλο δεῖπνο.

Πάντα ὅμως ὑπῆρχε χῶρος ἀδειανός, ποὺ ἔπρεπε νὰ γεμίσῃ ἀπὸ προσκαλεσμένους. Οἱ μόνοι ποὺ ἀποκλείστηκαν ἦταν ἐκεῖνοι ποὺ ἀρνήθηκαν τὴ συμμετοχὴ τους στὸ δεῖπνο. Δηλαδὴ πρέπει ὁ καθένας μας νὰ γνωρίζῃ ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς προσκαλεῖ στὸ μεγάλο δεῖπνο τῆς βασιλείας Του, ἀλλὰ χρειάζεται καὶ ἐμεῖς νὰ δεχτοῦμε τὴν πρόσκληση γιὰ νὰ θρεθοῦμε στὴν ἀτέλειωτη κοινωνίᾳ τῆς ἀγάπης Του.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μὲ τὴν παραβολὴ τοῦ μεγάλου δεῖπνου μᾶς ἔδειξε ὁ Κύριος ὅτι ὁ Θεὸς προσκαλεῖ ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀνθρώπους στὸ δεῖπνο τῆς βασιλείας Του. Σὲ τοῦτο ὅμως θὰ πάρουν μέρος, ὅσοι ἀνθρωποι θὰ ἀνταποκριθοῦν στὴν πρόσκληση αὐτὴ τοῦ Θεοῦ.

KEIMENA

1. «Βούλεται (ὁ Θεὸς) τοίνυν πάντας εἰσαχθῆναι διὰ τὸν ἄπειρον πλοῦτον τῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος» (Ζιγαθηνός).
2. «Λέγω γὰρ ύμιν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύεσται μου τοῦ δεῖπνου» (Λουκ. ιδ' 24).
3. «Θεράπευσον τῆς ψυχῆς μου τὰ τραύματα, Κύριε, καὶ ὅλον με ἀγίασσον καὶ καταξιώσον, Δέσποτα, ὅπως κοινώνησα σου τοῦ Μυστικοῦ θείου Δεἵπνου ὁ ταλαιπωρος» (Απὸ τὴν Ἀκολουθία τῆς θείας Μεταλήψεως).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί ἐπιχειρήματα χρησιμοποίησαν οἱ προσκαλεσμένοι, ποὺ ἀρνήθηκαν τὴ συμμετοχὴ τους στὸ μεγάλο δεῖπνο;
2. Ποιὸ εἶναι τὸ περιεχόμενο τῆς δριστικῆς ἀποφάσεως τοῦ οἰκοδεσπότη γιὰ τὸ μεγάλο δεῖπνο;
3. Διάθασε μὲ προσοχὴ τὸ δεύτερο κείμενο. Πῶς καταλαβαίνεις τὴν ἀπόφαση αὐτὴ τοῦ Κυρίου;
4. Γιατὶ ὑπάρχει πάντα χῶρος ἀδειανός στὸ δεῖπνο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ;

Ο ΚΑΙΡΟΣ ΤΗΣ ΘΕΡΙΣΜΟΥ

‘Ο καιρός του θερισμού (Φ. Κόντογλου).

5. Οι παραθολὲς τῶν ζιζανίων, τῆς σαγήνης καὶ τῶν δέκα παρθένων.

Ματθ. ιγ' 24-31, 36-43, ιγ' 47-50, κε' 1-13

Οι ἄνθρωποι ποὺ δέχονται στὴν καρδιά τους τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ συναντοῦν πολλὲς φορὲς στὴ ζωὴ τους ἐμπόδια καὶ δυσκολίες. Καὶ τοῦτο γιατὶ ἔχουν μπροστά τους τὸν πονηρὸ σπορέα, ποὺ σπέρνει συνεχῶς ζιζάνια. Ἔτοι ὑπάρχουν ἄνθρωποι, ποὺ δὲν κατόρθωσαν μέχρι τὸ τέλος νὰ κρατήσουν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, γι' αὐτὸ καὶ τελικὰ ἐμειναν ἔξω ἀπὸ τὴ θασιλεία τοῦ Νυμφίου Χριστοῦ, ὅπως ἀκριβῶς ἔγινε στὴν παραθολὴ μὲ τὶς δέκα παρθένους.

α) Ἡ παραθολὴ τῶν ζιζανίων.

Ἐνας ἄνθρωπος ἀποφάσισε νὰ σπείρῃ στὸ χωράφι του τὸν καλύτερο σπόρο. Ὁταν τέλειωσε τὴ σπορά, δοκίμασε μεγάλη χαρά, γιατὶ περίμενε νὰ ἀπολαύσῃ τὸ πρώτο φύτρωμα τοῦ σπόρου. Ἐνας κακὸς ὄμως γείτονας, ποὺ τὸν μισοῦσε πολύ, ἤλθε τὸ βράδυ καὶ ἔσπειρε στὸ χωράφι του ζιζάνια.

὾ταν οἱ σπόροι ἄρχισαν νὰ καρποφοροῦν, οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότη ἔκαναν μιὰ πολὺ δυσάρεστη διαπίστωση. Παρατήρησαν πῶς μαζὶ μὲ τὸν καλὸ σπόρο εἶχαν φυτρώσει καὶ τὰ ζιζάνια. Οἱ ύπηρέτες, ἀφοῦ ἀνακοίνωσαν στὸν κύριο τους αὐτὴ τους τὴν ἀνακάλυψη, τὸν παρακάλεσαν νὰ τοὺς ἐπιτρέψῃ νὰ ξεριζώσουν τὰ ζιζάνια. Ὁ οἰκοδεσπότης ὄμως εἶπε: «”Οχι, γιατὶ ὑπάρχει φόθος, μαζὶ μὲ τὰ ζιζάνια νὰ ξεριζώσετε καὶ τὸν καλὸ σπόρο, τὸ σιτάρι».

Ὁ οἰκοδεσπότης γνώριζε πολὺ καλὰ πῶς μόνο στὸν καιρὸ τοῦ θερισμοῦ εἶναι κατορθωτὸ ἔνα τέτοιο ξεχώρισμα καὶ κόψιμο. Ἀφοῦ γίνη λοιπὸν τὸ ξεχώρισμα στὸν καιρὸ τοῦ χωρισμοῦ, τότε τὰ μὲν ζιζάνια τὰ παραδίνουν στὴ φωτιά, τὸν δὲ καρπὸ τοῦ σιταριοῦ τὸν βάζουν στὶς ἀποθήκες.

Ἡ ἐρμηνεία τῆς παραθολῆς. Οἱ μαθητές, ἀφοῦ θρέθηκαν μαζὶ μὲ τὸν Κύριο, Τὸν παρακάλεσαν νὰ τοὺς ἐρμηνεύσῃ τὴν παραθολὴ τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. Καὶ ὁ Κύριος τοὺς ἀποκάλυψε τὸ βαθὺ νόημα τῆς παραθολῆς:

1) Ὁ καλὸς σπορέας εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ ὁ Ἰδιος ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Πρόσφερε συνεχῶς στοὺς ἀνθρώπους τὸ κήρυγμα τῆς θασιλείας τοῦ Θεοῦ.

2) Τὸ χωράφι εἶναι ὄλόκληρος ὁ κόσμος. "Οχι μονάχα οἱ Ἰσραηλίτες, μὰ καὶ οἱ εἰδωλολάτρες καὶ οἱ ἄνθρωποι ὅλων γενικὰ τῶν ἐποχῶν.

3) 'Ο καλὸς σπόρος εἶναι τὰ παιδιά τῆς βασιλείας. "Οσοι δέχτηκαν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, αὐτοὶ πῆραν τὴ δύναμην: νὰ γίνουν πραγματικὰ παιδιά τοῦ Θεοῦ ('Ιω. α' 12).

4) Τὰ ζιζάνια εἶναι τὰ παιδιά τοῦ πονηροῦ. Ἀκολουθοῦν τὰ παραγγέλματα ἐνὸς κόσμου, ποὺ δὲν ἔχει καμιὰν ἀπολύτως ἔξαρτηση ἀπὸ τὸ Θεό.

5) 'Ο ἔχθρὸς τοῦ οἰκοδεσπότη εἶναι ὁ διάβολος. "Ολα τὰ σχέδια τοῦ διαβόλου ἔχουν ἔνα σκοπό: νὰ πνίξουν καὶ νὰ μαράνουν μέσα στὸν ἄνθρωπο τὶς δυνάμεις τῆς πνευματικῆς του ἀναπτύξεως καὶ τὸν πόθο τῆς λυτρώσεώς του.

6) Οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότη εἶναι ὅσοι βιάζονται νὰ ξεχωρίσουν σὲ τοῦτο τὸν κόσμο τούς ἀνθρώπους σὲ καλοὺς καὶ σὲ κακούς.

7) 'Ο θερισμὸς εἶναι ἡ συντέλεια τοῦ κόσμου, μὲ τὴ δευτέρα παρουσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

8) Οἱ θεριστὲς εἶναι οἱ ἄγγελοι.

9) Τὸ τέλος τῶν κακῶν ἀνθρώπων εἶναι ἡ αἰώνια καταδίκη. Ἐνῶ τὸ τέλος τῶν καλῶν εἶναι ἡ βασιλεία τῶν Οὐρανῶν.

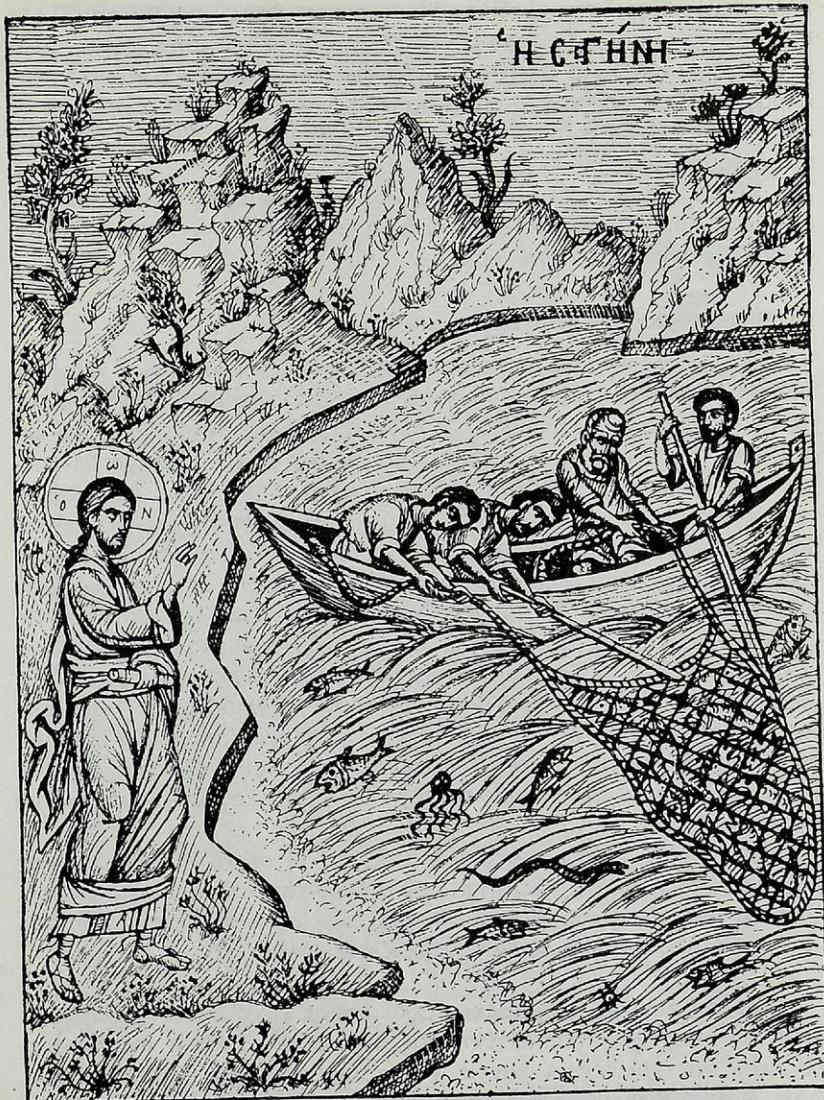
10. «Οἱ ἔχων ὥτα ἀκούειν ἀκούετω...». Τὸ βαθὺ νόημα αὐτῆς τῆς θαυμάσιας παραβολῆς τὸ ἀποδέχεται ἐκεῖνος, ποὺ διαθέτει «αὔτιὰ» πρόθυμα γιὰ νὰ ἀκοῦν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ.

8) Ἡ παραβολὴ τῆς σαγήνης.

'Ο ϕαρὰς ποὺ ρίχνει τὸ δίχτυ του στὴ θάλασσα εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ συνηθισμένες καὶ ζωντανὲς εἰκόνες γιὰ τὸν Ἰσραηλίτη ἀκροατὴ τῶν παραβολῶν τοῦ Κυρίου. Ἀσφαλῶς ὁ Κύριος θὰ βρέθηκε μὲ τοὺς ἀκροατές Του σὲ παραθαλάσσιο μέρος (λίμνη Γεννησαρὲτ) καὶ θὰ ἔβλεπεν ὑπωδήποτε τοὺς ϕαράδες εἴτε νὰ ϕαρεύουν εἴτε νὰ ἐργάζωνται μὲ τὰ δίχτυα τους. Οἱ ζωντανὲς αὐτὲς εἰκόνες μποροῦσαν νὰ θοηθήσουν τοὺς ἀκροατές τοῦ Κυρίου νὰ καταλάβουν τὴν πραγματικότητα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ μέσα στὴν Ἔκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

'Ο Κύριος διηγήθηκε τότε στοὺς ἀκροατές Του τὴν παραβολὴ μὲ τὸ δίχτυ του ϕαρᾶ. Τοὺς θοήθησε δὲ νὰ καταλάβουν ὅτι κάθε χωρισμὸς τῶν ἀνθρώπων σὲ τούτη τὴ ζωὴ εἶναι μάταιος καὶ ἀδύνατος.

"Οταν ὁ ϕαρὰς ρίχνῃ τὸ δίχτυ του στὴ θάλασσα, δὲν ξέρει τί θὰ πιάση. Μπορεῖ νὰ πιάσῃ ϕάρια καλὰ καὶ ϕάρια ἄχρηστα καὶ ἀκατάληλα γιὰ φαγητό. Μπορεῖ νὰ μαζέψῃ θαλασσινὰ χόρτα (ϕίκια, κλαδιά,

‘Η σαγήνη (Φ. Κόντογλου).

· Εύλα, κ.α.). Ἐφ' ὅσον τὸ δίχτυ θὰ βρίσκεται βαθιά στὴ θάλασσα, ὅλα αὐτὰ θὰ εἰναι μαζί. Τὸ ξεχώρισμα σὲ ὅλα αὐτὰ τὰ εἰδη θὰ γίνη, ὅταν ὁ ψαράς τραβήξῃ τὸ δίχτυ πρός τὰ ἔξω. Τότε θὰ τὸ ξαπλώσῃ στὴν ἀκρογιαλὶα καὶ θὰ ἀρχίσῃ τὸ ξεδιάλεγμα. "Ολα τὰ καλὰ ψάρια θὰ τὰ βάλῃ στὰ πανέρια του, τὰ δὲ ύπόλοιπα μαζὶ μὲ τὴν ἄχρηστη σαβούρα θὰ τὰ πετάξῃ μακριά.

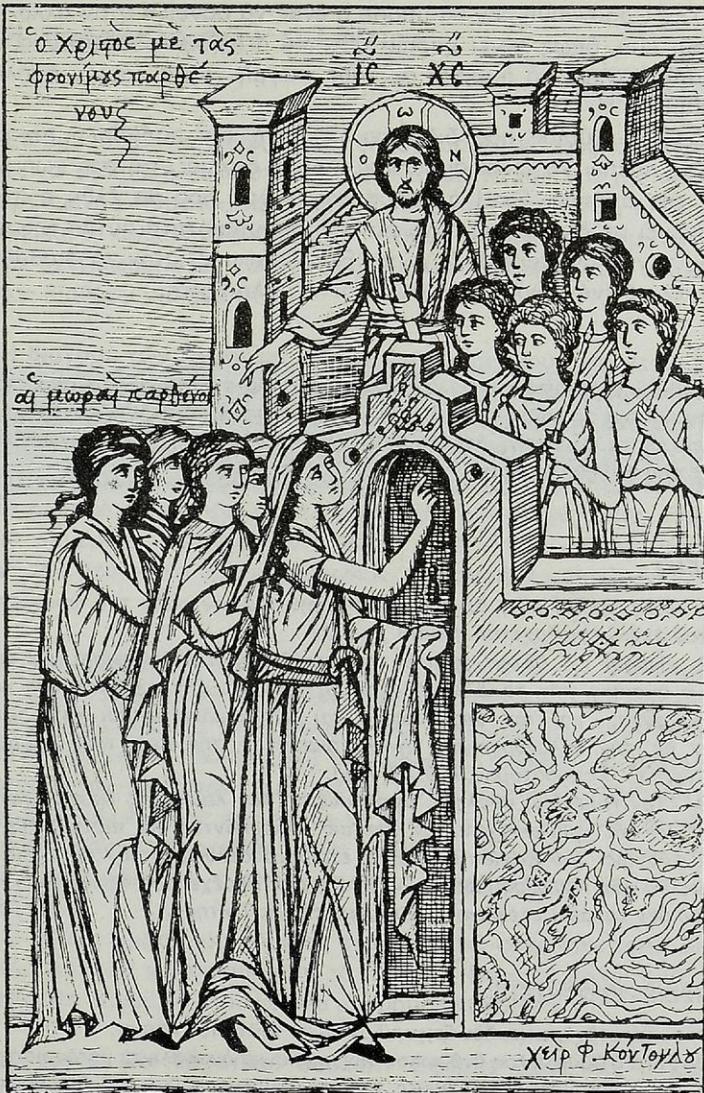
"Ετσι ἀκριβῶς θὰ γίνη καὶ ὁ τελικὸς χωρισμὸς τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὸν Κύριο, ὅταν θὰ ἔλθῃ γιὰ δεύτερη φορὰ γιὰ νὰ ἀποδώσῃ στὸν καθένα κατὰ τὰ ἔργα του.

γ) Ἡ παραθολὴ τῶν δέκα παρθένων.

'Ο Κύριος στὴ συνέχεια τῶν παραθολικῶν Του λόγων εἶπε καὶ τὴν ἐξῆς παραθολὴ: Δέκα παρθένοι βγῆκαν γιὰ νὰ προϋπαντήσουν μὲ τὶς λαμπάδες τους τὸ νυμφίο. Οἱ πέντε ἀπὸ αὐτὲς ἦταν φρόνιμες καὶ οἱ ἄλλες πέντε μωρές (ἀνόντες). Καὶ τοῦτο γιατὶ οἱ μωρές δὲν πήραν μαζὶ τους λάδι. Δὲν ἐνδιαφέρθηκαν δηλαδὴ νὰ είναι ἐφοδιασμένες μὲ λάδι γιὰ τὴν περίπτωση, ποὺ θὰ τέλειωνε ἐκεῖνο ποὺ είχαν μαζὶ τους στὸ ἀγγεῖο γιὰ τὶς λαμπάδες τους. Οἱ πέντε ὅμως φρόνιμες ἔφεραν μαζὶ τους σὲ χωριστὰ ἀγγεῖα λάδι ἐκτὸς ἀπὸ ἐκεῖνο, ποὺ είχαν στὶς λαμπάδες τους. 'Ο νυμφίος ἀργοῦσε νὰ 'ρθῃ. Γι' αὐτὸ καὶ τὶς ἔπιασε ὅλες ὁ ὑπνος. Ξαφνικὰ ὅμως κατὰ τὰ μεσάνυχτα ἀκούστηκε μιὰ μεγάλη φωνή, ποὺ ἔλεγε: «Ιδού, ἔρχεται ὁ νυμφίος. Βγῆτε νὰ τὸν ύποδεχθῆτε». Καὶ οἱ δέκα ἐτοιμάστηκαν, στόλισαν τὶς λαμπάδες των καὶ τότε εἶδαν οἱ πέντε μωρές πώς τὸ λάδι τους είχε τελειώσει. Ζήτησαν ἀπὸ τὶς ἄλλες πέντε νὰ τὶς δανείσουν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνες τὸ χρησιμοποιοῦσαν γιὰ τὸν ἔαυτό τους. "Ετρεξαν γρήγορα, γιὰ νὰ ἀγοράσουν λάδι.

Στὸ μεταξὺ ὅμως ἤλθε ὁ νυμφίος καὶ οἱ πέντε ἐτοιμες μπῆκαν μαζὶ του καὶ ἡ πόρτα κλείστηκε. "Οταν ἔφτασαν οἱ ἀργοπορημένες, ζήτησαν ἀπὸ τὸν οἰκοδεσπότη νὰ τὶς ἀνοίξῃ, ἐκεῖνος ὅμως ἀπάντησε: «Σᾶς λέγω ἀλήθεια πώς δὲν σᾶς γνωρίζω καθόλου».

Ἡ ἐρμηνεία τῆς παραθολῆς. 'Ο δεύτερος ἐρχομὸς τοῦ Κυρίου θὰ γίνη σὲ μιὰν ὥρα ἀναπάντεχη καὶ ἄγνωστη γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Γι' αὐτὸ καὶ χρειάζεται κανεὶς νὰ ἐτοιμάζῃ πάντα τὸν ἔαυτό του, ὥστε ἡ καρδιά του νὰ είναι πάντα ἐφοδιασμένη μὲ τὴν ἀγάπη. "Ισως ὑπάρξουν ἀνθρώποι, ποὺ θὰ ἐτοιμάζωνται ἔνα μεγάλο χρονικὸ διάστημα, ἀλλὰ σὲ μιὰ ὥρα ραθυμίας καὶ ξεγνοιασιᾶς μπορεῖ νὰ παρουσιασθῇ ἡ ημέρα τοῦ Κυρίου.

Η παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων (Φ. Κόντογλου).

Τὴν ὥρα ἐκείνη δὲν θὰ μπορῇ ὁ ἔνας νὰ δανείζῃ στὸν ἄλλο. Γιατὶ τὸ λάδι πού, ὅπως λέγει χαρακτηριστικὰ ὁ ἵερος Χρυσόστομος, εἰναι ἡ ἀγάπη, πρέπει νὰ ύπάρχῃ σὲ κάθε στιγμὴ χωρὶς καμιὰν ἀπολύτως διακοπή.

”Ετσι ὁ Κύριος μᾶς διδάσκει μὲ αὐτὴ τὴν παραθολὴ ὅτι ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ είναι ἄγρυπνος καὶ νὰ ἐτοιμάζεται στὴ ζωὴ μὲ τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης. Γιατὶ ἡ ἡμέρα καὶ ἡ ὥρα ποὺ θὰ ἔλθῃ ὁ Κύριος παραμένει σὲ ὅλους μας ἀγνωστη. Τὴ σπουδαιότητα αὐτῆς τῆς παραθολῆς τὴν ὑπογραμμίζει ἡ ‘Ἄγια Ἐκκλησία μας, ὅταν τὴ διαβάζῃ ὡς εὔαγγελικὸ ἀνάγνωσμα τὴν Ἀγία καὶ Μεγάλη Τρίτη.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ο χωρισμὸς τῶν ἀνθρώπων θὰ γίνη στὴ Δευτέρα Παρουσία τοῦ Κυρίου καὶ ὅχι σὲ τοῦτο τὸν κόσμο. Ο ἄνθρωπος ὅμως πρέπει πάντα νὰ ἐτοιμάζεται μὲ τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εὐσεβείας, γιατὶ δὲν γνωρίζει τὴν ἡμέρα, ποὺ θὰ ἔλθῃ ὁ Κύριος.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν ἐν ᾧ ὁ οὐλὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται» (Ματθ. κε΄ 13).
2. «Τίθησι (= θέτει) ταύτην τὴν παραθολὴν, ἴκανὴν πεῖσαι, ὅτι παρθενία (= ἀγαμία) καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἔχῃ τῶν ἀπὸ τῆς ἐλεημοσύνης καλῶν ἔρημος οὐσα... καὶ τὸν ἀπάνθρωπον καὶ ἀνελεήμονα ἰστησι μετ' αὐτῶν... ἔλαιον δέ, τὴν φιλανθρωπίαν, τὴν ἐλεημοσύνην, τὴν περὶ τοὺς δεομένους βοήθειαν» (Ι'. Χρυσόστομος, P.G. 58, 711).
3. «Τὸν Νυμφίον, ἀδελφοί, ἀγαπήσωμεν, τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν εὔτρεπισωμεν (= νὰ καθαρίσωμεν) ἐν ἀρεταῖς ἐκλάμποντες καὶ πίστει ὄρθῃ ἵνα, ὡς αἱ φρόνιμοι τοῦ Κυρίου παρθένοι, ἔτοιμοι εἰσέλθωμεν σὺν αὐτῷ εἰς τοὺς γάμους. Ο γάρ Νυμφίος δῶρον, ὡς Θεός, πᾶσι παρέχει τὸν ἄφθαρτον (= αὐτὸν ποὺ δὲν χαλάει) στέφανον» (Κάθισμα τῆς Μ. Τρίτης).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν ξεχωρίζονται σὲ τοῦτο τὸν κόσμο;
2. Γιατὶ ὁ ἀμαρτωλὸς ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ ἀναβάλῃ τὴ μετάνοιά του;
3. Υπογράμμισε τίς ἀλήθειες ἀπὸ τὸ κείμενο τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου τὸ δεύτερο στὴ σειρά).
4. Τί μᾶς διδάσκει ὁ Κύριος μὲ τὴν παραθολὴ τῶν δέκα παρθένων;
5. Τί θὰ ἀπαντοῦσες στὴν κατηγορία ὅτι καὶ στὴν Ἐκκλησία ὑπάρχουν κακοὶ ἄνθρωποι;

6. Ἡ παραβολὴ τῶν ταλάντων.

Ματθ. κε' 14-30

Εἴδαμε στήν παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων πώς ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἔτοιμάζῃ σὲ τούτη τῇ ζωῇ τὸν ἑαυτό του γιὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ ἐρχόμενου Νυμφίου Χριστοῦ. Ἡ ἔτοιμασία αὐτὴ εἶναι ἡ χρησιμοποίηση καὶ ἡ καλλιέργεια ὅλων τῶν δώρων καὶ τῶν χαρισμάτων, ποὺ ὁ Θεὸς ἔχει δώσει στὸν καθένα μας. Εἶναι τὰ τάλαντα, ποὺ ὁ κάθε ἄνθρωπος διαθέτει γιὰ ἀνάπτυξην.

Ἡ διανομὴ τῶν ταλάντων. "Ἐνας ἄνθρωπος, ποὺ ἦταν ἔτοιμος γιὰ μακρινὸ ταξίδι, κάλεσε τοὺς δούλους του γιὰ νὰ τοὺς ἐμπιστευθῆ τὴν περιουσία του. Πήρε λοιπὸν γιὰ βάση καὶ κριτήριο τὴν ἐμπορικὴ ἴκανότητα, ποὺ ὁ καθένας τους εἶχε καὶ ἔτσι σὲ ἄλλον ἔδωσε πέντε τάλαντα, σὲ ἄλλον ἔδωσε δύο καὶ σὲ ἄλλον ἑνα. (Τὸ τάλαντο ἔδω εἶναι τὸ ἀργυρὸ ἑλληνο-ρωμαϊκὸ νόμισμα ποὺ μεγάλης ἀξίας. Περίπου 60.000 σημερινὲς δραχμές τὸ καθένα). Ἀφοῦ μοίρασε μ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὴν περιουσία του ὁ ἄνθρωπος, ἀναχώρησε μακριὰ ἀπὸ τὸ μέρος του.

Ἡ χρησιμοποίηση τῶν ταλάντων. 'Ο κάθε δοῦλος, ποὺ πήρε καὶ τὴν ἀνάλογη περιουσία, προσπάθησε μὲ τὸν τρόπο του καὶ τὴν ἀντίληψή του νὰ ἐμπορευθῆ τὸ κεφάλαιό του. Ἔκεīνος ποὺ πήρε τὰ πέντε τάλαντα ἐργάστηκε σκληρὰ καὶ μὲ ἐμπορικὸ πνεῦμα. Οἱ καρποὶ τῆς ἐργατικότητάς του ἦταν: αὔξησε τὰ τάλαντά του καὶ ἀπὸ πέντε τὰ ἔκανε δέκα. Κι ἐκεīνος ποὺ ἐλαθε τὰ δύο δούλεψε σκληρὰ καὶ μὲ ὅρεξην πολλὴ καὶ μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλα δυὸ τάλαντα. Καὶ τοῦ δεύτερου δούλου ἡ ἀπόδοση ἦταν, ὅπως καὶ τοῦ πρώτου ἐκατὸ φορὲδ πάνω.

'Ο τρίτος ὅμως, ποὺ πήρε τὸ ἑνα τάλαντο, σκέφτηκε ποὺλ διαφορετικά. Ἄντι νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ τάλαντο ὅπως οἱ ἄλλοι δυό, πήγε ἔσκαψε στὴ γῆ καὶ τὸ ἔκρυψε ὅσο μποροῦσε πιὸ βαθιά.

Οἱ πιστοὶ καὶ ἐργατικοὶ δοῦλοι. "Ἐφτασε ὅμως καὶ ὁ καιρός, ποὺ ὁ κύριος τῶν δούλων γύρισε ἀπὸ τὸ μακρινό του ταξίδι. Ἡ πρώτη δουλειά του ἦταν νὰ ἔανακαλέσῃ τοὺς δούλους του γιὰ νὰ λογαριασθοῦν. Ἡθελε νὰ δῆ τί ἔγινε μὲ τὴ χρηματικὴ περιουσία, ποὺ τοὺς εἶχε ἐμπιστευθῆ.

Παρουσιάστηκε ὁ πρῶτος δοῦλος, ποὺ εἶχε πάρει τὰ πέντε τά-

λαντα. Ἐργάστηκε μὲν μεγάλη ὥρεξη, ἀλλὰ καὶ σκληρά. Ὁ σκοπός του ἦταν νὰ αὐξήσῃ τὴν περιουσία, ποὺ ὁ κύριος του τοῦ εἶχε ἐμπιστευθῆ. Γι' αὐτὸ καὶ ὅταν βρέθηκε μπρὸς στὸν κύριο, τοῦ εἶπε: «Κύριε, πέντε τάλαντα μοῦ είχες δώσει. Κοίταξε λοιπόν. Μὲ αὐτὰ κέρδισα ἄλλα πέντε». Ὁ κύριος εὐχαριστήθηκε πολὺ ἀπὸ τούτη τὴ διαγωγὴ τοῦ δούλου. Τὸν προσφώνησε: «Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ». Ὕπογράμμισε τὴν ἐμπιστοσύνη ποὺ εἶχε στὸν κύριο του, ἀλλὰ καὶ τὴν πιστότητά του. Τὴν ἔδειξε μὲ τὴν ἐργασία του, ποὺ τοῦ αὔξησε τὰ τάλαντα. Ἡλθε ἡ ὥρα νὰ βραβεύσῃ ὁ κύριος τὸν πιστὸ καὶ ἐργατικὸ δοῦλο. Τοῦ εἶπε λοιπόν: «Ἐπειδὴ φάνηκες πιστὸς στὰ λίγα ποὺ σου ἔδωσα, θὰ σὲ κάνω συμμέτοχο καὶ στὰ πολλά. Ἐμπα λοιπὸν στὴ χαρὰ τοῦ κυρίου σου». Καὶ ὁ δεύτερος δοῦλος μὲ τὰ δύο τάλαντα ἐργάστηκε καὶ αὔξησε στὸ διπλάσιο τὰ τάλαντα του. Τοῦ τὰ εἶχε ἐμπιστευθῆ ὁ κύριος του. Ὁ κύριος πρόσφερε καὶ σ' αὐτὸν τὸ δοῦλο τὴν Ἱδια ἀκριβῶς ἀμοιβή, ποὺ εἶχε δώσει καὶ στὸν πρῶτο δοῦλο. Ἔγινε καὶ αὐτὸς συγκληρονόμος στὴ μεγάλη περιουσία τοῦ κυρίου του καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ δοκιμάσῃ μεγάλη χαρὰ καὶ εύφροσύνη.

‘Ο ὄκνηρὸς καὶ πονηρὸς δοῦλος. Ἡλθε καὶ ἡ σειρὰ τοῦ τρίτου δούλου, ποὺ εἶχε πάρει τὸ ἔνα τάλαντο. Παρουσιάστηκε στὸν κύριο καὶ τοῦ εἶπε: «Κύριε, ἥξερα πῶς εἰσαι σκληρὸς ἄνθρωπος καὶ πῶς θερίζεις ἀπὸ κεῖ ποὺ δὲν ἔσπειρες καὶ μαζεύεις ἀπὸ κεῖ ποὺ δὲν σκόρπισες. Ἐπειδὴ σὲ φοβήθηκα, ἔτρεξα καὶ ἔκρυψα τὸ τάλαντό σου στὴ γῆ. Νὰ το! λοιπόν. Πάλι τὸ ἔχεις δικό σου».

Ἡ ἀπόκριση τοῦ κυρίου ἦταν σκληρή. Τὸν ὀνόμασε πρῶτα ἀπ' ὅλα πονηρὸ καὶ ὄκνηρό. Ἡ πονηριὰ τοῦ δούλου φάνηκε ἀπὸ τὸ σημεῖο, ποὺ ὁ Ἱδιος ὑπογράμμισε τὴ σκληρότητα τοῦ κυρίου του. Ἐφ' ὅσον ὅμως ἥξερες, τοῦ εἶπε ὁ κύριος», πῶς θερίζω ἀπὸ κεῖ ποὺ δὲν ἔσπειρα καὶ πῶς μαζεύω ἀπὸ κεῖ ποὺ δὲ σκόρπισα, τότε θὰ ἔπρεπε νὰ καταθέσης τὸ ἀργυρὸ τάλαντο στοὺς τραπεζίτες. Κι ὅταν θὰ γύριζα, θὰ εἰσέπραττα τὸ τάλαντό μου καὶ μαζί μ' αὐτὸ καὶ τοὺς τόκους. Πάρτε λοιπὸν τὸ τάλαντο καὶ δῶστε το σ' αὐτὸν ποὺ ἔχει τὰ δέκα τάλαντα».

Τὸ θαθύτερο νόημα τῆς παραβολῆς. Τὸ βρίσκουμε στὰ λόγια μὲ τὰ ὄποια ὁ Κύριος τέλειωσε τὴν παραβολή. Εἶπε λοιπὸν στοὺς μαθητές καὶ ἀκροατές Του: «Σὲ κείνον ποὺ ἔχει (τάλαντα) καὶ τ' αὔξανει, θὰ δοθοῦν κι ἄλλα καὶ ἡ ἀφθονία θὰ είναι περισσή. Ἀπὸ ἐκείνον δὲ ποὺ δὲν παρουσίασε καμιὰν αὔξηση, θὰ τοῦ πάρουν κι ἐκείνο ποὺ τοῦ εἶχε χαρισθῆ. Τὸν ἄχρηστο δοῦλο ρίξτε τὸν στὸ πιὸ μακρινὸ σκοτάδι. Ἐκεῖ θὰ είναι τὸ κλάψιμο καὶ τὸ τρίξιμο τῶν δοντιῶν».

Μὲ τούτη τὴν παραθολὴ ὁ Κύριος θέλησε νὰ τοποθετήσῃ τοὺς ἀκροατές Του μπροστά στὴν πραγματικότητα τῆς βασιλείας τῶν Οὐρανῶν. Εἶναι ἡ συγκεκριμένη κοινωνία τῶν ἀνθρώπων μὲ τὸ Χριστὸ καὶ μεταξύ τους μέσα στὴν Ἐκκλησία. Ἐδῶ εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ παροῦσα καὶ προσφέρεται στοὺς ἀνθρώπους μὲ συγκεκριμένο τρόπο: εἶναι τὸ μυστήριο τῆς Θείας Κοινωνίας, ἡ Θεία Εὐχαριστία τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματος τοῦ Κυρίου. “Οταν ὁ ἀνθρωπὸς συμμετέχῃ στὴ μυστηριακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, τότε ἀποκτᾷ τὴν ἰκανότητα νὰ ἀνακαλύψῃ καὶ νὰ αὔξῃσῃ ὅλα τὰ χαρίσματα καὶ τὰ δῶρα ποὺ ὁ Θεὸς ἔχει προσφέρει στὸν καθένα μας.

Δὲν ύπάρχει ἀνθρωπὸς ποὺ δὲν ἔχει ἀπὸ τὸ Θεὸν χαρίσματα καὶ ἰκανότητες. Ὑπάρχουν γενικὰ χαρίσματα ποὺ τὰ ἔχουν ὅλοι οἱ ἀνθρωποι (λογικό, θέληση, ἀγάπη, ἐμπιστοσύνη, ἐλπίδα, κ.ἄ.). Ὑπάρχουν καὶ χαρίσματα ποὺ ὁ Θεὸς τὰ δίνει ἀνάλογα μὲ τὴ δύναμη τῆς ἀποδόσεως τοῦ καθενὸς ἀνθρώπου. “Ἄλλος ἔχει χάρισμα καλλιτεχνικό, ἄλλος μουσικό, ἄλλος σωματική δύναμη, κ.ἄ.

Τὰ τάλαντα εἶναι βασικά, δῶρο τοῦ Θεοῦ στὸν ἀνθρωπὸ. Μᾶς τὰ μοιράζει στὴν Ἐκκλησία, γιατὶ ἐδῶ εἴμαστε ὅλοι ἔνα Σῶμα, μὲ Κεφαλὴ τὸ Χριστό. “Ολα τὰ χαρίσματα ἀκόμα καὶ τὰ πιὸ διαφορετικά καὶ ταπεινά ἔχουν ἀνυπολόγιστη ἀξία στὴν Ἐκκλησία. Εἶναι τὸ “Άγιο Πνεῦμα ποὺ μᾶς ἐνώνει καὶ τὰ μοιράζει στὸν καθένα μας. Τὰ χαρίσματά μας δὲν ἀνήκουν σὲ μᾶς, ἀλλὰ προορίζονται γιὰ τὴν προκοπὴ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

‘**Η καλλιέργεια τῶν ταλάντων.**’ Απὸ τὸν καθένα μας ἔξαρτάται ἡ καλλιέργεια τῶν ταλάντων. ‘Η ἀπόδοση τῶν χαρισμάτων ἔξαρτάται ἀπὸ τὴ διάθεση καὶ τὴν ἐργατικότητα τοῦ ἀνθρώπου. “Οποιος ἐργάζεται καὶ καλλιεργεῖ τὰ τάλαντά του, αὐτὸς δείχνει μὲ τὸν καλύτερο τρόπο πῶς ἀναγνωρίζει καὶ ἀποδέχεται ἀπὸ τὸ Θεὸν — ἀποστολέα καὶ χορηγὸ τὰ δῶρα του. ’Εκείνος δύμας ποὺ δὲν τὰ καλλιεργεῖ, διπας ἀκριθῶς ὁ τρίτος δοῦλος τῆς παραθολῆς μας, αὐτὸς καὶ τὸ Θεόν ἀρνεῖται καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ τελικὰ τὸν ἴδιο του τὸν ἑαυτό. ’Αρνεῖται τὸ βασικὸ γιὰ ὅλους μας τάλαντο τῆς ἀγάπης. Νομίζει πῶς τὰ πάντα εἶναι δικά του. Τις ἀνάγκες τῶν ἄλλων ἀνθρώπων τις ἀγνοεῖ ἢ καλύτερα τις παραβλέπει. Γι αὐτὸ καὶ προτιμᾶ καλύτερα νὰ θάψη τις ἰκανότητές του παρά νὰ τις προσφέρῃ στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

“Ἐνας τέτοιος ἀνθρωπὸς, ποὺ ἔχει διαστρέψει μέσα του τὸ βασικὸ καὶ ἀπαραίτητο τάλαντο τῆς ἀγάπης, καταδικάζεται σὲ ἀκινησία. Γι’ αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος τὸν ἀπορρίπτει ὅλοκληρωτικά. ”Ετσι καταλαβαίνουμε γιατὶ ὁ Κύριος τὸν παρέδωσε στὸ «σκότος τὸ ἐξώτερον». ‘Ο

χωρίς άγάπη ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ θρίσκεται μέσα στὸ βασίλειο τῆς άγάπης τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ στὴ βασιλεία Του.

Οἱ δυὸς ὅμως πρῶτοι δοῦλοι καλλιεργησαν τὰ τάλαντα τοῦ κυρίου των. Εἶναι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, ποὺ ἐργάζονται γιὰ νὰ καλλιεργήσουν τὰ χαρίσματα καὶ τὶς ίκανότητές των καὶ νὰ τὶς προσφέρουν στὴν ὑπηρεσία τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

‘Ο καθένας μας μπορεῖ νὰ καλλιεργῇ ἀπὸ τὴ μικρή του ἡλικία, τὸ τάλαντο, τὰ χαρίσματα, ποὺ ἀσφαλῶς ὁ Θεὸς θὰ τοῦ ἔχῃ χαρίσει. Καὶ ὅταν μεγαλώσῃ, θὰ προσφέρῃ τὶς ὑπηρεσίες του γιὰ τὸ καλὸ καὶ τὴν πρόοδο τῆς οἰκογένειας, τοῦ περιβάλλοντος καὶ τῆς κοινωνίας ὀλοκλήρου.

Αὐτὸ θὰ πὴ ἄγάπη: νὰ ἐργάζεσαι χωρὶς διακοπὴ γιὰ τὴν προκοπὴ τοῦ πλησίον. Καὶ ἔτσι προσφέρει κανεὶς μὲ τὸν πιὸ καλὸ τρόπο τὴ δόξα στὸν ‘Ἄγιο Θεό, ποὺ εἶναι ὁ χορηγὸς ὅλων τῶν ταλάντων μας.

‘Η Ἔκκλησία μας γιὰ νὰ βοηθήσῃ τοὺς πιστοὺς νὰ καλλιεργήσουν τὰ τάλαντά των, θυμάται τὴν παραβολὴ τῶν ταλάντων τὴν ‘Ἄγια καὶ Μεγάλη Τρίτη καὶ μᾶς προσφέρει ὥραιότατους καὶ κατανυκτικότατους Ὅμνους.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μὲ τὴν παραβολὴ τῶν ταλάντων ὁ Κύριος μᾶς διδάσκει πῶς ὁ ἄνθρωπος δέχεται ἀπὸ τὸ Θεὸ διάφορα χαρίσματα καὶ ίκανότητες, ποὺ πρέπει νὰ ἀναπτύξῃ καὶ νὰ καλλιεργήσῃ. ‘Η ἀμοιβὴ τοῦ καθενὸς θὰ ἐξαρτηθῇ ἀπὸ τὸ μέτρο τῆς πιστότητας καὶ τῆς ἐργατικότητας, ποὺ ἔδειξε στὸ Θεὸ καὶ στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Τάλαντα ἐνταῦθα ἡ ἐκάστου δύναμις εἴτε ἐν προστασίᾳ, εἴτε ἐν χρήμασιν, εἴτε ἐν διδασκαλίᾳ, εἴτε ἐν ἄλλῳ οἰώδηποτε πράγματι... Διὰ τοῦτο λόγον ἡμῖν ἔδωκεν ὁ Θεὸς καὶ χείρας καὶ πόδας καὶ σώματος ἰσχὺν καὶ νοῦν καὶ σύνεσιν, ἵνα πᾶσι τούτοις καὶ εἰς τὴν ἡμῶν αὐτῶν σωτηρίαν καὶ εἰς τὴν τῶν πλησίων ὠφέλειαν χρησάμεθα» (Ι. Χρυσόστομος).

2. «Ἴδού σοι τὸ τάλαντον ὁ Δεσπότης ἐμπιστεύει, ψυχὴ μου: φόβῳ δέξαι τὸ χάρισμα, δάνεισαι τῷ δεδοκότι (= αὐτὸν ποὺ σοῦ τὸ ἔδωσε), διάδος (= μοίρασε) πτωχοῖς καὶ κτῆσαι φίλον τὸν Κύριον· ἵνα στῆς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, ὅταν ἔλθῃ ἐν δόξῃ, καὶ ἀκούσης μακαρίας φωνῆς· Εἰσελθε, δοῦλε, εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου. Αὐτῆς ἀξιώσον με, Σωτήρ, τὸν πλανηθέντα, διὰ τὸ μέγα σου ἔλεος» (“Ὕμνος τῆς Μ. Τρίτης”).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Μὲ ποιὸ τρόπο ἐργάσθηκαν οἱ δυὸ πρῶτοι δοῦλοι τὰ τάλαντά τους;

- Τί έπιχειρήματα ἔφερε ὁ πονηρὸς καὶ ὀκνηρὸς δοῦλος;
- Γιατὶ ὁ Κύριος τιμώρησε τὸν τρίτο δοῦλο;
- Τί τάλαντα μπορεῖ νὰ ἔχῃ ὁ καθένας μας ἀπὸ τὸ Θεό;

7. Ἡ παραθολὴ τοῦ ἀσώτου μίοῦ.

Λουκ. Ιε' 11-32

Οι γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δὲν μποροῦσαν ποτὲ νὰ καταλά-
βουν τὴ γεμάτη ἀπὸ ἀγάπη στάση τοῦ Κυρίου ἀπέναντι στοὺς ἀμαρ-
τωλοὺς καὶ τοὺς τελῶνες. Ὁ Κύριος ὅμως θέλησε νὰ τοὺς θοηθῆσῃ
καὶ μὲ μερικὲς παραθολές, μέσα ἀπὸ τίς ὅποιες ἔθγαινε ἡ ἀγάπη,
ποὺ ὁ Θεὸς ἔχει γιὰ τὸν ἀμαρτωλὸ ἄνθρωπο. Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ
εἶναι ἐντελῶς ἀντίθετη μὲ τὴ στάση τῶν γραμματέων καὶ τῶν Φαρι-
σαίων, ποὺ ζητοῦσαν ἐπίμονα νὰ ἀποκλείσουν ἀπὸ τὴ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ τοὺς ἀμαρτωλοὺς ἀνθρώπους.

Ἡ παραθολὴ τοῦ ἀσώτου. Εἶναι ἔνα ἀπὸ τὰ δυνατότερα κείμενα
τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Ἀν εἶχε μονάχα περισσωθῆ τὸ κείμενο τῆς παρα-
θολῆς τοῦ ἀσώτου καὶ ὅλα τὰ ἄλλα κείμενα τῆς Ἀγίας Γραφῆς εἰχαν
χαθῆ, θὰ ἤταν ύπεραρκετὸ νὰ μᾶς θοηθῆσῃ νὰ πλησιάσωμε καὶ νὰ
καταλάθωμε τὴν οὐσία τοῦ κηρύγματος τοῦ Κυρίου.

Ἡ λογοτεχνικὴ ἀξία τῆς παραθολῆς εἶναι ἄφταστη καὶ ἀπαρά-
μιλλη. Τὴν ὄμορφιὰ καὶ τὴν πειστικότητά της τὴν αἰσθανόμαστε σὲ
πολὺ μεγαλύτερο βαθμό, ἂν τὴ διαβάσωμε ἀπὸ τὸ κείμενο. Θὰ προσπα-
θήσωμε ὅμως νὰ ὑπογραμμίσωμε μερικὰ σημεῖα ἀπὸ τὸ ἄφταστο
πνευματικό τῆς περιεχόμενο.

Ο μικρότερος γιός. Ἔνας πατέρας καμάρωνε τὰ δυό του παιδιὰ
καὶ τοὺς χάριζε ἀδιάκοπα τὴν ἀπειρη ἀγάπη του. Ὁ μικρότερος γιὸς
ἤταν ὅμως πολὺ πιὸ ζωηρὸς ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο του ἀδελφό. Ἡ πα-
ρουσία τοῦ πατέρα του καὶ γενικὰ ἡ ὅλη ἀτμόσφαιρα τοῦ σπιτιοῦ τὸν
στενοχωροῦσαν πολύ. Μιὰν ἡμέρα πῆρε τὴν ἀπόφαση μονάχος του νὰ
φύγῃ ἀπὸ τὸ πατρικό του σπίτι. Ἡθέλε νὰ βρεθῇ σὲ ἀτμόσφαιρα ἐλευ-
θερίας καὶ νὰ κάνῃ ὅ,τι αὐτὸς ἤθελε. Παρουσιάστηκε μὲ αὐθάδεια
στὸν πατέρα του καὶ ἀφοῦ τοῦ ἀνακοίνωσε τὴν ἀπόφασή του, ζήτησε
τὸ μερίδιό του ἀπὸ τὴν πατρικὴ περιουσία. Ὁ πατέρας τοῦ ἔδωσε
τὸ ἔνα τρίτο τῆς περιουσίας ὅπως ἀκριθῶς ὄριζε ὁ Νόμος.

”Εφυγε ό μικρότερος γιός και πήγε σε μακρινή χώρα. Έκει σκόρπισε με μεγάλη εύκολιά τα χρήματά του «ζών ασώτως», δημιεύοντας χαρακτηριστικά ό εύαγγελιστής Λουκᾶς. Οι διάφοροι φίλοι, που βρέθηκαν κοντά του τὸν βοήθησαν στή γρήγορη σπατάλη τῶν χρημάτων.

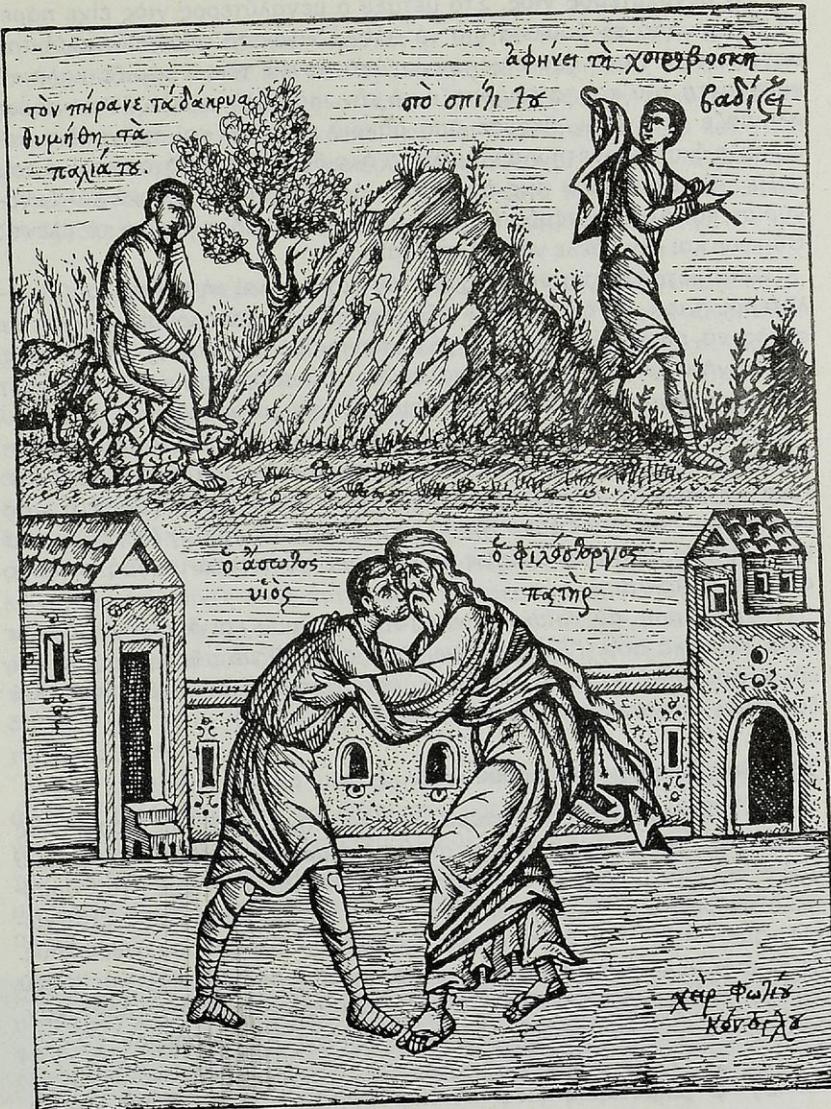
Μόλις ὅμως ἔξανεμίστηκαν τὰ χρήματα, ἐξαφανίστηκαν και οἱ φίλοι του. Τὸν ἄφησαν όλομόναχο και παρὰ λίγο νὰ πέθαινε ἀπὸ τὴν πείνα, γιατὶ στὸ μεταξὺ μεγάλη συμφορὰ και πείνα μεγάλη είχε πλήξει τὴν ξένη χώρα. Ἀναγκάστηκε και ἔγινε χοιροβοσκός. Καὶ προσπαθοῦσε μὲ τὰ ξυλοκέρατα νὰ χορτάσῃ τὴν πείνα του.

Τότε μέσα στὴν ἄθλια αὐτὴ κατάστασή του, θυμήθηκε τὸ πατρικό του σπίτι. Ἀπὸ μπροστά του πέρασε ἡ εἰκόνα τοῦ πατρικοῦ σπιτιοῦ μὲ τὰ ἄφθονα ύλικὰ ἀγαθὰ και τὴν πνευματικὴ εύλογία. ”Ἐθλεπε μπροστά του τὴ ζωή, ποὺ περνοῦσαν κοντὰ στὸν πατέρα του οἱ ύπηρέτες του και σύγχρονα ἔθλεπε τὸ ἀληθινὸ φάσμα τῆς πείνας του. Ἡ ἀπόφαση ποὺ πῆρε ἦταν: »Αφοῦ σηκωθῶ, θὰ γυρίσω στὸν πατέρα μου και θὰ τοῦ πῶ: Πατέρα, ἀμάρτησα μπροστὰ στὸ Θεὸ και σὲ σένα. Δὲν ἀξίζω νὰ μὲ ὄνομάζης παιδί σου. Σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ κάνης σὰν ἔνα ἀπὸ τοὺς πολλούς σους ὑπηρέτες».

‘Η ἐπιστροφὴ στὸ πατρικὸ σπίτι. ’Ο μικρότερος γιός ἀρχισε νὰ πραγματοποιῇ τὴν ἀπόφασή του. Πῆρε τὸ δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς γιὰ τὸ πατρικὸ σπίτι. Μέσα του κυριαρχοῦσε μιὰ θεβαιότητα. ’Ο πατέρας του θὰ τὸν δεχόταν, γιατὶ ἡ πατρικὴ καρδιὰ είναι γεμάτη πάντα ἀπὸ ἀγάπη.

’Ο «ἄσωτος υἱὸς» ἀντίκρισε ἀπὸ μακριὰ τὸ πατρικὸ σπίτι. Πρὶν καλὰ καλὰ ξεχωρίση τὶς διάφορες ἀνθρώπινες μορφές, ὁ πατέρας του τὸν είχε κιόλας ἀναγνωρίσει. ’Ο πατέρας πάντα περίμενε τὴν ἐπιστροφὴ τοῦ παιδιοῦ. ’Η πατρικὴ ἀγάπη τοῦ φτέρωσε τὰ πόδια. Καὶ ἀμέσως ἔτρεξε νὰ τὸν προϋπαντήσῃ και ἀφοῦ τὸν ἀντάμωσε ἔπεσε στὸ λαιμὸ τοῦ παιδιοῦ και ἀρχισε νὰ τὸν φιλῇ συνεχῶς.

Μπροστὰ σὲ αὐτὸ τὸ χείμαρρο τῆς πατρικῆς ἀγάπης ὁ γιὸς δὲν πρόλαβε νὰ πῆ ὅλα ἐκεῖνα, ποὺ είχε σκεφθῆ. «Πατέρα, τοῦ εἴπε, ἀμάρτησα στὸ Θεὸ και σὲ σένα. Δὲν είμαι ἄξιος νὰ ὄνομάζωμαι παιδί σου...» Δὲν πρόλαβε ὅμως νὰ τοῦ πῆ: «Κάνε με σὲ παρακαλῶ σὰν ἔνα ἀπὸ τοὺς πολλούς σους ὑπηρέτες», Γιατὶ ὁ στοργικὸς πατέρας είχε δώσει κιόλας τὴ διαταγὴ του στοὺς ὑπηρέτες. «Βγάλτε τὴν πρώτη του στολὴ και ντύστε τον. Περάστε του στὸ χέρι τὸ δαχτυλίδι. Φορέστε του στὰ πόδια ὑποδήματα και ἀφοῦ φέρετε τὸ μοσχάρι τὸ σιτευτό, σφάξτε το γιὰ νὰ εὔφρανθοῦμε τρώγοντάς το».

Η παραβολή τοῦ ἀσώτου (Φ. Κόντογλου).

‘Ο μεγαλύτερος γιός. Στὸ μεταξὺ ὁ μεγαλύτερος γιὸς εἶχε πάρει τὸ δρόμο ἀπὸ τὴ δουλειά γιὰ τὸ σπίτι. Ἡταν τὸ ύπακουο παιδὶ τοῦ πατέρα του. Ποτὲ δὲν εἶχε φύγει ἀπὸ κοντά του. Γνώριζε καλὰ τὰ καθήκοντά του καὶ τὰ ἐφάρμοζε μὲ τὸν πιὸ καλὸ τρόπο. “Οταν ὅμως πλησίαζε στὸ σπίτι, ἄκουσε ἀπὸ μακριὰ μουσικὴ καὶ τραγούδια καὶ φώναξε ἔναν ύπηρέτη γιὰ νὰ μάθῃ τί ἀκριβῶς γινόταν στὸ πατρικό του σπίτι.” Ἐμαθε λοιπὸν πῶς ὁ χαμένος ἀδελφός του θρέθηκε καὶ ξαναγύρισε καὶ ὅτι ὁ πατέρας ἔκανε γιὰ χατῆρι του ὅλο ἑκεῖνο τὸ γλέντι. Θύμωσε καὶ δὲν ἥθελε νὰ μπῆ στὸ σπίτι.

Στὸ μεταξὺ ὁ πατέρας ἔμαθε τὸν ἐρχομὸ καὶ τὴ στάση τοῦ μεγαλύτερου γιοῦ. Βγῆκε λοιπὸν ἔξω καὶ τὸν παρακαλοῦσε νὰ ρθῇ κι αὐτὸς νὰ πάρῃ μέρος στὸ μεγάλο πανηγύρι τῆς χαρᾶς. Ἀντὶ ὅμως ὁ γιὸς νὰ συγκινηθῇ ἀπὸ τὴν καλοσύνη τοῦ πατέρα του καὶ νὰ λυγίσῃ ἀπὸ τὴν ἀγάπη του, τοῦ ἀπάντησε αὐστηρὰ καὶ μὲ αὐθάδεια:

«Τόσα χρόνια σοῦ δουλεύω καὶ δὲν παράκουσα ποτὲ στὴν ὁποιαδήποτε ἐντολὴ σου. Καὶ ὅμως! Μέχρι σήμερα δὲν μοῦ ἔδωσες ἔνα κατσίκι νὰ χαρᾶ κι’ ἐγὼ μὲ τοὺς φίλους μου. “Οταν ὅμως γύρισε ὁ γιός σου αὐτός, ποὺ σοῦ ἔφαγε τὴν περιουσία καὶ πέρασε τὴ ζωὴ του μέσα στὴν ἀσωτία, ἔσφαξες ἀμέσως τὸ μοσχάρι τὸ σιτευτό». Καὶ ὁ πατέρας ἀπάντησε στὸ γιό:

«Παιδί μου, σὺ θρίσκεσαι πάντοτε μαζὶ μου καὶ ὅλα τὰ δικά μου εἶναι καὶ δικά σου. ”Επρεπε ὅμως καὶ σὺ μαζὶ μὲ μᾶς νὰ χαρῆς καὶ νὰ εὔφρανθης, γιατὶ ὁ ἀδελφός σου αὐτὸς ἥταν πεθαμένος καὶ ξανάζησε καὶ ἥταν χαμένος καὶ θρέθηκε».

Τὸ βαθύτερο νόημα τῆς παραβολῆς.

a) **Τὸ πρόσωπο τοῦ πατέρα.** ‘Ο ἀκροατὴς αὐτῆς τῆς παραβολῆς εὔκολα θλέπει καὶ ἀναγνωρίζει στὸ πρόσωπο τοῦ πατέρα μὲ τοὺς δυο γιούς, τὴν ἄπειρη ἀγάπη καὶ εὐσπλαχνία τοῦ Θεοῦ-Πατέρα στὸν ἀμαρτωλὸ ἄνθρωπο. ‘Η ἀγάπη τοῦ Θεοῦ εἶναι ἄπειρη καὶ ἀπευθύνεται χωρὶς καμιὰν ἀπολύτως διάκριση καὶ ἔξαίρεση σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. ‘Η ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκδηλώθηκε μὲ τὴ σταυρικὴ θυσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅχι μόνο σὲ κείνους ποὺ τὴν ἀναγνώρισαν καὶ τὴ δέχτηκαν, ἀλλὰ καὶ σὲ κείνους ποὺ τὴν περιφρόνησαν καὶ τὴν ἀπόρριψαν.

b) **‘Ο μικρότερος γιός.** Ἀντιπροσωπεύει τὸν ἄνθρωπο ἑκεῖνο, ποὺ φεύγει μακριὰ ἀπὸ τὸ Θεό. ‘Η ἀπομάκρυνση τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ Θεὸ πραγματοποιεῖται μὲ τὴν ἀμαρτία. ‘Ο ἄνθρωπος αὐτὸς νομίζει πῶς ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ τοῦ κάνει τὴ ζωὴ μονότονη, κουραστική καὶ

άνυπόφορη. "Ενας τρόπος ύπαρχει γι' αύτὸν νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ ἔνα τέτοιο «αὐστηρὸ» Θεό. Νὰ Τὸν βγάλῃ ἀπὸ τὴν σκέψη του. Πολλοὶ νέοι ἄνθρωποι νομίζουν πῶς μ' ἔνα τέτοιο τρόπο ἐξοφλοῦν εὔκολα μὲ τὸ Θεό. Ἀπομακρύνονται ἀπὸ κοντά Του καὶ ζοῦν στὴν ἐρημιά καὶ στὴν ἀπομόνωση τῆς ἀμαρτίας. Νομίζουν πῶς μονάχοι τους εἶναι ἐλεύθεροι νὰ κάνουν ὅ,τι αὐτοὶ θέλουν. Ἡ ἐλευθερία ὅμως τοῦ ἀνθρώπου δὲν βρίσκεται στὴν ἀσυδοσίᾳ, ἀλλὰ μέσα στὸ δεσμὸ τῆς ἀγάπης.

γ) **Ο μεγαλύτερος γιός.** Ἀντιπροσωπεύει τὸν ἄνθρωπο ἐκεῖνο, ποὺ οὕτε μιὰ στιγμὴ δὲν ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὸ Θεό. Τέτοιοι ἄνθρωποι ὑπάρχουν πολλοὶ στὴν οἰκογένεια καὶ στὴν κοινωνία. Ἐχουν μέσα τους μιὰ βαθιὰ βεθαίότητα ὅτι εἶναι μπροστὰ στὸ Θεό καὶ στοὺς ἀλλούς ἀνθρώπους δίκαιοι καὶ εὔσεβεῖς. Ἐκτελοῦν μὲ αὐστηρὴ τυπικότητα τὰ θρησκευτικά τους καθήκοντα καὶ σχηματίζουν μιὰ ὄρισμένη ἀντίληψη γιὰ τὸ πρόσωπο τοῦ Θεοῦ-Πατέρα. Ὁ Θεὸς πρέπει νὰ εἶναι, ὅπως αὐτοὶ Τὸν φαντάζονται καὶ Τὸν σκέφτονται. Τὸ ἵδιο ἀκριβῶς ἔκαναν καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. Ὁ Κύριος τοὺς παρουσίασε στὴν πραγματικὴ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ-Πατέρα, μὰ ἐκεῖνοι θέλησαν νὰ κρατήσουν τις δικές τους ἀντιλήψεις καὶ παραστάσεις. Αὐτὸς ὁ τύπος τοῦ ἀνθρώπου στενοχωριέται, ὅταν βλέπῃ ὅτι ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ καὶ συγχωρεῖ τοὺς ἀμαρτωλούς ἀνθρώπους. Γι' αὐτὸ καὶ ἀρχίζει πόλεμο ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπομακρύνεται τελικὰ ἀπὸ τὴν οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ τὴν 'Αγία 'Εκκλησία, ὅπως ἀκριβῶς καὶ ὁ μεγαλύτερος γιὸς τῆς παραβολῆς μας.

Ἡ 'Εκκλησία γιὰ νὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ αἰσθανθοῦμε τὴν ἀπειρούσα ἀγάπη καὶ εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ, ποὺ μᾶς ὁδηγεῖ στὴν ἀληθινὴ μετάνοια, ἔχει ἀφιερώσει τὴ δεύτερη Κυριακὴ τῆς κατανυκτικῆς περιόδου τοῦ Τριωδίου στὴν παραβολὴ τοῦ «ἀσώτου υἱοῦ». Τὸ περιεχόμενο τῆς ὑμνολογίας μας εἶναι ἄφταστο καὶ γεμάτο ἀπὸ ἐνθάρρυνση καὶ ἐνίσχυση.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μὲ τὴν παραβολὴ τοῦ «ἀσώτου υἱοῦ» ὁ Κύριος παρουσιάζει τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ στὸν ἀμαρτωλὸ ἄνθρωπο καὶ σύγχρονα ἐλέγχει τὴ συμπεριφορὰ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, ποὺ θεωροῦσαν τὸν ἑαυτό τους εὔσεβη καὶ δίκαιοι, ἀπέναντι στοὺς μετανοημένους ἀνθρώπους.

KEIMENA

1. "Οταν τὸν ἀπολωλότα διασῶσαι δέη (= χρειάζεται, πρέπει), φησὶν οὐ δικαστηρίων καιρός, οὐδὲ ἀκριβοῦς ἐξετάσεως, ἀλλὰ φιλανθρωπίας καὶ συγγνώμης μόνον... εἰ δὲ καὶ δίκην αὐτὸν ὅλως διοῦναι ἐχρῆν (= ἐπρεπε νὰ

δώση), ικανήν εδωκε δίκην την ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ διατριβὴν (= τὴν παραμονὴν του στὴν ξενητειά) ('Ι. Χρυσόστομος).

2. «Πάτερ, ἀγαθέ, ἐμακρύνθην ἀπὸ σοῦ, μὴ ἐγκαταλίπης με μηδὲ ἀχρεῖον δειξῆς τῆς θαυμασίας σου· ὁ ἔχθρος ὁ παμπόνηρος ἐγύμνωσε με καὶ ἤρε μου (= καὶ μοῦ πῆρε) τὸν πλοῦτον· τῆς ψυχῆς τὰ χαρίσματα ἀσώτως διεσκόρπισα· ἀναστὰς οὖν ἐπιστρέψας πρὸς σὲ ἐκθῶ· Ποίησόν με ὡς ἔνα τῶν μισθίων σου, ὃ δ' ἐμέ ἐν Σταυρῷ τὰς ἀχράντους Σου χείρας ἀπλώσας, ἵνα τοῦ δεινοῦ θηρὸς ἀφαρπάσῃς με (= γιὰ νὰ μὲ λευθερώσῃς ἀπὸ τὸ φοβερό θηρίο τῆς ἀμαρτίας) καὶ τὴν πρώτην καταστολὴν ἐπενδύσῃς με (= νὰ μοῦ φορέσῃς τὴν πρώτη στολὴ τῶν θεϊκῶν χαρισμάτων), ὡς μόνος πολυέλεος» ('Υμνολογία ἀπὸ τὴν Κυριακὴ τοῦ ἀσώτου).

'Η παραβολὴ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ

A' 'Ο μικρότερος γιός

1. 'Ο δρόμος τῆς ἀμαρτίας

- α) ὑπεροωΐα, αὐθάδεια
- β) σπατάλη, ἀσωτίες
- γ) φτώχεια, πείνα, ψυχικὸς πόνος

2. 'Ο δρόμος τῆς ἐπιστροφῆς

- α) ἐγκαταλείψη καὶ μόνωση
- β) ἡ εἰκόνα τοῦ σπιτιοῦ
- γ) ἀπόφαση, μετάνοια, ἐπιστροφή

3. 'Η ύποδοχὴ τοῦ πατέρα

- α) πάντα περίμενε
- β) ἡ ἀγάπη καλωσορίζει
- γ) δίνει τὴν πρώτη στολὴ
- δ) πανηγυρίζει

B' 'Ο μεγαλύτερος γιός

1. 'Ο δρόμος τοῦ καθήκοντος.

- α) ὑπάκουος στὸν πατέρα του
- β) ἐργατικὸς στὴ δουλειά
- γ) καμιὰ ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὸ σπίτι

2. 'Ο δρόμος τῆς δικαιοσύνης

- α) θύμωσε γιὰ τὴν ἐπιστροφὴ
- β) δὲν θέλει νὰ μπῇ στὸ σπίτι
- γ) τὰ θάζει μὲ τὸν πατέρα του

3. 'Η παράκληση τοῦ πατέρα

- α) πάντα τὸν ἀγαποῦσε
- β) τὸν παρακαλεῖ, γιατὶ ἐλπίζει
- γ) «τὰ ἐμά σὰ»
- δ) τὸν προσκαλεῖ στὸ πανηγύρι τῆς χαρᾶς

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πώς θὰ ύποδεχόταν ὁ πατέρας τὸν ἀσωτὸν υἱό, ἂν σκεφτόταν μὲ δικαιοσύνη καὶ δχι μὲ ἀγάπη;

2. Σὲ ποιά σημεῖα τῆς παραβολῆς φαίνεται ἡ ἀγάπη τοῦ πατέρα καὶ γιὰ τὰ δυό του παιδιά;

3. Τί ύπογραμμίζεις ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ μικρότερου γιοῦ στὸν πατέρα του;

4. Πώς χαρακτηρίζεις τὴ διαγωγὴ τοῦ μεγαλύτερου γιοῦ στὸν πατέρα καὶ στὸν ἀδελφό του;

“Ἐνα κοπάδι ἀπὸ πρόβατα στοὺς λόφους τῆς Ἰουδαίας.

8. Οἱ παραθολὲς τοῦ χαμένου προβάτου, τῆς χαμένης δραχμῆς καὶ τῶν δυὸ γιῶν.

Λουκ. ιε' 3-10, Ματθ. κα' 28-31

α) Τὸ χαμένο πρόβατο.

Ἡ εἰκόνα, ποὺ χρησιμοποιεῖ σὲ τούτη τὴν ὅμορφη παραθολὴ ὁ Κύριος εἶναι παρμένη ἀπὸ τὴν ποιμενικὴ ζωὴ τῆς Παλαιστίνης. “Ἐνας Τσοπάνης ξεκίνησε πρωὶ πρωὶ νὰ βοσκήσῃ τὰ ἑκατό του πρόβατα. Ξαφνικὰ ἀνακάλυψε πώς του ἔλειπε ἔνα πρόβατο. Φαίνεται πώς τὸ πρόβατο εἶχε παρασυρθῆ καὶ ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸ κοπάδι. Ἀντιμετωπίζε δὲ ἔνα μεγάλο κίνδυνο. Θὰ μποροῦσε ξαφνικὰ νὰ παρουσιασθῇ μπροστά του ὁ λύκος, ποὺ θὰ τὸ κατασπάραζε ἐπειδὴ θὰ τὸ ἔθρισκε μονάχο του.

Γρήγορα γρήγορα πῆρε ὁ τσοπάνης τὴν ἀπόφασή του. Ἐξασφάλισε κάπου τὰ ἄλλα ἐνενήντα ἐννιά πρόβατα καὶ ἅρχισε νὰ τρέχῃ καὶ νὰ ψάχνῃ γιὰ νὰ βρῇ τὸ χαμένο πρόβατο. “Ἐτρεχε, φώναζε, ἀνησυχοῦσε, ἔψαχνε παντοῦ γιὰ τὸ πρόβατό του.

Σὲ μιὰ στιγμὴ ἀναπάντεχη τὸ προσατο ἄκουσε τὴ γνωστὴ φωνὴ τοῦ τσοπάνη καὶ τοῦ φανέρωσε τὸ μέρος ποὺ βρισκόταν, μ' ἔνα θλιβερὸ βέλασμα. 'Ο τσοπάνης χάρηκε πολύ. "Ετρεξε στὸ μέρος ποὺ βρισκόταν καὶ μὲ κίνδυνο τῆς ζωῆς του τὸ τράθηξε κοντά του. Τὸ πῆρε στὰ χέρια του καὶ τὸ σήκωσε στοὺς ὥμους του.

Γιὰ νὰ δείξῃ τὴ χαρὰ στοὺς φίλους του, τοὺς κάλεσε ὅλους ἐκείνη τὴ βραδιὰ στὴ στάνη γιὰ νὰ πάρουν καὶ αὐτοὶ μέρος στὴ δική του χαρά. Καὶ ὁ Κύριος τέλειωσε τὴν παραθολὴ μὲ τὰ λόγια: «Σᾶς θεβαιώνω πῶς ἡ ἵδια ἀκριβῶς χαρὰ γίνεται καὶ στὸν οὐρανὸ γιὰ ἔναν ἀμαρτωλὸ ποὺ μετανόησε παρὰ γιὰ ἐνενήντα ἐννιὰ δικαίους».

6) Ή χαμένη δραχμή.

Τὴν εἰκόνα αὐτῆς τῆς παραθολῆς τὴ δανείστηκε ὁ Κύριος ἀπὸ τὶς γνωστές οἰκογενειακὲς συνήθειες τῆς Παλαιστίνης. Μιὰ φτωχὴ γυναίκα εἶχε μαζεύσει μὲ τὸν τρόπο της δέκα δραχμές. Μιὰν ἡμέρα ὅμως ἀνακάλυψε πῶς τῆς ἔλειπε μιὰ δραχμή. Φαίνεται πῶς τὴν εἶχε χάσει. "Επρεπε ὅμως νὰ τὴν ξαναβρῆ. "Αρχισε νὰ ψάχνη σὲ ὅλα τὰ μέρη τοῦ σπιτιοῦ. Τελικὰ βρήκε τὴ χαμένη τῆς δραχμῆς.

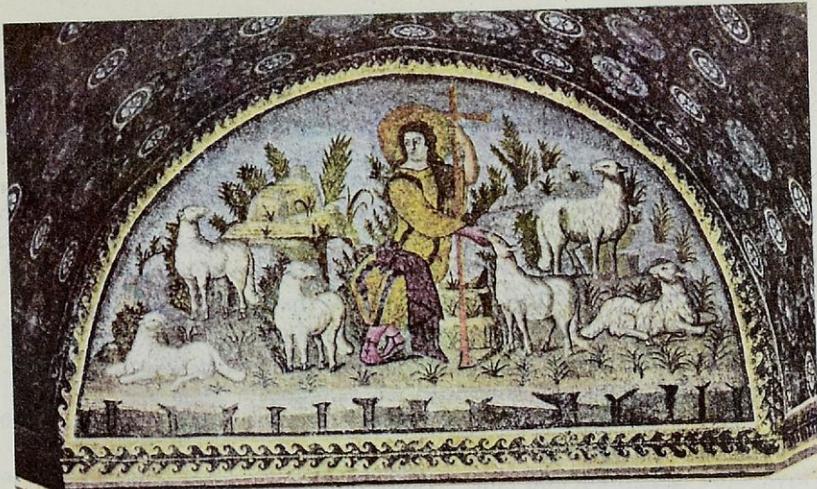
"Η γυναίκα χάρηκε πολύ, ποὺ ξαναβρῆκε τὴ χαμένη δραχμή. Φώναξε ἀμέσως τὶς φίλες της. Τὶς διηγήθηκε τὴν περιπέτειά της κι αὐτὲς μὲ τὴ σειρά τους πῆραν μέρος στὴ χαρὰ τῆς γυναίκας.

Τελειώνοντας ὁ Κύριος καὶ τούτη τὴν παραθολὴ εἶπε στοὺς ἀκροατές Του: «Σᾶς θεβαιώνω πῶς τέτοια χαρὰ γίνεται καὶ ἀνάμεσα στοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ γιὰ κάθε ἔνα ἀμαρτωλὸ πού μετανοεῖ».

Τὸ θαθύτερο νόημα καὶ τῶν δυὸς παραθολῶν. Τὸ βρίσκουμε στὶς τελευταῖς φράσεις τοῦ Κυρίου, ποὺ χρησιμοποίησε καὶ γιὰ τὶς δυὸς παραθολές. 'Ο Κύριος παρουσίασε μὲ τὸ χαμένο πρόβατό καὶ τὴ χαμένη δραχμὴ τὸν ἀμαρτωλὸ ἄνθρωπο ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ καὶ τὴν ἀνυπολόγιστη ἀξία, ποὺ δίνει σ' αὐτὸν ἡ ἀπειρη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

'Ο Θεός βλέπει τοὺς ἀνθρώπους πολὺ διαφορετικὰ ἀπὸ μᾶς. 'Ο ἄνθρωπος φέρει μέσα του τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, παρόλο ποὺ ἔχει πέσει στὴν ἀμαρτία. «Εἰκὼν είμι τῆς ἀρρήτου δόξης σου, εἰ καὶ στίγματα φέρω πταισμάτων», ψάλλουμε σχετικὰ στὴν Ἐκκλησία μας. 'Ο Θεός βλέπει τὸν ἀμαρτωλὸ ὡς παιδί Του, ἀσχετα ἂν ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀναγνωρίζει κάτι τέτοιο μὲ τὴν ἀμαρτία του. 'Ο Θεός δείχνει τὴν ὑπέρτατη ἀξία τοῦ ἄνθρωπου μὲ τὸ δῖτι πεθαίνει «ὁ Μονογενῆς Υἱὸς καὶ Λόγος Του» γιὰ νὰ ἀνυψώσῃ τὸν ἄνθρωπο στὰ δεξιά τοῦ Θεοῦ-Πατέρα.

"Ετσι ἡ ἀγάπη καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Θεοῦ γιὰ τοὺς ἀμαρτωλούς

«Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός». Μωσαϊκό, Ραβέννα (5ος αι.).

φαίνονται συνήθως ἀκατανόητα σὲ μᾶς. Γιατὶ ἐμεῖς δὲν αἰσθανόμαστε τοὺς ἀμαρτωλούς ὅτι εἶναι «σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός» μας. Δὲν τοὺς ὑπολογίζουμε, γιατὶ τοὺς θεωροῦμε ἀνίκανους γιά κάθε καλὴ καὶ θετικὴ πράξη καὶ ύπηρεσία. Αὐτοὶ γιά μᾶς δὲν εἶναι τίποτε καὶ δὲν ἔχουν καμιὰν ἄξια. Εύτυχῶς ὅμως ποὺ ὁ Θεός βλέπει τοὺς ἀνθρώπους καὶ ιδιαίτερα τοὺς ἀμαρτωλούς μέσα ἀπὸ τὴ φιλανθρωπία καὶ τὴ φιλοστοργία Του.

Μὲ τὴν ἀπειρή ἀγάπη καὶ τὴν προσωπική Του θυσία φέρνει ὁ καλὸς Ποιμένας τὸ χαμένο λογικὸ πρόθατο καὶ πάλι κοντά Του. 'Ο Κύριος εἴπε γιὰ τὸν 'Εαυτό Του: «ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός», ποὺ διαθέτει ὥλόκληρη τὴ ζωή του γιὰ τὰ πρόθατα. Γ' αὐτὸ καὶ ἀναστρέφόταν μὲ τοὺς ἀμαρτωλούς καὶ ἄδικους ἀνθρώπους. Στοὺς Φαρισαίους, ποὺ Τὸν κατηγοροῦσαν γι' αὐτὴ του τὴν ἐνέργεια, ἀπαντοῦσε: «Δὲν χρειάζονται τὸ γιατρὸ ὅσοι εἶναι καλά, ἀλλὰ μονάχα οἱ ἄρρωστοι... Δὲν ἡλθα σὲ τοῦτο τὸν κόσμο γιὰ νὰ καλέσω τοὺς δίκαιους σὲ μετάνοια, ἀλλὰ τοὺς ἀμαρτωλούς» (Ματθ. θ' 12, 13).

'Ο ἀνθρωπὸς χρειάζεται πάντα τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, γιατὶ μονάχα μὲ αὐτὴ μπορεῖ νὰ ζήσῃ καὶ νὰ σωθῇ. 'Η ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ὁδηγεῖ τὸν ἀμαρτωλὸ ἄνθρωπο στὴ μετάνοια, δηλαδὴ τὸν ξαναφέρνει κοντά στὸν οὐράνιο Πατέρα του. Καὶ γιά κάθε ἔναν ἄνθρωπο, ποὺ μετανοεῖ γίνεται ἀληθινὸ πανηγύρι χαρᾶς στὸν οὐρανὸ ἀπὸ ὥλόκληρο τὸν ἀγγε-

λικὸ κόσμο. Καὶ τοῦτο γιατὶ γνωρίζουν οἱ ἄγγελοι τί θὰ πῆ νὰ εἶναι ὁ ἀνθρωπὸς χωρισμένος ἀπὸ τὸ Θεό.

γ) Ἡ παραθολὴ τῶν δυὸ γιῶν.

Τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ στοὺς ἀμαρτωλοὺς ἀνθρώπους δὲν μποῦσαν νὰ τὴν καταλάβουν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. Οἱ ἀρχοντες τῶν Ἰουδαίων, ποὺ θεωροῦσαν τὸν ἑαυτὸ τους ὡς τὰ ἀγαπημένα παιδιὰ τοῦ Θεοῦ, ἀπόρριψαν τὴν κλήση καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ-Πατέρα. Ἀντίθετα οἱ ἀμαρτωλοὶ δέχτηκαν τὴν πρόσκληση τοῦ Θεοῦ γιὰ μετάνοια καὶ ἀναγνώρισαν τὸν Κύριο ὡς τὸν ἀληθινὸ καὶ πραγματικὸ Μεσσία. Αὐτὴ τὴν περίεργη πραγματικότητα ἐπιθεβαίων ἐν Ὁ Κύριος μὲ τὴν ὥραία παραθολὴ τῶν δυὸ γιῶν.

Τὸ περιεχόμενο τῆς παραθολῆς. «Ἐνας πατέρας εἶχε δυὸ γιούς. Πῆγε στὸν πρῶτο καὶ τοῦ εἶπε: «Παιδί μου, πήγαινε σήμερα νὰ ἐργασθῆς στὸ ἀμπέλι μου». Κι ἐκεῖνος ἀποκρίθηκε: «”Οχι, δὲν θέλω νὰ πάω γιὰ δουλειά». «Υστερα ὅμως, ἀφοῦ εἶδε πώς ὁ πατέρας δὲν ἐπέμενε, τὸ μετάνιωσε γιὰ τὰ καλὰ καὶ σηκώθηκε καὶ πήγε στὸ ἀμπέλι. Ό πατέρας πήγε κατόπιν στὸ δεύτερο γιὸ καὶ τὸν παρακάλεσε μὲ τὸν ἕδιο ἀκριβῶς τρόπο. Κι ἐκεῖνος τοῦ ἀπάντησε: «’Αμέσως, πατέρα. Μετὰ χαρᾶς». «Υστερα ὅμως τὸ μετάνιωσε καὶ δὲν πήγε στὴ δουλειά.

Στὴ συνέχεια ὁ Κύριος ρώτησε τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς πρεσβύτερους τῶν Ἰουδαίων: «Δὲν μοῦ λέτε, ποιὸς ἀπὸ τοὺς δυὸ ἐφάρμοσε τὸ θέλημα τοῦ πατέρα του;» Καὶ αὐτοὶ ἀπάντησαν: «’Ο πρῶτος ἀπὸ τοὺς δυό». Καὶ ὁ Κύριος ὀλοκλήρωσε τὴν παραθολὴ μὲ τὴ διαθεβαίωση: «Οι τελῶνες καὶ οἱ ἀμαρτωλές γυναικεῖς, ποὺ ἀρχικὰ μὲ τὴ ζωὴ τους ἔδειξαν ἀπείθεια καὶ περιφρόνηση στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, προλαμβάνουν τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀπὸ σᾶς τοὺς γραμματεῖς καὶ τοὺς Φαρισαίους. “Οταν ἤλθε ὁ Ἰωάννης καὶ ἐτοίμασε τὴν ὄδὸ τοῦ Μεσσία, δὲν τὸν πιστεύσατε, ἐνῶ οἱ τελῶνες καὶ οἱ ἀμαρτωλοὶ πίστευσαν μὲ τὴν καρδιά τους. Καὶ παρόλο ποὺ εἶδατε καθαρὰ καὶ ξάστερα τὴν πίστη τους, σεῖς δὲν τὸ μετανοίωσατε, ὥστε ἔστω καθυστερημένα νὰ πιστεύσετε στὸ ἔργο τοῦ Ἰωάννη καὶ στὸν ἀληθινὸ Μεσσία».

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γεννᾶ στὸν ἀμαρτωλὸ ἀνθρωπὸ τὴ μετάνοια καὶ ἔτσι δῆμιουργεῖται μεγάλη χαρὰ στὸν οὐρανὸ γιὰ τὸ σωτήριο αὐτὸ γεγονός. Ὁ ἀνθρωπὸς, ποὺ ἔχει βαθειὰ συναίσθηση γιὰ τὴν ἀμαρτωλότητά του, ἀνταποκρίνεται καλύτερα στὴν πρόσκληση τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ ὁ δίκαιος» τὴν

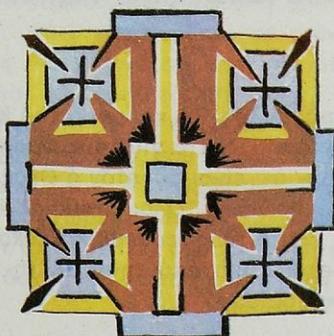
ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Καὶ ἔστιν ὁ μὴ ὑποσχόμενος μέν, ἀπελθών δέ, ὁ λαὸς τῶν ἐθνῶν· ὁ δὲ ὑποσχόμενος μέν, μὴ ἀπελθών δέ, ὁ λαὸς τῶν Ἰουδαίων» (Ζιγαθηνός).

2. «Δέξαι οὖν κάμε, φιλάνθρωπε Χριστέ, ὡς... τὸν ληστήν, ὡς τὸν τελώνην καὶ ὡς τὸν ἄσωτον· καὶ ἄρον μου τὸ βαρύ φορτίον τῶν ἀμαρτιῶν, ὁ τὴν ἀμαρτιὰν αἱρων τοῦ κόσμου... ὁ τοὺς κοπιῶντας καὶ πεφορτισμένους πρὸς σεαυτὸν καλῶν καὶ ἀναπάυων· ὁ μὴ ἐλθών καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἀμαρτωλούς εἰς μετάνοιαν...» (Μ. Βασίλειος, ἀπό τὴν ἀκολουθία τῆς Μεταλήψεως).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί θέλει νὰ τονίσῃ ὁ Κύριος μὲ τὴν παραβολὴ τῶν δυὸς γιῶν;
2. Μὲ ποιὺ τρόπο ὁ Κύριος ἔδειξε τὴν ἀγάπη Του στοὺς ἀμαρτωλοὺς ἀνθρώπους;
3. Γιατὶ οἱ ἀμαρτωλοὶ δέχονταν πιὸ εὐκολὰ τὸ θάπτισμα τοῦ Ἰωάννη καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἀπόρριπταν; (Νὰ θοηθῇ ἡ ἀπὸ τὸ Λουκ. ζ' 29-30).
4. Τί ἥθελε νὰ δειξῇ ὁ Κύριος μὲ τὶς παραβολὲς τοῦ χαμένου προβάτου καὶ τῆς χαμένης δραχμῆς;

Ἐπίτιτλο ἀπὸ Ψαλτῆρι τῆς Ἱ. Μονῆς Γρηγορίου τοῦ Ἀγίου Ὅρους (12ος αἰ.).

ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΤΗ: Β' ΟΙ ΠΑΡΑΒΟΛΕΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

1. Ἡ παραβολὴ τοῦ τελώνη καὶ Φαρισαίου.

Λουκ. Ιη' 9-14

Ἡ ἀφορμὴ τῆς παραβολῆς. Τὸ κήρυγμα τοῦ Κυρίου γιὰ τὴ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ ἦταν ἀπαράδεκτο γιὰ τοὺς Φαρισαίους. Δὲν μποροῦσαν ποτὲ νὰ καταλάβουν ὅτι εἶναι δυνατὸν ὁ Θεὸς νὰ δέχεται τὴ μετάνοια τῶν ἀμαρτωλῶν ἀνθρώπων. “Ολους τοὺς ἄλλους τοὺς θεωροῦσαν ἀμαρτωλούς, ἐνῶ τὸν ἑαυτό τους «εὔσεθῇ καὶ δίκαιο». Ὁ Κύριος ὅμως τοὺς ἔδωσε τὴν ἀποστομωτικὴ ἀπάντηση μὲ τὴ θαυμάσια παραβολὴ τοῦ Τελώνη καὶ τοῦ Φαρισαίου.

Ἡ προσευχὴ τοῦ Φαρισαίου. Οἱ Φαρισαῖοι, ὅταν προσεύχονταν στὸ Θεό, ἔπιαναν θέση στὸ μπροστινὸ μέρος τοῦ Ναοῦ. Δηλαδὴ κοντὰ στὸ θυσιαστήριο τοῦ θυμιάματος, ποὺ ἦταν ἀποκλειστικὰ γιὰ τοὺς ιερεῖς. “Ἐτσι καὶ ὁ Φαρισαῖος μας θρέθηκε σὲ τοῦτο τὸ μέρος. Ἡ στάση του ἦταν προκλητική.

Τὰ πρῶτα λόγια τῆς προσευχῆς του ἡταν ἀφιερωμένα στὶς ἀμαρτίες, ποὺ ὁ Ἰδιος εἶχεν ἀποφύγει. 'Ο Φαρισαῖος μας δὲν ἔμοιαζε σὰν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ποὺ ἡταν ἀμαρτωλοί, γιατὶ ἡ ζωὴ τους ἡταν γεμάτη ἀπὸ ἀρπαγές, ἀδικίες καὶ ἀνηθικότητες. Πολὺ περισσότερο δὲν ἔιχε καμιὰν ἀπολύτως ὅμοιότητα μὲ τοῦτο τὸν τελώνη, ποὺ βρισκόταν τὴν Ἰδια ὥρα στὸ Ναὸ γιὰ προσευχή.

Στὴ συνέχεια ἄρχισε νὰ ἀραδιάῃ στὸ Θεὸ τὰ διάφορα καλὰ ἔργα ποὺ ἔκανε στὴ ζωὴ του. Δὲν ἐκτελοῦσε μόνον ὅ, τι ζητοῦσε ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος, ἀλλὰ πολὺ περισσότερα ἀπὸ ἑκεῖνα. "Ετσι νήστευε «δὶς τοῦ σαββάτου», δηλαδὴ δυὸ φορὲς τὴν ἐθδομάδα, ἐνῶ ὁ Νόμος ἀπαιτοῦσε νὰ νηστεύουν μόνο μιὰ φορὰ τὸ χρόνο, τὴν ἡμέρα τῆς γιορτῆς τοῦ Ἑξιλασμοῦ. 'Επίσης ἔδινε τὸ ἔνα δέκατο ἀπὸ ὅλα τὰ εἰσοδήματά του, ἐνῶ ὁ Νόμος ἀπαιτοῦσε τὸ ἔνα δέκατο μόνο ἀπὸ τοὺς κύριους καρπούς, ὅπως ἡταν τὸ σιτάρι, τὸ λάδι, ὁ μοῦστος, κ.ἄ.

‘Η προσευχὴ τοῦ τελώνη. Σὲ μιὰν ἀπόμερη γωνιὰ τοῦ Ναοῦ βρισκόταν ὁ προσευχόμενος τελώνης. Τὸ ὄνομά του ἡταν μισητὸ καὶ τραβουόσε τὴν περιφρόνηση τοῦ κόσμου. Καί τοῦτο, γιατὶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ τελώνη ἡταν νὰ μαζεύῃ φόρους ἀπὸ τὸ λαὸ γιὰ λογαριασμὸ τοῦ κράτους. "Ετσι οἱ τελῶνες μὲ εὐκολίᾳ ἐξαπατοῦσαν τὸν κόσμο καὶ κρατοῦσαν τὰ χρήματα γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους.

‘Ο τελώνης ἀνέθηκε στὸ Ναὸ γιὰ νὰ προσευχηθῇ. 'Απὸ τὴ στάση του καὶ τὶς χειρονομίες του καταλαβαίνουμε πῶς εἶχε βαθιὰ συναίσθηση γιὰ τὶς ἀμαρτίες του. Δὲν ἥθελε καν νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὸ μέρος τοῦ θυσιαστηρίου. Προσπάθησε νὰ κρυφτῇ ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, γι' αὐτὸ καὶ βρέθηκε σὲ μιὰν ἀπόμερη γωνιά. 'Ο τελώνης δὲν εἶχε τὴ δύναμη νὰ σηκώσῃ τὰ μάτια του στὸν οὐρανό, ἀλλὰ μονάχα χτυποῦσε ἀδιάκοπα τὸ στήθος του. Οἱ Ἰσραηλίτες δέχονταν πῶς τὸ στήθος ἡταν τὸ μέρος ὅπου βρισκόταν ἡ ἀμαρτία. 'Η μόνη παράκληση τοῦ τελώνη στὸ Θεό, ποὺ ἡταν καὶ τὸ μοναδικὸ περιεχόμενο τῆς προσευχῆς του, ἡταν: «'Ο Θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἀμαρτωλῷ», Δηλαδὴ «Θεέ μου, συγχώρεσέ με τὸν ἀμαρτωλό». Δὲν χρειαζόταν νὰ πῆ πολλὰ λόγια στὸ Θεό. Τοῦ πρόσφερε τὴ μετάνοιά του καὶ Τὸν παρακαλοῦσε νὰ τὴ δεχθῇ καὶ νὰ τοῦ χαρίσῃ τὴν ἄφεση τῶν ἀμαρτιῶν του.

‘Η κρίση τοῦ Κυρίου. Σύμφωνα μὲ τὴν ἀπόφαση τοῦ Κυρίου ὁ Θεὸς συγχώρεσε ἀπὸ τοὺς δυὸ προσευχόμενους τὸν τελώνη ἐνῶ δὲν δέχτηκε τὴν προσευχὴ τοῦ Φαρισαίου. 'Ο τελώνης δικαιώθηκε

μπροστά στὸ Θεό, ποὺ τὸν δέχτηκε κοντά Του ὡς ἀμαρτωλόν, τοῦ ὅποιου ἐξαλείφθηκαν οἱ ἀμαρτίες. Ἡ δικαιοσύνη τοῦ ἀνθρώπου σύμφωνα μὲ τὴν κρίση τοῦ Κυρίου βρίσκεται στὴ συγχώρηση τῶν ἀμαρτιῶν του ἀπὸ τὸ Θεό.

Μιὰ τέτοια ὅμως κρίση ἡταν ἐντελῶς ἀντίθετη μὲ τὶς ἀντιλήψεις τῶν Ἰουδαίων. "Αν θὰ ρωτούσε κανεὶς ἔνα ραβίνο τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ ἔναν ὁποιονδήποτε ἄνθρωπο νὰ κρίνῃ τοὺς δυὸ προσευχόμενους, ἀσφαλῶς θὰ δικαιώνε τὸ Φαρισαῖο καὶ θὰ ἀπόρριπτε τὸν τελώνη, ποὺ ἡταν ἀμαρτωλός.

Ἡ κρίση τοῦ Κυρίου ἔχει διαφορετικὰ κριτήρια. Ὁ ἔνας ἀνθρωπος κρίνει τὸν ἄλλον μὲ βάση τὰ διάφορα ἐξωτερικὰ κριτήρια. Βλέπει δηλαδὴ «κατ' ὅψιν» καὶ κρίνει σύμφωνα μὲ τὰ διάφορα ἐξωτερικὰ φαινόμενα. Ὁ Θεός ὅμως κρίνει πολὺ διαφορετικὰ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο. Ὁ Θεός κοιτάζει τὰ βάθος τῆς ἀνθρώπινης καρδιᾶς καὶ βλέπει κατὰ πόσον ὑπάρχει σ' αὐτὴν ταπεινὸ φρόνημα.

Ἡ δύναμη τῆς μετάνοιας. Γιατὶ ὅμως ὁ Κύριος ἀπόρριψε μὲ τὴν κρίση του τὸ Φαρισαῖο; Ὁ Φαρισαῖος ὑψώσε τὸ ἀνάστημά του μπροστά στὸ Θεό. Ὁ Κύριος καταδίκασε τὴν ἐσωτερικὴ διάθεση τοῦ Φαρισαίου, δηλαδὴ τὴν ὑψηγορία του καὶ ὅχι ἀσφαλῶς τὰ ἔργα του (νηστεία, προσευχή, φιλανθρωπία). Μὲ τὶς πράξεις του αὐτές ὁ Φαρισαῖος ἥθελε νὰ δείξῃ στὸ Θεό ὅτι ἀξίζε πολλὰ πράγματα. Καὶ ἐδῶ βρίσκεται ὁλόκληρο τὸ λάθος του. Γιατὶ ὁ ἀνθρωπος καὶ ἀν ἀκόμη ἐφαρμόση σὲ ὅλη του τὴν πληρότητα τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἐξακολουθεῖ νὰ είναι ὁ «ἀχρείος δοῦλος» (Λουκ. ιζ' 10).

"Οποιος ἀνυψώνει τὸν ἑαυτό του, θὰ πρέπει νὰ θεωρῇ ὅλους τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἀμαρτωλούς, νὰ τοὺς ἀποστρέφεται καὶ νὰ τοὺς καταδικάζῃ. Ἡ καταδίκη ὅμως αὐτὴ δείχνει πῶς δὲν ὑπάρχει στὴν καρδιὰ τοῦ κρίνοντος ἵχνος ἀγάπης. Ἡ ἀπουσία τῆς ἀγάπης είναι ἀρκετὴ γιὰ νὰ ἀπορρίψῃ τὸν ἄνθρωπο μπροστά στὰ μάτια τοῦ Θεοῦ. Καὶ τὰ ἔργα τοῦ Φαρισαίου ἀπορρίφθηκαν ἀπὸ τὸν Κύριο, γιατὶ ἡταν ἔργα κενοδοξίας καὶ ἐπιδείξεως καὶ ὅχι ἔργα ποὺ νὰ προέρχωνται ἀπὸ τὸ καθαρὸ κίνητρο τῆς ἀγάπης.

Ἄντιθετα ἀπὸ τὸ Φαρισαῖο ὁ τελώνης ἔδειξε ἀκριθῶς τὴν ἀντίθετη διαγωγή. Τὰ ἔργα του ἡταν ἀμαρτωλά, ἀλλὰ στὸ βάθος τῆς καρδιᾶς του είχε ἀπόθεμα ἀγάπης. Δὲν ἀσχολεῖτο μὲ τὴν κρίση τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Κοίταζε μονάχα τὸν ἀμαρτωλὸ ἑαυτό του καὶ ζητοῦσε διαρκῶς τὴ συγχώρηση τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὴ διαγωγή του αὐτὴ ὁ τελώνης στόλισε τὸν ἑαυτό του μὲ μιὰ βαθιὰ καὶ ἀληθινὴ ταπείνωση, ποὺ τὸν ὀδήγησε στὸ νὰ ἀποκτήσῃ τὴ δικαιοσύνη του ἀπὸ τὸ Θεό.

Η παραβολή τοῦ τελώνη καὶ Φαρισαίου (Φ. Κόντογλου).

‘Η ἀρχὴ τοῦ Τριωδίου. Ή ‘Εκκλησία μας τοποθέτησε τὴν παραθολὴ τοῦ τελώνη καὶ τοῦ Φαρισαίου στὴν πρώτη Κυριακή, ποὺ ἀρχίζει ἡ κατανυκτικὴ περίοδος τοῦ Τριωδίου. Εἶναι ἡ περίοδος τῆς μετανοίας καὶ τῆς προσευχῆς, ποὺ εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ νὰ ἀντικρίσῃ ὁ ἄνθρωπος μὲ πίστη καὶ ἀγάπη μετὰ ἀπὸ λίγο καιρὸ τὰ ‘Αχραντα Πάθη τοῦ Κυρίου καὶ νὰ προσκυνήσῃ τὴν ἔνδοξην Ἀνάστασή Του. Η ἵερὰ ὑμνολογία τῆς ἡμέρας αὐτῆς, ὅπως γενικότερα καὶ ὅλου τοῦ Τριωδίου, εἶναι ποιητικότατη καὶ κατανυκτικότατη. Η ‘Εκκλησία θοηθεῖ τὸν κάθε χριστιανὸ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἀληθινὴ ταπείνωση καὶ μετάνοια, ποὺ εἶναι οἱ ἀπαραίτητοι στυλοβάτες γιὰ τὴν ζωὴν του γενικά.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μὲ τὴν παραθολὴ αὐτὴ μᾶς ἔδειξε ὁ Κύριος πῶς ὁ Θεός ἀποστρέφεται τὴν κενοδοξία καὶ τὴν ὑπερηφάνεια, ἐνῶ δέχεται καὶ δικαιώνει τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸ ταπεινὸ φρόνημα.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Τίς τοῦ τελώνου ἐγεγόνει ἀμαρτωλότερος; ‘Ἄλλ’ ἵνα μόνον εἴπῃ ὁ Θεός ἰλάσθητί μοι τῷ ἀμαρτωλῷ, κατῆλθεν ὑπὲρ τὸν Φαρισαίον δεδικαιωμένος. Καὶ τοι πόσην δύναμιν είχεν ἡ λέξις ἐκείνη; ‘Ἄλλ’ οὐχ ἡ λέξις αὐτὸν ἐκαθῆρεν (= καθάρισε), ἀλλ’ ἡ διάθεσις, μεθ’ ἣς (= μετὰ τῆς δόσιας) καὶ τὴν λέξιν ἐκείνην είπε» (Ιω. Χρυσόστομος).
2. «Φαρισαίου φύγωμεν ὑψηγορίαν καὶ τελώνου μάθωμεν τὸ ταπεινὸν ἐν στεναγμοῖς, πρὸς τὸν Σωτῆρα κραυγάζοντες· ‘Ιλαθι (= γίνου σπλαγχνίκος), μόνε ἡμῖν εὔδιάλλακτε» (Κοντάκιο τῆς Κυριακῆς τοῦ τελώνη καὶ τοῦ Φαρισαίου).
3. «Μὴ προσευξάμεθα φαρισαϊκῶς, ἀδελφοί· ὁ γάρ ὑψῶν ἔσυτὸν ταπεινωθήσεται ταπεινωθῶμεν ἐναντίον τοῦ Θεοῦ τελωνικῶς διὰ νηστείας κράζοντες· ἰλάσθητι ἡμῖν, ὁ Θεός, τοῖς ἀμαρτωλοῖς» (Ἀπὸ τὴν Κυριακὴν τοῦ τελώνη καὶ τοῦ Φαρισαίου).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί χαρακτηρίζει τὴν συμπεριφορὰ τοῦ Φαρισαίου;
2. Τί ἦταν ἐκεῖνο, ποὺ δικαιώσει τὸν τελώνη μπροστά στὸ Θεό;
3. Τί ἦταν ἐκεῖνο ποὺ καταδίκασε τὸ Φαρισαίο τῆς παραθολῆς μας;
4. ‘Ο Μ. Βασίλειος γράφει στὴ θεία Λειτουργία του: «Διά τούτο, Δέσποιτα Πανάγιε, καὶ ἡμεῖς οἱ ἀμαρτωλοὶ καὶ ἀνάξιοι δοῦλοι σου, ... οὐ διά τὰς δικαιοσύνας ἡμῶν (οὐ γάρ ἐποίησαμέν τι ἀγαθὸν ἐπὶ τῆς γῆς), ἀλλὰ διά τὰ ἑλέτη σου καὶ τοὺς οἰκτιρμούς σου,...» Πῶς τὸ συνδέεις μὲ τὸ σημερινό σου μάθημα;

Η παραθολὴ τοῦ τελώνη καὶ τοῦ Φαρισαίου.

‘Ο Φαρισαῖος	‘Η κρίση τοῦ Κυρίου	‘Ο τελώνης
1. Πιστεύει πῶς εἶναι δίκαιος.	1. Δικαιώνει τὸν τελώνη καὶ ὅχι τὸ Φαρισαῖο.	1. Ἐχει συναίσθηση πῶς εἶναι ἀμαρτωλός.
2. Ἡ καρδιά του χωρὶς ἀγάπη.	2. Οὐσία μετανοίας: Ἀλλαγὴ γνώμης γιὰ τὸν ἑαυτό μας.	2. Ζητεῖ ἀπὸ τὸ Θεὸ συγχώρηση.
3. Υπερηφανεύεται μὲ νηστεία καὶ δεκάτη.	3. «Ο ύψων ἑαυτόν...»	3. Δὲν συγκρίνει τὸν ἑαυτό του μὲ τοὺς ἄλλους.

2. ‘Η παραθολὴ τοῦ ἄφρονα πλούσιου.

Λουκ. Ιθ' 13-21

‘Η ἀφορμὴ τῆς παραθολῆς. Κάποιος ἀπὸ τοὺς ἀκροατές τοῦ Κυρίου τὸν πλησίασε καὶ τοῦ εἶπε: «Διδάσκαλε, πέρι στὸν ἀδελφό μου νὰ κάνῃ μαζί μου δίκαιη διανομὴ τῆς πατρικῆς κληρονομιᾶς». Φαίνεται δὲ πῶς καὶ τὰ δυὸ ἀδέλφια φιλονικοῦσαν στὸ μοίρασμα τῶν ύλικῶν ἀγαθῶν, ποὺ πίσω ἀπὸ αὐτὰ κρύθεται ἡ ἀρρώστια τῆς πλεονεξίας. ‘Ο Κύριος γνωρίζε ώς Θεὸς ὅτι καὶ οἱ δυὸ ἀδελφοὶ εἶχαν παραμερίσει τὸ Θεὸ καὶ στὴ θέση του εἶχαν βάλει τὰ χρήματα. Γιατί ὅμως χρειάζονταν τὴ συμμετοχὴ τοῦ Κυρίου γιὰ τὴ δίκαιη διανομὴ τῆς περιουσίας; ‘Η πλεονεξία τοὺς εἶχε κάνει ἀληθινούς εἰδωλολάτρες. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος ἀρνήθηκε νὰ γίνη «δικαστῆς ἢ μεριστῆς» τῶν ύλικῶν ἀγαθῶν. Θέλησε ὅμως νὰ προφυλάξῃ τοὺς ἀκροατές Του ἀπὸ τὴ φρικώδη ἀρρώστια τῆς πλεονεξίας, γι' αὐτὸ καὶ τοὺς εἶπε τὴν παραθολὴ τοῦ ἄφρονα πλούσιου.

“Ενας πλούσιος ἄνθρωπος. Σὲ μιὰ περιοχὴ τῆς Παλαιστίνης ὑπῆρχε ἔνας ἄνθρωπος, ποὺ εἶχε τεράστιες ἐκτάσεις χωράφια. Τὰ φρόντιζε καὶ τὰ καλλιεργοῦσε κατὰ τὸν καλύτερο τρόπο. Τούτη τὴ χρονιὰ ἡ καρποφορία τῶν χωραφιῶν του ἦταν πρωτόφαντη καὶ ἀνέλπιστη.

‘Η καρδιὰ ὅμως τοῦ πλούσιου ἀντὶ νὰ γεμίσῃ μὲ αἰσθήματα χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης, πλημμύρισε ἀπὸ μεγάλες φροντίδες, ἀγωνίες καὶ ἀδιάκοπη μελαγχολία. Σκεφτόταν συνεχῶς καὶ ἔλεγε: «Τί θὰ κάμω τοὺς καρπούς μου, ποὺ δὲ ἔχω ποῦ νὰ τοὺς μαζέψω»;

Στὸ πρόθλημά του αύτὸ ὁ πλούσιος ἐπρεπε νὰ θάλη τὰ δυνατά του νὰ βρῇ τὴν πιὸ ἰκανοποιητικὴ λύση, ποὺ θὰ τοῦ ξαναχάριζε τὴν ψυχικὴ του ἡρεμία καὶ σύγχρονα θὰ τοῦ ἐξασφάλιζε τὰ ύλικὰ ἀγαθά του. Δὲν μποροῦσε βέθαια νὰ φαντασθῇ πώς ἦταν δυνατὸ νὰ πάρουν μέρος στὴ χαρὰ τῆς πλούσιας καρποφορίας καὶ οἱ ἄλλοι ἀνθρωποι. Ὁ πλούσιος ἐπίζητοῦσε νὰ ἐξασφαλίζῃ μονάχα τὸν ἑαυτό του.

Ἡ λύση καὶ ἡ κατάστρωση τῶν σχεδίων. Ὁ πλούσιος βρῆκε γιὰ τὴν πιὸ πρόσφορη λύση τὸ γκρέμισμα τῶν παλιῶν του ἀποθηκῶν. Αὐτές εἶχαν γίνει πιὰ μικρές καὶ μὲ κανένα τρόπο δὲν χωροῦσαν ὅλους τοὺς πλούσιους καρπούς. Οἱ ἀποθῆκες ἐπρεπε νὰ μεγαλώσουν. Κάτι τέτοιο ὅμως θὰ γινόταν, ὅταν θὰ γκρέμιζαν οἱ παλιές. Στὴ θέση τους θὰ χτίζονταν καινούργιες ἀποθῆκες, πολὺ πιὸ εύρυχωρες καὶ πολὺ πιὸ μεγάλες καὶ συγχρονισμένες. Μέσα σὲ τέτοιες ἀποθῆκες θὰ μποροῦσε ὁ πλούσιος νὰ στιβάξῃ μὲ κάποια ἄνεση τοὺς καρποὺς τῆς εὐλογημένης φετινῆς σοδιᾶς.

Παρόλο ποὺ τὰ λόγια αύτὰ ἦταν μονάχα σκέψεις καὶ σχέδια, ὁ πλούσιος εἶχε ἀρχίσει κιόλας νὰ κολυμπᾶ γιὰ πολλὰ χρόνια στὸ πέλαγος τῆς εύτυχίας καὶ τῆς μόνιμης ἀπολαύσεως. Ἡταν ἔτοιμος νὰ πῆ στὸν ἰκανοποιημένο ἑαυτό του: «Ψυχὴ μου, ἔχεις τόσα πολλὰ ύλικὰ ἀγαθά, ποὺ θὰ σοῦ φτάνουν γιὰ πάρα πολλὰ χρόνια. Μὴ σκέπτεσαι τίποτε ἄλλο παρὰ μόνον ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου».

Ο πλούσιος εἶχε θαμπωθῆ γιὰ τὰ καλὰ ἀπὸ τὴν κατάστρωση τῶν σχεδίων του, εἶχε κατακυριευθῆ ἀπὸ τὴν πλεονεξία του, ὥστε ξέχασε πῶς ἡ πραγματικότητα ἦταν ἐντελῶς διαφορετικὴ ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ ὁ ἕδιος σκεφτόταν.

Ο ἄφρονας πλούσιος. Ὁ Κύριος παρουσιάζει στὴ συνέχεια τῆς παραθολῆς τὸν ἕδιο τὸ Θεὸν νὰ ὄνομάζῃ τὸν πλούσιό μας «ἄφρονα», δηλαδὴ μωρὸ καὶ ἀνόητο. Γιατὶ ὅμως αὐτό; Μήπως δὲν ἐπρεπε ὁ πλούσιος νὰ φροντίσῃ νὰ κάνῃ τὶς ἀποθῆκες του μιὰ σύγχρονη ἐπιχείρηση γιὰ νὰ ἀποθηκεύσῃ τὶς προμήθειές του;

Μήπως τὰ διάφορα ἀγαθά δὲν θὰ τοῦ χρειάζονταν στὴ γεροντικὴ του ἡλικία; Πόσοι ἀνθρωποι σήμερα δὲν ἐργάζονται σὲ ὅλη τους τὴ ζωὴ γιὰ νὰ ἔχουν κάποια ἄνεση καὶ ἀνακούφιση στὰ γερατειά τους; Ποῦ θρίσκεται λοιπὸν τὸ σφάλμα τοῦ πλούσιου τῆς παραθολῆς, ὥστε ὁ Θεὸς νὰ τὸν χαρακτηρίζῃ ἄφρονα;

Ο πλούσιος ἦταν πραγματικὰ ἀνόητος, γιατὶ ὅλες του τὶς σκέψεις, τὰ σχέδια, τὶς ἐνέργειές του τὰ κάνει χωρὶς τὸ Θεό. Ὁ πλούσιός μας

Ἡ παραβολὴ τοῦ ἄφρονα πλούσιου. Τοιχογραφία στὴν Ἱ. Μονὴ Καισαριανῆς (17ος αἰ.).

δὲν πιστεύει στὸ Θεό, γιατὶ ἀπλούστατα δὲν Τὸν χρειάζεται. Στὴ θέση τοῦ Θεοῦ ἔχει βάλει τὰ χρήματα, τὰ ύλικά ἀγαθά. Εἶναι δηλαδὴ ὁ ἄθεος τῆς ἐποχῆς του. Μονάχα ποὺ τὸν θασάνιζε ἔνα μεγάλο καὶ σοθαρὸ πρόβλημα. Ἡταν τὸ τέλος τῆς ζωῆς, ἡ παρουσία τοῦ θανάτου.

‘Ο πλούσιος προσπάθησε νὰ ἀσφαλίσῃ τὴ ζωὴ του ἀπὸ τὸν θάνατο μὲ τὴ θοήθεια τῶν χρημάτων. Γι’ αὐτὸ καὶ σκεφτόταν: ὅσο περισσότερα χρήματα ἔχει κανείς, τόσο περισσότερα χρόνια μπορεῖ νὰ ζήσῃ. ‘Ο πλούσιος ἤθελε νὰ διευθύνῃ μονάχος του τὴ ζωὴ του. Δὲν

μποροῦσε ποτὲ νὰ ύπολογίσῃ πώς ή ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου βρίσκεται στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ. Πρὶν λοιπὸν ἐτοιμάση τὶς καινούργιες του ἀποθῆκες, ἔφτασε ὁ Θεὸς καὶ ζήτησε τὴν ζωὴν του: «”Αμυαλε καὶ ἀνόητε ἄνθρωπε, αὐτὴ τὴν νύκτα ζητοῦν χωρὶς ἄλλο νὰ πάρουν τὴν ψυχὴν σου. Αὕτα δὲ ποὺ ἐτοίμασες σὲ ποιὸν θὰ παραμείνουν;»

Τὸ σφάλμα τοῦ πλούσιου. 'Ο πλούσιος ἔπρεπε νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ αὐτὸν τὸν κόσμο. 'Ο θάνατος τὸν εἶχε ἐπισκεφθῆ. 'Η ἐπίγεια ζωὴ του εἶχε τελειώσει. "Αν η ζωὴ μας βρισκόταν στὰ χέρια μας καὶ ὅχι στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ, τότε κανένας ἄνθρωπος δὲν θὰ πέθαινε, γιατὶ κανεὶς δὲν θὰ ἥθελε τὸ θάνατο. "Ομως ὁ ἄνθρωπος χρειάζεται καὶ τὴ βοήθεια τοῦ θανάτου γιὰ νὰ σκέφτεται τὸ Θεό. 'Ο πλούσιος τῆς παραβολῆς ἔκανε τὸ βασικὸ σφάλμα νὰ νομίζῃ πώς μὲ τὰ χρήματα μποροῦσε νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν ζωὴν του ἀπὸ τὸ θάνατο. 'Ο πλούσιος μὲ τὴ διαγωγὴ του αὐτὴ δὲν ἀπόρριψε μόνο τὸ Θεό. ἀλλὰ πίστευε πώς θὰ μποροῦσε νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ μὲ τὰ πλούτη του ἢ καὶ μὲ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του.

Μὲ μιὰ τέτοια διαγωγὴ ὁ πλούσιος δὲν ξέχασε μόνο τὸ Θεό, μὰ καὶ τὸ συνάνθρωπό του, τὸν πλησίον. Πόσοι ἄνθρωποι δὲν ὑπέφεραν στὰ ἀλήθεια! Τοὺς εἶχε ὅμως ἐξεχάσει, γιατὶ χρησιμοποιοῦσε τὸν πλοῦτο, ποὺ ὁ Θεὸς τοῦ εἶχε δῶσει, γιὰ νὰ ἀπολαύσῃ μονάχα τὴ δικῆ του ζωὴν. Τοὺς ἄλλους ἄνθρωπους θὰ τοὺς θυμηθῆ μόνον, ὅταν θρεθῆ στὴν ἄλλη ζωὴ. Τότε ὅμως θὰ εἶναι πολὺ ἀργά, γιατὶ δὲν θὰ μπορῇ νὰ διορθώσῃ ἐκεῖ τὰ σφάλματα τούτης τῆς ζωῆς.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. 'Ο πλούσιος τῆς παραβολῆς μας προσπάθησε νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ Θεὸν μὲ τὰ χρήματά του. Θέλησε νὰ ἔξασφαλίσῃ τὸν ἑαυτό του ἀπὸ τὸ θάνατο μὲ τὰ ύλικὰ ἀγαθά. Καὶ τὰ δυὸ ὅμως αὐτὰ εἶναι κάτι τὸ ἀδύνατο καὶ παράλογο γιὰ τὸν ἄνθρωπο· γι' αὐτὸν καὶ ὁ Κύριος τὸν χαρακτήρισε «ἄφρονα».

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Οἱ δὲ θουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἴτινες θυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὅλεθρον καὶ ἀπώλειαν» (Α' Τιμ. στ' 9).

2. «Οἱ πεποιθότες ἐπὶ τῇ δυνάμει αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῷ πλήθει τοῦ πλούτου αὐτῶν καυχώμενοι, ὁ ἀδελφὸς οὐ λυτρῷσται, λυτρώσεται ἄνθρωπος; Οὐ δῶσει τῷ Θεῷ ἔξιλασμα (= ἀντάλλαγμα) ἑαυτοῦ καὶ τὴν τιμὴν τῆς λυτρώσεως τῆς ψυχῆς (= ζωῆς) αὐτοῦ» (Ψαλμ. 48, 7-9).

3. "Αφρονα αὐτὸν ὀνομάζει, ὡς πάντη ἀνόητα θουλευσάμενον... Πᾶς

γάρ οὐκ ἄφρων δι μὴ γνοὺς ὅτι ζωῆς μέτρα παρὰ μόνω τῷ Θεῷ καὶ οὐκ αὐτός τις ἔκαστος ἐσευτῷ ὄριστής τῆς ζωῆς;» (Θεοφύλακτος).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποῦ βρίσκεται τὸ μεγάλο σφάλμα τοῦ ἄφρονα πλούσιου;
2. Τί ἥθελε ὁ πλούσιος νὰ πετύχῃ μὲ τὰ πλούτη του;
3. Ποιές ἀλήθειες ὑπογραμμίζει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στὸ ὑπὸ ἀριθ. 1 κείμενο;
4. Διάβασε τὰ Μάρκ. I 24, 25 καὶ Λουκ. Ιη 24, 25. Πῶς συνδέεις τὴ διαπίστωση τοῦ Κυρίου μὲ τὸ περιεχόμενο τοῦ σημερινοῦ σου μαθήματος;

3. ‘Η παραθολὴ τοῦ πλούσιου καὶ τοῦ φτωχοῦ Λαζάρου

Λουκ. Ιη 19-31

‘Η ἀφορμὴ τῆς παραθολῆς. “Οταν ὁ Κύριος μιλοῦσε στοὺς ἀνθρώπους γιὰ τοὺς κινδύνους τοῦ πλουτισμοῦ, οἱ Φαρισαῖοι παρουσίαζαν μιὰ φοβερὴ ἀντίδραση, ποὺ προερχόταν ἀπὸ τὴ φιλαργυρία τους. Ἡ φιλαργυρία τους αὐτὴ στηριζόταν στὶς ἀντιλήψεις τους, πῶς τάχα ὁ Θεὸς ἀμείβει σὲ τούτη τὴ ζωὴ τὸ δίκαιο καὶ τὸν εὔσεβη ἀνθρωπο δίνοντάς του πολλὰ χρήματα. Ἀντίθετα ὁ ἀμαρτωλὸς καταδικαζόταν σὲ φοβερὴ φτώχεια γιὰ νὰ ὑποφέρῃ σὲ ὅλη του τὴ ζωὴ.

‘Ο Κύριος ἀπόρριπτε αὐτὲς τὶς ἐσφαλμένες ἀντιλήψεις τῶν Φαρισαίων. Παρόλεις τὶς ἀντιδράσεις των προσπαθοῦσε νὰ τοὺς μιλάῃ γιὰ τὸν ἀληθινὸν καὶ αἰώνιο θησαυρό, ποὺ ὀδηγεῖ τὸν ἀνθρωπο κοντὰ στὸ Θεό. Τοὺς ὑπογράμμιζε τὴν ἀπαρίτητη παρουσία τῆς ἀγάπης, ποὺ χαρίζει στὸν ἀνθρωπο μιὰν ἀτέλειωτη ἐπικοινωνία μὲ τὸ Θεό. Χρησιμοποίησε δὲ γι’ αὐτὴν ἀκριβῶς τὴ διδασκαλία Του τὴν παραθολὴ τοῦ πλούσιου καὶ τοῦ φτωχοῦ Λαζάρου.

‘Ο πλούσιος χωρὶς ὄνομα. “Ἐνας ἀνθρωπος ἦταν πολὺ πλούσιος καὶ εἶχε τὴ δυνατότητα νὰ γεμίζῃ τὴ ζωὴ του μὲ ὅλες τὶς χαρές, ποὺ τοῦ χάριζαν τὰ πλούτη του. Μέσα στὸ χρυσάφι του ἔβλεπε μόνο τὸν ἐσευτό του, ἐνῶ ὅλους τοὺς ἄλλους τοὺς χρησιμοποιοῦσε γιὰ ὑπηρέτες του.

Τὸν πλοῦτο του τὸν ἔδειχνε μὲ τὰ πολυτελέστατα ἐνδύματά του, ποὺ ἦταν φτιαγμένα ἀπὸ πορφύρα καὶ βύσσο. Βαμμένα ἀπὸ κάτι θαλασσινὰ κοχύλια ἔθγαζαν τὸ βαθυκόκκινο χρῶμα, τὸ «πορφυροῦν»

Ἡ παραθολὴ τοῦ πλούσιου καὶ τοῦ πτωχοῦ Λαζάρου. Τοιχογραφία στήν Ι. Μονὴ Καισαριανῆς (17ος αι.).

καὶ μὲ αὐτὸ δέθαφαν τὰ διάφορα ύφασματα. Τὰ κοχύλια ὅμως αὐτὰ ἦταν σπάνια καὶ κόστιζαν πολὺ, γι' αὐτὸ καὶ τὸ βάψιμο αὐτὸ τὸ χρησιμοποιοῦσαν μόνο σὲ πολυτελέστατα ύφασματα. "Ἐνα ἀπὸ αὐτὰ ἦταν καὶ ἡ θύσσος (εἶδος λινό), ποὺ τὴ φοροῦσαν μόνον οἱ πολὺ πλούσιοι ἄνθρωποι.

'Ο κόσμος θαύμαζε τὸν πλούσιο, ποὺ στὴν παραθολὴ μας παραμένει χωρὶς ὄνομα, γιὰ τὰ πολλά του χρήματα. 'Η κοινωνία τὸν ἐκτιμοῦ-

σε πολύ, γιατί είχε άναπτυξει μιάν άξιόλογη κοσμική κίνηση, ιστήν δύπια ἐπαιρνε μέρος πολὺς κόσμου τῆς «καλῆς» κοινωνίας. Καθημερινά δοκίμαζε ὅλες τὶς ἀπολαύσεις τῆς ζωῆς. Κάθε ήμέρα σχεδὸν εἶχε προσκαλεσμένους στὸ σπίτι· του καὶ τὰ πλούσια τραπέζια ἔδιναν καὶ ἐπαιρναν.

Ο φτωχὸς καὶ ἀρρωστημένος Λάζαρος. "Ενας δυστυχισμένος ἄνθρωπος, ποὺ τὸν ἔλεγαν Λάζαρο (= ὁ Θεὸς θοηθός μου), δὲν ἦταν μονάχα φτωχός, μὰ καὶ θαριὰ ἄρρωστος. Τὸ σῶμα του ἦταν γεμάτο ἀπὸ τέτοιες πληγές, πςὺ τὸν ἀνάγκαζαν νὰ σέρνεται καταγῆς: Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά ἡ πείνα τοῦ ἔφερνε τρομερὴ ἐξάντληση.

'Ο Λάζαρος ἦταν ριχμένος στὶς αὐλές τοῦ πλούσιου μὲ τὴν ἐλπίδα πῶς μπορούσε νὰ χορτάσῃ τὴν πείνα του μὲ τὰ διάφορα ψίχουλα, ποὺ θὰ ἐπεφταν ἀπὸ τὸ πολυτελέστατο τραπέζι τοῦ πλούσιού. Κανένας ὅμως δὲν τοῦ ἔδινε προσοχή. 'Ο πλούσιος ἦταν ἀπασχολημένος μὲ τοὺς καλεσμένους του. Οἱ ύπηρέτες ύπηρετοῦσαν συνεχῶς τὸν κύριο τους καὶ τοὺς καλεσμένους του.

'Ο φτωχὸς Λάζαρος ὑπέφερε ὥχι μόνον ἀπὸ τὴν πείνα του, μὰ πολὺ περισσότερο, ἀπὸ τὴν ἀδιαφορία καὶ τὴν περιφρόνηση τοῦ πλούσιου καὶ τῶν καλεσμένων του. Μερικὰ σκυλιὰ βρίσκονταν κοντά του καὶ τὸν ἐνοχλοῦσαν. Ἐκεῖνος δὲν είχε τὴ δύναμη νὰ τὰ ἀπομακρύνη ἀπὸ κοντά του, ὅταν τοῦ ἔγλειφαν τὶς πληγές τοῦ σώματος του.

Ο πλούσιος καὶ ὁ φτωχὸς Λάζαρος μπροστὰ στὸ Θεό. Μετὰ ἀπὸ καιρὸ ἄλλαξαν ἐντελῶς τὰ σκηνικά τῆς παραθολῆς μας. Καὶ τοῦτο γιατὶ ὁ θάνατος ἐπισκέφθηκε καὶ τοὺς δυό. Κατὰ φυσικὸ λόγο πρῶτος πέθανε ὁ Λάζαρος. Στὴ ζωῇ του δοκιμάστηκε γιὰ τὰ καλά, μὰ ἡ θερμὴ πίστη του στὸ Θεὸν ἐνίσχυε τὴν ἐλπίδα καὶ ἡ ἐλπίδα στερέωνε τὴν ύπομονή του. Γιὰ τὸ Λάζαρο ὁ θάνατος ἤταν μιὰ πραγματικὴ λύτρωση. 'Ο Θεὸς ἔστειλε τοὺς ἀγγέλους Του καὶ ἔφεραν τὸ Λάζαρο στοὺς κόλπους τοῦ πατέρα Ἀθραάμ. Εἶναι ὁ τόπος τῶν δικαίων καὶ τῶν εὔσεβῶν, ὅπου βρίσκεται τὸ βασίλειο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

Μετὰ ὅμως ἤλθε καὶ ἡ σειρὰ τοῦ πλούσιου. 'Ο θάνατος θὰ τὸν ἐπισκέφθηκε ἀσφαλῶς σὲ ὥρα ποὺ δὲν θὰ τὴν περίμενε. "Αφῆσε ὅλα τὰ πλούτη του σὲ τοῦτο τὸν κόσμο γιὰ νὰ πάη σ' ἔναν ἄλλο, ὅπου ἀρχιζει μιὰ καινούργια ζωή. Καὶ ἡ ζωὴ τοῦ πλούσιου μετὰ τὸ θάνατό του ἤταν γεμάτη ἀπὸ βάσανα καὶ πόνους, ποὺ μεγάλωναν πολὺ περισσότερο, ὅταν ἔθλεπε ἀπὸ μακριὰ τὸ Λάζαρο νὰ εἴναι εὐτυχισμένος στὶς ἀγκάλες τοῦ Πατριάρχη Ἀθραάμ.

‘Η συζήτηση τοῦ πλούσιου μὲ τὸν Πατριάρχη Ἀθραάμ. ‘Ο πλούσιος ἄρχισε νὰ παρούσιάζῃ στὸν πατέρα Ἀθραάμ τὸ δυστυχισμένο καὶ θασανισμένο ἑαυτό του. Τὰ λόγια του ἡταν γεμάτα ἀπὸ παρακλήσεις. Ζητοῦσε νὰ τὸν βοηθήσῃ ὁ πατέρας Ἀθραάμ στὴν κατάσταση ποὺ θρισκόταν. Ζήτησε μάλιστα νὰ ἐπιτρέψῃ στὸ Λάζαρο νὰ τὸν δροσίσῃ λιγάκι, γιατὶ καιγόταν φοθερά.

‘Η ἀπάντηση τοῦ πατέρα Ἀθραάμ ἡταν μιὰ φοθερὴ καταδίκη, ποὺ ὅμως ὁ ἕδιος ὁ πλούσιος τὴν εἶχε προετοιμάσει, ὅταν θρισκόταν στὴ ζωὴ. Τὰ ἀγαθά, ποὺ ὁ Θεὸς τοῦ εἶχε χαρίσει, τὰ χάρηκε ἐντελῶς μόνος του. Τὸ Θεὸς καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τοὺς εἶχε ἀρνηθῆ, γιατὶ ἡ ἀγάπη του ἡταν προσκολλημένη μονάχα στὸ χρῆμα. Αὐτὴ ἡταν καὶ ἡ θασική του ἀμαρτία. Εἶχε παραμερίσει ἀπὸ τὴν ζωὴ του τὴν ἀγάπη στὸ Θεὸς καὶ στοὺς συνανθρώπους του. Καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο χώρισε τὸν ἑαυτό του ἀπὸ τὸ Θεό, ποὺ εἶναι ἡ πηγὴ τῆς αἰώνιας χαρᾶς καὶ εὐτυχίας. ‘Ο πατέρας Ἀθραάμ τοῦ ὑπενθύμισε μὲ τὴν ἀπάντησή του αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ χωρισμό. Τοῦ εἶπε πῶς εἶναι ἀδύνατο νὰ γεφυρώσῃ μετὰ τὸ θάνατο τὸ χάσμα, ποὺ ἀνοιξε ὁ ἕδιος ὁ πλούσιος στὴ ζωὴ του.

‘Ο πλούσιος στὴ συνέχεια τῆς συζητήσεως φάνηκε πῶς μετανόησε γιὰ τὰ ὄσα ἔκανε στὴν ἐπίγεια ζωὴ του. Θέλησε νὰ ἐνδιαφερθῇ γιὰ τὰ πέντε ἀδέλφια του. Ἡταν καὶ αὐτοὶ πλούσιοι καὶ τὴ ζωὴ τους τὴν περνοῦσαν μακριὰ ἀπὸ τὸ Θεό. ‘Ο πλούσιος ζήτησε ἀπὸ τὸν πατέρα Ἀθραάμ ἔνα θαῦμα ἀναστάσεως γιὰ νὰ πιστεύσουν ἔτσι στὰ λόγια τοῦ ἀναστάντος γιὰ τὰ ὄσα γίνονται μετὰ τὸ θάνατο. ‘Ο πατέρας Ἀθραάμ ἀπόρριψε τὴν πρόταση τοῦ πλούσιου, λέγοντας: «“Οποιος δὲν ἀκούει τοὺς προφῆτες καὶ τὸ Μωυσῆ, οὕτε καὶ στὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν πιστεύει» (Λουκ. ιστ ’31).

Τὸ θαύτερο νόημα τῆς συζητήσεως. ‘Ο πλούσιος μὲ τὰ ὄσα εἶπε στὸν πατέρα Ἀθραάμ ἥθελε νὰ δείξῃ πῶς μετανόησε γιὰ τὰ σφάλματα του. Κατὰ βάθος ὅμως δικαιολογοῦσε τὸν ἑαυτό του καὶ ἔρριχνε ὅλη τὴν εὔθυνη στὸ Θεό, γιατὶ δὲν τοῦ παρουσίασε στὴ ζωὴ του θαύματα. “Αν ἔθλεπε θαύματα, ἵσως καὶ νὰ πίστευε. ‘Ο πλούσιος στὸ βάθος τοῦ συλλογισμοῦ του ἀπόρριψε τὴν ἀμαρτία του καὶ μετέθεσε ὅλη τὴν εὔθυνη στὸ Θεό.

‘Ο πλούσιος παρασύρθηκε ἀπὸ τὰ πολλὰ χρήματα, κατέστρεψε καὶ τελικὰ ἔχασε τὴ ζωὴ του. ‘Ο πλοῦτος ἔχει μέσα του πολλοὺς κινδύνους καὶ πειρασμούς. Πολὺ εύκολα ὁ πλούσιος ἐμπιστεύεται στὸν ἐγωισμό του καὶ μετατρέπει τὰ χρήματα καὶ τὴν περιουσία του σὲ εἰδωλο. “Ετσι γίνεται εἰδωλολάτρης, γιατὶ στὴ θέση τοῦ Θεοῦ,

Ο πλούσιος καὶ ὁ λάζαρος (Φ. Κόντογλου).

ποὺ Τὸν ἔχει παραμερίσει, ἔχει βάλει «τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον, ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων» (Ψαλμ. 134, 15).

Σὲ μιὰ τέτοια διαστροφὴ ὁ ἄνθρωπος πάει χαμένος. Δὲν μπορεῖ νὰ ἐμπιστευθῇ σ' ἄλλον ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἑαυτό του. Γι' αὐτὸ κλείνει μόνος του τὴν πόρτα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ ἀφήνει τὸν ἑαυτό του ἀπ' ἔξω. 'Ο Κύριος πάντα ὑπογράμμιζε τὸν φοβερὸ αὐτὸ κίνδυνο καὶ ἔλεγε: «Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» (Λουκ. ιη' 24).

'Ο Θεὸς φρόντιζε καὶ φροντίζει γιὰ τὸν κάθε ἄνθρωπο ιδιαίτερα. Τοῦ προσφέρει τὸ λόγο Του, ὅπως στὴν περίπτωση τοῦ πλούσιου τοῦ ἔιχε δώσει τοὺς προφῆτες καὶ τὸ Μωυσῆ. 'Ο λόγος τοῦ Θεοῦ μᾶς ὀδηγεῖ στὴν ἀλήθινὴ μετάνοια. "Οποιος δὲν ἐμπιστεύεται στὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, οὐτε καὶ στὰ θαύματά Του πιστεύει. 'Ο ἄνθρωπος λοιπὸν χρειάζεται νὰ ἀλλάξῃ κατεύθυνση στὴν πορεία τῆς ἐπίγειας ζωῆς του καὶ νὰ ἀποκτήσῃ μιὰ καινούργια σκέψη, ποὺ μᾶς τὴ χαρίζει ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ." Αν ὁ ἄνθρωπος ἀποδεχθῇ αὐτὴν τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, τότε θὰ τὴν ἐκφράζῃ συνεχῶς μὲ τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Τὰ χρήματα ποὺ ἀντικαθιστοῦν τὸ Θεό, ὁδηγοῦν τὸν ἄνθρωπο σὲ ἄκρατο ἐγωισμὸ καὶ σκληρότητα ἀπέναντι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων μὲ ἀποτέλεσμα τὸ χάσιμο τῆς αἰώνιας διαμονῆς τοῦ ἀνθρώπου κοντά στὸ Θεό.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Δανείζει Θεῶ ὁ ἐλεῶν πτωχόν, κατὰ δὲ τὸ δόμα (= δῶρο) αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐτῷ» (Παροιμ. ιθ' 17).

2. «Ο γάρ μη ἀγαπῶν τὸν ἀδελφόν, ὃν ἐώρακε (= ἔχει δεῖ), τὸν Θεὸν ὃν οὐχ ἐώρακε πῶς δύναται ἀγαπᾶν;» (Αἴων. δ' 20).

3. «Εἰ τῶν Γραφῶν οὐκ ἀκούομεν, οὐδὲ τοῖς ἐξ "Ἄδου ἐρχομένοις πιστεύσομεν. Καὶ τοῦτο ἐδήλωσαν οἱ Ἰουδαῖοι, οἵ (= οἱ ὄποιοι), ἐπεὶ (= ἐπειδὴ) τῶν Γραφῶν οὐκ ἤκουον, οὐδὲ νεκρούς ιδόντες ἀναστάντας ἐπίστευσαν, ἀλλὰ καὶ τὸν Λάζαρον ἀνελεῖν (= νὰ φονεύσουν) ἐπεχείρουν» (Θεοφύλακτος).

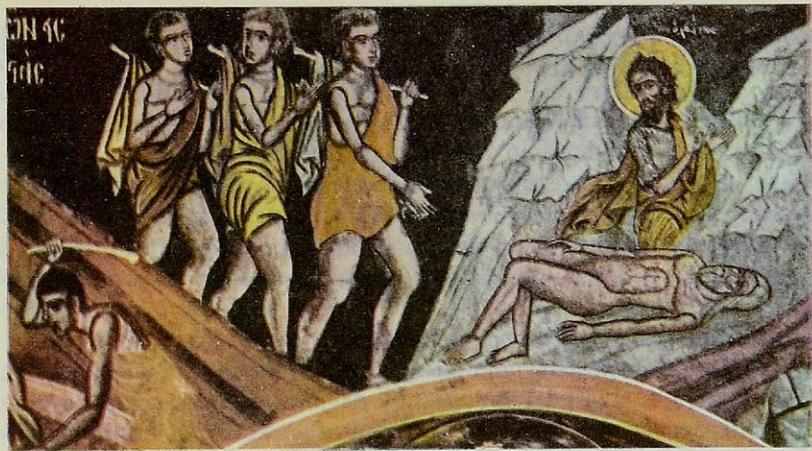
ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιοὺς πειρασμούς συνάντησε ὁ Λάζαρος καὶ πῶς τοὺς ὑπερπήδησε;

2. Τί καταδίκασε τὸν πλούσιο τῆς παραβολῆς μας;

3. Ποὺ θρίσκεται τὸ βαθύτερο νόημα στὴ συζήτηση τοῦ πλούσιου μὲ τὸν πατέρα - Ἀθραάμ;

4) Διάθασε τὸ Λουκ. ιη' 23-26. Πῶς συνδέεις τὸ περιεχόμενό του μὲ τὸ σημερινό σου μάθημα;

‘Η παραθολή τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτη. Τοιχογραφία στὴν ‘Ι. Μονὴ Καισαριανῆς (17ος αι.).

4. Ἡ παραθολή τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη.

Λουκ. Ι' 25-37

‘Η ἀφορμὴ τῆς παραθολῆς. “Ἐνας δάσκαλος τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου πλησίασε τὸν Κύριο γιὰ νὰ Τὸν ρωτήσῃ πάνω σὲ φλέγοντα καὶ βασικά ζητήματα. Θέλησε μὲ τὸ ἐρώτημά του νὰ Τὸν φέρῃ σὲ κάποια ἀμηχανίᾳ ἢ σὲ σύγκρουση μὲ τις ἀντιλήψεις τῶν γραμματέων καὶ τῶν Φαρισαίων. Τὸν ρώτησε λοιπόν :

«Διδάσκαλε, τί χρειάζεται νὰ κάνω γιὰ νὰ γίνω καὶ ἐγὼ κληρονόμος τῆς αἰώνιας ζωῆς;» Ό Κύριος ποὺ γνωρίζε τὴν ἑσωτερική διάθεση τῆς καρδιᾶς του, τὸν ἔξανάγκασε νὰ δώσῃ ὁ Ἰδιος τὴν ἀπάντηση στὸ ἐρώτημά του. «Τί γράφει ὁ Νόμος σχετικά; Συ ποὺ τὸν διαβάζεις καὶ τὸν ἐρευνᾶς, τί βλέπεις ἐκεῖ γραμμένο; Καὶ πῶς τὸ ἀντιλαμβάνεσαι;».

‘Ο νομικὸς ἀπάντησε: Μὲ τὴν ἀγάπη, ποὺ πρέπει νὰ δείχνη ὁ Ἰσραηλίτης στὸ Θεὸ καὶ στὸν πλησίον του. ‘Ο Κύριος ἐπιβεθαίωσε τὴν ὄρθοτητα στὴν ἀπάντηση τοῦ νομικοῦ. Τοῦ ύπενθύμισε ὅμως ὅτι ἡ ἀγάπη δὲν εἶναι κάτι τὸ θεωρητικὸ καὶ τὸ ἀφηρημένο, ἀλλὰ χρειάζεται πρῶτα ἀπ’ ὅλα ἐφ' αρμογή. “Οταν τὴν ἐφαρμόσῃ ὁ ἄνθρωπος, τότε θὰ βρεθῇ στὴν ἀληθινὴ ζωή. «Τοῦτο ποίει καὶ ζήσῃ» (Λουκ. Ι' 28). ‘Ο νομικὸς ὅμως θέλησε νὰ δικαιολογήσῃ τὴ συμπεριφορά του καὶ νὰ δικαιώσῃ τὸν ἑαυτό του καὶ ρώτησε γιὰ δεύτερη φορὰ τὸν

Κύριο: «*Καὶ τὶς ἔστι μου πλησίον;*» Καὶ ὁ Κύριος παίρνοντας ἀφορμὴν ἀπάντησε μὲν τὴν περίφημη παραβολὴν τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη.

‘Ο δόδοιπόρος καὶ οἱ ληστές. “Ἐνας ἄνθρωπος κατηφόριζε τὸ δρόμον ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα γιὰ τὴν Ἱεριχώ. Ἡ ἀπόσταση ἦταν τὴν ἐποχὴν ἑκείνη 27 χλμ. (ἐνῶ ὁ σημερινὸς δρόμος εἶναι περίου 37 χλμ.). ‘Ο δρόμος ἦταν κατηφορικός, γιατὶ ἀνάμεσα στὶς δυὸς πόλεις ὑπῆρχε μιὰ μεγάλη διαφορὰ στὸ ύψομετρο (1.000 μ.).” Εξω ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα ὁ δρόμος ἦταν ἔρημος καὶ ἐπικίνδυνος γιατὶ περνοῦσε ἀπὸ θουνὰ καὶ χαράδρες. Οἱ ληστές, ποὺ ἤξεραν τὴν δουλειά τους, παραμόνευαν σὲ τοῦτα τὰ δυσκολοδιάθατα μέρη τὰ θύματά τους. Σὲ τοῦτο τὸ δρόμο ὁ ἄνθρωπος τῆς παραβολῆς μας δέχτηκε τὴν ἐπίθεση ληστῶν. Τοῦ πῆραν ὅ,τι εἶχε μαζί του καὶ τὸν ἄφησαν σχεδὸν πεθαμένο ἀπὸ τὶς φοβερές πληγές. Οἱ πληγές ἔτρεχαν αἴμα καὶ ἡ κατάσταση αὐτὴ τὸν εἶχε κυριολεκτικά ἔξαντλήσει. Σὲ τούτη τὴν δύσκολην στιγμὴν θὰ χρειαζόταν ὅπωσδήποτε βοήθεια.

‘Η διαγωγὴ ἐνὸς ιερέως. Κάποιος δόδοιπόρος φάνηκε ἀπὸ μακριά. Ἦταν ἔνας ιερεύς, ποὺ εἶχε τελείωσει τὰ ιερατικά του καθήκοντα στὸ Ναὸν τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ τώρα γύριζε στὴν Ἱεριχώ, ὅπου οἱ ιερεῖς είχαν συνήθωσε τὸ σπιτικό τους.

Τὸ μάτι του ἔπεισε ξαφνικά στὸν πληγωμένο ἄνθρωπο. Ἀναγνώρισε εὔκα .α ἀπὸ τὰ ροῦχα του πώς ἦταν συμπατριώτης του. Σύμφωνα μὲ τὸ Νόμο ἐπρεπε νὰ τοῦ δείξῃ ἀγάπη, γιατὶ ἦταν ὁ ἀδελφός του. ‘Ο ιερεὺς ὅμως ἀγαποῦσε πολὺ περισσότερο τὸν ἑαυτό του. Φοβήθηκε μήπως τὴν ὥρα ἑκείνη περνοῦσαν καὶ πάλι οἱ ληστές. Γι’ αὐτὸν καὶ πῆρε τὴν ἀπόφαση νὰ συνεχίσῃ τὸ δρόμο του. “Ἐπρεπε ὅμως νὰ δικαιολογήσῃ αὐτή του τὴν διαγωγὴν καὶ νὰ τὴν στηρίξῃ στὸ Μωσαϊκὸ Νόμο. Θυμήθηκε ἔνα πολὺ δυνατὸ ἐπιχείρημα τοῦ Νόμου, ποὺ ἔλεγε: “‘Ο ιερεὺς δὲν μπορεῖ νὰ πλησιάσῃ ἄνθρωπο πεθαμένο, γιατὶ ὑπάρχει κίνδυνος νὰ λερωθῇ” (Λευΐτ. καὶ 1 ἑξ.). ‘Ο ιερεὺς ἔθγαλε μὲ εὐκολία τὴν ἀπόφασή του. ‘Ο ἄνθρωπος αὐτὸς θὰ ἦταν ἀσφαλώς πεθαμένος καὶ ἐπομένως δὲν τοῦ ἐπιτρεπόταν νὰ τὸν πλησιάσῃ. Τάχυνε τὰ θήματά του καὶ ξεπέρασε τὸ δυστυχῆ ἄνθρωπο. ‘Ο ιερεὺς ἔφυγε μὲ συνείδηση τακτοποιημένην (!) ἀπέναντι στὸ Νόμο.

‘Η παρουσία ἐνὸς Λευΐτη. Καὶ αὐτὸς γυρνοῦσε ἀπὸ τὸ Ναὸν καὶ πήγαινε στὸ σπιτικό του. Εἶχε βοηθήσει μὲ ὅλη του τὴν καρδιὰ τοὺς ιερεῖς στὰ λατρευτικά τους καθήκοντα. “Οταν ὅμως ἀντίκρισε τὸν πληγωμένο ἄνθρωπο, ξέχασε ὅλα τὰ ἄλλα καὶ θυμήθηκε μονάχα τὸν

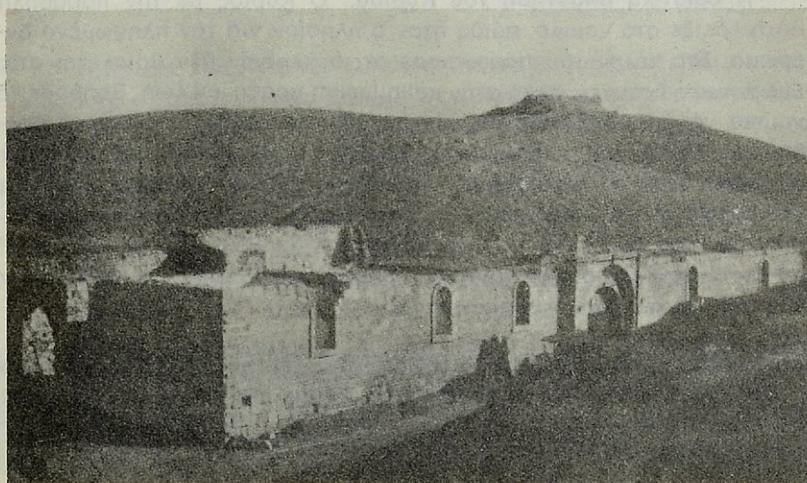
έσαυτό του. 'Ο Λευίτης πλησίασε τὸν πληγωμένο, τὸν εἶδε γιὰ τὰ καλά, ἀλλὰ θιάστηκε νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ προφυλάξῃ ἔτοι τὸν έσαυτό του ἀπὸ κάθε κίνδυνο, ποὺ θὰ μποροῦσε ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ νὰ παρουσιάσθῃ.

‘Η θοήθεια ἐνὸς ἔχθροῦ. 'Ο τρίτος στὴ σειρὰ ὁδοιπόρος ἦταν ἔνας Σαμαρείτης. Εἶδε τὸν πληγωμένο ἄνθρωπο καὶ ἀμέσως τὸν ἀναγνώρισε. 'Ηταν Ἰουδαῖος, δηλαδὴ ὁ χειρότερος ἔχθρός του. 'Ο Σαμαρείτης κανονικὰ ἐπρεπε νὰ δοκιμάσῃ μεγάλη χαρὰ γιατὶ ἔβλεπε τὸν ἀσπονδὸ ἔχθρό του νὰ ὑποφέρῃ.

'Η διαγωγὴ ὅμως τοῦ Σαμαρείτη ἦταν ἀκριβῶς ἡ ἀντίθετη. Σταμάτησε, πλησίασε τὸ δύστυχο ἄνθρωπο καὶ ἀρχισε τὸ ἔργο τῆς ἀγάπης. "Εσκυψε πάνω στὸν ἔχθρὸν καὶ ἀρχισε νὰ τὸν περιποιέται. Τοῦ ἔπλυνε τὶς πληγὲς μὲ λάδι καὶ κρασί, ποὺ ἦταν τὰ πιὸ πρόχειρα φάρμακα τῆς ἐποχῆς. Τοῦ ἔδεσε μὲ πρόχειρους ἐπίδεσμους τὰ τραύματα. Τὸν ἀνέθασε στὸ ζῶο του καὶ τὸν κατέθασε στὸ μοναδικὸ πανδοχεῖο τῆς περιοχῆς, ποὺ ξαπόστεναν οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα ἀπὸ τὴν ὁδοιπορία. Τὸ χάνι αὐτὸν τὸ συναντᾶμε μέχρι σήμερα, εἰναι 19 χλμ. ἔξω ἀπὸ τὰ 'Ιεροσόλυμα καὶ τὸ ὄνομάζουν «πανδοχεῖο τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη».

'Ο Σαμαρείτης παρέδωσε τὸν τραυματία στὸν ἰδιοκτήτη τοῦ πανδοχείου, τοῦ ἔδωσε δυὸ δηνάρια (24 δρχ. περίπου) καὶ τὸν παρακά-

Τὸ πανδοχεῖο τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη.

λεσσες θερμά νὰ τὸν φροντίσῃ και νὰ τὸν περιποιηθῇ. "Οταν θὰ ξαναγύριζε ὁ Σαμαρείτης θὰ ἔδινε στὸν πανδοχέα και τὰ ύπόλοιπα χρήματα ποὺ στὸ μεταξὺ θὰ ξόδευε.

'Η ἀγάπη τοῦ Σαμαρείτη ἦταν θαυμαστὴ και ἀσυνήθιστη. Ξέχασε τὰ ἔθνικά του αἰσθήματα και τὶς ἔχθρικὲς σχέσεις ποὺ ύπηρχαν ἀνάμεσα στοὺς 'Ιουδαίους και στοὺς Σαμαρείτες. Λησμόνησε τὸν ἑαυτό του και δὲν ύπολόγισε τοὺς κινδύνους ποὺ τὸν ἀπειλοῦσαν. Οἱ ἐνέργειές του δὲν διευθύνονταν ἀπὸ τὸ μυαλό του, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν καρδιά του, ποὺ ἦταν γεμάτη ἀπὸ ἀγάπη. Πρόσφερε ὅ,τι πιὸ πολύτιμο είχε γιὰ τὸν ἔχθρο του.

'Η ἀπάντηση τοῦ νομικοῦ. 'Ο Κύριος βοήθησε τὸ νομικὸ νὰ καταλάβῃ ὅτι ὁ πλησίον δὲν εἶναι ἔνα μακρινὸ και ἀφηρημένο πρόσωπο, ἀλλὰ ἔνας συγκεκριμένος ἄνθρωπος, ποὺ βρίσκεται πολὺ κοντά μας. 'Ο Κύριος στὸ τέλος τῆς παραθολῆς τὸν ρώτησε: «Ποιὸς σοῦ φαίνεται ἀπὸ τοὺς τρεῖς αὐτοὺς νὰ εἶναι πραγματικὰ πλησίον ἐκείνου, ποὺ ἔπεισε στὰ χέρια τῶν ληστῶν;» Καὶ ὁ νομικὸς ἀπάντησε: «'Ο ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ». Ὁταν ύποχρεωμένος ἀπὸ τὴν πραγματικότητα νὰ ἀναγνωρίσῃ και νὰ παραδεχθῇ τὴν ἀνωτερότητα τοῦ ἔχθροῦ του Σαμαρείτη. Παρόλα δῦμως αὐτά δὲν ἀνέφερε και τὸ ὄνομά του, γιατὶ ἦταν σὲ ὄλους τοὺς 'Ιουδαίους μισητό. "Ετσι ὁ νομικὸς μὲ τὴν ἀπάντησή του καταδίκασε τὴ διαγωγὴ και τῶν δυο συμπατριωτῶν του, ποὺ ἔτυχε μάλιστα νὰ εἶναι και ἰδιαίτεροι του συνάδελφοι.

'Η ὀριστικὴ ἀπάντηση τοῦ Κυρίου. 'Ο Κύριος μὲ τὴν παραθολὴ αὐτὴ ἔδειξε στὸ νομικό, ποιὸς ἦταν ὁ πλησίον γιὰ τὸν πληγωμένο ἄνθρωπο. Στὸ τέλος τοῦ παρουσίασε ὅτι ὁ πλησίον δὲν βρίσκεται στὶς θεωρητικὲς ἔρευνες, ἀλλὰ στὴν καθημερινὴ πράξη και ζωή. Βοήθησε τὸ νομικὸ νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὶς ἀφηρημένες ἰδέες του και νὰ βρεθῇ στὸ στίβο τῆς καθημερινῆς πράξεως: «Πορεύου και σὺ ποίει δύμοιῶς», ἥταν τὸ κλείσιμο τῆς παραθολῆς. 'Ο ἄνθρωπος χρειάζεται νὰ παλέψῃ μὲ τὸν ἑαυτό του γιὰ νὰ καταλάβῃ ὅτι μπορεῖ νὰ γίνη ὁ πλησίον σὲ κάθε ἄνθρωπο, ποὺ χρειάζεται τὴ βοήθειά του, ἀκόμη και σ' αὐτὸν τὸν ἔχθρο του. Μονάχα ἔτσι μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ βρεθῇ στὴν περιοχὴ τῆς ἀληθινῆς και αἰώνιας ζωῆς.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. 'Ο πλησίον ἐνὸς ἄνθρωπου εἶναι ἐκεῖνος, ποὺ ἐφαρμόζει τὸ ἔλεος, τὴν ἀγάπη στὸν ἄνθρωπο ποὺ χρειάζεται τὴ βοήθειά του. 'Ο καλὸς Σαμαρείτης ξέχασε τὶς ἔχθροτητες και ἐφάρμοσε τὴν ἀγάπη στὸ μεγαλύτερο ἔχθρο του, ποὺ τὸν βρῆκε νὰ εἶναι πληγωμένος.

1. «Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἔμοι ἐποιήσατε» (Ματθ. κε' 40).
2. «Ἡμεῖς οἴδαμεν (= γνωρίζουμε) ὅτι μεταβεθήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς» (Α΄ Ἰω. γ' 14).
3. «Οὐχὶ ιερέα, οὐ λευτῆν εἶπε πλησίον, ἀλλ' ἐκείνον τὸν κατὰ δόγμα (= σύμφωνα μὲ τὶς θρησκευτικὲς ἀντιλήψεις) ἐκθεθλημένον ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, τὸν Σαμαρείτην, φημί, τὸν ἀλλοτριον... ἐκείνον μόνον εἶπε πλησίον ἐπειδὴ παρ' αὐτῷ εὑρέθη τὸ ἔλεος» (Ι. Χρυσόστομος).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιός είναι ὁ πλησίον σύμφωνα μὲ τὴ διδασκαλία τοῦ Κυρίου;
2. Γιατί ὁ Σαμαρείτης ἔγινε πλησίον τοῦ πληγωμένου ἀνθρώπου; (Βοηθήσου ἀπὸ τὸ κείμενο τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου).
3. Διάβασε τὸ Ματθ. κε' 40 καὶ δειξε τὴ σχέση του μὲ τὸ σημερινό σου μάθημα.
4. Ἀνάφερε ἔνα-δυὸ παραδείνιματα, ποὺ νὰ μπορῇ κανεὶς νὰ κάνῃ ἔργο, ποὺ νὰ μοιάζῃ μὲ τὸ ἔργο τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη.

5. Οἱ παραθολὲς τοῦ ἀσπλάγχνου ὄφειλέτη καὶ τῶν βασιλικῶν γάμων.

Ματθ. Ιη' 21-35, κε' 1-14.

Ἡ ἀπορία τοῦ Πέτρου. Ὁ Κύριος πάντα ὑπογράμμιζε ὅτι ἡ συγχώρηση τῶν ἀμαρτιῶν μας ἀπὸ τὸ Θεὸν συνδέεται ἀναπόσπαστα μὲ τὴ δικῇ μας συγχώρηση ποὺ θὰ δώσουμε στὸν πλησίον μας. Στὶς καρδιές ὅμως τῶν μαθητῶν φωλιάζει μιὰ σπουδαία ἀπορία: Ἐποφάσισαν λοιπὸν νὰ ρωτήσουν τὸν Κύριο μὲ τὸ στόμα τοῦ Πέτρου: «Κύριε, πόσες φορὲς πρέπει νὰ συγχωρήσω τὸν ἀδελφό μου ἢν μοῦ κάνῃ κακό; Μήπως είναι ἀρκετὲς ἐπτὰ φορές;»

Οἱ ἐπτὰ φορὲς τοῦ Πέτρου ἔδειχναν τὴ μεγαλοφυχία του γιατὶ οἱ διδάσκαλοι τοῦ νόμου ἔφταναν τὴ συγχώρηση στὶς τρεῖς φορές. Ὁ Κύριος τοῦ ἀπάντησε: «Ἐγὼ δὲν σοῦ λέγω μονάχα ἐπτὰ φορές, ἀλλὰ ἐπτὰ φορὲς τὸ ἔθδομήντα». Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ξεπερνᾷ κάθε περιορισμὸ καὶ δείχνει τὴ μόνιμη διάθεση τοῦ ἀνθρώπου νὰ συγχωρῇ τὸ συνάνθρωπό του χωρὶς καμιὰν διακοπή.

‘Ο Κύριος ὅμως θέλησε μὲν μιὰ παραβολὴ νὰ θοηθήσῃ τοὺς μαθητές Του, ἀλλὰ καὶ ὀλόκληρο τὸν κόσμο νὰ καταλάθουν τὸ βαθύτερο νόημα τῆς συγχωρήσεως.

α) ‘Η παραβολὴ τοῦ ἀσπλαχνού ύπηρέτη.

‘Ενας βασιλιάς ζήτησε λογαριασμὸν καὶ εὐθύνες ἀπὸ τοὺς δούλους του. ‘Ο πρῶτος δοῦλος βρέθηκε χρεωμένος μὲν 10.000 τάλαντα (600 ἑκατ. περίπου σημερινὲς δραχμές). Τὸ ὑπέρογκο αὐτὸς χρέος δὲν θὰ μποροῦσε ὁ δοῦλος νὰ τὸ ἔξοφλήσῃ ποτέ. ‘Ο βασιλιάς ἔδωσε ἐντολὴ νὰ πουληθῇ ὁ Ἰδιος, ἡ γυναίκα καὶ τὰ παιδιά του καὶ ὅ,τι περιουσίᾳ εἶχε, γιὰ νὰ πλήρωνε ἔτσι ἔνα πολὺ μικρὸ μέρος ἀπὸ τὸ χρέος του. ‘Ο ὄφειλέτης δοῦλος ἐπεσε τότε στὰ πόδια τοῦ βασιλιά καὶ ἄρχισε νὰ παρακαλῇ: «Δεῖξε μου σὲ παρακαλῶ συμπόνια καὶ ἐγὼ θὰ προσπαθήσω ὅλα νὰ τὰ ξεπληρώσω». ‘Ο βασιλιάς συγκινήθηκε καὶ τὸν ἀφήσει εἰλεύθερο, ἀφοῦ προηγουμένως τοῦ χάρισε ὀλόκληρο ἐκεῖνο τὸ χρέος. ‘Η εὐγνωμοσύνη τοῦ ὄφειλέτη δούλου ἀπέναντι στὸ βασιλιά ἦταν πολὺ μεγάλη.

‘Η σκληρότητα τοῦ ύπηρέτη. ‘Ο ὄφειλέτης δοῦλος δὲ πρόλαβε καλὰ καλὰ νὰ δοκιμάσῃ μέσα του ὀλόκληρη τὴ χαρὰ τοῦ γεγονότος καὶ θγαίνοντας ἀπὸ τὸ βασιλιά συνάντησε ἔναν ἄλλο σύνδουλό του. ‘Ο δοῦλος αὐτὸς χρωστοῦσε στὸν εὔεργετημένο ἔνα ἀσήμαντο ποσὸ ἀπὸ 100 δηνάρια (1200 περίπου σημερινὲς δραχμές). ‘Ο εὔεργετημένος δοῦλος τὸν ἔπιασε ἀμέσως ἀπὸ τὸ λαιμὸ καὶ τοῦ εἶπε μὲ τὴν ἀπειλητικὴ του φωνῆ: «Δῶσε μου ἀμέσως, τώρα ὅλα ἐκεῖνα ποὺ μοῦ χρωστᾶς». ‘Ο σύνδουλος ὅμως μιὰ καὶ δὲν εἶχε χρήματα γιὰ νὰ ξοφλήσῃ τὸ χρέος του, ἐπεσε στὰ γόνατα καὶ τὸν παρακαλοῦσε μὲ δάκρυα στὰ μάτια: «Περίμενε καὶ δεῖξε μου σὲ παρακαλῶ μακροθυμία καὶ ὑπομονὴ μαζί μου. Μὲ τὸν καιρὸ θὰ σοῦ πληρώσω ὅλα ὅσα σοῦ χρωστῶ».

‘Ο εὔεργετημένος δοῦλος δὲν ἔδωσε καμιὰ προσοχὴ στὰ συγκινητικὰ λόγια τοῦ σύνδουλου. Οὕτε καν συλλογίστηκε νὰ κάνῃ μιὰ πρόχειρη σύγκριση μὲ τὸ δικό του χρέος, ποὺ μόλις πρὶν ἀπὸ λίγο τοῦ εἶχε χαρίσει ὁ βασιλιάς. Τὸν κατάγγειλε στὴν ἔξουσία καὶ τὸν ἔριξαν τὸν ἄτυχο ὄφειλέτη στὴ φυλακή.

‘Η δικαιοσύνη τοῦ βασιλιά. Οἱ ἄλλοι δοῦλοι ποὺ παρακολούθησαν τὴν ἀπάνθρωπη σκληρότητα τοῦ εὔεργετημένου δούλου, ἔτρεξαν στὸ βασιλιά καὶ τοῦ ἀνάφεραν τὴν ἀπαίσια διαγωγὴ τοῦ ἀχάριστου ὄφει-

λέτη. 'Ο βασιλιάς θύμωσε φοθερά γιατί τὴν ἀναισθησία του ἀνθρώπου αὐτοῦ. Τὸν ξανακάλεσε καὶ τοῦ εἶπε μὲ αὔστηρὸ τόνο: «Πονηρὲ δοῦλε, ἐγὼ σοῦ χάρισα ὅλο ἔκεīνο τὸ ὑπέρογκο ποσό, ἐπειδὴ μὲ παρακάλεσες. Σὺ δὲν μποροῦσες νὰ λυπηθῆς τὸ σύνδουλό σου, ὅπως ἀκριθῶς ἐγὼ σὲ λυπήθηκα;» 'Ο βασιλιάς ἔδωσε μετὰ διαταγὴ καὶ τὸν ἔριξαν στὴ φυλακή.

‘Η φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ. 'Ο Κύριος τέλειωσε τὴν παραβολὴν μὲ τὰ λόγια: «"Ἐτσι ἀκριθῶς θὰ κάνη καὶ ὁ οὐράνιος Πατέρας μου ἂν δικαθένας σας δὲν συγχωρῇ μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά του τὸν ἀδελφό του γιὰ τὰ παραπτώματά του".

Εὔκολα καταλαβαίνουμε πῶς ὁ βασιλιάς τῆς παραβολῆς εἶναι ὁ Θεὸς - Πατέρας μας. Οἱ ἀμαρτίες μας εἶναι τὸ ὑπέρογκο ποσό, ποὺ τοῦ χρωστᾶμε καὶ ποὺ δὲν μποροῦμε μὲ κανένα τρόπο νὰ τὸ ξιφλήσουμε. 'Ο Θεὸς ὅμως συγχωρεῖ τὶς ἀμαρτίες μας. "Ἐφερε πολὺ κοντά μας τὸ Μονογενῆ Του Υἱό, τὸν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό, ποὺ θυσίασε τὸν Ἑαυτό Του πάνω στὸ Σταυρὸ γιὰ νὰ ἔξαλείψῃ τὶς δικές μας ἀμαρτίες, ἐφ' ὅσον ἐμεῖς θὰ τὸ θελήσωμε καὶ θὰ τοῦ τὸ ζητήσωμε. Τὴν ἀπέραντη ἀγάπην καὶ εὐσπλαχνία τοῦ Θεοῦ τὴν βλέπομε στὴν ἀπόφαση τοῦ βασιλιᾶ, ποὺ χάρισε στὸ δοῦλο του ὀλόκληρο τὸ ὑπέρογκο χρέος του.

‘Η συγγνώμη τοῦ ἀνθρώπου. Γιὰ νὰ νιώσῃ ὁ ἀνθρωπος μέσα του τὴν συγχώρηση ποὺ ὁ Θεὸς τοῦ χαρίζει, χρειάζεται νὰ τὴν ἐκφράσῃ μὲ τὴν συγχώρηση, ποὺ ὁ ἵδιος δίνει στὸν πλησίον του. "Αν ἐμεῖς δὲ συγχωρήσωμε τὸν πλησίον μας γιὰ τὸ κακὸ ποὺ μᾶς ἔκανε, ἀποκλείομε μὲ αὐτὴ τὴν διαγωγὴ τὸν ἑαυτό μας ἀπὸ τὴν συγχώρηση τοῦ Θεοῦ. Τὸ ἵδιο ἀκριθῶς ἔγινε καὶ μὲ τὸν ἀσπλαχνὸ ὄφειλέτη δοῦλο, ποὺ δὲν θέλησε νὰ φερθῇ στὸ σύνδουλό του μὲ ἀγάπη, ἀλλὰ μὲ δικαιοσύνη. Καὶ στὴν περίπτωση αὐτὴ οἱ δικές του πράξεις ξαναμετρήθηκαν μὲ τὸ μέτρο τῆς δικαιοσύνης ποὺ ὁ ἵδιος θέλησε νὰ χρησιμοποιήσῃ.

6) ‘Η παραβολὴ τῶν βασιλικῶν γάμων.

Τὶς διάφορες ἀπαντήσεις τοῦ κάθε ἀνθρώπου στὴν πρόσκληση τοῦ Θεοῦ, τὶς ζωντάνεψε ὁ Κύριος στὴν ἀκόλουθη παραβολή:

"Ἐνας βασιλιάς ἔκανε μὲ μεγάλη λαμπρότητα τοὺς γάμους τοῦ παιδιοῦ του. "Ἐστειλε λοιπὸν τοὺς δούλους του γιὰ νὰ εἰδοποιήσουν τοὺς καλεσμένους. 'Εκεῖνοι μὲ τὴν σειρά τους ἀρνήθηκαν τὴν πρόσκληση τοῦ βασιλιᾶ, ποὺ ἔξακολουθοῦσε νὰ ἐπιμένη στέλνοντας γιὰ δεύτερη

Αρχικό γράμμα Ο από κώδικα με λειτουργίες της Ι. Μονής Ξηροποτάμου του Αγίου Όρους (17ος αι.).

φορά ἄλλους δούλους. «Τὸ δεῖπνο εἶναι ἔτοιμασμένο. Κοπιᾶστε στοὺς γάμους», είπαν οἱ δοῦλοι στοὺς καλεσμένους, ἀλλὰ ἐκεῖνοι ἀμέλησαν καὶ ἔφυγαν ἄλλος γιὰ τὸ χωράφι του, ἄλλος στὸ ἐμπορικό του κατάστημα. Ἀλλοι πάλι ἀπὸ αὐτοὺς ἔθρισαν, κακομεταχειρίστηκαν καὶ σκότωσαν τοὺς δούλους τοῦ βασιλιά. Ὁ βασιλιάς ὥργιστηκε καὶ τιμώρησε τοὺς φονεῖς τῶν δούλων του.

Τότε ὁ βασιλιάς, ἀφοῦ ἔβλεπε πῶς τὸ δεῖπνο γιὰ τὸ γάμο ἦταν ἔτοιμο, ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχαν καλεσμένοι, ἔδωσε ἐντολὴ σὲ ἄλλους δούλους: «Νὰ πάτε σὲ ὅλους τοὺς δρόμους, νὰ μαζέψετε ὄσους βρῆτε μπροστά σας καὶ νὰ τοὺς φέρετε στὸ γάμο». Πράγματι οἱ δοῦλοι μάζεψαν ὄσους συνάντησαν καὶ ἔτσι τὸ τραπέζι γέμισε ἀπὸ καλεσμένους.

“Οταν ὅμως ὁ βασιλιάς θέλησε νὰ ρίξῃ μιὰ ματιὰ στοὺς καλεσμένους, ἀνακάλυψε ξαφνικά ἀνάμεσά τους κάποιον ποὺ δὲν εἶχε τὸ ἀπαραίτητο ἔνδυμα γιὰ τὸ γάμο. Ὁ βασιλιάς τὸν παρατήρησε αὔστηρά καὶ ἔδωσε στοὺς δούλους διαταγὴ νὰ τὸν βγάλουν ἔξω καὶ νὰ τὸν τιμωρήσουν ρίχνοντάς τον στὴ φυλακή.

Τὸ βαθύτερο νόημα τῆς παραθολῆς. Καὶ πάλιν ὁ Κύριος τέλειωσε τὴν παραθολὴ μὲ τὰ λόγια: «Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί».

‘Ο Θεὸς καλεῖ στὴ βασιλεία Του ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀνθρώπους. Ἐξαρτᾶται δὲ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο ἂν θὰ δεχθῇ αὐτὴ τὴν πρόσκληση ἢ θὰ τὴν ἀπορρίψῃ. ‘Ο χωρὶς καλὴ θέληση ἄνθρωπος θὰ ἀπορρίψῃ ὅπωσδήποτε τὴν πρόσκληση αὐτὴ τοῦ Θεοῦ. ‘Αλλὰ μπορεῖ νὰ θρεθῇ καὶ ἄλλος στοὺς βασιλικοὺς γάμους χωρὶς τὸ ἀπαραίτητο ἔνδυμα τῆς καθαρῆς καρδιᾶς. Δὲν είναι δυνατὸ στὸν χωρὶς καλὴ προαιρέση ἄνθρωπο νὰ ύπάρχῃ ἡ ἀπαίτηση νὰ θρεθῇ στὴν κοινωνία τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Τέτοιες ἀπαιτήσεις είχαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι στὴν ἐποχὴ τοῦ Κυρίου μας.

‘Ο ἄνθρωπος αἰσθάνεται τὸν ἑαυτό του ἀκατάλληλο γιὰ νὰ πάρῃ μέρος στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Παρακαλεῖ δὲ ἀδιάκοπα τὸ Θεὸν νὰ τὸν ντύσῃ μὲ τὸ ἄπειρο ἔλεός Του καὶ τὴν εύσπλαχνία Του. ‘Η προσευχόμενη Ἐκκλησία μας πάντοτε προβάλλει μπροστά μας τὸ βασικὸ καὶ ἀπαραίτητο τοῦτο αἴτημα.

‘Η πραγματοποίηση δὲ αὐτοῦ τοῦ αἰτήματος γίνεται μὲ τὴ συμμετοχὴ τοῦ ἀνθρώπου στὸ μυστήριο τῆς Θείας Εύχαριστίας. Ἐδῶ ὁ ἄνθρωπος νιώθει τὴν ἀνάγκη γιὰ τὸν καθαρισμὸ τῆς καρδιᾶς του καὶ τὸ γέμισμά της μὲ τὴν ἀγάπη, ποὺ τὴν κάνει ναὸ τοῦ Ἀχράντου Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ό ανθρωπος ἀποδέχεται τὴν ἀγάπην καὶ τὴν συγχώρησην τοῦ Θεοῦ μέσα του, διατάντην την προσφέρη στὸ συνάνθρωπό του, πού τὸν συγχωρεῖ χωρὶς καμιὰ διακοπή. Ή ἀγάπη αὐτὴ τὸν κάνει ἄξιον νὰ πάρῃ μέρος στοὺς βασιλικοὺς γάμους, δηλαδὴ στὴν κοινωνία τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

KEIMENA

1. «Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφῆσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφῆσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν» (Μαθ. στ' 14, 15).

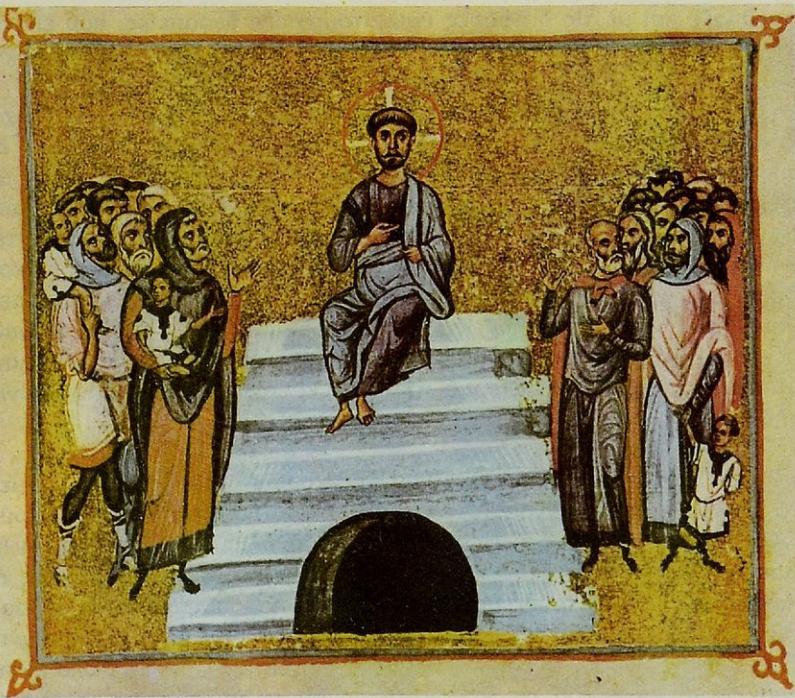
2. «Ἐὰν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἀγίων σου πᾶς εἰσελεύσομαι ὁ ἀνάξιος; Ἐὰν γὰρ τολμήσω συνεισελθεῖν εἰς τὸν νυμφῶνα, ὁ χιτών με ἐλέγχει, ὅτι οὐκ ἔστι τοῦ γάμου, καὶ δέσμιος ἐκβαλούμαι ὑπὸ τῶν ἀγγέλων. Καθάρισον, Κύριε, τὸν ρύπον τῆς ψυχῆς μου καὶ σῶσόν με ὡς φιλάνθρωπος» ("Υμνος τῆς Μεγάλης Ἐθδομάδος").

3. «Τὸν νυμφῶνά σου θλέπω, Σωτήρ μου, κεκοσμημένον καὶ ἔνδυμα οὐκ ἔχω ἵνα εἰσέλθω ἐν αὐτῷ· λάμπρυνόν μου τὴν στολὴν τῆς ψυχῆς, φωτόδοτα, καὶ σῶσόν με» ("Υμνος τῆς Μ. Δευτέρας").

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί πρέπει νὰ συγχωροῦμε τοὺς συνανθρώπους μας ἀπεριόριστα;
2. Ποῦ θρίσκεις τὸ ὑπόδειγμα τῆς ἀδιάκοπης συγχωρήσεως;
3. Γιατί οἱ ἀματίες μας στὸ Θεό εἶναι πολὺ μεγαλύτερες ἀπὸ τὶς ἀμαρτίες, ποὺ κάνουν οἱ ἄλλοι ἀνθρωποι ἀπέναντί μας;
4. Γιατί ὁ ἀνθρωπος δὲν δέχεται συνήθως τὴν πρόσκλησην τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ λάβῃ μέρος στὴ βασιλεία Του;

‘Ο Ιησοῦς διδάσκοντας. Μικρογραφία ἀπὸ Εὐαγγελιστάριο τῆς Ι. Μονῆς Διονυσίου τοῦ ‘Αγίου Όρους (11ος αι.).

ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΕΤΑΡΤΗ: Α΄ Η ΕΠΙ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

1. Τὸ περιεχόμενο καὶ οἱ ἀκροατὲς τῆς Ὁμιλίας.

‘Η ἀφορμὴ γιὰ τὴν Ὁμιλία. ‘Ο εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος (δ' 23-25) μᾶς παρουσιάζει τὴν ἔχωτερική εύκαιρια, ποὺ δόθηκε στὸν Κύριο γιὰ νὰ προσφέρῃ σ' ὅλο τὸν κόσμο τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὁμιλία Του. ‘Ο Κύριος εἰλέν ἀρχίσει τὸ ἐπίσημο ἔργο Του. ‘Η καθημερινὴ δράση τοῦ Κυρίου ἦταν: νὰ περιοδεύῃ συνεχῶς (σὲ τούτη τὴν περίπτωση θριασκόταν στὴ Γαλιλαία), νὰ διδάσκῃ στὶς συναγωγὲς καὶ νὰ κηρύξτῃ τὸ Εὐαγγέλιο τῆς θασιλείας τοῦ Θεοῦ. Τὸ κήρυγμά Του ὁ Κύριος τὸ

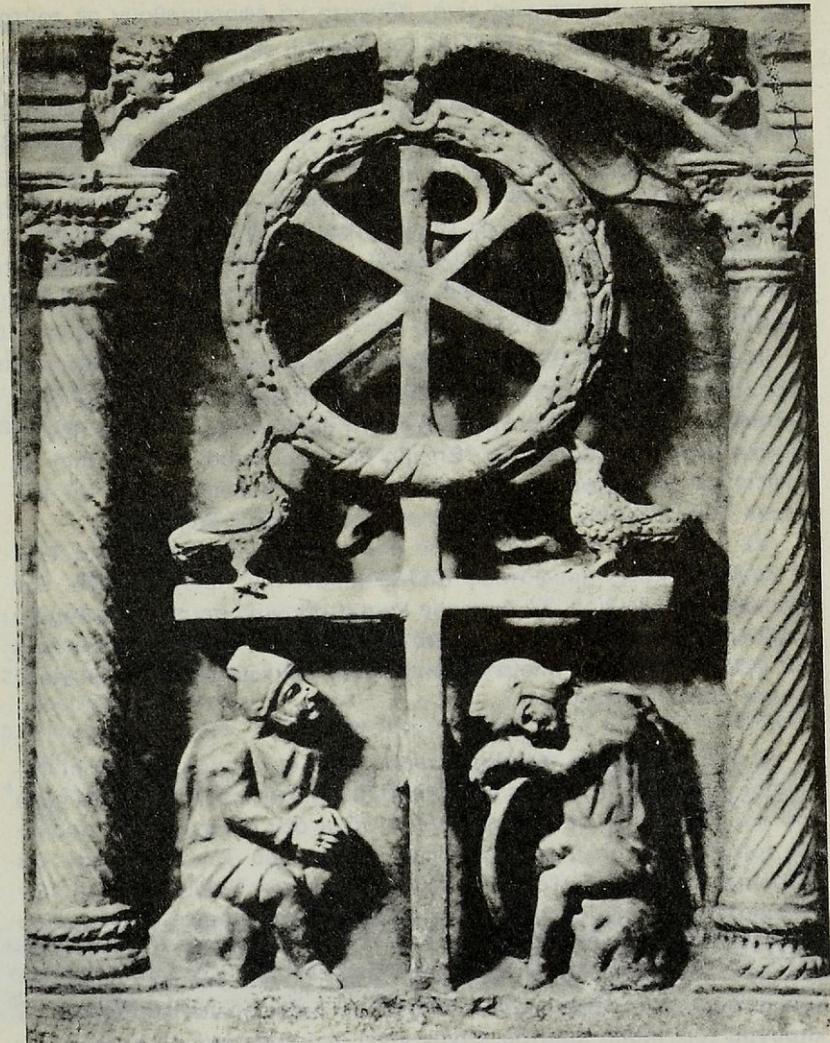
συνδύαζε και μὲ τὶς διάφορες θαυματουργικές θεραπείες, ποὺ ἔκανε χωρὶς διακοπὴ ἀνάμεσα στὸ λαό. "Ετσι ὁ Κύριος ἐρχόταν καθημερινὰ σὲ μιὰν ἐπικοινωνία μὲ τὸν ἄνθρωπο.

Ἡ ἐργασία αὐτὴ τοῦ Κυρίου εἶχε διαδοθῆ παντοῦ. Ἀκόμη εἶχε φτάσει και ἔξω ἀπὸ τὴν Παλαιστίνη, στὴ Συρία. Πολλοὶ ἄνθρωποι ἔφερναν στὸ Χριστὸ τοὺς ἀρρώστους τῶν, ποὺ βασανίζονταν ἀπὸ διάφορες σωματικὲς και ψυχικὲς ἀρρώστιες. Ὁ Κύριος θεράπευε θαυματουργικὰ τοὺς ἀρρώστους, ἀλλὰ τοὺς πρόσφερε συνάμα και τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. Μετὰ τὶς θαυματουργικές θεραπείες ὅλος ὁ κόσμος, ποὺ εἶχε μαζευθῆ ἀπὸ τὰ διάφορα μέρη τῆς Γαλιλαίας, τῆς Δεκαπόλεως, τῶν Ἱεροσολύμων, γενικὰ τῆς Ἰουδαίας και τῆς χώρας πέρα ἀπὸ τὸν Ἰορδάνη ποταμό, ἀκολούθησαν τὸν Κύριο, γιατὶ ἦθελαν νὰ ἀκούσουν ἀπὸ τὸ στόμα Του τὸ αἰώνιο και ἀναλλοίωτο περιεχόμενο τῆς διδασκαλίας Του.

Τὸ περιεχόμενο τῆς Ὁμιλίας τοῦ Κυρίου. Είναι, ὅπως εἴπαμε, τὸ μήνυμα και ἡ προσφορὰ στοὺς ἀνθρώπους τῆς βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. "Ἀλλωστε τὸ κεντρικὸ θέμα στὴν ὅλη διδασκαλίᾳ τοῦ Κυρίου είναι ἡ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. Στὴν περίπτωση τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὁμιλίας ὁ Κύριος μιλοῦσε μὲ τρόπο πρακτικό. Δηλαδὴ παρουσίαζε στοὺς ἀκροατές Του τὴ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἔμφανιζόταν στὴν καθημερινὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Κύριος βοήθησε και βοηθεῖ τὸν ἄνθρωπο κάθε ἐποχῆς νὰ ἀντικρίσῃ και νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰ διάφορα προβλήματα τῆς καθημερινῆς του ζωῆς μέσα ἀπὸ τὸ συγκεκριμένο γεγονός τῆς βασιλείᾳς τοῦ Θεοῦ.

Ο ἄνθρωπος ἀντιμετωπίζει πολὺ συχνὰ τὸ πρόβλημα τῆς ψευτιᾶς. Θέλει νὰ ἀποκτήσῃ ὅσο μπορεῖ περισσότερα χρήματα. Χρησιμοποιεῖ τὸν ὄρκο μὲ μεγάλη εὔκολιά. Ἀντιμετωπίζει τὴν κατάκριση τῶν συνανθρώπων του. Δοκιμάζει μέσα του τὸ φθόνο, τὴ ζήλεια και τὴν ἀντιπάθεια. Σὲ ὅλα τούτα τὰ προβλήματα δίνει ὁ Κύριος μιὰν ἀπάντηση μὲ τὸ περιεχόμενο τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὁμιλίας Του.

Ἡ βασικὴ προϋπόθεση τῆς Ὁμιλίας. Γιὰ νὰ ἐφαρμόσῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὁμιλία, χρειάζεται νὰ ἔχῃ ἐμπιστοσύνη στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου. "Αν ὁ ἀκροατὴς δὲν συνδέεται προσωπικὰ μὲ τὸ Χριστό, τότε ὀλόκληρη ἡ νέα ζωὴ, ποὺ θὰ τοῦ προσφέρῃ ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὁμιλία, θὰ τοῦ φαίνεται ἀφύσικη και ἀπροσάρμοστη γιὰ τὶς καθημερινὲς σχέσεις και τὰ προβλήματά του. "Ἐνας τέτοιος ἄνθρωπος, ὅταν βλέπῃ νὰ ἐπικρατοῦν στὴν κοινωνικὴ και στὴν ἀτομικὴ ζωὴ ἡ ἀνειλικρίνεια, ἡ ψευτιά, ἡ ἀπάτη, ἡ ἐκμετάλλευση, ἡ ἀδικία

Τὸ τρόπαιο τοῦ Σταυροῦ. Τμῆμα σαρκοφάγου, Μουσεῖο Λατερανοῦ (350 μ.Χ.).

κ.α., πάει να πιστεύσῃ πώς είναι άδύνατο νὰ έφαρμοσθοῦν σὲ τούτη τὴ ζωὴ τὰ διδάγματα τῆς Ὁμιλίας τοῦ Κυρίου.

Εἶναι λοιπὸν ἀλήθεια πώς ὁ ἄνθρωπος μόνος του χωρὶς πίστη καὶ ἀγάπη στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, δὲν μπορεῖ μὲν κανένα τρόπο νὰ αἰσθανθῇ τὸ μήνυμα τοῦ Θεοῦ, ποὺ τὸν συνδέει μὲν τὴν πραγματικὴ καὶ ἀληθινὴν ζωὴν. Ἡ πίστη καὶ ἡ ἀγάπη στὸν Κύριο θοήθουν τὸν ἄνθρωπο νὰ βλέπῃ τὸν κόσμο μὲν ἔνα ἐντελῶς διαφορετικὸ τρόπο. Βλέπει ὥπωσδήποτε καὶ διακρίνει τριγύρω του τὸν ἄνθρωπο τῆς ἀμαρτίας καὶ τῆς ἀνομίας, ἀλλὰ συνάμα βλέπει καὶ τὴ δυνατότητα, ποὺ ὁ Κύριος τοῦ χάρισε μὲν τὴ σταυρικὴ Του θυσία, νὰ μετανοήσῃ καὶ νὰ βρεθῇ πάλι κοντὰ στὸ Θεό.

‘Η πρώτη ὁμάδα τῶν ἀκροατῶν. Ἡταν ὁ λαός, ποὺ ἔφερνε στὸν Κύριο τοὺς ἀρρώστους γιὰ θεραπεία. Οἱ Ἰσραηλίτες διάβαζαν στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ὅτι μέσα στὴν ἐρχόμενη βασιλεία τοῦ Μεσσία δὲν θὰ υπάρχῃ πόνος καὶ ἀρρώστια. Ἐπειδὴ δὲ αὐτοὶ βασανίζονταν ἀπὸ τὶς θλίψεις καὶ τὶς διάφορες ἀρρώστιες, γι' αὐτὸ καὶ πλησίαζαν τὸν Κύριο καὶ Τοῦ ζητοῦσαν τὴ χορήγηση τῆς ἀπαραίτητης θοήθειας.

Σὲ τοῦτο τὸν κόσμο ὁ Κύριος ἀπευθυνόταν μὲ τὴν Ὁμιλία Του. Ο λαός μὲ τοὺς ἀρρώστους ἀποτελοῦσαν τὴν πρώτη ὁμάδα τῶν ἀκροατῶν τοῦ Κυρίου. Τὰ διάφορα θαυματουργικὰ σημεῖα τοῦ Κυρίου θοήθουσαν τοὺς ἀκροατὲς νὰ αἰσθανθοῦν ὅτι ἔφτασε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, μέσα στὴν ὁποία θεραπεύονταν οἱ σωματικὲς καὶ ψυχικὲς πληγὲς τῶν ἀνθρώπων.

‘Η δεύτερη ὁμάδα τῶν ἀκροατῶν. Ἡταν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φρισαῖοι. Κάποιος ἀπ' αὐτοὺς ἦταν πάντα μέσα στὸ λαό, ποὺ ἔτρεχε πίσω ἀπὸ τὸν Κύριο. Καὶ δὲν ἔφτανε ποὺ οἱ ἕιδοι δὲν ἀκουγαν τὴ διδασκαλία τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐμπόδιζαν ὅλους, ποὺ Τὸν πλησίαζαν καὶ ζητοῦσαν τὴ θοήθειά Του. Τὸ φοβερὸ ἔργο τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν γραμματέων τὸ θρίσκουμε στὶς καυστικὲς κατηγορίες τοῦ Κυρίου ἐναντίον τους (Ματθ. κεφ. κγ').

Οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἦταν οἱ πιὸ σκληροὶ ἀκροατὲς τοῦ Κυρίου. Δὲν εἶχαν καμιὰν ἀπολύτως διάθεση νὰ προσέξουν τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εἶχαν γίνει ἀκροατὲς ἀπὸ ὑστεροθουλία. “Ακουγαν τὸν Κύριο μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ διαστρέψουν τὰ λόγια Του, ποὺ δὲν ἔθρισκαν μέσα στὶς πέτρινες καρδιές των καμιὰν ἀπήχηση.

‘Η τρίτη ὁμάδα τῶν ἀκροατῶν. Ἡταν οἱ δώδεκα μαθητὲς τοῦ Κυρίου μαζὶ μὲ τὸν εύρύτερο κύκλο τῶν μαθητῶν Του. Ὁ Κύριος

ἀπηύθυνε τὴν Ὁμιλία Του κυρίως στοὺς μαθητές Του. "Οχι γιατὶ δὲν πρόσεχε τὶς ἄλλες ὁμάδες. Ἀλλὰ γιατὶ τοὺς εἶχε καλέσει κοντά Του. Κι ἐκεῖνοι Τὸν ἀκολούθησαν μὲν προθυμία καὶ ἦταν οἱ πρῶτοι, ποὺ ὑπάκουουσαν στὰ λόγια Του. Εἶχαν ἐμπιστευθῆ τὸν ἔαυτό τους στὰ χέρια τοῦ Διδασκάλου. "Ετσι μποροῦσαν ὅχι μόνο νὰ καταλάβουν τὸ Εὔαγγέλιο τῆς βασιλείας, ἀλλὰ καὶ νὰ θρεθοῦν μέσα σ' Αὔτῃ τὴν εὐλογημένη καὶ ἀγιασμένη περοχῇ.

Καὶ στὶς τρεῖς αὐτὲς ὁμάδες τῶν ἀκροατῶν πρόσφερε ὁ Κύριος τὸ κήρυγμα τῆς βασιλείας καὶ χορηγοῦσε τὴ βοήθειά Του. Ἡ κάθε μιὰ ὁμάδα ἔδινε καὶ τὴ δική της ἀπάντηση. Στὸν πιὸ κάτω πίνακα θλέπουμε ἐποπτικὰ τὶς ὁμάδες τῶν ἀκροατῶν καὶ τὶς σχετικές ἀπαντήσεις. Μποροῦμε νὰ τὶς μελετήσουμε καὶ νὰ τὶς ύπογραμμίσουμε.

Χρειαζόμαστε ὅμως καὶ κάτι ἄλλο. Τὴ δική μας ἀπάντηση. Μὲ ποιὰ ἀπὸ τὶς τρεῖς ἀπαντήσεις τῶν ὁμάδων θὰ μοιάζῃ ἄραγε;

Οἱ ὁμάδες τῶν ἀκροατῶν

Ο λαὸς	Οἱ Φαρισαῖοι	Οἱ μαθητές
1. Ζητεῖ θεραπεία.	1. "Ἐκλειναν τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.	1. Εἶναι ἀδύνατοι ἄνθρωποι.
2. Τοῦ προσφέρεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.	2. Ἦταν ὀδηγοὶ τυφλοί.	2. Ἡ καρδιά τους γεμάτη ἀγάπη.
3. Ἀκολουθεῖ τὸ Χριστό.	3. Εἶχαν πέτρινη καρδιά.	3. Βρίσκονται μπροστά στὴ βασιλεία.
4. Ὁ Χριστὸς τὸν βοηθεῖ.	4. Δὲν μετανοοῦσαν.	4. Θὰ ἀναγεννηθοῦν ἀπὸ τὸ "Ἄγιο Πνεῦμα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Τὸ περιεχόμενο τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὁμιλίας τοῦ Κυρίου εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ ὁμάδες τῶν ἀκροατῶν διακρίνονται στὸ λαό, τοὺς Φαρισαίους καὶ τὸν κύκλο τῶν μαθητῶν Του.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ τῷ Θεῷ πάντα δυνατά ἐστι» (Ματθ. ιθ' 26).
2. «Πιστεύετε εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε...» (Ἰω. ιδ' 1) «Εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι» (Μάρκ. θ' 23).
3. «Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκρίται, ὅτι κλείετε τὴν βασι-

λείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ύμεις γάρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν» (Ματθ. κγ' 14).

4. «Μέλλων υψηλήν τινα εἰσάγειν πολιτείαν καὶ ἡ μηδέποτε ἥκουσαν λέγειν αὐτοῖς, τῇ τῶν θαυμάτων ἐπιδείξει θεοῖς τὰ λεγόμενα. Ἐπειδὴ γάρ ἡ κηρυττομένη θασιλεία οὐκ ἐφαίνετο ἀπὸ τῶν φαινομένων, τὴν ἄδηλον ποιεῖ φανεράν» (Ι. Χρυσόστομος).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί θὰ ἀπαντοῦσες στὴν ἑρώτηση: «Ισχύουν σὲ τοῦτο τὸν κόσμο ποὺ ζοῦμε σήμερα οἱ ἀλήθειες τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὁμιλίας;».
2. Πῶς χαρακτηρίζεις τὴ διαγωγὴ τῆς δεύτερης ὅμαδας τῶν ἀκροατῶν τοῦ Κυρίου;
3. Γιατί ὁ λαός μὲ τοὺς ἀρρώστους πλησίαζε τὸν Κύριο;
4. Πῶς μπορεῖ ὁ ἀκροατής τῆς Ὁμιλίας τοῦ Κυρίου νὰ ἀρχίσῃ νὰ καταλαβαίνῃ τὸ περιεχόμενό της; (Νὰ θοηθῇ ἀπὸ τὰ ύπ' ἀριθ. 1 καὶ 2 κείμενά σου).

2. Οἱ μακαρισμοὶ

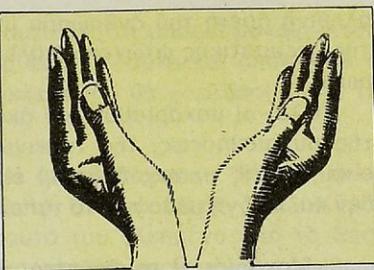
Ματθ. ε' 1-12

Ο τόπος καὶ ἡ ἔναρξη τῆς Ὁμιλίας. Ο Κύριος, ὅταν εἶδε τὸ λαό ποὺ ἀκολουθοῦσε, πῆρε τὸ δρόμο ποὺ ἔβγαζε σὲ ἔνα λόφο. Σὲ τοῦτο τὸν τόπο θὰ ἐπικοινωνοῦσε μὲ τοὺς ἀνθρώπους καὶ θὰ τοὺς ἀποκάλυπτε τὶς αἰώνιες ἀλήθειες τῆς θασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ο Κύριος διάλεξε τὴν κορυφὴν ἐνὸς λόφου, ποὺ οἱ Εὐαγγελιστές τὸ ὄνομάζουν "Ορος, γιὰ νὰ βλέπῃ τοὺς ἀκροατές Του καὶ ἐκεῖνοι νὰ Τὸν ἀκοῦν καὶ νὰ Τὸν παρατηροῦν χωρὶς κόπο.

Τὴν ἀκριβῆ τοποθεσία δὲν τὴ ξέρουμε. Μιὰ παράδοση μιλεῖ γιὰ ἔνα λόφο κοντά στὴ Γεννησαρέτ, ποὺ ἀπεῖχε 13 χλμ. ἀπὸ τὴ λίμνη καὶ 3 χλμ. ἀπὸ τὴν Καπερναούμ. Ο κόσμος πλησίασε τὸν Κύριο καὶ Ἐκεῖνος ἄρχισε νὰ τοὺς μιλῇ. Τὸ πρῶτο αὐτὸ μέρος τῆς Ὁμιλίας εἶναι οἱ: μακαρισμοί.

Οἱ μακαρισμοί. Λέγονται ἔτσι γιατὶ ἀρχίζουν μὲ τὴ λέξη μακάριος, ποὺ σημαίνει εύτυχισμένος. Μὲ τοὺς μακαρισμοὺς ὁ Κύριος ἀπευθύνεται στοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς θοηθεῖ νὰ πάψουν νὰ σκέφτωνται μονάχοι τους καὶ νὰ ἀρχίσουν νὰ ἀποκτοῦν μέσα τους «νοῦν Χριστοῦ»

«”Επαρσις τῶν χειρῶν μου
θυσίᾳ ἐσπερινὴ» (Ψαλμ. 140,2)
Μὲ ἀδειανὰ χέρια πλησιά-
ζει ὁ ἄνθρωπος τὸ Θεό.

(Α΄ Κορ. 6΄ 16). Μὲ τοὺς μακαρισμοὺς ὁ Κύριος μᾶς δείχνει πῶς
θλέπει Ἐκεῖνος τὸν κάθε ἄνθρωπο καὶ γενικὰ τὸν κόσμο μπροστὰ στὸ
Θεό.

Οἱ ἀριθμὸς τῶν μακαρισμῶν δὲν εἶναι αὐτηρὰ μετρημένος καὶ
καθορισμένος. Συνήθως τοὺς θεωροῦμε ὀκτώ. Στὸ τέλος ἀκολουθεῖ
ἡ διακήρυξη ὅτι εἶναι ἀληθινὰ εὔτυχισμένοι ἐκεῖνοι, ποὺ διώκονται
ἐπειδὴ ἀκριθῶς συμφωνοῦν καὶ ἀποδέχονται τὸ περιεχόμενο τῶν
μακαρισμῶν. Οἱ καθένας μακαρισμὸς παρουσιάζει στὸ δεύτερο ἡμι-
στίχιο του καὶ τὴ λεγόμενη «ἀμοιβὴ» τῶν μακαρισμῶν. Η ἀμοιβὴ ἐδῶ
δὲν εἶναι, ὅπως τὴν φαντάζονταν οἱ Φαρισαῖοι, μιὰ ἀνταπόδοση δηλα-
δὴ τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο γιὰ τὰ καλὰ ἔργα του. Η ἀμοιβὴ εἶναι
ἔνα δῶρο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ποὺ περιέχεται μέσα στὶς ἀλήθειες,
τὶς ὅποιες ὁ ἄνθρωπος ἀποδέχεται καὶ ἐφαρμόζει στὴ ζωὴ του. Δὲν
εἶναι δηλαδὴ κάτι τὸ ἔχωρο, ποὺ ὁ Θεὸς προσφέρει στὸν ἄνθρωπο
γιὰ νὰ θραβεύσῃ τὴν εὔσέθειά του.

«Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, δτι αὐτῶν ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν». Εὔτυχισμένοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, ποὺ αἰσθάνονται
μέσα τους τὴν ἀνάγκη νὰ ζητοῦν τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὴν ἀμαρτία
του ὁ ἄνθρωπος ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὸ Θεὸν καὶ ἔγινε ἔτσι πνευματικὰ
φτωχός. “Οποιος αἰσθάνεται τὴν ἀμαρτία του, νιώθει μέσα του τὶς
πνευματικὲς ἐλλείψεις καὶ καταφεύγει μὲ ταπείνωση στὸ φιλάγ-
θρωπο Θεό. Ζητεῖ ἀπὸ Αὐτὸν νὰ τὸν βοηθήσῃ γιὰ νὰ μπορέσῃ καὶ
μὲ τὴ δική του προσπάθεια, δηλαδὴ τὰ ἔργα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγά-
πης, νὰ θρεθῇ κοντὰ στὴ βασιλεία Του.

Ο ἄνθρωπος μὲ τὸ ταπεινό του φρόνημα ἔχει γίνει κιόλας πολίτης
τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Η ταπείνωση ἀποτελεῖ τὴν πραγματικὴ καὶ

άληθινή άρετή τοῦ ἀνθρώπου μπροστὰ στὸ Θεό. Αύτὴ τὴ συναίσθηση τῆς πνευματικῆς φτώχειας καλεῖται ὁ ἀκροατὴς τῆς Ὁμιλίας νὰ ἐγκολπωθῇ.

“Οοιοι οἱ μακαρισμοὶ ποὺ ἀκολουθοῦν, εἶναι μιὰ ἐπανάληψη αὐτῆς τῆς συναίσθησεως, τῆς ταπεινώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι κανεὶς πρᾶος, δίκαιος, εἰρηνοποιός, καθαρὸς στὴν καρδιά, ἢν δὲν καλλιεργῇ μέσα του τὸ ταπεινὸ φρόνημα.

«Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται». “Οποιος ἀποδέχεται τὴν πνευματική του φτώχεια, αὐτὸς καὶ δοκιμάζει μέσα του λύπη γιὰ τὴν παρουσία τῆς ἀμαρτίας. Ὁ προφήτης Δαθίδ, ποὺ αἰσθανόταν κάθε στιγμὴ τὴν ἀμαρτία του, ἔθρεχε ὅλη τὴν νύχτα τὸ κρεβάτι του μὲ τὰ δάκρυα τῆς ἀληθινῆς μετάνοιας μπροστὰ στὸ Θεό.

‘Απὸ τὴν ἄλλη ὅμως μεριὰ δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος, ποὺ δὲν δοκιμάζει στὴ ζωὴ του θλίψη, πόνο, δυστυχία, πένθος. ‘Ολα αὐτὰ μποροῦν νὰ βοηθήσουν τὸν ἄνθρωπο νὰ ἀρχίσῃ νὰ αἰσθάνεται μέσα του τὴν ἀφορμὴ ὅλων αὐτῶν, ποὺ εἶναι ἡ ἀμαρτία. ‘Η συναίσθηση τῆς ἀμαρτίας θὰ τὸν ὀδηγήσῃ στὴν ἀνακάλυψη τῆς πνευματικῆς φτώχειας καὶ ἔτοι θὰ δοκίμασῃ μέσα του τὴν πραγματικὴ παρηγοριὰ τοῦ Θεοῦ.

«Μακάριοι οἱ πρεστῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν. ‘Η πραότητα ἐδῶ εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ κατάσταση τῆς εἰρήνης καὶ τῆς γαλήνης. Προέρχεται ἀπὸ τὴ διάθεση τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ δὲν ἐπιζητεῖ νὰ ἐπιβάλλεται συνεχῶς στοὺς ἄλλους συνανθρώπους του, οὕτε νὰ τοὺς ἐκδικήται καὶ νὰ τοὺς βασανίζῃ. ‘Ο Κύριος παρουσίασε τὸν ‘Εαυτό Του ως τὸ ὑπόδειγμα τῆς ἀληθινῆς πραότητας, ποὺ συνδυαζόταν μὲ τὴν ταπεινότητα τῆς καρδιᾶς. Μονάχα ἡ πραότητα αὐτὴ θὰ μᾶς ὀδηγήσῃ στὴν κληρονομία τῆς ἀληθινῆς ζωῆς, δηλαδὴ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

«Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται». “Οποιος ἀναγνωρίζει τὴν πνευματική του φτώχεια αἰσθάνεται ὅτι δὲν ἔχει ἐφαρμόσει στὴ ζωὴ του τὴ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ. Οἱ Ἰσραηλίτες ὅμως καὶ ιδιαίτερα οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πίστευαν πῶς ἐφάρμοζάν στὴ ζωὴ τους ὅσο κανένας ἄλλος τὸ Μωσαϊκὸ Νόμο. ‘Ηταν λοιπὸν κατὰ τὴν γνώμη τους οἱ δίκαιοι καὶ εύσεβεῖς ἄνθρωποι μπροστὰ στὸ Θεό. ‘Η ύψηλὴ γνώμη, ποὺ εἶχαν σχηματίσει γιὰ τὸν ἑαυτό τους, δὲν τοὺς ἄφηνε νὰ ἀναγνωρίσουν τὴν πνευματική τους φτώχεια. Γι’ αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος ἀπόρριψε τοὺς Φαρισαίους (Βλέπε παραβολὴ τοῦ τελώνη καὶ τοῦ Φαρισαίου).

‘Εκεῖνος ὅμως ποὺ «πεινᾶ καὶ διψᾶ γιὰ δικαιοσύνη», περιμένει

τήν έκπλήρωσή της άπό τὸ Θεό. Δὲν πιστεύει ὅτι μπορεῖ μονάχος του νὰ παρουσιασθῇ δίκαιος μπροστά στὸ Θεό. Γι' αὐτὸ καὶ υπόσχεται ὁ Κύριος στοὺς ἀνθρώπους ὅτι στὴ βασιλείᾳ του θὰ χορτάσουν ἀπὸ τὴ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ.

«**Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται**». «Οποιος ἀναγνωρίζει τὴν ἀμαρτίᾳ του, ζητεῖ ἀπὸ τὸ Θεὸ τὸ ἐλεός Του. «Κύριε ἐλέησον». «Οποιος αἰσθάνεται τὸν ἑαυτό του ἐλεημένο ἀπὸ τὸ Θεό, σκορπά συνεχῶς αὐτὸ τὸ ἐλεος, τὴ συγχώρηση στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Γίνεται ἐλεήμονας, ἔχει δηλαδὴ ἀγαθὴ διάθεση καὶ συμπάθεια πρὸς τὸ συνάνθρωπο. Καὶ εἶναι μακάριος, γιατὶ τὸ ἐλεος τοῦ Θεοῦ τὸν παρακολουθεῖ σὲ ὅλες τὶς στιγμὲς τῆς ζωῆς του.

«**Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται**». «Οποιος παραδέχεται τὴν πνευματική του φτώχεια, παρουσιάζει μπροστὰ στὸ Θεὸ ὀλόκληρο τὸν ἑαυτό του. »Ετσι καθαρίζεται καὶ λαμπικαρίζεται ὅλη του ἡ καρδιὰ ἀπὸ κάθε σκέψη ἀμαρτωλὴ καὶ βρώμικῃ. 'Ο καθαρὸς στὴν καρδιὰ εἶναι εἰλικρινῆς καὶ δὲν ξέρει τί θὰ πῆ ύποκρισία. Μόνον αὐτὲς οἱ καρδιές θὰ ἀξιωθοῦν νὰ δοῦν τὸν ἀληθινὸ καὶ ζωντανὸ Θεό.

«**Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοί Θεοῦ κληθήσονται**. 'Ο ταπεινός, ὁ πράος καὶ ὁ καθαρὸς στὴν καρδιὰ δοκιμάζει μέσα του τὴν εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ποὺ ξεπερνᾶ κάθε ἀνθρώπινο μέτρο καὶ ίκανότητα. Αὐτὴ τὴν εἰρήνην τὴν χαρίζει συνεχῶς στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Καὶ ἔτσι γίνεται πραγματικὸ παιδὶ τοῦ Θεοῦ. Γίνεται ἀδελφὸς τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ποὺ μὲ τὸν ἐρχομό Του στὴ γῆ ἔφερε τὴν πραγματικὴ εἰρήνη, τὴ συμφιλίωση τοῦ Θεοῦ μὲ τὸν ἀμαρτωλὸ ἄνθρωπο.

«**Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἔνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν**» «Οποιος διωχθῇ γιὰ χάρη τῆς δικαιοσύνης, δηλαδὴ τῆς πίστεως στὸ Χριστὸ καὶ τῆς ὄρθης χριστιανικῆς ζωῆς, αὐτὸς γίνεται πραγματικὰ εύτυχισμένος. Οἱ μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ ποὺ καταδιώκονται, ἀντιπροσωπεύουν τὴ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ πάνω στὴ γῆ. 'Εκείνος, ποὺ θὰ ἀποδεχθῇ αὐτὸ τὸ διωγμὸ γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου αὐτὸς θὰ θρίσκεται κιόλας κοντά Του, δηλαδὴ στὴ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

«**Μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ρῆμα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἔνεκεν ἐμοῦ. Χαίρετε καὶ ἀγαλλιάσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γάρ**

έδιωξαν τούς προφήτας τούς πρὸ ύμῶν». «Οταν ὁ ἄνθρωπος, ποὺ θέλει νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Κύριο, ζητῇ ἀπὸ τούς ἄλλους ἀνθρώπους νὰ λένε γι' αὐτὸν τὰ καλύτερα λόγια, αὐτὸ δείχνει πῶς δὲν ἔχει ἀκόμη καταλάβει τὴν αληθινὴ σημασία τῶν μακαρισμῶν.

«Οταν ὁ ἄνθρωπος ἀποδέχεται τὸ περιεχόμενο τῶν μακαρισμῶν καὶ προσπαθῇ νὰ τὸ ἐφαρμόσῃ στὴ ζωὴ του καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ δέχεται τὰ κακόλογα καὶ τὶς βρισιές τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, τότε πρέπει ὥπωσδήποτε νὰ χαίρῃ καὶ νὰ ἀγάλλεται. Μοιάζει μὲ τοὺς προφῆτες, ποὺ διώχθηκαν. 'Ο μισθὸς τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν εἶναι «πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς», γιατὶ πλησίασαν τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου, ποὺ διώχθηκε καὶ καταδικάστηκε.

Πῶς κρίνει ὁ Κύριος

1. Μακάριοι οἱ πτωχοί...
2. Μακάριοι οἱ πενθοῦντες...
3. Μακάριοι οἱ πραεῖς...
4. Μακάριοι οἱ... διψῶντες τὴν δικαιοσύνην...
5. Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες...
6. Μακάριοι οἱ καθαροί...
7. Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί...
8. Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι...

Πῶς κρίνει ὁ κόσμος

1. Μακάριοι οἱ πλούσιοι...
2. Μακάριοι οἱ διασκεδάζοντες...
3. Μακάριοι οἱ ισχυροί καὶ δυνατοί.
4. Μακάριοι οἱ διψῶντες τὰ χρήματα καὶ τὴ δύναμη.
5. Μακάριοι οἱ τυραννοῦντες καὶ καταδυναστεύοντες.
6. Μακάριοι οὐλάμαρτάνοντες.
7. Μακάριοι οἱ σπείροντες ἔχθρα.
8. Μακάριοι οἱ διώκοντες...

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Τὸ περιεχόμενο τῶν μακαρισμῶν στρέφεται γύρω ἀπὸ τὴν ἀρετὴν τῆς ταπεινοφροσύνης, ποὺ χορηγεῖ στὸν ἄνθρωπο τὴν πραγματικὴ ἑύτυχία καὶ μακαριότητα.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἐπεδὴ νομίζεται ὁ πρᾶος ἀπαντά ἀπολλύναι (= ἔχει χάσει) τὰ ἔαυτοῦ, τὸ ἐναντίον ὑπισχνεῖται (= ὑπόσχεται) λέγων ὅτι οὗτος μὲν οὖν ἔστιν ὁ μετὰ ἀσφαλείας τὰ ὄντα (= τὰ πράγματα) κεκτημένος, ὁ μὴ θρασὺς μηδὲ ἀλαζών ὁ δὲ τοιοῦτος καὶ τῶν πατρῶν ἐκστήσεται (= θὰ ἀπομακρυνθῇ) πολλάκις καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς» ('Ι. Χρυσόστομος).

2. «Καθαρούς δὲ ἐνταῦθα, φησίν, ἡτοὶ τὴν καθολικὴν ἀρετὴν κεκτημένους καὶ μηδὲν ἔαυτοῖς συνειδότας πονηρὸν (= νὰ ἔχουν συνείδηση πονηρή) η τούς ἐν σωφροσύνῃ διάγοντας» ('Ι. Χρυσόστομος).

3. «Μὴ ἀποστρέψης τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τοῦ παιδός σου, ὅτι θλίβομαι

ταχὺ ἐπάκουοσδόν μου, πρόσχες τῇ ψυχῇ μου καὶ λύτρωσαι αὐτήν» ("Υμνος ἀπὸ τῇ Μ. Τεσσαρακοστή").

ΑΣΚΗΣΕΙ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιός είναι ὁ κεντρικός μακαρισμός, πού τὸν βρίσκουμε καὶ στοὺς ἄλλους καὶ γιατί;
2. Πῶς παρουσιάζει ὁ Κύριος τὴν καθαρότητα τῆς καρδιᾶς;
3. 'Ο Μέγας Βασίλειος λέγει: «Οποιος θέλει νὰ ζήσῃ σύμφωνα μὲ τοὺς μακαρισμούς, πρέπει νὰ ἔχῃ μιὰ μεγάλη Ψυχή». Πῶς τὸ καταλαβαίνεις;
4. Τί χρειάζεται ἔνας ἀνθρώπος γιὰ νὰ άρχισῃ νὰ καταλαβαίνῃ τὸ περιεχόμενο τῶν μακαρισμῶν:

3. Τὸ φῶς καὶ τὸ ἀλάτι τοῦ κόσμου.

Ματθ. ε' 13-16

'Ο Κύριος παρουσίασε μὲ ἔνα θαυμαστὸ τρόπο τὴ σχέση ποὺ ὑπάρχει ἀνάμεσα στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ στὴν πραγματικότητα αὐτοῦ τοῦ κόσμου.

Δυὸς θαυμάσιες εἰκόνες. 'Ο Κύριος ὑπενθύμισε στοὺς μαθητές καὶ ἀκροατές Του ὅτι ζοῦν μέσα σὲ τοῦτο τὸν κόσμο. Είναι ὁ κόσμος, ποὺ τὸν ἀγάπησε τόσο πολὺ ὁ οὐράνιος Πατέρας, ὥστε ἔστειλε κάτω στὴ γῆ τὸ Μονογενῆ Υἱό Του, τὸν Ἰησοῦν Χριστό. Μὲ τὸν ἐρχομό Του ὁ Κύριος μᾶς ἔδειξε πόσο συνδέεται μὲ τὸν κόσμο. Σὲ τοῦτο τὸν κόσμο ἐργάζονται οἱ μαθητές Του τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων. Οἱ μαθητές ἔχουν θέση στὸν κόσμο καὶ μάλιστα πολὺ βασικὴ καὶ σπουδαία. Τους τὴν παρουσίαζε ὁ Κύριος χρησιμοποιώντας δυὸς θαυμάσιες εἰκόνες: τοῦ ἀλατιοῦ καὶ τοῦ φωτός.

Καὶ οἱ δυὸς αὐτὲς εἰκόνες, παρμένες ἀπὸ τῇ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἔχουν ἀπέραντο βάθος. Μποροῦμε στ' ἀλήθεια νὰ τὸ ἀνακαλύψωμε, ἂμα δοῦμε τὸν κόσμο, ὅπως ὁ Κύριος τὸν εἶδε καὶ τὸν ἀντίκρισε.

α) «Τὸ ἄλας τῆς γῆς».

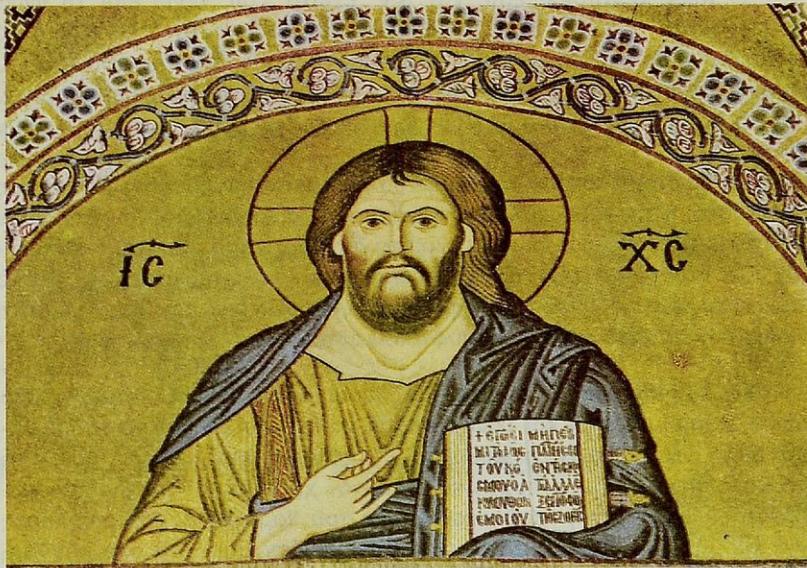
‘Ο Κύριος χαρακτήρισε τοὺς μαθητές Του ὅτι είναι τὸ ἀλάτι τῆς γῆς. Χρησιμοποίησε τὴν εἰκόνα τοῦ ἀλατιοῦ, γιατὶ ὁ ἄνθρωπος χρειάζεται τὸ ἀλάτι. Εἶναι κάτι τὸ βασικὸ καὶ ἀπαραίτητο γιὰ τὴ ζωὴ του. ‘Ο δργανισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔχει ἀνάγκη καὶ χρειάζεται τὸ ἀλάτι. Τὸ χρησιμοποιούμε στὸ φαγητό, ποὺ ἔτσι τὸ νοστιμῖζει. Συντηρεῖ καὶ διατηρεῖ τὰ πράγματα ἀπὸ τὸ σάπισμα. Δημιουργεῖ ὅμως πόνο, ὅταν πέσῃ σὲ μέρος τραυματισμένο.

‘Ο Κύριος μεταφέρει αὐτὲς τὶς βασικὲς ιδιότητες τοῦ ἀλατιοῦ στοὺς μαθητές Του. ‘Ο κόσμος χρειάζεται τὸ μήνυμα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὥστα χρειάζεται ἀκριβῶς καὶ τὸ ἀλάτι. ‘Ο κόσμος χωρὶς τὸ Θεὸ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ. Δὲν ἔχει καμιὰν ἀπολύτως οὐσία. Εἶναι ἄνοστος καὶ ἀνάλατος. Τότε πάει νὰ σαπίση, τραβᾶ στὴν καταστροφή.

Τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἡ χριστιανικὴ ζωὴ ποὺ μεταφέρουν στὸν κόσμο οἱ μαθητὲς τοῦ Κυρίου, συντηροῦν καὶ διατηροῦν τὸν κόσμο ἀπὸ τὴν καταστροφή. Οἱ μαθητὲς ζητοῦν στὴ δουλειά τους πάντοτε τὴ συμπαράσταση τοῦ ‘Αγίου Πνεύματος, ποὺ διατηρεῖ ὀλόκληρο τὸν κόσμο ἀπὸ τὴ σήψη καὶ τὸν φυλάει ἀπὸ τὴ βέθαιη καταστροφή. Μὲ μιὰν ὅμως διαφορά! ‘Ο λόγος τοῦ Εὐαγγελίου ἄμα πέσῃ σὲ μέρος σαπισμένο ἀπὸ τὴν ἀμαρτία, δημιουργεῖ μεγάλο πόνο. “Ἄν ἄνθρωπος τὸν ἀντέξῃ, τότε ἡ πνευματικὴ θεραπεία ἔχει ἀνυπολόγιστη ἀξία.

“Ἐνας μεγάλος κίνδυνος. Οἱ μαθητὲς τοῦ Κυρίου ἔχουν μιὰν ιδιαιτερη ἀποστολὴ στὸν κόσμο. Νὰ μεταφέρουν καὶ νὰ μεταδίδουν στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὅλα ἐκεῖνα, ποὺ ὁ Θεὸς τοὺς ἔχει χαρίσει. Ή μετάδοση αὐτὴ δημιουργεῖ ἀνάμεσα στὸ μαθητὴ καὶ στὸν κόσμο μιὰν ἐπικοινωνία, ἔνα σύνδεσμο. Εἶναι ὁ σύνδεσμος τῆς ἀγάπης. Μὲ τὴ συνεχῆ προσφορὰ τῆς ἀγάπης μεταφέρεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ σὲ τοῦτο τὸν κόσμο.

Οἱ μαθητὲς ὅμως ἀντιμετωπίζουν ἔνα μεγάλο κίνδυνο. Εἶναι ὁ κίνδυνος νὰ μείνουν ἀχρησιμοποίητα τὰ δῶρα, ποὺ Θεὸς τοὺς χάρισε. Δὲν φτάνει μόνο νὰ παίρνη κανεὶς ἀπὸ τὸ Θεό. Εἶναι ἀπαραίτητο καὶ νὰ μεταδίδῃ τὴν ἀγάπη του στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. ‘Ο μαθητὴς τοῦ Κυρίου, ποὺ δὲν θὰ χρησιμοποιήσῃ τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ, γίνεται στὴν πραγματικότητα ἀχρηστος. Γιατὶ ἀρνιέται τὴ δύναμη καὶ τὴν οὐσία τῆς ἀγάπης. Καὶ σὲ τούτη τὴν περίπτωση γίνεται ἀκριβῶς, ὥστα δὲν ἔχῃ χάσει τὴ νοστιμάδα του. Αὐτὸ λέγεται γιὰ ἐκείνους, ποὺ νὰ

‘Ο Χριστός ώς Διδάσκαλος. Μωσαϊκό στο “Οσιο Λουκᾶ Λεβαδείας (11ος αι.).

μίζουν τὸ ἀλάτι, δηλαδὴ τοὺς μαθητές. Ὅταν ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου χάσῃ τὴν ἀγάπην, τότε παύει νὰ εἶναι μαθητής. Πετιέται στὸ δρόμο καὶ τὸν περιφρονοῦν οἱ ἄνθρωποι. Δὲν τὸν χρειάζονται πιά, γιατὶ μέσα του δὲν ἔχει καμιὰν ἀπολύτως δύναμη.

8) «Τὸ φῶς τοῦ κόσμου».

‘Η δεύτερη εἰκόνα ποὺ χρησιμοποίησε ὁ Κύριος, ἦταν τὸ φῶς. Τὸ φῶς εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὴ ζωὴ. Χωρὶς φῶς θὰ ἐξαφανίζοταν καὶ ἡ ζωὴ. Τὸ φῶς φωτίζει καὶ διαλύει τὸ σκοτάδι. Τὸ φῶς θερμαίνει τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν ζωγονεῖ. Ἐχει καὶ θεραπευτικές ιδιότητες. Μὲ τὴ φωτιὰ καθαρίζομε καὶ λυώνομε διάφορα ἀντικείμενα (χρυσό, μαγιειρικὰ σκεύη, κ.ἄ.).

Νά, γιατὶ ὁ Κύριος χαρακτήρισε τοὺς μαθητές Του ὅτι εἶναι τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Εἶναι τὸ πνευματικὸ φῶς, τοῦ ἥλιου τῆς δικαιοσύνης, τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, γιατὶ εἶναι ἀντιπρόσωποί Του στὸν κόσμο. Τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου φωτίζει τὸν ἄνθρωπο, διανοίγει τὸν ἐσωτερικό του κόσμο καὶ τὸν θερμαίνει μὲ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ Πατέρα, μὲ τὴ Χάρη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν κοινωνία τοῦ Ἀγίου Πνεύματος.

‘Ο ίδιος ὁ Κύριος εἶπε γιὰ τὸν ‘Εαυτό Του· «ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου» (Ιω. η΄ 12). “Οποιος περιπατήσῃ κοντά στὸν Κύριο θὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸ σκοτάδι τῆς ἀμαρτίας. Ό μαθητὴς τοῦ Κυρίου ἐκτελεῖ πάντοτε τὴν ἀποστολή του, ὅταν δέχεται καθημερινὰ στὸν ἑαυτό του καὶ ἀκτινοβολῇ στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ πρῶτοι μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ ἔπαιρναν καθημερινὰ μέσα τους τὸ Χριστό, ὅταν κοινωνοῦσαν τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου. ”Ἐνιωθαν τότε μέσα τους μιὰν ἀκατανίκητη δύναμη, χαρά, εἰρήνη, θεοφιάσητα. Καὶ ἔτρεχαν στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ λαμποκοποῦσαν ὡς τὸ φῶς. Καὶ φωτίζαν συνεχῶς τὸν κόσμο. Εἶχαν γίνει σᾶν μιὰ περίοπτη πόλη, ποὺ θρισκόταν στὴν κορυφὴ τοῦ ὅρους.

Τὸ λυχνάρι καὶ ὁ μόδιος. ‘Ο ίδιος κίνδυνος ποὺ ὑπάρχει στὸ ἀλάτι, παρουσιάζεται καὶ ἐδῶ. Δηλαδὴ νὰ ἔχουμε ἀναμμένο τὸ λυχνάρι, ἀλλὰ νὰ μὴ φωτίζῃ καθόλου. Ό Κύριος γιὰ νὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ καταλάθωμε τὸν πνευματικὸ κίνδυνο, χρησιμοποίησε μιὰ συνηθισμένη εἰκόνα ἀπὸ τὴν καθημερινὴν ζωὴν τοῦ Ἰσραὴλίτη. Οἱ νοικοκυρὲς γιὰ νὰ μὴν ἐνοχλοῦν ὅσους κοιμόνταν ἔθαζαν μπροστὰ στὸ λυχνάρι τὸν μόδιο, ποὺ ἦταν ἀδιάφανος — ρωμαϊκὸ μέτρο ποὺ μετροῦσαν τοὺς καρπούς, τὰ γεννήματα. — Ἀλλὰ ἔνα λυχνάρι τοποθετημένο συνεχῶς κάτω ἀπὸ τὸν μόδιο, ἦταν πρᾶγμα ἄχρηστο. Ἡταν φῶς, ποὺ δὲ φωτίζει.

Τὸ ίδιο ἀκριβῶς μπορεῖ νὰ συμβῇ καὶ μὲ τὸ πνευματικὸ φῶς. “Οταν ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου πάψῃ νὰ τροφοδοτήται μὲ τὸ ἀληθινὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ, τότε γίνεται ἄχρηστος. Ή ἀποστολὴ του ὅμως είναι νὰ φωτίζῃ. Νὰ ἔχῃ τὴν πραγματικὴ του θέση «ἐπὶ τὴν λυχνίαν», τὸ λυχνοστάτη, γιὰ νὰ φωτίζῃ ὅλους. Καὶ τότε τὸ φῶς ποὺ λαμποκοπᾷ μὲ τὰ καλὰ ἔργα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης, δίνει τὴν ἀφορμὴ στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους νὰ δοξάζουν τὸν Πατέρα, ποὺ είναι στοὺς Οὐρανούς.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. ‘Ο Κύριος ὄνόμασε τοὺς μαθητές Του ἀλάτι καὶ φῶς τοῦ κόσμου γιὰ νὰ δείξῃ τὴ βασικὴ καὶ σπουδαίᾳ θέση ποὺ ἔχουν μέσα στὸν κόσμο.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Φῶς τῶν ἀνθρώπων, ὥστε φωτίζειν τὰ ὅμματα τῶν ψυχῶν αὐτῶν, φωτὶ διδασκαλίας καὶ φωτὶ γνώσεως, χειραγωγεῖν αὐτοὺς ἐπὶ τὴν ὄρθην τρίβον (= δρόμον) τῆς εύσεβείας. Δύο τοίνυν διακονίας ἐνεχειρίσθησαν (= πῆραν), τὸ ἀλίζειν καὶ τὸ φωτίζειν» (Ζιγαθηνός).

2. «Χριστέ, τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, τὸ φωτίζον καὶ ἀγιάζον πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον, σημειωθήτω καὶ ἐφ' ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου Σου, ἵνα ἐν αὐτῷ ὑψόμεθα (= γιὰ νὰ δοῦμε) φῶς τὸ ἀπρόσιτον· καὶ κατεύθυνον τὰ διαβῆματα ἡμῶν πρὸς ἔργασίαν τῶν ἐντολῶν Σου· πρεσβείας τῆς παναχράντου σου μητρὸς καὶ πάντων σου τῶν 'Ἄγιων» (Προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας μας).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατί ὁ Κύριος ὀνόμασε τοὺς μαθητές Του «ἄλας τῆς γῆς»;
2. Γιατί ὁ Κύριος ὀνόμασε τοὺς μαθητές Του «φῶς τοῦ κόσμου»;
3. Διάθασε τὸ Ἰω. Ιερ. 15. "Ἐχει καμιὰ σχέση μὲ τὸ σημερινό σου μάθημα;
4. Ποιές ἀλήθειες ύπογραμμίζουμε στὴν πιὸ πάνω προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας μας;

4. Η συμπλήρωση τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου.

Ματθ. ε' 17-20

Οἱ Φαρισαῖοι ἐφαρμόζοντας στὴν ζωὴ τους τὸ Μωσαϊκὸ Νόμο, εἶχαν ἀναπτύξει ἔνα εἰδος δικαιοσύνης, ποὺ τὴν πρόσφεραν ὡς ὑπόδειγμα μπροστὰ σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. 'Ἡ δικαιοσύνη ὅμως αὐτὴ κλονίζόταν μὲ τὸ νέο κήρυγμα τοῦ Κυρίου. Γι' αὐτὸ καὶ κατηγοροῦσαν τὸν Κύριο ὅτι ἡλθε γιὰ νὰ καταργήσῃ τὸ Νόμο καὶ τοὺς προφῆτες, ποὺ ὁ Ἰδιος ὁ Θεὸς τοὺς εἶχε δώσει καὶ αὐτοὶ τοὺς ἐρμήνευαν. 'Ἡ ἀπάντηση ὅμως τοῦ Κυρίου στὴ συνέχεια τῆς ἐπὶ τοῦ ὅρους 'Ομιλίας ἦταν πολὺ καθαρὴ καὶ ξάστερη.

Οἱ Φαρισαῖοι καὶ ὁ Νόμος. Οἱ Φαρισαῖοι ἐφάρμοζαν τὸ Νόμο τοῦ Θεοῦ πολὺ τυπικά. Πρόσεχαν μονάχα τὴν ἐξωτερικὴ ἐφαρμογὴ ἐνῶ ἐσωτερικὰ δὲν ἐνδιαφέρονταν καθόλου γιὰ τὸ περιεχόμενό του. Τὴν ἀργία τοῦ Σαββάτου π.χ. τὴν τηροῦσαν πολὺ τυπικά. Δὲν πρόσφεραν καμιὰν ἀπολύτως ὑπηρεσία καὶ βοήθεια. "Αν ἔθλεπαν ἔναν ἄνθρωπο δύστυχο καὶ πονεμένο, ποὺ ἔπρεπε νὰ τὸν συντρέξουν, δὲν τοῦ ἔδιναν σημασία, γιατὶ πρόσεχαν τὴν ἀργία τοῦ Σαββάτου.

Στὴν παραθολὴ τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη εἰδαμε πῶς ὁ ἰερεὺς καὶ ὁ Λευίτης θεώρησαν ὡς μιὰν μικρὴ λεπτομέρεια τοῦ Νόμου τὴν ἀγάπη τους στὸν πληγωμένο ἄνθρωπο. 'Αντίθετα θεωροῦσαν ὡς βασικὴ ἐντολὴ τὴν ἀπομάκρυνση ἐνὸς ἱερέως ἀπὸ ἔνα νεκρὸ ἄνθρωπο. Οἱ Φαρισαῖοι ἐκτελώντας τυπικὰ τὸ Νόμο τὸν εἶχαν κυριολεκτικὰ κομματιάσει. 'Απὸ τὰ κομμάτια του διάλεγαν ὅποιο τοὺς ἄρεσε καὶ ἐξυπηρετοῦσε τὸ

συμφέρο τους. Οι Φαρισαῖοι ἔνιωθαν μέσα τους μεγάλη περηφάνεια καὶ ἰκανοποίηση, ποὺ ἐκτελοῦσαν μὲ τέτοιο τρόπῳ τὸ Νόμο. Θεωροῦσαν τὸν ἑαυτὸν τους ἀπόλυτα δίκαιο μπροστὰ στὸ Θεό. Καὶ αὐτὴ τὴ δικαιοσύνη τὴν πρόσφεραν ὡς τὸ μοναδικὸ πρότυπο στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

‘Η ἐκπλήρωση καὶ ἡ ὄλοκλήρωση τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου. Σὲ τοῦτες τὶς ἐσφαλμένες ἀντιλήψεις τῶν Φαρισαίων ἀπάντησε ὁ Κύριος.

Πρῶτα ἀπ' ὅλα ἔθγαλε ἀπὸ μέσα τους κάθε ύποψίᾳ ὅτι τάχα ἤλθε γιὰ νὰ καταλύσῃ ἥ νὰ παραμερίσῃ τὸ Νόμο ἥ τοὺς προφῆτες. «Οὐκ ἤλθον καταλύσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι». Ἡ πραγματικὴ ὄλοκλήρωση καὶ ἀληθινὴ ἐκτέλεση τοῦ Νόμου ἔγινε ἀπὸ τὸν Κύριο, ποὺ εἶναι τὸ μοναδικὸ ὑπόδειγμα γιὰ τοὺς μαθητές Του.

‘Η καλύτερη ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου εἶναι ἡ ἐκτέλεση τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ. ‘Ο Κύριος ἤλθε σὲ τοῦτο τὸν κόσμο γιὰ νὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ποὺ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ μόνο ἡ ἀγάπη.

‘Η ἀγάπη, τὸ πλήρωμα τοῦ Νόμου. ‘Η ἀγάπη αὐτὴ ἀποτελεῖ τὸ κέντρο ὀλόκληρης τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου. Μονάχα μὲ τὴν ἀγάπη ἐφαρμόζεται καὶ ἐκτελεῖται μὲ γνήσιο καὶ ὄρθο τρόπο ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ. Μὲ μιὰ τέτοια ἀγάπη ὁ Κύριος ὑπερηφδοῦσε τὸ «γράμμα» τοῦ Νόμου μὲ τὶς διάφορες διατάξεις γιὰ τὴν ἀργία τοῦ Σαββάτου. “Ἐτσι ἐγχείται γιατὶ τὴν ἡμέρα τοῦ Σαββάτου τὴ χρησιμοποιοῦσε ὁ Κύριος γιὰ νὰ προσφέρῃ τὶς θαυματουργικὲς θεραπείες του καὶ τὴν ἀγάπη Του στὸν ἄνθρωπο.

Χωρὶς τὴν παρουσία τῆς ἀγάπης δὲν ὑπάρχει ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου. “Οποιος πιστεύει τὸ ἀντίθετο, ξεγελᾶ τὸν ἑαυτό του.” Ετσι ἀποκαλύπτεται πόσο ἀπατηλὴ καὶ φεύτικη ἡταν ἡ δικαιοσύνη τῶν Φαρισαίων. Γιατὶ ἐφάρμοζαν τὸ Νόμο χωρὶς ἀγάπη. ‘Η ἀπουσία τῆς ἀγάπης ὁδηγοῦσε τοὺς Φαρισαίους στὸ κομμάτιασμα τοῦ Νόμου καὶ τὴν περιφρόνηση ἀρκετῶν ἐντολῶν, ποὺ τὶς θεωροῦσαν «ἐλάχιστες», δηλαδὴ μηδαμινές καὶ ἀσήμαντες.

‘Ο Κύριος ὅμως, ὅπως θὰ δοῦμε καὶ σὲ ἐπόμενα μαθήματα, παρουσίασε τὴν ἀγάπη ὡς τὸ μοναδικὸ γνώρισμα τῶν μαθητῶν Του. Τὴν τοποθέτησε δὲ στὸ κέντρο μιᾶς γνήσιας ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου. “Οποιος παραβαίνει ἔστω καὶ μιὰν ἐντολὴν, ποὺ γράφεται μὲ τὰ μικρότερα γράμματα τῆς ἑθραϊκῆς ἀλφαθήτου (ἰῶτα ἥ κεραία), αὐτὸς δὲν ἔχει καμιὰ θέση στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. “Οποιος ὅμως ἐφαρμόση ὀλόκληρο τὸ Νόμο μὲ τὴν ἀγάπη καὶ καθοδηγήσῃ σὲ τούτη τὴ

ΤΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗ ΧΡΙΣΤΙΚΗ ΠΑΣΧΑ

ΕΚΤΥΚ
ΤΑΙΩΝ
ΝΗΝΑΙ
ΧΕΝΤΕ
ΛΙΞΤ

γαρχηνώσλότι
Καύσλότος λώ
—ωρὸς τοῦ θητοῦ παί
θείλωσλότος +
οῦ τοστῶ σκν αρ-
χη προστομθη
—ωδη τω διάπτε
δύντο + ἡχω

εἰς αύτοῦ είτε μέτο
ού δέ εμ. ὅγιομεν +
σκν αύτῷ ζωη λώ.
παί ζωη λώ το
φωταγδυτων +
Κατόφωσκν πη
σκοπία φαίμει, πή
ζη σκοπία αύτοῦ —

Ἐπίτιτλο, ἀρχικὸ γράμμα Ε, ἀπὸ Εὐαγγελιστάριο τῆς ι. Μονῆς Εηροποτάμου τοῦ Ἀγίου Ὄρους (16ος αι.).

γραμμὴ τοὺς ἀνθρώπους, αύτὸς θὰ ὄνομασθῇ «μέγας» στὴ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Ἡ ἀγάπη δέχεται ὀλόκληρο τὸ Νόμο. Δὲν ἀπορρίπτει τίποτε ἀπὸ αύτόν. «Ἐργο τῆς ἀγάπης εἶναι νὰ συνδέῃ, νὰ δλοκληρώνῃ καὶ ὄχι νὰ κομματιάζῃ.

Τὸ περίσσευμα τῆς δικαιοσύνης. Τὸ κομμάτιασμα τοῦ Νόμου τὸ χρησιμοποιοῦσαν οἱ Φαρισαῖοι, γιατὶ ἀντίκριζαν τὸ Νόμο καὶ τὸν ἐφάρμοζαν χωρὶς ἀγάπη. Μιὰ τέτοια ὅμως τυπικὴ ἐφαρμογὴ δὲν ἔχει καμιὰν ἀπολύτως ἀξία καὶ ὁ Κύριος τὴν ἀπορρίπτει. Ἐπομένως καὶ ἡ δικαιοσύνη τῶν Φαρισαίων ἦταν ψεύτικη καὶ δὲν μποροῦσε νὰ σταθῇ γιὰ ὑπόδειγμα στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

‘Ο ἄνθρωπος ἔπρεπε νὰ ἀπορρίψῃ τὴν φαρισαϊκὴ δικαιοσύνη ἐξεπερνώντας τὴν. Τὸ ξεπέρασμα δὲ αὐτὸ γίνεται κατορθωτὸ μονάχα μὲ τὴν ἀγάπη, ποὺ ὁ Κύριος ὑπόδειξε. “Οποιος περιφρονήσῃ τὴν ἀγάπη καὶ στηριχθῇ στὴ φαρισαϊκὴ δικαιοσύνη, αὐτὸς μὲ κανένα τρόπο δὲν μπορεῖ νὰ εἰσέλθῃ στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ποὺ εἶναι τὸ βασίλειο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὸ τὸ περίσσευμα τῆς φαρισαϊκῆς δικαιοσύνης ζήτησε ὁ Κύριος στὴν ‘Ομιλία Του. ‘Ο ἄνθρωπος ποὺ προσπαθεῖ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ Νόμο μὲ ἀγάπη, δὲν στηρίζεται στὶς δικές του δυνάμεις, ἀλλὰ τρέχει καὶ ζητεῖ πάντοτε τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. ”Ετσι δέχεται τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ, ποὺ τὸν ὀδηγεῖ στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. ‘Ο Κύριος ὑπογράμμισε ὅτι συμπλήρωσε καὶ ὀλοκλήρωσε τὸ Μωσαϊκὸ Νόμο μὲ τὸν ‘Εαυτό Του. Τὸ περίσσευμα τῆς φαρισαϊκῆς δικαιοσύνης εἶναι ἡ ἀγάπη, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ πλήρωμα τοῦ Νόμου καὶ τῶν προφητῶν.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «... Διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. Ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πληροῦται, ἐν τῷ, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν» (Γαλ. ε' 13, 14).

2. «Ἐνταῦθα δικαιοσύνην τὴν πᾶσαν ἀρετὴν... Ἀρχὴ καὶ τέλος ἀρετῆς ἀπάσης ἡ ἀγάπη» (Ι. Χρυσόστομος).

3. «Διὰ τοῦτο, Δέσποτα πανάγιε, καὶ ἡμεῖς οἱ ἀμαρτωλοὶ καὶ ἀνάξιοι δοῦλοι Σου,... οὐ διὰ τὰς δικαιοσύνας ἡμῶν (οὐ γὰρ ἐποίησαμέν τι ἀγαθὸν ἐπὶ τῆς γῆς), ἀλλὰ διὰ τὰ ἐλέη σου καὶ τοὺς οἰκτιρμούς Σου, οὓς ἔξεχεας πλουσίως ἐφ' ἡμᾶς, θαρροῦντες προσεγγίζομεν τῷ ἀγίῳ Σου θυσιαστηρίῳ» (‘Ο Μέγας Βασίλειος στὴ θεία Λειτουργία).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τί ἦταν στὴν ούσια τῆς ἡ δικαιοσύνη τῶν Φαρισαίων;
- 2) Ποιὸ εἶναι τὸ περίσσευμα τῆς δικαιοσύνης;
3. Μὲ ποιὸ τρόπο συμπλήρωσε καὶ ὀλοκλήρωσε ὁ Κύριος τὸ Μωσαϊκὸ Νόμο;
4. Γιατὶ ἀπέρριψε ὁ Κύριος τὴ φαρισαϊκὴ δικαιοσύνη;
5. Τί ύπογραμμίζεις ἀπὸ τὸ κείμενο τοῦ ιεροῦ Χρυσοστόμου;

Ἐπίτιτλο, ἀρχικό γράμμα Β, ἀπὸ Τετραευάγγελο τῆς Ἱ. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἀγίου Ὁρους (τέλος 10ου - ἀρχές 11ου αι.).

5. Η διδασκαλία τοῦ Κυρίου γιὰ τὸ φόνο.

Ματθ. ε' 21-26.

Ο Κύριος χρησιμοποίησε μερικὰ συγκεκριμένα παραδείγματα παραμένα ἀπὸ τὴ ζωὴ γιὰ νὰ δεῖξῃ τὴν ὄλοκλήρωση τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου στοὺς ἀκροατές Του.

Η ἐξωτερικὴ πράξη τοῦ φόνου. Ο Μωσαϊκὸς Νόμος ὅριζει ὡς ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ τὸ «οὐ φονεύσεις». Ο ἄνθρωπος ἔπρεπε νὰ ἀποφύγῃ ὅπωσδήποτε τὴν πράξη τοῦ φόνου. Διαφορετικὰ θὰ ἦταν ἔνοχος καὶ θὰ δικαζόταν ἀπὸ τὴν «κρίσιν», δηλαδὴ ἔνα εἰδος τοπικοῦ δικαστηρίου.

“Οποιος άπόφευγε τὸ φόνο αἰσθανόταν τὸν ἑαυτό του συμφιλιωμένο μὲ τὸ Θεό. Μάλιστα οἱ Φαρισαῖοι αἰσθάνονταν μεγάλη ύπεροχή, ἐπειδὴ κατόρθωναν καὶ ἀπόφευγαν τὴν πράξη τοῦ φόνου στὴ διαγωγὴ τους. Δὲν μποροῦσαν ποτὲ νὰ καταλάθουν, πώς ὁ φόνος εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα, ἐνῶ ἡ ἀρχὴ τοῦ φόνου θρίσκεται κάπου ἄλλοῦ: στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ἀνθρώπου.

Τὰ βαθύτερα κίνητρα. ‘Ο Κύριος μὲ τὴν Ὁμιλία Του μᾶς ἀποκαλύπτει τὰ ἐσωτερικὰ κίνητρα, ποὺ ὀδηγοῦν κάθε ἄνθρωπο στὴν ὁποιαδήποτε ἔξωτερικὴ πράξη. ‘Ο Κύριος μεταφέρει τὸ κέντρο κάθε πράξεως ἀπὸ τὸ ἔξωτερικὸ τοῦ ἀνθρώπου στὸ ἐσωτερικό του, στὴν καρδιά του. ‘Η ἄνθρωπινη καρδιὰ ἔχει ἔνα ἀπέραντο βάθος καὶ ἔκει μέσα γίνονται ὅλων τῶν εἰδῶν οἱ ζυμώσεις, ποὺ καταλήγουν σὲ μίαν ἔξωτερικὴ ἔκφραση: στὴν πράξη.

Αὐτὸ τὸ βάθος τῆς ἄνθρωπινης καρδιᾶς προβάλλει καὶ ἀποκαλύπτει ὁ Κύριος στὸν κάθε ἀκροατὴ τῆς Ὁμιλίας Του.

Συνάμα ὁ Κύριος ἀποκαλύπτει στοὺς ἀκροατές Του τὴν θεότητά Του, ὅταν λέγη γιὰ τὸν ‘Ἐαυτό Του’ «ἔγώ δὲ λέγω ὑμῖν...». ‘Ο Κύριος μὲ τὴν ἔξουσίαν Του αὐτὴν ἀποκαλύπτει πώς εἶναι ὁ Ἰδιος ὁ Νομοθέτης τοῦ Σινᾶ, δηλαδὴ ὁ Θεός. ‘Ο Κύριος ὡς Θεὸς γνωρίζει τὰ πάντα καὶ ἔδω ἀκριβῶς στηρίζει τὴ δυνατότητα ποὺ ἔχει νὰ νομοθετῇ.

Τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ἀνθρώπου δίνει στὸν καθένα μας τὴν πραγματική του εἰκόνα. Ἀπὸ τὴν ἄνθρωπινη καρδιὰ ἔκεινον τὰ πάντα καὶ ἔκει καταλήγουν.

‘Η πρώτη βαθμίδα τῆς ἐνοχῆς. Τὸ πρῶτο πάθος ποὺ δοκιμάζει ἡ καρδιὰ τοῦ φονέα εἶναι ἡ τρικυμία τῆς ὄργης. ‘Η ὄργὴ ἐκδηλώνεται μὲ τὴν παραμικρὴ ἀφορμή, ποὺ θὰ τοῦ δώσῃ ὁ συνάνθρωπός του. ‘Ο ἄνθρωπος θυμώνει, γιατὶ θίγεται ὁ ἔγωισμός του. Ἀπὸ τὴ στιγμὴν ὅμως ποὺ θὰ δικαιολογήσῃ τὸ θυμό του, σημαίνει πώς ἀποδέχεται τὸν ἔγωισμό του.

‘Ο ἔγωισμός ὅμως εἶναι, ὅπως εἴδαμε καὶ σὲ προηγούμενα μαθήματα, ἡ ἀγάπη ποὺ δείχνει ὁ ἄνθρωπος ἀποκλειστικὰ στὸν ἑαυτό του, ἐνῶ ὅλους τοὺς ἄλλους ἄνθρωπους τοὺς ἀπορρίπτει. ‘Η ἀγάπη ὅμως προσφέρεται συνεχῶς στοὺς ἄλλους ἄνθρωπους. Ἀπὸ τὴ στιγμὴν ποὺ θὰ σταματήσῃ αὐτὴ ἡ προσφορά, τότε ὁ ἄνθρωπος ἀρχίζει νὰ γίνεται ἐνοχός.

Τὴν ἀνακάλυψη αὐτῆς τῆς ἐνοχῆς πρέπει νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃ ὁ ἄνθρωπος καὶ νὰ τὴν προλάβῃ. Διαφορετικὰ θὰ μεγαλώσῃ. Καὶ τότε

οι κίνδυνοι θὰ αύξηθοῦν. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος τὸν ἔνοχο τῆς ὄργης τὸν στέλνει ἀμέσως στὸ τοπικὸ δικαστήριο, δηλαδὴ στὴν «κρίσιν».

Ἡ δεύτερη βαθμίδα τῆς ἐνοχῆς. «Οταν ὁ ἄνθρωπος δὲν νιώσῃ καὶ δὲν ἀναγνωρίσῃ τὴν ἐνοχή του, τότε προχωρεῖ σὲ ἕνα δεύτερο σκαλοπάτι. Ἡ ὄργη του μετατρέπεται σὲ φιλονικία. Καὶ ἡ φιλονικία ἀρχίζει πάντα μὲ τὰ λόγια. Καταλήγει δὲ τὶς περισσότερες φορὲς καὶ στὰ ἔργα.

‘Ο ἄνθρωπος ποὺ φιλονικεῖ παίρνει θέβαια κάποια ἀφορμὴ ἀπὸ τὸ συνάνθρωπό του. Ἡ περιφρόνηση ποὺ δοκιμάζει γι' αὐτὸν τὸν ὄδηγει νὰ λέγη προσβλητικὲς φράσεις καὶ λόγια. ‘Ο Κύριος ἀναφέρει ἐδῶ δυὸ τέτοιες λέξεις.

‘Η πρώτη εἶναι «ρακά», ποὺ ἀντιστοιχεῖ μὲ τὸ δικό μας ἅμυναλε, κουφιοκέφαλε. Σὲ τούτη τὴν περίπτωση ὁ ἄνθρωπος θρίζει τὸ συνάνθρωπό του, ποὺ πραγματικὰ ἔχει διάφορες πνευματικὲς ἐλλειψεις. “Οταν ἔχω ἀπέναντί μου ἔναν τέτοιο ἄνθρωπο θὰ δοκιμάσω στὴν καρδιά μου λύπη καὶ πόνο. “Οταν ὅμως τὸν ἐκέθετα καὶ τὸν περιφρονῶ μὲ τὸ χειρότερο τρόπο, τότε αὐτή μου ἡ διαγωγὴ παρουσιάζει ἔλλειψη ἀγάπης γι' αὐτόν. “Αν τὸν ἀγαποῦσα θὰ προσπαθοῦσα νὰ τὸν βοηθήσω καὶ ὅχι νὰ τὸν περιφρονῶ. Ἡ ἀπουσία τῆς ἀγάπης εἶναι καὶ πάλι ἡ ἐνοχὴ τοῦ ἀνθρώπου. Τώρα ὅμως ἔχει μεγαλώσει γιὰ τὰ καλά. Καὶ δείχνεται μὲ τὴν περιφρόνηση καὶ τὴν ἀπόρριψη τοῦ συνανθρώπου. ‘Η τιμωρία τῆς δεύτερης βαθμίδας εἶναι μεγαλύτερη. ‘Ο Κύριος στέλνει τὸν ἔνοχο σὲ μεγαλύτερο δικαστήριο: στὸ Συνέδριο, ποὺ ήταν στὰ Ἱεροσόλυμα καὶ δίκαζε θαρύτερα ἐγκλήματα.

Ἡ τρίτη βαθμίδα τῆς ἐνοχῆς. Βρίσκεται στὸ σημεῖο, ποὺ ὁ ἄνθρωπος χρησιμοποιεῖ γιὰ τὸ συνάνθρωπό του τὴ λέξη: «Μωρέ». Σημαίνει δὲ τὸ μωρό, τὸν ἀνόητο, τὸ βλάκα. Ἐδῶ ὁ ἄνθρωπος ὀνομάζει ἔναν ἄλλον βλάκα, ἐνῶ αὐτὸς στὴν πραγματικότητα εἶναι ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο.

Εἶναι δηλαδὴ ἔξυπνος, γεμάτος ἀπὸ πνευματικὰ χαρίσματα καὶ μάλιστα σὲ μεγάλο βαθμό. ‘Ο ἄνθρωπος χαρακτηρίζει τὸ συνάνθρωπό του μὲ τέτοιο τρόπο, ἐπειδὴ ἀκριβῶς τὸν ζηλεύει γιὰ τὰ χαρίσματά του, τὴν ἀξία του καὶ τὴν καλοσύνη του. Ἐδῶ πλέον ἐμφανίστηκε τὸ μίσος, ποὺ ξεπήδησε ἀπὸ τὴ ζήλια. ‘Η τιμωρία αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀφάνταστα μεγαλύτερη. Παραδίνεται κατὰ τὸν Κύριο «στὴ γέεννα τοῦ πυρός», ποὺ σημαίνει τὸ χωρισμὸ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Τὸ ἐσωτερικὸ κίνητρο. Στὸ σημερινό μας μάθημα ὁ Κύριος τονίζει πολὺ καθαρὰ ὅτι ἡ ἀμαρτία τοῦ ἀνθρώπου δὲν θρίσκεται μόνο στὴν ἐξωτερικὴ πράξη, ὥστα νόμιζαν οἱ Φαρισαῖοι, ἀλλὰ πολὺ περισσότερο πιὸ βαθιά. Μέσα στὴν καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου ξεπηδοῦν ὅλα τὰ κίνητρα, ποὺ μᾶς ὠθοῦν στὴν ἐκδήλωση καὶ ἔκφραση κάθε ἐξωτερικῆς πράξεως. "Οταν ἡ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰναι ἄδεια ἀπὸ ἀγάπη, τότε μέσα στὸ ἐσωτερικό του θρίσκουν τόπο ἡ ὄργη, ὁ θυμός, ἡ ζήλια, τὸ μίσος γιὰ τὸ συνάνθρωπό του. "Οταν δὲ καὶ οἱ διάφορες περιστάσεις τὸ ἐπιτρέψουν, τότε φθάνει κανεὶς καὶ στὸ φόνο.

Γιὰ τοῦτο καὶ ὁ Κύριος συμπλήρωσε τὴ διδασκαλία τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου γιὰ τὸ φόνο ύπογραμμίζοντας τὴν ἀρχὴν τοῦ κακοῦ, ποὺ γεννιέται στὴν καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι ἡ ἐλλειψη τῆς ἀληθινῆς ἀγάπης γιὰ τὸ συνάνθρωπο. Αὐτὴ εἴναι ἡ ρίζα καὶ κατόπιν ὅλα τὰ ἄλλα ἔρχονται μὲ τὴ σειρά τους.

Ἡ συνδιαλλαγὴ μὲ τὸν ἀδελφό. Μέχρις ἐδῶ ὁ Κύριος παρουσίασε τὴν ἀρνητικὴ πλευρὰ τοῦ ζητήματος. Ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου δὲν φτάνει μονάχα νὰ ἀποφεύγῃ αὐτὴ τὴν ἐσωτερικὴν κατάσταση τῆς ἀμαρτίας. Πρέπει νὰ τὴν ύπερπηδήσῃ. "Οταν αἰσθανθῇ τὴν ὁποιαδήποτε ψυχρότητα γιὰ τὸν ἀδελφό του ἡ, ὥστα ὁ Κύριος τονίζει, ὅταν ἀκούσῃ πῶς κάποιος ἄλλος ἔχει παράπονο γι' αὐτόν, τότε πρέπει νὰ τρέξῃ καὶ νὰ ζητήσῃ συμφιλίωση, διαλλαγὴ.

Αὐτὴ τὴ συμφιλίωση ὁ Κύριος τὴ βλέπει νὰ ἀνακαλύπτεται καὶ νὰ πραγματοποιῆται μέσα στὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ. "Οταν ὁ ἄνθρωπος συνδέῃ τὸν ἑαυτό του μὲ τὴ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας, τότε καὶ βοηθεῖται καὶ φωτίζεται ἀπὸ τὸ Θεό νὰ ἀνακαλύψῃ τὰ διάφορα παράπονα τῶν ἀδελφῶν. Πρὶν ὥμως προσφέρῃ τὸ λατρευτικό του δῶρο στὸ Θεό, πρέπει νὰ βρῇ τὸν ἀδελφό του καὶ νὰ συμφιλιωθῇ μαζί του. Τούτη τὴν πράξη τὴ συνιστᾶ ὁ Κύριος ὡς ἀπαραίτητη. Χωρὶς τὴ συμφιλίωσή μας μὲ τὸν ἀδελφὸ ὁ Θεὸς δὲν δέχεται καθόλου τὴ λατρεία μας, γιατὶ δὲν είναι ἀληθινή, μὰ μονάχα ύποκριτική, φαρισαϊκή.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ Κύριος μεταθέτει τὸ κέντρο τῆς ἀμαρτίας ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴν πράξη στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ἀνθρώπου. Μέσα ἀπὸ τὴν καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου ξεπηδοῦν οἱ κακὲς σκέψεις καὶ ὄλες οἱ πονηρίες. Αὐτὰ ὠθοῦν τὸν ἄνθρωπο στὶς διάφορες πράξεις. Ἡ ύπερπηδήση ὅλων αὐτῶν γίνεται στὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ μὲ τὴ συμφιλίωση τοῦ ἀδελφοῦ.

‘Η πραγματική λατρεία τοῦ Θεοῦ

Παλαιά Διαθήκη

1. «Διότι ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν καὶ ἐπίγνωσιν Θεοῦ ἡ ὀλοκαυτώματα (Ωσ. στ' 6).

2. «...Τί Κύριος ἐκζητεῖ παρὰ σοῦ ἄλλ’ ἢ τοῦ ποιείν κρίμα καὶ ἀγαπᾶν ἔλεον καὶ ἐποιμον εἶναι τοῦ πρεύεσθαι μετὰ Κυρίου Θεοῦ σου; (Μιχ. στ' 8).

3. «Τί μοι πλῆθος τῶν θυσιῶν ὑμῶν; Τίς γάρ ἐξεζήτησε ταῦτα ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν... αἱ γάρ χειρες ὑμῶν αἴματος πλήρεις» (‘Ησ. α' 11-15).

Καινὴ Διαθήκη

1. «... ὑπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου» (Ματθ. ε' 24).

2. «Πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν» (Ιω. δ' 24).

3. «Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάθωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὔρωμεν εἰς εὐκαιρούς βοήθειαν» (Ἐθρ. δ' 16).

Θεία Λειτουργία

1. «Πρόσχωμεν τὴν ἀγίαν ἀναφορὰν ἐν εἰρήνῃ προσφέρειν»... ἔλεον εἰρήνης, θυσίαν αἰνέσεως».

2. «... Ἀφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν...».

3. ‘Αγαπήσωμεν ἀλλήλους, ἵνα ἐν ὅμονοιᾳ ὀμολογήσωμεν. Πατέρα, Υἱόν, καὶ “Αγιον Πνεῦμα Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον”.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Ποιὰ βασικὴ καὶ ἀπαραίτητη ἀλήθεια μᾶς προσφέρει ὁ Κύριος μὲ τὴ σημερινή Του διδασκαλία;
- Σὲ ποιὸ σημεῖο ὀλοκληρώνεται ἡ ἐνοχὴ τοῦ ἀνθρώπου;
- Τί σοῦ κάνει ίδιαίτερη ἐντύπωση ἀπὸ τὸν πιὸ πάνω πίνακα;
- Τί ἐκφράζουν οἱ δυὸ λέξεις «ρακά - μωρέ»;

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΜΠΤΗ: Β' Η ΕΠΙ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ ΚΥΠΡΟΥ (συνέχεια)

1. Ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου γιὰ τὸν ὄρκο.

Ματθ. ε' 33-37

Στὸ προηγούμενο μάθημα ὁ Κύριος μᾶς παρουσίασε τὸν τρόπο, ποὺ ὁ ἄνθρωπος προσφέρει στὸ Θεὸν τὴν πραγματικὴ λατρεία Του. Και ἄλλοτε στὴ Σαμαρείτισσα εἶχεν ὑπογραμμίσει ὅτι ἡ ἀλήθινὴ λατρεία προσφέρεται «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ» (Ἰω. δ' 24). Ὁ ἄνθρωπος δηλαδὴ δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ξεχωρίζῃ τὴν ἀλήθεια ἀπὸ τὸ Θεό. Ἐπειδὴ ὅμως κάποια τέτοια ἀντίληψη εἶχεν ἐπικρατήσει στοὺς Φαρισαίους καὶ στοὺς Ἰουδαίους, γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος στὴ συνέχεια τῆς Ὁμιλίας Του ἐκθέτει στοὺς ἀκροατές Του τὴν νέα διδασκαλία Του γιὰ τὸν ὄρκο.

‘Ο Μωσαϊκὸς Νόμος γιὰ τὸν ὄρκο. ‘Ο Νόμος λέγει σχετικὰ γιὰ τὸν ὄρκο: «α) Οὐ λήψει τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ» (Ἐξ. κ' 7). β) «Δὲν θὰ ὄρκισθῇτε στὸ ὄνομά μου γιὰ ἀδικίες οὕτε θὰ βεβηλώσετε τὸ ἄγιο ὄνομα τοῦ Θεοῦ σας» (Λευϊτ. ιθ' 12) γ) «”Ἄνθρωπος, ποὺ θὰ εὐχηθῇ καὶ θὰ ὄρκισθῇ στὸ Θεὸν δὲν θὰ βεβηλώσῃ τὸ λόγιο του: ὅλα ὄσα θὰ πῆ, θὰ τὰ ἐφαρμόσῃ» (Ἀριθμ. λ' 3).

‘Ο Κύριος ἔδωσε μιὰν περίληψη ὅλου αὐτοῦ τοῦ περιεχομένου μὲ τὸ στίχο 33: «Οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὄρκους σου». ‘Ο ὄρκος ἔδω συνδέει τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸ Θεό. Και μάλιστα τὸν ἄνθρωπον ποὺ μὲ τὴν ἀμαρτία του ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὸ Θεό. ‘Η ἀμαρτία δὲν ἀφήνει τὸν ἔναν ἄνθρωπο νὰ ἐμπιστεύεται στὰ λόγια τοῦ ἄλλου. ‘Η ἀμαρτία ὑπηρετεῖ τὸ Φέμα. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ βρῇ ἔναν ἀψευδῆ μάρτυρα τῆς ἀλήθειας, ποὺ νὰ βεβαιώνῃ τὰ λόγια τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Μὰ γιατί ὅχι καὶ τὰ δικά του; ‘Ο Νόμος βρίσκει γιὰ μάρτυρα τὸ Θεό.

‘Η χρησιμοποίηση τοῦ ὄρκου. ‘Ο ἄνθρωπος θλέπει πῶς χρειάζεται στὴ ζωὴ του τὴν παρουσία τῆς Ἀλήθειας, δηλαδὴ τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὐτὸ τὸ νιώθει μολονότι ὁ ἵδιος ἐξακολουθεῖ μὲ τὴν ἀμαρτία του νὰ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸ Θεό. Μπορεῖ λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸν ὄρκο ὅχι γιὰ νὰ αἰσθανθῇ τὴν παρουσία τῆς ἀλήθειας, μὰ γιὰ νὰ τὴν καταδιώξῃ. Τοῦτο τὸ κατορθώνει μὲ τρεῖς τρόπους:

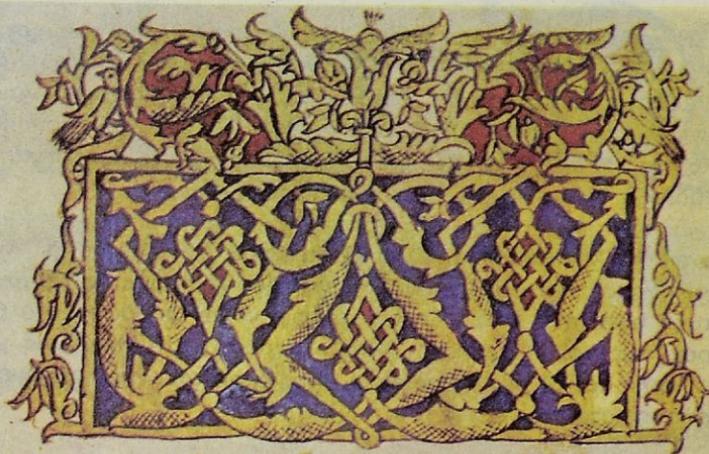
α) Μὲ τὴν ἐπιορκία. ‘Ο ἄνθρωπος ἔδω ἐπικαλεῖται τὸ “Ἄγιο τοῦ Θεοῦ ὄνομα καὶ τοῦ ὑπόσχεται ὥρισμένα πράγματα. “Οταν ὅμως πετύχῃ αὐτὸ ποὺ θέλει, ξεχνᾶ τελείως νὰ ἀνταποδώσῃ στὸ Θεὸ τὶς ὑποσχέσεις του. Παραμένει λοιπὸν μπροστὰ στὸ Θεὸ ἔνας μόνιμος ὄφειλέτης καὶ τὸ χειρότερο εἶναι, πῶς δὲν αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ ξιφλήσῃ ποτὲ τὴν ὄφειλή του.

β) Μὲ τὴν ψευδορκία. ‘Ο ἄνθρωπος ἔδω καλεῖ τὸ Θεὸ νὰ γίνη μάρτυρας ὅχι τῆς ἀλήθειας, μὰ τῆς ψευτιάς. Μὲ τὸν ὄρκο του θέλει νὰ παρουσιάσῃ τὸ φέμα ως ἀλήθεια. Αὐτὸς ὁ τρόπος τῆς σκέψεως εἶναι καθαρὰ σατανικός, γιατὶ καὶ ὁ Σατανᾶς ἔτσι σκέφθηκε μὲ τοὺς πρωτόπλαστους. Εἶναι πολὺ φοβερὸ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν ὄρκο του νὰ μυκτηρίζῃ (= κοροϊδεύῃ) τὸ Θεό.

γ) Μὲ τὸν ξεχωρισμὸ τῶν κτισμάτων ἀπὸ τὸ Θεό. Πολλές φορὲς ὁ ἄνθρωπος δὲν χρησιμοποιεῖ στοὺς ὄρκους του τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ διάφορα δημιουργήματα. Στὴν ἐποχὴ τοῦ Κυρίου ὄρκιζονταν οἱ ἄνθρωποι στὸν οὐρανό, στὴ γῆ, στὰ ‘Ιεροσόλυμα. Σήμερα χρησιμοποιοῦν γιὰ ὄρκο: στὴ ζωὴ μου, στὰ παιδιά μου, σ’ ὅ,τι ἔχω ιερό, στὸ ψωμί μου, κ.ἄ.

Μὲ τοῦτο τὸν τρόπο ὁ ἄνθρωπος ξεχωρίζει τὰ διάφορα δημιουργήματα ἀπὸ τὸ Δημιουργό τους. Λησμονεῖ ὅμως πῶς ἔνα τέτοιο ξεχωρισμα σημαίνει καὶ τὸ χωρισμὸ τῆς ἀλήθειας ἀπὸ τὸ Θεό. Αὐτὸ ὅμως εἶναι λάθος θασικό. Δὲν ὑπάρχει ἀλήθεια μακριὰ ἀπὸ τὸ Θεό καὶ δημιούργημα χωρὶς τὸ Δημιουργό του.

‘Η καινούργια διδασκαλία. Σὲ τοῦτο τὸ σημεῖο ὁ Κύριος εἶναι κατηγορηματικός. «Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ δύμόσαι ὅλως». ‘Ο Κύριος θεβαίωσε τοὺς ἀκροατές Του πῶς δὲν χρειάζονται καθόλου τὸν ὄρκο, ἀλλὰ τοὺς βοήθησε νὰ καταλάθουν τὸ γιατί. “Οταν ὁ ἄνθρωπος συνδεθῇ προσωπικὰ μὲ τὸ Θεὸ διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τότε συνδέεται καὶ μὲ τὴν πηγὴ τῆς ἀλήθειας. ‘Ο ἄνθρωπος ποὺ ζῇ κοντὰ στὸ Θεό, μὲ κανένα τρόπο δὲν ἀναγνωρίζει τὰ δημιουργήματα χωρὶς τὸ Θεό Δημιουργό. Δὲν μπορεῖ ὅμως νὰ ὄρκισθῇ στὸν οὐρανό, γιατὶ εἶναι

ΑΙΓΑΙΟΝ ΕΑΣΤΡΕΙΑ
ΑΙΓΑΙΟΥ ΡΥΜΠΕΙΟΝ

Βασιλείον γοῦμενον.
Επτάς προθέστως.
Οὐδὲν μᾶκαν ὄχη
οὐαῖον δέ τοι πλήρες
φημούν πόμπος κοσμός,

Άρχικό γράμμα Ο από κώδικα μὲ Λειτουργίες τῆς Ι. Μονῆς Κουτλουμουσίου τοῦ Αγίου "Ορους" (17ος αι.).

ό θρόνος τοῦ Θεοῦ. Οὕτε καὶ στὴ γῆ ὄρκιζεται γιατὶ εἶναι «τὸ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν Του». Καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα ἐπίσης εἶναι ἡ Ἀγία Πόλη, ποὺ τὴ διάλεξε ὁ Θεός γιὰ πρωτεύουσα τοῦ λαοῦ Του καὶ ἐκεῖ βρισκόταν ὁ Ναός.

Οὕτε στὸ κεφάλι του μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ὄρκισθῇ, γιατὶ δὲν εἶναι δικό του. Εἶναι κτῆμα καὶ δημιούργημα τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει ἐπάνω του καμιὰν ἔξουσία. Αὐτὴ τὴν ἀλήθεια τὴν παρουσίασε ὁ Κύριος μὲ μιὰ θαυμάσια εἰκόνα: «Δὲν μπορεῖς μιὰ λευκὴ τρίχα νὰ τὴν κάνης πραγματικὰ μαύρη ἢ μιὰ μαύρη νὰ τὴν κάνης λευκή».

‘Ο μαθητὴς τοῦ Κυρίου καὶ ὁ ὄρκος. ‘Ο ἀληθινὸς καὶ γνήσιος μαθητὴς τοῦ Κυρίου δὲν χρειάζεται καθόλου τὸν ὄρκο. Τοῦ εἶναι πραγματικὰ περιττός. “Οταν ὁ μαθητὴς εἶναι ἐνωμένος μὲ τὸ Χριστό, τότε αἰσθάνεται τὴν ἀλήθεια μέσα του. Γιατὶ ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ Ἀλήθεια καὶ ἡ Ζωὴ. ‘Ο μαθητὴς τοῦ Κυρίου δὲν χρειάζεται καμιὰν ἰδιαίτερη διαβεβαίωση γιὰ τὴν ἀλήθεια τῶν λόγων του. “Οταν λέγη ΝΑΙ αὐτὸ σημαίνει ΝΑΙ καὶ ὅταν λέγη ΟΧΙ αὐτὸ σημαίνει ΟΧΙ. ‘Ο μαθητὴς τοῦ Κυρίου αἰσθάνεται μέσα του τὴ βεβαιότητα τῆς ἀλήθειας καὶ τὴν προσφέρει συνεχῶς στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Γὰ τὸ μαθητὴ τοῦ Κυρίου ὁ ὄρκος εἶναι περιττός, γιατὶ συνδέεται μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστό, ποὺ εἶναι «ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ» (Ἰω. ιδ' 6).

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἐις τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τὴ ἀλήθεια. Πᾶς δὲ ὃν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς» (Ἰω. ιη' 37).
2. «Ἐκεῖνος (ὁ διάβολος) ἀνθρωποτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ... ὅτι φεύστης ἔστι καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ» (Ἰω. η' 44).
3. «Ἀρνησίς ἔστι τοῦ Θεοῦ ἡ φευδορκία. Ἀρνήσεως δὲ Θεοῦ τί χειρόν ἄρ' εἰπεῖν ἔχεις; Οὐκ ἔστιν εὔρειν. Πάντων ἄρ' ἔστι χειρὸν ἡ φευδορκία» (Γρηγόριος Θεολόγος).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πῶς δείχνει ὁ ἄνθρωπος ὅτι χρειάζεται τὴν ἀλήθεια;
2. Ποιὸ εἶναι τὸ περιεχόμενο τῆς φευδορκίας;
3. Γιατὶ ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ ξεχωρίσῃ τὰ κτίσματα ἀπὸ τὸ Θεὸ-Δημιουργό τους;
4. Πρέπει νὰ ὄρκιζεται ὁ χριστιανός;
5. Πῶς χαρακτηρίζει ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος τὴν φευδορκία;

2. Η καινούργια ἐντολὴ τῆς ἀγάπης.

Ματθ. ε' 38-48

Τίλθει ἡ στιγμή, ποὺ ὁ Κύριος πρόσφερε στοὺς ἀκροατές Του τὸ μεγαλύτερο δῶρο τοῦ Οὐρανοῦ στὸν ἄνθρωπο. Τὴν καινούργια ἐντολὴν τῆς ἀγάπης. Πρὶν ὅμως τὴν παρουσιάσῃ τοὺς ὑπενθύμισε τῇ σχετικῇ διάταξῃ τοῦ Νόμου γιὰ τὴν ἐκδίκηση.

Ο Μωσαϊκὸς Νόμος γιὰ τὴν ἐκδίκηση. Ο Νόμος ἔλεγε σχετικά: «ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὁφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος». Δηλαδὴ κατὰ κάποιο τρόπο ἀναγνώριζε τὴν πραγματικότητα τῆς ἐκδικήσεως. Γιὰ νὰ καταλάβουμε ὅμως τὴν τεράστια ὑπηρεσία, ποὺ πρόσφερε ὁ Νόμος ἐδῶ, πρέπει νὰ μεταφερθοῦμε στοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς τοῦ Μωυσῆ. Θὰ δοῦμε — λοιπόν, πῶς τότε ἐπικρατοῦσε σὲ μεγάλη ἕκταση ἡ ἐκδικητικότητα. «Οταν ἔνας ἀνθρωπὸς δεχόταν μιὰ ἀδικία, ἐπρεπε ὅπωσδήποτε νὰ τὴν ἀνταποδώσῃ. Καὶ μάλιστα δέκα φορὲς μεγαλύτερη ἀπὸ ἑκείνη, ποὺ εἶχε ὑποστῆ. Αὐτὴ τῇ φυσικῇ διάθεσῃ τοῦ ἀνθρώπου γιὰ ἐκδίκηση τὴν περιορίζει ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος στὸ ἐλάχιστο. »“Αν σοῦ θγάλουν τὸ μάτι, νὰ ζητήσῃς καὶ σὺ νὰ τοῦ θγάλουν ὅχι δέκα, μὰ ἔνα μάτι». Ή κακὴ πράξη ἐπρεπε νὰ τιμωρηθῇ, ὅχι ὅμως ἀπὸ ἑκεῖνον ποὺ ἐκδίκηθηκε ἀλλὰ ἀπὸ τὴν δημόσια ἔξουσία.

Ο Νόμος τῆς ἀνεξικακίας. Ο Κύριος ἔξαφανίζει ὄλοκληρωτικὰ τὴν ἐκδίκηση. Ο μαθητὴς τοῦ Κυρίου νιώθει ὅπωσδήποτε τὴν κακία τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἀλλὰ προσπαθεῖ νὰ τὴν ὑπερπηδήσῃ μὲ τὴ βοήθεια τῆς ἀγάπης, ποὺ ὁ Θεὸς τοῦ χαρίζει. Ή πρώτη ἐνέργειά του εἶναι: Νὰ μὴν ἀντισταθῇ καθόλου στὸν πονηρό, δηλαδὴ σ' αὐτὸν ποὺ τοῦ ἐπιτίθεται. Ή ὑποχώρηση αὐτὴ τοῦ χριστιανοῦ στὴν ἐπίθεση δὲν δείχνει πῶς εἶναι δειλός καὶ φοβᾶται. Τὸ πιὸ εὔκολο εἶναι νὰ ἀπαντήσῃ καὶ αὐτὸς μὲ τὸν ἴδιο ἀκριβῶς τρόπο. Τότε ὅμως θὰ ἀνάψῃ ἡ φωτιὰ γιὰ τὰ καλὰ καὶ τὰ ἀποτελέσματα θὰ εἶναι χειρότερα.

Η ἐπίθεση ποὺ δέχθηκε ὁ χριστιανὸς μπορεῖ νὰ εἶναι τὸ ράπισμα τῆς δεξιᾶς σιαγόνας ἢ ἡ ἀρπαγὴ τοῦ χιτώνα του ἢ ἡ ἀγγαρεία γιὰ μιὰ μακρινὴ δουλειά. Μὲ μιὰ ὅμως τέτοια ἐπιθετικὴ διαγωγὴ ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου δὲν συμφωνεῖ καθόλου. Πῶς λοιπὸν νὰ ἀπαντήσῃ μὲ τὸν ἴδιο τρόπο; Δὲν πρέπει καθόλου οἱ ἐνέργειές του νὰ εἶναι πολὺ διαφορετικές ἀπὸ τὶς ἐνέργειες τοῦ πονηροῦ ἀνθρώπου; Τότε θὰ πρέπει νὰ μὴν ἀντισταθῇ, νὰ ὑποχωρήσῃ.

Μπορεῖ μάλιστα νὰ συναντήσῃ τὶς κρίσεις καὶ τοὺς χαρακτηρι-

Ἐπίτιτλο, ἀρχικό γράμμα Ε, ἀπό Τετραευάγγελο τῆς Ἱ. Μονῆς Κουτλουμουσίου τοῦ Ἀγίου Ὁρούς (1809 αι.).

σμοὺς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων γιὰ αὐτή του τὴ διαγωγή. Οἱ περισσότεροι δὲν θὰ συμφωνήσουν μαζὶ του, θὰ τὸν εἰρωνευθοῦν, θὰ τὸν ποῦν δειλὸ καὶ ἀνίσχυρο. Ἐκεῖνος δημως θὰ τὰ ὑπερπηδήσῃ ὅλα αὐτά, γιατὶ θὰ στηριχθῇ στήν ἀδιάφευστη ἀλήθεια τῶν λόγων τοῦ Κυρίου.

Βέβαια μιὰ τέτοια διαγωγή, ὅταν ὁ Κύριος τὴ ζητῇ, δὲν εἶναι καθόλου εὔκολη. "Οταν κανεὶς ἀντιμετωπίζῃ τὴν κακία τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, δοκιμάζει θλίψη πολλὴ καὶ στενοχώρια. "Ομως αἰσθάνεται τὸν ἑαυτό του δυνατό, ὅταν πέφτῃ στὰ γόνατα καὶ παρακαλῇ τὸν Κύριο νὰ τοῦ δώσῃ καθοδήγηση καὶ δύναμη.

‘Η ἐντολὴ τῆς ἀγάπης. ‘Η δύναμη ποὺ ὁ Κύριος χαρίζει στὸν προσευχόμενο ἄνθρωπο γιὰ νὰ ύπερπηδήσῃ τὴν κακία τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, εἶναι ἡ ἀγάπη. Καὶ μάλιστα ἡ ἀγάπη χωρὶς τοὺς περιορισμοὺς τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου. ‘Ο Ἰσραηλίτης πρόσφερε ἀγάπη μονάχα στὸν πλησίον του, δηλαδὴ στοὺς συμπατριώτες τους. “Ολοὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι θρίσκονταν ἔξω ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀπαίτηση τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου. Ἡταν μὲ ἔνα λόγο, οἱ ἔχθροι του. Οἱ Ἰσραηλίτες ἔδειχναν τὸ μίσος στὸν ἔχθρό τους μὲ τοὺς διάφορους ἐπιθετικοὺς πολέμους, ποὺ ἤκαναν καὶ μάλιστα στὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

‘Η ἀγάπη στὸν ἔχθρο. ‘Ο Κύριος ἐπεκτείνει τὴν ἀγάπη σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἀνεξαιρέτως. Καὶ μάλιστα τοποθετεῖ ὡς κέντρο αὐτῆς τῆς ἀγάπης τὸν ἔχθρο. «Ἀγαπάτε τοὺς ἔχθρούς ὑμῶν». ‘Η ἐντολὴ αὐτὴ τοῦ Κυρίου δὲν εἶναι καθόλου ἀφηρημένη καὶ θεωρητική. Εἶναι ἀντίθετα πολὺ συγκεκριμένη καὶ ἐφαρμοσμένη. Καὶ μόνον νὰ ἀκούσῃ ὁ ἄνθρωπος ὅτι πρέπει νὰ δείξῃ στὸν ἔχθρό του ἀγάπη, θλέπει πῶς ἡ ἀπαίτηση αὐτὴ θρίσκεται ἔξω ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη καθημερινὴ πραγματικότητα. Αὐτὴ ὅμως ἡ διαπίστωση εἶναι λαθεμένη. Μπορεῖ ἡ ἀγάπη μας στὸν ἔχθρὸ νὰ εἶναι κάτι τὸ πολὺ δύσκολο γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ ξεχνᾶμε πῶς πρῶτος ἀπὸ ὅλους ὁ Ἰδιος ὁ Κύριος μᾶς πρόσφερε τὸν ‘Εαυτό Του ὡς τὸ μοναδικὸ ὑπόδειγμα. Συγχώρεσε ὅλους τοὺς ἔχθρούς Του, ὅταν Τὸν κάρφωναν πάνω στὸ Σταυρό. ‘Ο Κύριος ἐφάρμοσε πρῶτος ἀπὸ ὅλους ὅσα ζητεῖ ἀπὸ μᾶς τοὺς ἀνθρώπους. “Ἄν ὁ ἄνθρωπος δὲν ὑπολογίζῃ καὶ δὲν στηρίζεται στὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου, τότε πραγματικά ἡ ἀγάπη γιὰ τὸν ἔχθρὸ εἶναι κάτι τὸ ἀδύνατο καὶ τὸ ἀκατόρθωτο γι’ αὐτόν. “Ἐνας τέτοιος ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ καταλάθῃ πῶς ὁ χριστιανὸς θρίσκει τὴ δύναμη νὰ ἀπαντᾷ στὶς κατάρες μὲ εὐλογία, νὰ προσφέρῃ σ’ αὐτοὺς ποὺ τὸν μισοῦν εὐεργεσίες, νὰ προσεύχεται γι’ αὐτοὺς ποὺ τὸν βρίζουν καὶ τὸν καταδιώκουν.

Γιὰ τὸ χριστιανὸ ἡ ἀγάπη δὲν εἶναι μόνο μιὰ ἀρετὴ, γιατὶ μὲ τὴν ἀγάπη φανερώνει τὸ Χριστὸ στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. “Ἐτσι ἡ ἀγάπη τοῦ χριστιανοῦ γίνεται τὸ σημεῖο γιὰ τὴν ἔλευση τῆς θασιλείας τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμο. Τὸ νὰ ἀγαπᾶ ὁ ἄνθρωπος τὸν ἔχθρό του δὲν εἶναι οὕτε εὔκολο οὕτε καὶ φυσικό. Πρέπει νὰ φωτισθῇ ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ νὰ δυναμώσῃ ἀπὸ τὸ Χριστό. ‘Η ἀγάπη καὶ μάλιστα αὐτὴ ποὺ ἀπευθύνεται στὸν ἔχθρὸ εἶναι τὸ θαυμαστὸ δῶρο τῆς θασιλείας τοῦ Θεοῦ. ‘Ο Θεὸς ἀγαπᾶ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους χωρὶς νὰ περιμένῃ τὴν ἀνταπόκριση τῆς ἀγάπης τους. ‘Ο Θεὸς ἀγαπᾶ τὸν ἄνθρωπο; παρόλο ποὺ

έκεινος συνεχίζει νὰ Τὸν μισῆ. Γι' αὐτὸ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ εἶναι πάντα σταυρωμένη. Δηλαδὴ ἀπευθύνεται σ' ἐκείνους ποὺ Τὸν σταυρώνουν, ποὺ Τὸν ἀπορρίπτουν. Ἡ ἀγάπη γιὰ τὸν ἔχθρὸ εἶναι γιὰ μᾶς ἕνα θασικὸ σημεῖο ὅτι ἔχει ἀρχίσει ἡ νέα ζωὴ τοῦ Χριστοῦ, ἔχει ἔλθει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀνάμεσα μας.

‘Ο εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μᾶς δίνει πολὺ ώραῖα αὐτὴ τὴν εἰκόνα στὴν Ἀποκάλυψή του: «Ιδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτὸς λαὸς αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται» (Ἀποκ. κα' 3).

‘Ο οὐράνιος Πατέρας. Τὸ ὅτι ἡ διαγωγὴ τοῦ χριστιανοῦ δὲν μοιάζει μὲ τὴ διαγωγὴ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων τὸ ὑπογραμμίζει ὁ Κύριος, ὅταν χαρακτηρίζῃ τὸ χριστιανό, παιδὶ τοῦ οὐράνιου Πατέρα. Καὶ ἔνα παιδὶ ἐφαρμόζει ἐκεῖνο, ποὺ βλέπει στὴ διαγωγὴ τοῦ πατέρα του. ‘Ο Κύριος προβάλλει τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ-Πατέρα σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Εἶναι ἀγάπη, ποὺ προσφέρεται χωρὶς ὑπολογισμούς. “Ἐτσι ὁ Θεὸς ἀνατέλλει τὸν ἥλιο καὶ γιὰ τοὺς καλοὺς καὶ γιὰ τοὺς πονηρούς. Βρέχει καὶ γιὰ τοὺς δίκαιους καὶ γιὰ τοὺς ἀδικους.

Αὐτὸ τὸ τέλειο ὑπόδειγμα καλείται ὁ χριστιανὸς νὰ μιμηθῇ στὴ ζωὴ του. Τὸ παράδειγμα τοῦ Θεοῦ-Πατέρα καὶ ὅχι τὴν ἐσφαλμένη διαγωγὴ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Τὸ χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ εἶναι ὅτι τὴν προσφέρει σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. ‘Ενῶ οἱ ἀνθρώποι προσφέρουν ἀγάπη σ' ἐκείνους ποὺ τοὺς ἀγαποῦν καὶ δανείζουν ἐκείνους, ἀπὸ τοὺς ὅποιους περιμένουν νὰ πάρουν πίσω τὰ λεφτά τους.

‘Ο μαθητὴς τοῦ Κυρίου παίρνει δύναμη ἀπὸ τὰ παραδείγματα τοῦ οὐράνιου Πατέρα καὶ ὅχι ἀπὸ τὸν κόσμο. Τὸ παράδειγμα τοῦ κόσμου μᾶς τὸ δείχνουν οἱ τελῶνες. “Αν λοιπὸν καὶ οἱ μαθητὲς τοῦ Κυρίου κάνουν τὸ ἴδιο, τότε τὶ θὰ τοὺς ξεχωρίζῃ ἀπὸ αὐτούς;

‘Ο χριστιανὸς δέχεται μέσα του τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ ἔτσι ξεπερνᾷ τὶς μικρότητες, τὶς κακίες καὶ τὶς ἔχθρες. Τότε γίνεται πραγματικὰ «τέλειος», «ώσπερ ὁ πατὴρ ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἔστιν».

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Μὲ τὴν καινούργια ἐντολὴ τῆς ἀγάπης καὶ μάλιστα γιὰ τὸν ἔχθρὸ ὁ ἀνθρωπὸς ὑπερπηδᾶ τὴν τάση του γιὰ ἐκδίκηση καὶ παραμερίζει τὶς κακίες καὶ τὶς ἔχθρες τοῦ κόσμου. Μὲ μὰ τέτοια διαγωγὴ ὁ ἀνθρωπὸς γίνεται πραγματικὸ παιδὶ τοῦ οὐράνιου Πατέρα, τοῦ Θεοῦ.

1. «Καὶ δῶσω ὑμῖν καρδίαν καινὴν καὶ πνεῦμα καινὸν δῶσω ἐν ὑμῖν καὶ ἀφελῷ (= ἀφαιρέσω) τὴν καρδίαν τὴν λιθίνην ἐκ τῆς σαρκὸς ὑμῶν καὶ δῶσω ὑμῖν καρδίαν σαρκίνην» (Ιεζ. λστ' 26).
2. «Μή νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν» (Ρωμ. ιβ' 21). «Οὐδὲ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἔκκεχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ Πνεύματος Ἅγιου τοῦ δοθέντος ἡμῖν» (Ρωμ. ε' 5).
3. «Τοὺς ἀγαθοὺς ἐν τῇ ἀγαθόττῃ σου διατήρησον. Τοὺς πονηροὺς ἀγαθοὺς ποίησον ἐν τῇ χρηστόττῃ σου... τὰ νήπια ἔκθρεψον· τὴν νεότητα παιδαγώγησον· τὸ γῆρας περικράτησον· τοὺς ὀλιγοψύχους παραμύθησαι· τοὺς ἐσκορπισμένους ἐπισυνάγαγε· τοὺς πεπλανημένους ἐπανάγαγε, καὶ σύναψον τῇ ἀγίᾳ σου καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ...» (Ο Μέγας Βασιλείος στήθεια Λειτουργία του).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πώς σὲ θωηθεὶ ὁ Θεός στὴν ἐφαρμογὴ τῆς ἀγάπης;
2. Ποιὰ σημεία ἀπὸ τὴν παραβολὴ τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη σχετίζονται μὲ τὸ σημερινό σου μάθημα;
3. Τί ύπογραμμίζεις ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Κυρίου γιὰ τοὺς ἔχθρούς Του;
4. Πρὶν ὁμολογήσουμε στήθεια Λειτουργία μας τὸ Σύμβολο τῆς πίστεώς μας, τί χρειάζεται ὅλοι μας νὰ ἔχουμε;
5. Πῶς συνδέεις τὸ Πράξ. ζ' 60 μὲ τὸ μάθημά σου;

3. Ἡ ἀληθινὴ ἐλεημοσύνη καὶ νηστεία.

Ματθ. στ' 1-4, 16-18

‘Ο Κύριος θέλει νὰ προφυλάξῃ τοὺς ἀκροατές Του ἀπὸ τὴν ψεύτικη εἰκόνα τῆς εὐσεβείας, ποὺ ἔδειχναν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. Γιὰ τοῦτο καὶ ξεσκέπασε σὲ τοῦτο τὸ τμῆμα τῆς Ὁμιλίας τὰ ἐσωτερικὰ κίνητρα τῶν Φαρισαίων καὶ ύπογράμμισε τὰ βαθύτερα καὶ ἀληθινὰ κίνητρα (ἐλατήρια), ποὺ πρέπει νὰ ὀδηγοῦν τὸ χριστιανὸ στὰ ἔργα τῆς ἀληθινῆς εὐσεβείας. Μίλησε λοιπὸν ὁ Κύριος γιὰ τὴν ἀληθινὴ ἐλεημοσύνη, τὴν πραγματικὴ νηστεία καὶ τὴν εὔπρόσδεκτη προσευχή.

a) Ἡ φαρισαϊκὴ ἐλεημοσύνη.

Οι Φαρισαῖοι ἔκαναν τὴν ἐλεημοσύνη «πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις». Ο Κύριος μὲ αὐτὰ τὰ λόγια ξεσκέπασε τὸ ἐσωτερικὸ καὶ ἀληθινὸ ἐλατήριό τους. Οι Φαρισαῖοι χρησιμοποιοῦσαν τὴν ἐλεημοσύνη

σὰν ἔνα μέσο γιὰ νὰ ίκανοποιήσουν τὸν ἐγωισμό τους. Τὰ ὄσα πρόσφεραν στὸν πλησίον δὲν εἶχαν σκοπὸ νὰ θεραπεύσουν τὶς πνευματικὲς καὶ ύλικὲς ἀνάγκες τοῦ πλησίον, ἀλλὰ τὶς δικές τους προσωπικὲς φιλοδοξίες. Αὐτὴ τὴν ἐσωτερικὴ διάθεση τῶν Φαρισαίων ὁ Κύριος ὄνόμασε ὑποκρισία. Τὴν ξεχώρισε ἀπὸ τὸ ἐλατήριο τῆς γνήσιας ἐλεημοσύνης, δηλαδὴ τῆς ἀγάπης.

Οἱ Φαρισαῖοι ἔκαναν τὴν ἐλεημοσύνη τους σὲ διάφορα μέρη, ποὺ σύχναζε πολὺς κόσμος. Μαζεύονταν δηλαδὴ στοὺς δρόμους, στὶς πλατεῖες καὶ στὶς συναγωγές. Προσπαθοῦσαν δὲ μὲ κάθε τρόπο νὰ τοὺς βλέπῃ ὅλος ὁ κόσμος καὶ μάλιστα νὰ παρατηρῇ τὸ ποσὸ τῶν χρημάτων ποὺ ἔδιναν. Γιὰ νὰ καυτηριάσῃ ὁ Κύριος τὴν δημοσιότητα μιᾶς τέτοιας πράξεως, χρησιμοποίησε τὴν εἰκόνα τῆς σάλπιγγας, ποὺ εἶναι ἔνα θαυμάσιο μέσο συγκεντρώσεως τῶν ἀνθρώπων. Οἱ Φαρισαῖοι μάζευαν δόσο μποροῦσαν περισσότερο κόσμο, γιατὶ ἐπιζητοῦσαν τὰ χειροκροτήματα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Δηλαδὴ ἦθελαν νὰ τοὺς δῆ ὁ κόσμος, νὰ τοὺς θαυμάσῃ καὶ νὰ σχηματίσῃ καλὴ ιδέα γι’ αὐτούς.

‘Ο Κύριος ὑπογράμμισε πῶς οἱ Φαρισαῖοι πετύχαιναν μιὰ χαρὰ τὴ βασικὴ τους ἐπιδίωξη. “Ἡθελαν τὴν ίκανοποίηση τοῦ ἐγωισμοῦ των. Καὶ μόλις τέλειωνε τὸ «θέατρο» τῆς ἐλεημοσύνης, στὰ χέρια τους κρατοῦσαν «τὸν μισθὸν των», δηλαδὴ τὰ χειροκροτήματα καὶ τοὺς ἐπαίνους τῶν ἀνθρώπων.

‘Η γεμάτη ἀγάπη ἐλεημοσύνη. ‘Ο Κύριος, ἀφοῦ ξεσκέπασε τὰ ἐσωτερικὰ ἐλατήρια τῶν Φαρισαίων, πρόσφερε στοὺς ἀκροατές Του θετικὴ βοήθεια γιὰ μιὰν πραγματικὴ καὶ ἀληθινὴ ἐλεημοσύνη. Τὸ βαθύτερο ἐλατήριο μιᾶς τέτοιας ἐλεημοσύνης εἶναι γιὰ τὸν Κύριο ἡ ΑΓΑΠΗ.

‘Ο χριστιανὸς ποὺ ἀγαπᾷ σκέφτεται μονάχα τὸ καλὸ τοῦ πλησίον. Ἐνδιαφέρεται νὰ βοηθήσῃ τὸ συνάνθρωπό του. Νὰ ἐπουλώσῃ τὶς διάφορες πνευματικὲς καὶ ύλικές του ἀνάγκες. Μὲ τὴν ἐλεημοσύνη δείχνει στὸ συνάνθρωπο τὴν ἀγάπη του. Καὶ ὅταν κανεὶς ἀγαπᾷ, προσφέρει στὸν ἄλλον ὄλόκληρο τὸν ἑαυτό του.

‘Ο χριστιανὸς μὲ τὴ γνήσια ἐλεημοσύνη θυμάται τὸν πλησίον καὶ ξεχνᾷ τὸν ἑαυτό του. Αὐτὸ τὸ «ξέχασμα» ὑπογράμμισε ὁ Κύριος. Γι’ αὐτὸ καὶ ἔλεγε: “Οταν κάνης ἐλεημοσύνη νὰ μὴν ξέρῃ ἡ δεξιά σου τί κάνει ἡ ἀριστερά σου». Δηλαδὴ ὁ χριστιανὸς δὲν ἐπιζητεῖ μὲ τὴν ἐλεημοσύνη του νὰ προβάλῃ τὸν ἑαυτό του καὶ νὰ κάνῃ ἐντύπωση στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Αὐτὴ ἡ ἐλεημοσύνη γίνεται πραγματικὰ στὰ κρυφά. Καὶ ὁ Θεὸς ποὺ βλέπει τὸ καθαρὸ ἐλατήριο τῆς ἀγάπης ἐπι-

θραβεύει μιὰ τέτοια πράξη και ἀποδίδει τὴν ἀξία της στὰ φανερά, δηλαδὴ στὴ Δευτέρα Παρουσία.

6) Ἡ φαρισαϊκὴ νηστεία.

Οἱ Φαρισαῖοι εἶχαν ἀντιληφθῆ πῶς ἡ νηστεία ἦταν ἔνα θαυμάσιο μέσο γιὰ νὰ διαφημίσουν τὸν ἑαυτό τους μπροστά στὸ Θεὸ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Οἱ Φαρισαῖοι ἦταν ὑπερβολικοὶ στὴν ἐκτέλεση τῆς νηστείας. Ξεπερνοῦσαν ἀκόμη καὶ τὸ Νόμο, ποὺ καθόριζε νηστεία μιὰ φορὰ τὸ χρόνο, στὴ γιορτὴ τοῦ Ἐξιλασμοῦ (Λευΐτ. ιστ' 29 ἔξ.).

Οἱ Φαρισαῖοι ὅμως νήστευαν δυὸ φορὲς τὴν ἑθδομάδα. Καὶ μάλιστα Δευτέρα καὶ Πέμπτη. Ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ δὲν ἔθαζαν τίποτε στὸ στόμα τους. Ἀκόμη οὔτε καὶ νερό. Πίστευαν πῶς ἦταν δίκαιη ἡ περηφάνειά τους γιὰ τὴ μεγάλη αὐτὴ πράξη.

Ο κόσμος μποροῦσε ἀπὸ μακριὰ νὰ καταλάθῃ τὸ Φαρισαῖο ποὺ νήστευε. Περπατοῦσε στὸ δρόμο μὲ ὕφος σκυθρωπὸ καὶ λυπημένο. Τὸ πρόσωπό του ἄλλαζε ἔκφραση. Γινόταν μελαγχολικός. Μὲ ὅλα τοῦτα τὰ μέσα οἱ Φαρισαῖοι ἀπόβλεπαν μονάχα σὲ ἔνα σκοπό: νὰ διαφημίσουν τὸν ἑαυτό τους στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, νὰ τὸν παρουσιάσουν εὔσεθῇ καὶ δίκαιο καὶ ἔτσι νὰ προκαλέσουν τὰ χειροκροτήματα τοῦ κόσμου.

Ἡ ἀληθινὴ καὶ γνήσια νηστεία. Ὁ Κύριος ἀπόρριψε καὶ αὐτὴ τὴν προθολὴ τῆς νηστείας τῶν Φαρισαίων. Ἡ νηστεία γιὰ τὸν Κύριο ἔχει μεγάλη ἀξία, ὅταν εἶναι μιὰ πραγματικὴ ἔκφραση τῆς μετάνοιας τοῦ ἀνθρώπου μπροστά στὸ Θεό. Τὸ δρόμο ὅμως τῆς μετάνοιας ἀνοίγει ὁ Θεὸς καὶ τὸν ἀκολουθεῖ ὁ ἀνθρωπὸς μὲ τὴ βοήθεια καὶ τὴν ἐνίσχυση τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἀληθινὴ νηστεία σημαίνει πῶς παραιτοῦμαι ἀπὸ κάτι τὸ πνευματικὸ (μιὰ πνευματικὴ εὐχαριστηση, διάθασμα ἐνὸς βιθλίου, ἀκρόαση μᾶς ὄμιλίας, κ.ἄ.) ἢ τὸ ύλικὸ γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Νηστεία δὲν θὰ πῇ νὰ στερῶ τὸν ἑαυτό μου ἀπὸ δρισμένα μόνο φαγητά καὶ νὰ τρώγω χωρὶς χορτασμὸ ἀπὸ τὰ νηστήσιμα. Ἡ νηστεία ἐπεκτείνεται σὲ ὅλα τὰ πράγματα, ποὺ μπορεῖ ὁ Θεὸς νὰ μᾶς ζητήσῃ. Ἐκεῖνο δὲ ποὺ ζητεῖ συνεχῶς ὁ Θεὸς ἀπὸ μᾶς εἶναι: «Δός μοι, υἱέ, σὴν καρδίαν» (Παρμ. κγ' 26).

“Οταν ἡ νηστεία μου ἐκφράζῃ τὴν ἀγάπη μου στὸ Θεό, τότε εἶναι πέρα γιὰ πέρα δεκτή. Ἀντίθετα ἡ νηστεία ποὺ δὲν συμβαδίζει μὲ τὴν ἀγάπη καὶ τὴ δικαιοσύνη εἶναι ἄχρηστη στὰ μάτια τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀλη-

Θινή νηστεία είναι συνήθως κρυψή στούς άνθρωπους και φανερή στὸν οὐράνιο Πατέρα μας, τὸ Θεό. "Οποιος νηστεύει ἀληθινά, δὲν είναι κατσουφιασμένος οὔτε καὶ λυπημένος. Ἀντίθετα είναι γεμάτος ἀπὸ χαρὰ καὶ εὐφροσύνη. Καὶ τὴν χαρὰν αὐτὴν τὴν ἔδειχνε κανεὶς τὴν ἐποχὴν ἐκείνη ἀλείφοντας μὲν μύρο τὰ μαλλιά καὶ τὸ πρόσωπό του.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Η ἀληθινὴ ἐλεημοσύνη καὶ ἡ πραγματικὴ νηστεία ἔκφράζουν τὸ ἑσωτερικὸ ἐλατήριο τῆς ἀγάπης μας πρὸς τὸν πλησίον καὶ τὸ Θεό.

KFIMENA

1. "Απαντες γάρ ούτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔθαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ, αὕτη (ἢ χήρα) ἐκ τοῦ ύστερήματος αὐτῆς ἄπαντα τὸν θίον ὃν είχεν ἔθαλε" (Λουκ. κα' 4).
 2. 'Η νηστεία είναι ἀρκὴ μετανοίας. Δὲν είναι ἀρκετή μόνη ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τροφές γιὰ νὰ κάνῃ τὴ νηστεία ἐπαινετή· ἀλλὰ νὰ νηστεύουμε νηστεία δεκτή, εύάρεστη στὸ Θεό. Ἀλλιθινὴ νηστεία είναι ἡ ἀποξένωση ἀπὸ τὸ κακό, ἡ ἐγκράτεια τῆς γλώσσας, ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τὸ θυμό, ἀπὸ τὴν καταλαλία, ἀπὸ τὸ φέμα, τὴν ἐπιορκία. 'Η στέρηση ὅλων αὐτῶν είναι ἀλλιθινὴ νηστεία" (Μέγας Βασίλειος).
 3. «Τῆς μετανοίας ἄνοιξόν μοι πύλας, Ζωοδότα. Ὁρθρίζει γάρ τὸ πνεῦμα μου πρὸς ναὸν τὸν ἄγιὸν σου, ναὸν φέρον τοῦ σῶματος ὅλον ἐσπιλωμένον ἀλλὰ ὡς οἰκτίρμων κάθαρον εὔσπλαγχνω σου ἐλέει» (Ὕμνος τοῦ Τριωδίου).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιά ήταν τα έλατηρια των Φαρισαίων για τὴν ἐλέημοσύνη;
 2. Ποιές είναι οι ἑκδηλώσεις τῆς πραγματικῆς ἐλέημοσύνης;
 3. Ποιά είναι η ἀληθινὴ νηστεία γιὰ τὸν Κύριο;
 4. Ποιὸ είναι τὸ βαθύτερο νόημα τῆς νηστείας, ὅπως μᾶς τὴν παρουσιάζει ὁ Μ. Βασίλειος;

Αρχικό γράμμα Ο από κώδικα με Λειτουργίες της Ι. Μόνης Κουτλουμουσίου του Αγίου Όρους (17ος αι.).

4. Ἡ εύπρόσδεκτη προσευχή.

Ματθ. στ' 5-15

Ἐπειδὴ ἡ φαρισαϊκὴ ὑποκρισία δὲν εἶναι ἰκανὴ νὰ στερήσῃ ἀπὸ τὴν καθημερινή μας ζωὴ τὴν προσευχὴν, δηλαδὴ τὴν ἐπικοινωνία μας μὲ τὸ Θεό, γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος μᾶς ὑπογράμμισε τὰ ἀληθινὰ ἔλατηρια τῆς προσευχῆς. Μᾶς ἔδωσε δὲ τὸ ὑπόδειγμα τῆς εύπρόσδεκτης καὶ γνήσιας προσευχῆς: τὴν Κυριακὴν Προσευχή.

α) Ἡ προσευχὴ τῶν Φαρισαίων.

Ο Κύριος ξεσκέπασε τοὺς ὑποκριτές τὴν ὥρα ποὺ προσεύχονται. Οἱ Φαρισαῖοι εἶχαν γίνει πραγματικοὶ τεχνίτες στὴν πλαστογραφία

τῆς προσευχῆς. "Εψαχναν νὰ θροῦν «πρόφαση» γιὰ νὰ προσευχηθοῦν μὲ τὶς ὕρες καὶ μάλιστα σὲ χῶρο ποὺ θρίσκονταν πολλοὶ ἄνθρωποι. Οἱ Φαρισαῖοι μὲ τὴν παράδοσή τους εἶχαν μεταφέρει τὴν προσευχὴν ἀπὸ τὸ Ναὸ στοὺς δρόμους. Γιατὶ μιὰ προσευχὴ στὸ δρόμο ἢ στὶς πλατεῖες ἢ καὶ στὶς Συναγωγὲς ἔκανε πολὺ μεγαλύτερη ἐντύπωση στὸν κόσμο ἀπὸ τὶς προσευχές στὸ Ναό.

Οἱ Φαρισαῖοι ζητοῦσαν μὲ τὶς προσευχές τους νὰ πάρῃ εἰδησην ὁ κόσμος καὶ νὰ σχηματίσῃ καλὴν ιδέαν γι' αὐτούς. Ἐπιζητοῦσαν τὰ χειροκροτήματα καὶ τοὺς δίκαιους ἐπαινουσαν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὁ Κύριος μᾶς βεβαίωσε «ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν». Δηλαδὴ πραγματικὰ πετύχαιναν τὸ σκοπό τους. Ἡταν στὰ ἀλήθεια «ἄξιοι τοῦ μισθοῦ των», γιατὶ ὁ κόσμος, ποὺ τοὺς ἔθλεπε τόσο «εὔσεβεῖς» τοὺς ἐμπιστεύοταν καὶ ιδιαίτερα οἱ χήρες καὶ τὰ ὄρφανά. Καὶ οἱ Φαρισαῖοι τότε ἔθρισκαν τὴν εὐκαιρία καὶ ἅρπαζαν τὶς περιουσίες τους. Αὐτὴ τὴν καταγγελίαν ἔκανε ὁ Κύριος, ὅταν ὑπογράμμιζε: «Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρῷ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα» (Ματθ. κγ' 13).

‘Η εἰλικρινῆς προσευχὴ. Οἱ Κύριοις καταδίκασε τὴν προσευχὴν τῆς ὑποκρισίας. Δὲν ἤταν προσευχὴ, γιατὶ μὲ αὐτὴν οἱ Φαρισαῖοι δὲν λάτρευαν τὸ Θεό, ἀλλὰ τὸν ἑαυτό τους. "Ετσι ἐξηγεῖται, γιατὶ πήγαιναν σὲ δημόσια μέρη καὶ ἐπιζητοῦσαν νὰ τοὺς δῆ καὶ νὰ τοὺς προσέξῃ ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερος κόσμος.

Οἱ Κύριοις μᾶς πρόσφερε τὴν προσευχὴν εἰλικρινείας. "Η προσευχὴ γιὰ τὸ χριστιανὸν εἶναι ὁ ταπεινὸς διάλογος τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ Θεό, τὸν οὐράνιο Πατέρα του. Μὲ τὴν προσευχὴν ὁ χριστιανὸς παίρνει δύναμην ἀπὸ τὸν οὐρανὸν γιὰ νὰ καθοδηγήσῃ καὶ νὰ ρυθμίσῃ τὴν ζωὴν του σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Γιὰ τοῦτο καὶ ἡ προσευχὴ γίνεται κρυφά. Οἱ χριστιανὸι κλείνεται στὸ «ταμιεῖόν» του καὶ μὲ τούτη τὴν διαγωγὴν δείχνει πώς ἔχει κλείσει τὰ μάτια καὶ τὰ αὐτία του γιὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ τὰ ἔχει ἀνοίξει γιὰ τὸ Θεό. Καὶ ὁ οὐράνιος Πατέρας ποὺ βλέπει τὴν ἐσωτερικὴν διάθεση τοῦ ἀνθρώπου νὰ εἶναι γεμάτη ἀπὸ εἰλικρίνεια καὶ καθαρότητα, δέχεται αὐτὴν τὴν προσευχὴν. Καὶ ὁ Κύριος ὑπογράμμισε: «Καὶ ὁ Πατήρ σου δὲ βλέπων σὲ ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ».

‘Η φλυαρία στὴν προσευχὴ. Οἱ Κύριοις ξεχώρισε τὴν προσευχὴν τῶν μαθητῶν Του ἀπὸ τὴν φλυαρία τῶν ειδωλολατρῶν. Οἱ ἑθνικοὶ ἤταν οἱ ἐφευρέτες τῆς φλυαρίας στὴν προσευχὴν. Νόμιζαν πώς μὲ τὰ πολλά

τους λόγια θὰ κούραζαν καὶ θὰ ζάλιζαν τοὺς θεούς των καὶ ἔτσι θὰ προκαλοῦσαν ἀπὸ αὐτοὺς τὴ βοήθεια καὶ τὴν προστασία τους.

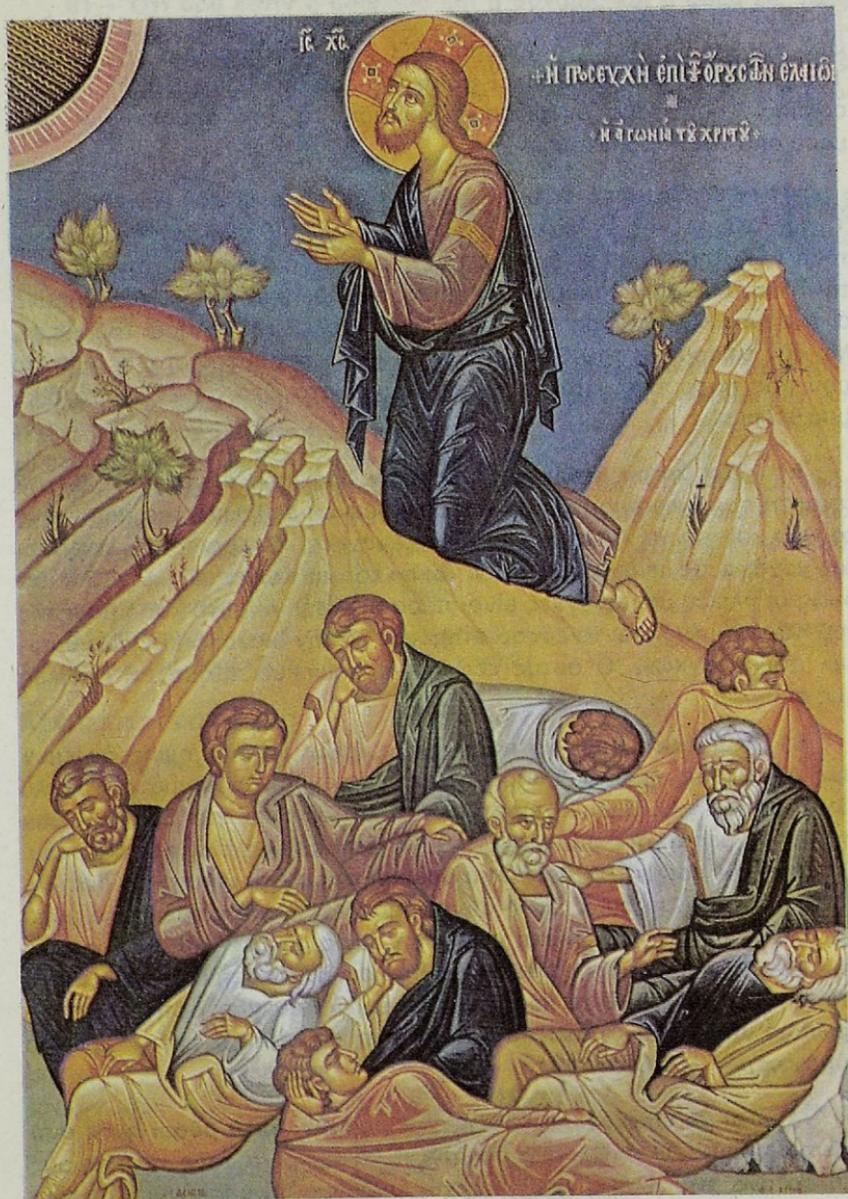
‘Ο μαθητής τοῦ Κυρίου δὲν λέγει στὴν προσευχή του λόγια, ποὺ ὁ ἕδιος δὲν τὰ παρακολουθεῖ μὲν προσοχή. Τὰ λόγια τοῦ προσευχόμενου εἰναι γεμάτα ἀπὸ ἐμπιστοσύνη στὴν ἀγάπη καὶ στὴν φροντίδα τοῦ Θεοῦ. Αὔτὴ τὴ διαβεβαίωση ἔδωσε ὁ Κύριος στοὺς μαθητές Του: «Γνωρίζει ὁ Πατέρας σας ὅλες τις ἀνάγκες ποὺ ἔχετε καὶ μάλιστα προτῷ ἀκόμα Τὸν παρακαλέσετε». ‘Ο ἄνθρωπος ὅμως πρέπει νὰ ξέρῃ πῶς μονάχα μέσα στὴν προσευχή ἀνακαλύπτει τὴ φροντίδα ποὺ ἔχει ὁ Θεὸς γιὰ τὸν καθένα μας. ‘Ο χωρὶς προσευχὴ ἄνθρωπος δὲν καταλαβαίνει τὴν ἀπειρη ἀγάπη καὶ ἐνδιαφέρον τοῦ Θεοῦ γιὰ τὰ παιδιά Του.

‘Η Κυριακὴ προσευχὴ. Εἶναι τὸ μοναδικὸ ὑπόδειγμα τῆς προσευχῆς μας στὸ Θεό. Εἶναι ἡ προσευχὴ τοῦ Κυρίου. Γι’ αὐτὸ καὶ τὴ λέμε Κυριακὴ προσευχὴ. Μέσα στὶς λίγες προτάσεις της ἔχουμε ὅλα τὰ θασικὰ αιτήματα ποὺ μποροῦμε νὰ συζητᾶμε μὲ τὸν οὐρανιὸ Πατέρα μας. Τὸ βάθος τῆς Κυριακῆς προσευχῆς εἶναι ἀπέραντο. Βρίσκεται σὲ μιὰ ζωντανὴ σχέση μὲ ὀλόκληρο τὸ περιεχόμενο τῆς ‘Ομιλίας τοῦ Κυρίου

1) «Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς». ‘Ο ἄνθρωπος ἔδω ἀναγνωρίζει τὸ Θεὸν ὡς Πατέρα του. Καὶ ἀπευθύνεται μὲ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στὸ Θεό, ὅπως ἀκριβῶς ἔνα παιδί στὸν πατέρα του. ‘Ο Θεὸς ὅμως δὲν εἶναι μονάχα δικός μου Πατέρας, ἀλλὰ Πατέρας ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Αὔτὸ εἶναι πολὺ σπουδαῖο καὶ σημαντικό. Γιατὶ ἔτσι θὰ ἀναγνωρίσω τὴν ἴδια στιγμὴ πῶς καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀδέλφια μου. “Ολα τὰ ἀδέλφια μαζὶ ἐνωμένα, μὲ τὸ δεσμὸ τῆς ἀγάπης, ἐπικοινωνοῦν μὲ τὸν οὐράνιο Πατέρα. Τὴν ἀναγνώριση αὔτὴ τῆς ἀδέλφοσύνης τὴ συναντᾶμε πολὺ καθαρὰ στὴ θεία Λειτουργία μας, ὅταν ὅλοι μαζὶ λέμε τὸ «Πάτερ ἡμῶν...».

2) «Ἄγιασθήτω τὸ “Ονομά Σου”. ‘Ο προσευχόμενος ἄνθρωπος δὲν σκέφτεται πρῶτα ἀπ’ ὅλα τὸν ἔαυτό του. ‘Απευθύνεται στὴ δόξα τοῦ δόνόματος τοῦ ‘Αγίου Θεοῦ. ‘Ο Θεὸς δοξάζεται ἀδιάκοπα στὸν οὐρανὸ ἀπὸ τοὺς ἀγίους ἀγγέλους Του. Καὶ ὁ Κύριος στὴ γῆ εἶχε ὡς ἔργο Του τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ. ‘Ο ἄνθρωπος λοιπὸν παρακαλεῖ τὸ Θεὸν νὰ ἀποκαλύψῃ στὸν κόσμο αὐτὸ τὴ δόξα τοῦ ‘Αγίου δόνόματός Του.

3) «Ἐλθέτω ἡ θασιλεία Σου». ‘Ο Θεὸς διὰ τοῦ ‘Ιησοῦ Χριστοῦ πρόσφερε στοὺς ἀνθρώπους τὴ θασιλεία Του. ‘Ο ἄνθρωπος δηλαδὴ

‘Η προσευχή στή Γεθσημανή. Εικόνα Φώτη Κόντογλου στήν ‘Ι. Μονή Μεταμορφώσεως Βοστώνης Αμερικής (1961).

τώρα μὲ τή βοήθεια τοῦ Κυρίου μπορεῖ νὰ ἐπικοινωνῇ καὶ πάλι μὲ τὸ Θεὸ καὶ νὰ βρίσκεται ἀδιάκοπα μαζί Του στὴ βασιλεία τῆς ἀγάπης Του. Γι' αὐτὸ καὶ παρακαλεῖ ἀδιάκοπα γιὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς βασιλείας Του στοὺς ἀνθρώπους, δηλαδὴ νὰ τὴν ἀποδεχθοῦν ὅλοι μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά τους.

4) «Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ώς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς». Ο προσευχόμενος ἄνθρωπος ἀγωνίζεται καὶ ἐπιθυμεῖ πάντοτε νὰ ὑποτάξῃ τὸ θέλημά του στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ Κύριος αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ὑποταγὴν μᾶς παρουσίασε μὲ τὸ παράδειγμά Του. Στὸν οὐρανὸ ὁ πνευματικὸς κόσμος τῶν ἀγγέλων ἐκτελεῖ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὴν ἔφαρμογὴ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ παραμερίζεται ἡ ἀμαρτία ποὺ μᾶς παρασύρει στὸ νὰ προβάλλουμε στὸ Θεὸ συνεχῶς, τὸ δικό μας θέλημα.

5) «Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον». Μὲ τὴν τέταρτη παράκληση ἀρχίζει ὁ προσευχόμενος ἄνθρωπος νὰ παρακαλῇ τὸ Θεὸ καὶ γιὰ τὶς δικές του βασικές ἀνάγκες. Ο Κύριος δὲν σκέφτεται μονάχα τὶς πνευματικές μας ἀνάγκες, μὰ καὶ τὶς ύλικές. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ ύλικές μας ἀνάγκες εἶναι πάρα πολλές, γι' αὐτὸ καὶ ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου μένει πάντα εὐχαριστημένος μὲ τὴν ἰκανοποίηση τῶν βασικῶν του ἀναγκῶν. Ο ἄρτος ἐδῶ ἀντιπροσωπεύει αὐτὲς τὶς βασικές μας ἀνάγκες.

6) «Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὄφειλήματα ἡμῶν ώς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὄφειλέταις ἡμῶν». Ο προσευχόμενος ἄνθρωπος θυμάται εὔκολα τὶς ἀμαρτίες του. Βλέπει πόσα χρωστᾶ καὶ ὄφειλει στὸ Θεό. Καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά τὴν ἀδυναμία του νὰ ξεπληρώσῃ τὴν ἀμαρτία του. Γι' αὐτὸ καὶ παρακαλεῖ θερμά τὸ Θεὸ νὰ τοῦ συγχωρήσῃ «τὰ ὄφειλήματα». Αἰσθάνεται ὅμως ὅτι ἡ συγχώρηση τοῦ Θεοῦ πιάνει τόπο μέσα του, ὅταν αὐτὸς χαρίζῃ καὶ συγχωρῇ τὶς ἀμαρτίες καὶ τὶς ὄφειλές τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος ἔκλεισε τὴ διδασκαλία Του γιὰ τὴν προσευχὴ μὲ τὰ περίφημα λόγια: «Ἐάν γάρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφῆσει καὶ ὑμῖν ὁ πατήρ ύμῶν ὁ οὐράνιος...» (Ματθ. στ' 14).

7) «Καὶ μὴ εἰσενέγκης ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ». Ο ἄνθρωπος δοκιμάζει καθημερινὰ τοὺς πειρασμοὺς τοῦ σατανᾶ. Καὶ θλέπει πῶς ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ὑποκύψῃ. Γιὰ τοῦτο καὶ παρακαλεῖ μὲ θέρμη τὸ Θεὸ νὰ τὸν προφυλάξῃ ἀπὸ τὸν πειρασμὸ καὶ νὰ τὸν λυτρώσῃ ἀπὸ τὸν Πονηρό.

8) «"Οτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν". Ἡ προσευχὴ τελειώνει μὲν μιὰν ὁμολογίᾳ: 'Ἡ βασιλεία ἀνήκει μονάχα στὸ Θεό. Ἡ ἀληθινὴ δύναμη προέρχεται ἀπὸ Αὐτὸν καὶ ἡ δόξα Του εἶναι ἀτέλειωτη μέσα στοὺς ἀπέραντους αἰῶνες. Ἀμήν.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ἡ προσευχὴ εἶναι εὐπρόσδεκτη, ὅταν ὁ ἄνθρωπος μιλῇ στὸ Θεὸν μὲ εἰλικρίνεια καὶ ἐμπιστοσύνῃ. Ἡ Κυριακὴ προσευχὴ εἶναι τὸ μοναδικὸ ὑπόδειγμα τῆς προσευχῆς μας στὸν οὐράνιο Πατέρα μας.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «'Ο γάρ Πατέρα εἰπὼν τὸν Θεὸν καὶ ἀμαρτημάτων ἄφεσιν... καὶ δικαιοσύνην καὶ ἀγιασμὸν καὶ ἀπολύτρωσιν καὶ ψιοθεσίαν καὶ κληρονομίαν καὶ ἀδελφότητα πρὸς τὸν Μονογενῆ καὶ Πνεύματος χορηγίαν διὰ τῆς μιᾶς ταύτης ὡμολόγησης προσηγορίας» (Ι'. Χρυσόστομος).

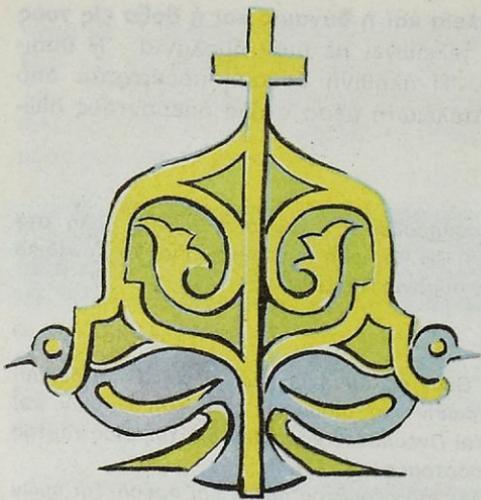
2. «...Δὸς ἡμῖν χάριν ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος ἡμῶν, καὶ πρόσδεξαι ἡμῶν τὰς κατὰ δύναμιν εὐχαριστίας, καὶ δίδαξον ἡμᾶς τὰ δικαιώματά σου, ὅτι προσεύξασθαι καθ' ὅ δει (= ὅπως πρέπει) οὐκ οἴδαμεν (= δὲν γνωρίζομε), ἐὰν μὴ σύ, Κύριε, τῷ Πνεύματί Σου τῷ 'Ἄγιῳ ὁδηγήσης ἡμᾶς...» (Εὔχὴ ἀπὸ τὴν Ἱερὴν Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου).

3. «Κατευθυνθήτω ἡ προσευχὴ μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου, ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου θυσία ἐσπερινή» (Ψαλμ. ι' 40,2).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιὰ εἶναι τὰ γνωρίσματα τῆς γνήσιας προσευχῆς;
2. 'Αφοῦ ὁ Θεός γνωρίζῃ τὰ αἰτήματά σου, γιατί Τοῦ τὰ λέει στὴν προσευχή σου;
3. Ποιές εἶναι οἱ ἀλήθειες τῆς Κυριακῆς προσευχῆς;
4. Γιατί ὁ Κύριος ἀπόρριψε τὴν φαρισαϊκὴ προσευχή;

ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΚΤΗ: Γ' Η ΕΠΙ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ
(συνέχεια).

1. 'Ο ἀληθινὸς θησαυρὸς τοῦ ἀνθρώπου.

Ματθ. στ' 19-34

'Ο ἄνθρωπος αἰσθάνεται πολὺ βαθιὰ μέσα του τὴν ἀνάγκη τῆς ἀσφαλείας. 'Ο οἰκογενειάρχης θέλει νὰ ἔξασφαλίσῃ στὴν οἰκογένειά του τὰ ἀπαραίτητα. 'Αγωνίζεται νὰ προετοιμάσῃ τὰ παιδιά του γιὰ μιὰ καλύτερη καὶ ἀνετώτερη ζωή. "Άλλος ἀσφαλίζει τὸ σπίτι του, ἄλλος τὸ αὐτοκίνητό του, ἄλλος τὴν ἐπιχείρησή του.

Κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ ἀρνηθῇ αὐτὴν τὴν ἐπιθυμία στὸν ἄνθρωπο γιὰ ἀσφάλεια. Οἱ τρόποι δημοσίως οἱ καθένας ἀσφαλίζεται δὲν εἶναι πάντα οἱ σωστοί. 'Ο Κύριος μᾶς βοήθησε καὶ σὲ τοῦτο τὸ σημεῖο. Μᾶς ὑπογράμμισε τὸ ἀληθινὸ θεμέλιο τῆς ἀσφαλείας μας.

Οἱ ἐπίγειοι θησαυροί. Συνήθως ὁ ἄνθρωπος ἀσφαλίζει τὸν ἑαυτό του στὰ χρήματα, στοὺς διάφορους ἐπίγειους θησαυρούς. 'Υπάρχουν ἄνθρωποι, ποὺ ἔξαρτοῦν ὅλόκληρη τὴν ζωή τους ἀπὸ τὰ ὑλικὰ δγαθά. 'Ο Κύριος εἶπε στοὺς ἀκροατές Του: «Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυ-

ροὺς ἐπὶ τῆς γῆς». Δὲν πρέπει λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος νὰ φροντίζῃ γιὰ τὰ ύλικά ἀγαθά; Ποῦ βρίσκεται τὸ λάθος, ὅταν ὁ ἄνθρωπος προσπαθῇ νὰ ἀποκτήσῃ ἐπίγειους θησαυρούς;

‘Ο Κύριος δὲν πῆρε καμιὰν ἀρνητικὴ θέση ἀπέναντι στὰ χρήματα. ‘Υπογράμμισε ὅμως τὸν κίνδυνο, ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ ἄνθρωπος, ὅταν προσπαθῇ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ Θεὸν μὲ τὰ χρήματα. ‘Οταν ὁ ἄνθρωπος δὲν πιστεύῃ στὸ Θεὸν πρέπει κάπου ἀλλοῦ νὰ ἐμπιστευθῇ τὸν ἔαυτό του. Καὶ τὴ μεγαλύτερη ἀσφάλεια φαίνεται ὡς νὰ τὴν ύποσχωνται στὸν ἄνθρωπο τὰ χρήματα.

Αὐτὴ τὴν ἔλλειψη τῆς ἐμπιστοσύνης στὸ Θεὸν παρουσίασε ὁ Κύριος στοὺς ἀκροατές Του, ὅταν τοὺς συνέστησε νὰ μὴν ἐπιδιώκουν τοὺς ἐπίγειους θησαυρούς. Οἱ ἐπίγειοι θησαυροὶ ὅχι μόνο δὲν προσφέρουν ἀσφάλεια στὸν ἄνθρωπο, παρὰ τοῦ στεροῦν καὶ αὐτὴ ποὺ ἔχει. Καμιὰ μονιμότητα καὶ ἀσφάλεια δὲν δίνουν οἱ θησαυροὶ στὸν ἄνθρωπο. ‘Αλλοι ἀπὸ αὐτοὺς (ύφασμα, ἔπιπλα κ.ἄ.) κατατρώγονται ἀπὸ τὸ σκόρο καὶ τὰ ἄλλα ζωύφια, ἄλλοι πάλι σκουριάζουν καὶ παλιώνουν. ‘Οσοι θησαυροὶ δὲν δοκιμάζουν τὴ φθορὰ (χρυσάφι, πολύτιμοι λίθοι) κινδυνεύουν ἀπὸ τοὺς ληστές καὶ τοὺς κλέφτες.

Θεὸς ἢ Μαμωνᾶς. ‘Οποιος μαζεύει ἐπίγειους θησαυροὺς ἔχει τὴν καρδιά του μόνιμα στραμμένη σ’ αὐτούς. ‘Η φιλοχρήματη καρδιὰ δὲν συγκινεῖται ἀπὸ τίποτα. Μπροστά της θλέπει μόνο τὸν ἐπίγειο θησαυρό. Στὴν περίπτωση αὐτὴ ὁ ἄνθρωπος ἔχει παραδώσει τὸν ἔαυτό του δλόκληρο στὴν κυριαρχία τοῦ ἐπίγειου θησαυροῦ. Τὰ χρήματα ἔδω, ποὺ παρουσιάζονται μὲ τὸ πρόσωπο τοῦ Μαμωνᾶ, ἔχουν γίνει ὁ κύριος, καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ δοῦλος.

Γ’ αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος ὑπογράμμισε ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ μὲ κανένα τρόπο νὰ δουλεύῃ σὲ δυὸ κυρίους. ‘Η θὰ ἐμπιστεύεται τὸν ἔαυτό του στὸ Θεό, θὰ Τὸν ύπηρετῇ μὲ τὴν καρδιά του καὶ θὰ ἔχῃ στὸ νοῦ του τὴν οὐράνια θασιλεία Του ἢ θὰ εἴναι παραδομένος χειροπόδαρα στὴν κυριαρχία τοῦ Μαμωνᾶ.

‘Η Πρόνοια τοῦ Θεοῦ. ‘Ο Κύριος βοήθησε τοὺς ἀκροατές Του νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῶν ἐπίγειων θησαυρῶν. Τοὺς πρόσφερε τὸ ἀληθινὸ θεμέλιο τῆς μόνιμης ἀσφαλείας τοῦ ἄνθρωπου. Εἶναι ἡ πίστη τοῦ ἄνθρωπου στὸ Θεὸ-Δημιουργὸ καὶ σύγχρονα ἡ ἐμπιστοσύνη του στὴν Πρόνοια, ποὺ ὁ Θεὸς ἔχει γιὰ ὅλα τὰ δημιουργήματα. Χωρὶς τὴν ἀδιάκοπη φροντίδα τοῦ Θεοῦ δὲν είναι δυνατὸ νὰ ὑπάρχῃ καὶ νὰ συντηρῆται ὁ κόσμος ποὺ βλέπομε. ‘Ο Θεὸς φροντίζει

γιὰ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. Τὰ τρέφει καὶ τὰ συντηρεῖ στὴ ζωή, χωρὶς αύτὰ τὰ ἴδια νὰ σπέρνουν καὶ νὰ θερίζουν. ‘Ο Θεὸς ἀκόμη νοιάζεται καὶ γιὰ τὰ κρίνα τοῦ ἄγρου. “Ολα τὰ ντύνει μὲ ἅπειρη ὁμορφιά. Οὕτε ὁ βασιλιάς Σολομών δὲν μπόρεσε νὰ ντυθῇ μὲ τὴ μεγαλοπρέπεια ἐνὸς ἀπὸ αὐτὰ τὰ κρίνα.

“Αν ὁ Θεὸς δεσίχνη πρόνοια καὶ στοργικὴ φροντίδα γιὰ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ κρίνα τοῦ ἄγρου, τότε πόσο δὲν θὰ πρέπει νὰ φροντίζῃ γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ποὺ τὸν δημιούργησε «κατ’ εἰκόνα καὶ καθ’ ὄμοιώσιν»; ‘Ο ἄνθρωπος ποὺ πιστεύει στὴν Πρόνοια τοῦ Θεοῦ, θλέπει σὲ κάθε θῆμα τῆς ζωῆς του τὴ βοήθεια καὶ τὴ συμπαράσταση τοῦ οὐρανίου Πατέρα. ‘Ο ἄνθρωπος αὐτὸς ἐμπιστεύεται ὅλες τὶς ἀνάγκες του στὸ Θεό, ποὺ τὶς γνωρίζει πιὸ καλὰ καὶ ἀπὸ μᾶς τοὺς ἴδιους.

‘Η βασιλεία καὶ ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ. ‘Ο Κύριος βεβαίωσε τοὺς ἀκροατές Του, πῶς τὸ πρῶτο τους αἴτημα εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δικαιοσύνη Του. Μετὰ ἀπὸ αὐτὸς θὰ ίκανοποιηθοῦν ὅλες οἱ ἄλλες ἀνάγκες τοῦ ἄνθρωπου. ‘Ολόκληρη τὴ ζωή του ὁ ἄνθρωπος τὴ χτίζει στὸ γερὸ καὶ ἀκατάλυτο θεμέλιο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

“Οποιος νιώθει τί θὰ πῆ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, αὐτὸς καὶ καταλαβαίνει τὴν ἅπειρη ἀγάπη καὶ φροντίδα τοῦ Θεοῦ γιὰ τὰ παιδιά Του, τοὺς ἄνθρωπους. ‘Ο μαθητής τοῦ Κυρίου ἐμπιστεύεται τότε ὀλόκληρη τὴν ὑπαρξή του στὸ Θεό καὶ ἔτσι διώχνει ἀπὸ μέσα του κάθε ἀγωνία, φροντίδα καὶ μέριμνα.

Μέριμνα ἔδω θὰ πῆ: ἡ φροντίδα τοῦ ἄνθρωπου γιὰ κάθε του ἀνάγκη νὰ εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἀνησυχία καὶ ἀγωνία. Εἶναι ἡ φροντίδα ποὺ στηρίζεται μονάχα στὶς ἀνθρώπινες δυνάμεις καὶ ἀπορρίπτει ἐντελῶς τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἄνθρωπου στὸ Θεό. ‘Η ἀγωνία τοῦ ἄνθρωπου γιὰ τὸ φαγητό, τὸ ποτὸ καὶ τὴν ἐνδυμασία εἶναι ἔνδειξη τῆς ὀλιγοποιίας του. Καὶ σὲ τούτη τὴν περίπτωση μοιάζει μὲ τοὺς εἰδωλολάτρες, ποὺ πιστεύουν στοὺς θεούς των ὅχι ἀπὸ ἀγάπη, ἀλλὰ ἀπὸ συνήθεια καὶ συμφέρον.

‘Ο Θεὸς δὲν θέλει τὸν ἄνθρωπον ὀκνηρὸ καὶ ἀργό. Τὸν θέλει νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ φροντίζῃ καὶ νὰ προνοῇ, χωρὶς ὅμως νὰ λησμονῇ πῶς «ἔὰν μὴ Κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον, εἰς μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες» (Ψαλμ. 126, 1). “Αν ὁ ἄνθρωπος λησμονήσῃ αὐτὴ τὴν ἀλήθεια καὶ ἔξαρτήσῃ τὰ πάντα ἀπὸ τὴ δική του δύναμη καὶ ἐργασία, τότε θὰ ξεχάσῃ πῶς ἔχει καὶ πνευματικές ἀνάγκες. “Οσο περισσότερο ύλιστής γίνεται τόσο καὶ θὰ μεγαλώνῃ ἡ μέριμνά του, δηλαδὴ ἡ ἀγωνία καὶ ἀνησυχία του γιὰ τὴν τροφὴ καὶ τὸ ἐνδυμα.

Ἐπίτιτλο, ἀρχικὸ γράμμα Ε, ἀπὸ Τετραευάγγελο τῆς Ἱ. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἅγιου Ὄρους (τέλος 10ου-άρχες 11ου αἰ.).

Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ χαρακτηρίζει τὸν πιστὸν χριστιανὸν εἶναι ἡ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη του στὸ Θεὸν-Πατέρα, ποὺ γνωρίζει μὲν τὸν καλύτερον τρόπον τις ἀνάγκες κάθε ἀνθρώπου. Γι' αὐτὸν καὶ ὁ ἀληθινὸς θησαυρὸς κάθε χριστιανοῦ θρίσκεται στὴ βασιλεία τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Οἱ ἀληθινὸι θησαυρὸι τοῦ ἀνθρώπου θρίσκεται στὸ νὰ ζῇ συνεχῶς τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ καὶ ὅλα ἵτα ἄλλα θὰ τοῦ δοθοῦν ὅπωσδήποτε.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Τέκνα, πᾶς δύσκολὸν ἔστι τοὺς πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν· εὔκολώτερὸν ἔστι κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ραφίδος (= τρύπα μιᾶς θελόνας) εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν» (Μάρκ. I' 24,25).

2. «Τί οὖν; Οὐ δεῖ (= δὲν πρέπει) σπείρειν; φησίν. Οὐκ εἰπεν ὅτι σπείρειν οὐ δεῖ, ἀλλ' ὅτι μεριμνᾶν οὐ δεῖ· οὐδὲ ὅτι ἐργάζεσθαι οὐ χρή (= πρέπει), ἀλλ' ὅτι μικρόψυχον εἶναι καὶ κατατείνειν (= νὰ ὀδηγῇ, νὰ φτάνῃ) ἐαυτὸν ταῖς φροντίσιν οὐ χρή» (I'. Χρυσόστομος).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Γιατὶ ὁ ἀνθρωπὸς ζητεῖ τὴν ἀσφάλειά του στοὺς ἐπίγειους θησαυρούς;
2. Ποιοὺς κινδύνους κρύθουν μέσα τους οἱ ἐπίγειοι θησαυροί;
3. Ποιὸ εἶναι τὸ ἀληθινὸ θεμέλιο τῆς μόνιμης ἀσφάλειας τοῦ ἀνθρώπου καὶ γιατὶ;
4. Γιατὶ ψάλλουμε στὸ Χερουβικὸ ὑμνο τὸ «πᾶσαν τὴν βιοτικὴν ἀποθώμεθα μέριμναν»;

Συνοπτικὸς Πίνακας

1. Οἱ ἀνθρωποὶ νομίζει πῶς στοὺς ἐπίγειους θησαυρούς θρίσκεται τὴν ἀσφάλειά του.
2. Θεριεύουν λοιπὸν οἱ ἀγωνίες, οἱ μέριμνες καὶ οἱ φροντίδες γιὰ νὰ αὐξήσῃ αὐτοὺς τοὺς θησαυρούς.
3. Ο Κύριος κλονίζει τὸ θεμέλιο τῶν ἐπίγειων θησαυρῶν.
4. Ο Κύριος ύπογραμμίζει τὸν κίνδυνο τῆς ύποταγῆς τοῦ ἀνθρώπου στὴν ἔξουσία τῶν ἐπίγειων θησαυρῶν.
5. Ο Μαμώνᾶς ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὸν ἀνθρωπὸ δόλοκληρωτικὴ παράδοση.
6. Η ἀσφάλεια τοῦ χριστιανοῦ θρίσκεται στὴ βασιλεία καὶ τὴ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ.
7. Η βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐλευθερώνει τὸν ἀνθρωπὸ ἀπὸ τις μέριμνες τοῦ κόσμου αὐτοῦ.

Ἐπίτιτλο, ἀρχικὸ γράμμα Α, ἀπὸ κώδικα μὲ εύχὴ τῆς γονυκλισίας τῆς Ἀγίας Πεντηκοστῆς, Ι. Μονὴ Διονυσίου τοῦ Ἀγίου Ὄρους (13ος αι.).

2. Ο χρυσὸς κανόνας.

Ματθ. ζ' 1-12

Στὴ συνέχεια τῆς Ὁμιλίας Του ὁ Κύριος βοήθησε τοὺς ἀκροατές Του νὰ ἀποκτήσουν τὴ γνῆσια καὶ ὅρθὴ συμπεριφορὰ ὅταν ἀναστρέψονται μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Κρίση καὶ κατάκριση. "Οταν ἔνας ἄνθρωπος δὲν συμπαθῇ ἔναν ἄλλον, τότε τοῦ φέρεται μὲ αὐστηρότητα καὶ σκληρότητα. Τὸ μάτι του ἔχει ἐξασκηθῆ νὰ ξετρυπώνῃ καὶ νὰ ἀνακαλύπτῃ μονάχα τὰ σφάλματα καὶ τὶς ἀδυναμίες τοῦ συνανθρώπου του. Κάθε πράξη του τὴν κρίνει καὶ τὴν κατακρίνει χωρὶς καμιὰ δυσκολία.

Μάλιστα γι' αύτή του τὴ διαγωγὴ δοκιμάζει καὶ μιὰ ἰδιαίτερη εύχαριστηση. Νομίζει πώς ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ καταδικάζει τὸ συνάνθρωπό του ἀνυψώνει τὸν ἑαυτό του.

'Εδῶ ἀκριβῶς βρίσκεται τὸ μεγάλο λάθος σὲ μιὰ τέτοια διαγωγὴ. 'Ἐνῶ κατακρίνομε καὶ καταδικάζομε μὲ εὔκολία τοὺς ἄλλους, πι- στεύουμε πώς ἀπὸ τὴν καταδίκη αὐτὴ ἔχαιροῦμε τὸν ἑαυτό μας. Αὐτὴ τὴ λαθεμένη διαγωγὴ μᾶς ὑπενθύμισε ὁ Κύριος ὅταν ἔλεγε: «*Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε*». 'Ο Κύριος μᾶς εἶπε νὰ μὴν κρίνωμε καθόλου τὸ συνάνθρωπό μας. 'Απὸ τὴν ὥρα ποὺ κρίνω, πρέπει νὰ ξέρω πώς στὴν πραγματικότητα κρίνω τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό μου. "Αν κρίνω τὸν πλησίον μου ὅτι είναι ἀμαρτωλός, πρέπει νὰ μὴν ξεχνῶ πώς καὶ ἐγὼ είμαι ἀμαρτωλός καὶ μάλιστα Ἰωσῆς χειρότερος ἀπὸ αὐτόν.

"Οποιος κρίνει, κρίνεται. 'Ο Ἀπόστολος Παῦλος λέγει πολὺ καθαρὰ ὅτι ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ κρίνω τὸν ἄλλον, κατακρίνω τὸν ἑαυτό μου. Γιατὶ καὶ ἐγὼ ἀκριβῶς κάνω τὰ ἴδια, δπως καὶ αὐτὸς ποὺ τὸν κρίνω. Καταδικάζω π.χ. τὸν ἄνθρωπο ποὺ λέγει φέματα, ἀλλὰ ξεχνῶ πώς καὶ ἐγὼ πολὺ συχνὰ χρησιμοποιῶ τὸ φέμα στὴ ζωὴ μου. "Οταν ὁ ἄνθρωπος ἔχῃ βαθιὰ συναίσθηση γιὰ τὴν ἀμαρτωλότητά του, τότε δὲν θὰ κατακρίνῃ μὲ εὔκολία τοὺς ἄλλους. Αὐτὴ τὴ συναίσθηση τὴν είχε σὲ πολὺ μεγάλο βαθμὸ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ ὄποιος καὶ χαρακτήριζε τὸν ἑαυτό του ὡς τὸν ἀμαρτωλότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Τὸ ἀντίθετο ἀκριβῶς παράδειγμα συναντήσαμε στὸ Φαρισαῖο τῆς παραβολῆς μας. Οἱ Φαρισαῖοι θεωροῦσαν μονάχα τὸν ἑαυτό τους δίκαιο καὶ εὔσεβη, ἐνῶ ὅλους τοὺς ἄλλους τοὺς ἔθλεπαν ἀμαρτωλούς καὶ τοὺς ὑποτιμοῦσαν σὲ μεγάλο βαθμό.

'Ο ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ είναι βέβαιος γιὰ τὴν κρίση ποὺ κάνει στοὺς συνανθρώπους του. Μπορεῖ νὰ νομίζῃ πώς βλέπει ἀπέναντί του τὸ μεγαλύτερο ἀμαρτωλό, ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ ξέρῃ τὶ αἰσθάνεται καὶ δοκιμάζει κατὰ βάθος αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος. "Ενα τρανὸ παράδειγμα είναι ὁ τελώνης καὶ ὁ Φαρισαῖος. 'Ο Φαρισαῖος καταδίκασε τὸν τελώνη γιὰ ἀμαρτωλό. 'Εκεῖνος ὅμως αἰσθανόταν μέσα του τέτοια μετάνοια καὶ συντριβή, ὡστε ξέρουμε ἀπὸ τὴν κρίση τοῦ Κυρίου, πώς ὁ Θεὸς τὸν δικαίωσε, ἐνῶ ἀπόρριψε τὸ Φαρισαῖο.

'Ο Θεὸς είναι ὁ Κριτής. "Οταν κρίνω καὶ κατακρίνω τὸ συνάνθρωπό μου, τότε μὲ τὴ διαγωγὴ μου δείχνω ὅτι:

- a) ξεχνω τὴν ἀμαρτία μου·
- β) παραδέχομαι τὸν ἑαυτό μου γιὰ ἀναμάρτητο·
- γ) παίρνω τὴ θέση τοῦ Θεοῦ, ποὺ είναι ὁ μόνος Ἀναμάρτητος

‘Η κεφαλὴ τοῦ Ἀρχάγγελου Γαβριήλ. Λεπτομέρεια ἀπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. (Ι. Μονὴ Σταυρονικήτα τοῦ Ἅγιου Ὄρους, 16ος αἰ.).

καὶ ἔχει τὸ δικαιόματα νὰ κρίνῃ τοὺς ἀνθρώπους. Ξέρουμε ὅμως ἀπὸ τις παραβολὲς τῶν ζιζανίων καὶ τῆς σαγήνης ὅτι τὸ ξεχώρισμα τῶν ἀνθρώπων σὲ δίκαιους καὶ σὲ ἀμαρτωλούς, σὲ καλούς καὶ σὲ κα-

κούς θὰ γίνη ἀπὸ τὸν Κύριο στὰ χρόνια τῆς δευτέρας παρουσίας Του στὸν κόσμο, ὅταν θὰ ἔλθῃ «κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς». Εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην λέγει ὁ θεόπνευστος Μωυσῆς γιὰ τὴν κρίση τοῦ Θεοῦ: «Ἡ κρίσις τοῦ Θεοῦ ἐστι» (Δευτ. α' 17).

Σὲ τοῦτο τὸν κόσμο ὁ Κύριος ἥλθε γιὰ νὰ μᾶς σώσῃ καὶ ὅχι νὰ μᾶς καταδικάσῃ. Γι' αὐτὸ καὶ ὄνόμαζε τὸν Ἑαυτό Του καλὸ Ποιμένα, ποὺ φροντίζει γιὰ τὰ πρόβατα καὶ τρέχει νὰ βρῇ τὸ χαμένο πρόβατο.

Ἐπικίνδυνη ὑποκρισία. «Οποιος λοιπὸν κρίνει τὸ συνάνθρωπό του, πρέπει νὰ ξέρῃ πώς μὲ τὸ ἵδιο μέτρο θὰ μετρηθοῦν καὶ τὰ δικά του σφάλματα καὶ παραπτώματα. «Οποιος κρίνει, θλέπει τὸ ἀχυράκι (σκουπιδάκι), ποὺ ἔχει στὸ μάτι του ὁ ἀδελφός του, ὁ συνάνθρωπός του, ἀλλὰ δὲν θλέπει τὸ δοκάρι, ποὺ ἔχει στὸ δικό του τὸ μάτι. Δηλαδὴ ἡ διαγωγὴ του εἶναι ὑποκριτική, γιατὶ ξεχνᾶ τὴ μεγάλη ἐνοχὴ του ἀπέναντι στὸ Θεὸ καὶ θυμάται τὶς μικροοφειλές τοῦ συνανθρώπου του.

Ο χρυσὸς κανόνας. Ο Κύριος λοιπὸν ζήτησε ἀπὸ τοὺς μαθητές Του νὰ ἀποφεύγουν τὴν κατάκριση καὶ νὰ θλέπουν τοὺς συνανθρώπους των γεμάτοι ἀπὸ ἀγάπη καὶ φιλανθρωπία. Ο Κύριος ὑπενθύμισε μιὰ βασικὴ ἀλήθεια, ποὺ τὴν ὄνομάζομε «χρυσὸς κανόνα». «Οσα θέλετε νὰ σᾶς κάνουν οἱ ἄνθρωποι, τὰ ἵδια ἀκριβῶς νὰ κάνετε καὶ σεῖς σ' αὐτούς». Ο χρυσὸς κανόνας ἐφαρμόζεται μονάχα μὲ τὴν ἀγάπη. Γι' αὐτὸ καὶ ἀντιπροσωπεύει ὅλο τὸ νόμο καὶ τοὺς προφῆτες. «Οταν κανεὶς σκέφτεται μὲ ἀγάπη τὸ συνάνθρωπό του, τότε στὴ διαγωγὴ του δὲν θλέπει μονάχα τὶς ἀδυναμίες, ἀλλὰ κυρίως προσέχει τὰ προτερήματα καὶ τὰ χαρίσματά του. Ἡ ἀγάπη, λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος «οὐ λογίζεται τὸ κακόν», δηλαδὴ δὲν σκέφτεται εὔκολα τὸ κακό, γιατὶ ὑπογραμμίζει καὶ τονίζει περισσότερο τὸ καλό, ποὺ ἀνακαλύπτει στὸ συνάνθρωπό του.

Αὐτὸ δῆμως δὲ σημαίνει πώς ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου δὲ διακρίνει τὴ διαγωγὴ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ἀναγνωρίζει τὸ ποιὸν τοῦ συνανθρώπου του καὶ ξέρει πώς ἀπέναντι του μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἔναν ἄνθρωπο, ποὺ δὲν δέχεται καὶ περιφρονεῖ τὸ Εὔαγγέλιο. Σὲ τούτη τὴν περίπτωση δὲν θὰ δώσῃ κανεὶς «τὸ ἄγιο στοὺς σκύλους καὶ δὲν θὰ βάλῃ τὰ μαργαριτάρια μπροστὰ στοὺς χοίρους». «Υπάρχει μεγάλος κίνδυνος νὰ καταπατήσουν αὐτό, ποὺ τοὺς προσφέρεται. Καὶ τότε ἡ ζημιὰ θὰ εἶναι ἀνεπανόρθωτη.

‘Η ἐμπιστοσύνη στὸ Θεό. “Οταν ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου δὲ θρίσκη τὴν ἀνάλογη ἐμπιστοσύνη σὲ τέτοιους ἀνθρώπους, τότε ἐμπιστεύεται ἀπόλυτα στὸν ἕδιο τὸ Θεό. Ὁ Κύριος βεβαίωσε τοὺς ἀκροατές Του, ὅτι ἄμα παρακαλέσουν γιὰ κάτι τὸ Θεὸν θὰ τοὺς δοθῇ, ἄμα ζητήσουν κάτι θὰ τὸ θροῦν καὶ ἄμα κτυπήσουν (τὴν πόρτα) θὰ τοὺς ἀνοιχθῇ. “Οποιος παρακαλεῖ παίρνει, ὅποιος ζητεῖ θρίσκει καὶ σ’ ὅποιον κτυπᾶ τοῦ ἀνοίγεται.

‘Ο Θεὸς ἀπαντᾶ ὄπωσδήποτε στὶς παρακλήσεις καὶ στὶς ἀνάγκες μας. Ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἡ ἀπαραίτητη ἐμπιστοσύνη στὸ πρόσωπό Του. Ὁ Κύριος βοήθησε τοὺς ἀκροατές Του μὲ μιὰ θαυμάσια εἰκόνα γιὰ νὰ νιώσουν αὐτὸν τὸ αἰσθῆμα τῆς ἐμπιστοσύνης στὸ Θεό. Εἶναι ἡ εἰκόνα τοῦ παιδιοῦ ποὺ ἀπευθύνεται μὲ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στὸν πατέρα του. “Ἐνας πατέρας ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ δώσῃ στὸ παιδί του ἀντὶ γιὰ ψωμὶ λιθάρια καὶ ἀντὶ γιὰ ψάρι φίδι. Καὶ ἂν ὁ πατέρας ποὺ εἶναι καὶ αὐτὸς ἀνθρωπὸς μὲ κακίες καὶ ἐλαττώματα δὲν κάνει τέτοια πράξη, τότε πολὺ περισσότερο ὁ οὐράνιος Πατέρας μας, ὁ Θεός.

“Οταν ὁ ἀνθρωπὸς ἔχῃ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στὸ Θεό, τότε καὶ προσεύχεται ἀδιάκοπα καὶ μὲ ὑπομονὴ σ’ Αὔτόν. Μέσα στὸν ἕδιο τὸν ἐαυτό του κιόλας ἔχει δοκιμάσει τὴν ἀπάντηση τοῦ Θεοῦ-Πατέρα, ποὺ εἶναι ἡ συνεχὴς προσφορὰ τῆς ἀγάπης Του. Αὕτη τὴν ἀγάπη ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου τὴν μεταδίδει στὸν ἄλλον ἀνθρωπὸ μὲ τὸν περίφημο χρυσὸ κανόνα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου δὲν πρέπει νὰ κρίνῃ τὸ συνάνθρωπό του, ἀλλὰ νὰ συμπεριφέρεται σ’ αὐτὸν ἔχοντας δόηγὸ τὸ χρυσὸ κανόνα τῆς δικαιοσύνης, δηλαδὴ τὴν ἀγάπη.

KEIMENA

1. «Ἐν ᾧ γάρ κρίνεις τὸν ἔτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γάρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων» (Ρωμ. 8' 1).

2. «Καὶ καταξίωσον ἡμᾶς, Δέσποτα, μετὰ παρρησίας, ἀ κ α τ α κ ρ i t w s, τολμῶν, ἐπικαλείσθαί σε τὸν ἐπουράνιον Θεὸν Πατέρα καὶ λέγειν: Πάτερ ἡμῶν...» (Ἀπὸ τὴ θεία Λειτουργία μας).

3. «Κύριε καὶ Δέσποτα τῆς ζωῆς μου, πνεῦμα ἀργίας, περιεργείας, φιλαρχίας καὶ ἀργολογίας, μὴ μοι δῶς. Πνεῦμα δὲ σωφροσύνης, ταπεινοφροσύνης, ὑπομονῆς καὶ ἀγάπης χάρισαι μοι τῷ σῷ δούλῳ. Ναὶ, Κύριε, Βασιλεῦ, δῶρησαι μοι τοῦ δράν (= νὰ βλέπω) τὰ ἐμὰ πταίσματα καὶ μὴ κατακρίνειν τὸν ἀδελφόν μου· ὅτι εὐλογητὸς εἰλείς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἄμην» (Εὐχὴ ἀπὸ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Μ. Ἀποδείπνου).

1. Γιατί δὲν πρέπει νὰ κρίνωμε τὸ συνάνθρωπό μας;
2. Ποιὸ είναι τὸ περιεχόμενο τοῦ χρυσοῦ κανόνα;
3. Τί μὲ δῆγει νὰ κρίνω τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους;
4. Συμβιθάζεται ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά ἡ κατάκριση καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ «Πάτερ ἡμῶν»;

3. Οἱ κίνδυνοι καὶ οἱ δυσκολίες γιὰ τοὺς ἀκροατὲς τῆς Ὁμιλίας.

Ματθ. ζ' 13-27

‘Ο Κύριος θρισκόταν πρὸς τὸ τέλος τῆς Ὁμιλίας Του. Θέλησε νὰ βοηθήσῃ τοὺς ἀκροατές Του νὰ ἀκολουθήσουν τὸ δρόμο ἐκεῖνο ποὺ θὰ τοὺς ἔφερνε στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Τοὺς παρουσίασε λοιπὸν τὶς δυσκολίες ποὺ θὰ συναντοῦσαν καὶ τοὺς κινδύνους ποὺ θὰ ἀντιμετώπιζαν, ὅταν θὰ ἀποφάσιζαν νὰ περπατήσουν τὸ δρόμο τοῦ Κυρίου.

‘Ο εὐρύχωρος καὶ ὁ στενόχωρος δρόμος. ‘Ο Κύριος χρησιμοποιήσε τὴν εἰκόνα τῶν δυὸς δρόμων, γιὰ νὰ δείξῃ στοὺς ἀκροατές Του τὴ δυνατότητα, ποὺ ἔχουν νὰ διαλέξουν ἔναν ἀπὸ τοὺς δυό. Μιὰ πλατιὰ πύλη μᾶς φέρνει σ' ἑνα φαρδὺ δρόμο. ‘Ο εὐρύχωρος αὐτὸς δρόμος δῆγει τὸν ἀνθρωπὸ στὴν ἀπώλεια, δηλαδὴ στὴν καταστροφή. ‘Ο ἄλλος δρόμος εἶναι στενὸς καὶ σ' αὐτὸν μᾶς φέρνει μιὰ στενὴ πύλη. ‘Ο στενόχωρος δρόμος δῆγει τὸν ἀνθρωπὸ στὴν ἀληθινὴ καὶ αἰώνια ζωὴ, δηλαδὴ στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

‘Ο εύρυχωρος δρόμος είναι ό πραγματικός δρόμος της άμαρτίας. Τὸν ἀκολουθοῦν οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι, γιατὶ εἴναι εὔκολος καὶ θολεύει. Είναι ό δρόμος ποὺ ἀπομακρύνει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸ Θεό. Μὲ τὴν ἀμαρτία του ό ἄνθρωπος δείχνει πώς δὲ θέλει νὰ ἔχῃ κανένα ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του. Οὕτε καὶ Αὔτὸν τὸ Θεό. Νομίζει πώς μονάχος του μπορεῖ ὅλα νὰ τὰ καταφέρῃ. Ἀποτραβιέται λοιπὸν ἀπὸ τὸ Θεό, ἀλλὰ σιγὰ σιγὰ βάζει στὴ θέση Του διάφορα ύλικὰ ἢ δῆθεν πνευματικὰ ἀγαθά. ‘Ορμᾶ δὲ ἐπάνω τους ἀκράτητος γιὰ νὰ ἀποκτήσῃ ὅσο μπορεῖ περισσότερα καὶ νὰ τὰ ἀπολαύσῃ ὅσο μπορεῖ καλύτερα. ‘Ο δρόμος αὐτὸς δόδηγει τὸν ἄνθρωπο στὴν ἀπώλεια, δηλαδὴ στὸν τέλειο χωρισμό του ἀπὸ τὸ Θεό.

‘Ο στενόχωρος δρόμος είναι ό δρόμος τοῦ Κυρίου. Αὔτὸν ἀκολούθησε ό Κύριος σὲ ὅλη τὴν ἐπίγεια ζωὴ Του. Είναι ό δρόμος, ποὺ δόδηγει τὸν ἄνθρωπο κοντὰ στὸ Θεό, γιατὶ ό ἄνθρωπος είναι συνδεδεμένος μὲ τὸ Θεό. Χωρὶς τὴν θοήθεια τοῦ Θεοῦ ό ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ τίποτε νὰ κάνῃ. Σὲ τούτη τὴν περίπτωση ό ἄνθρωπος ἀπαρνεῖται τὸν ἑαυτό του καὶ ἀκολουθεῖ τὸ δρόμο τοῦ Κυρίου. Δηλαδὴ προσπαθεῖ νὰ ύποτασσῃ τὸ θέλημά του στὸ θέλημα τοῦ οὐράνιου Πατέρα. Καὶ ό Κύριος σὲ ὅλη Του τὴν ζωὴ δὲν ἔκανε τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ είναι ἐνωμένος μὲ τὸν Πατέρα Του καὶ νὰ ύπακούῃ στὸ θέλημά Του.

Αὐτὴ ἡ ἀπάρνηση τοῦ ἑαυτοῦ μας, τοῦ δικοῦ μας θελήματος, δὲν είναι καθόλου εὔκολη, οὕτε εὐχάριστη. Γ’ αὐτὸ καὶ ό δρόμος είναι στενόχωρος καὶ τὸν ἀκολουθοῦν λίγοι ἄνθρωποι. Ἐκεῖνοι ὅμως, ποὺ τὸν ἀκολουθοῦν μὲ τὴν θοήθεια καὶ τὴν ἐνίσχυση τοῦ Θεοῦ, βρίσκονται στὸ τέλος κοντὰ στὸ Θεό, στὴν αἰώνια βασιλεία τῆς ἀγάπης Του.

‘Ο κίνδυνος τῶν ψευτοπροφητῶν. “Οταν ό Κύριος μιλοῦσε σὲ ἄλλη περίπτωση γιὰ τὸ στενόχωρο δρόμο, ύπογράμμιζε: «΄Αγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης» (Λουκ. ιγ' 23). ‘Ο ἄνθρωπος, ποὺ θὰ ἀκολουθήσῃ τὸ δρόμο τοῦ Κυρίου, χρειάζεται νὰ ἀγωνισθῇ γιατὶ θὰ ἀντιμετωπίσῃ στὴν πορεία του ἔνα σωρὸ δυσκολίες καὶ κινδύνους.

“Ενας τέτοιος σοθαρὸς κίνδυνος είναι καὶ ἡ παρουσία τῶν ψευτοπροφητῶν. Είναι οἱ ψεύτικοι προφῆτες, ποὺ βρίσκονται ἀνάμεσα στὰ λογικὰ πρόβατα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτοὶ παρουσιάζονται μὲ τὴ μορφὴ τῶν προβάτων. Είναι δηλαδὴ ἥρεμοι, ἥσυχοι, δὲν θυμώνουν, γιατὶ μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο θέλουν νὰ ξεγελάσουν τὸν κόσμο. Νὰ τοὺς ἐμπιστευθῇ καὶ ὑστερα αὐτοὶ μὲ τὴ σειρά τους νὰ κατασπάραξουν πνευματικὰ τὰ λογικὰ πρόβατα.

‘Ο Κύριος θοήθησε τοὺς ἀκροατές Του νὰ διακρίνουν τοὺς γνή-

σιους άπό τούς ψεύτικους προφήτες. ‘Ο Κύριος χρησιμοποίησε τὴν εἰκόνα ἐνὸς δένδρου.’ Αν τὸ δένδρο εἰναι καλό, τότε θὰ πρέπει νὰ φανῇ ἀπὸ τοὺς καρπούς, ποὺ θὰ μᾶς δώσῃ. ‘Ο χριστιανὸς πρέπει νὰ ἀναγνωρίσῃ τὶς πραγματικὲς διαθέσεις αὐτῶν τῶν ψευτοπροφητῶν, γιατὶ ἀπὸ αὐτούς θὰ βγοῦν καὶ οἱ καρποὶ τῶν ἔργων τους. Οἱ καρποὶ ἐνὸς δένδρου εἰναι τὰ ἔργα, ποὺ πράττει ὁ ἄνθρωπος στὴ ζωὴ του.

Λόγια χωρὶς ἔργα. ‘Ο Κύριος ὑπογραμμίζει ὅτι ὁ ἄνθρωπος δείχνει μὲ τὶς πράξεις του, τὰ ἔργα του, ἢνθρωπος κοντὰ στὸ Θεὸν καὶ ὅχι μονάχα μὲ τὰ λόγια του. Μπορεῖ κανεὶς νὰ μιλῇ γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά νὰ μὴν προσπαθῇ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ στὴ ζωὴ του. ‘Ο Κύριος λέγει ὅτι στὴ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ θὰ θρεπθῇ ἐκεῖνος, ποὺ θὰ ἐφαρμόσῃ τὸ θέλημα τοῦ οὐράνιου Πατέρα Του καὶ ὅχι ἐκεῖνος, ποὺ ὀνομάζει τὸν Ἰησοῦ μόνο μὲ τὰ λόγια του «Κύριε Κύριε».

Θὰ ὑπάρξουν ἄνθρωποι, ποὺ ἐνῷ θὰ ἔχουν κηρύξει στὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θὰ ἔχουν κάνει ἵσως καὶ θαύματα, ὅμως θὰ εἶναι ἐντελῶς ἄγνωστοι στὸν Κύριο. Καὶ τοῦτο γιατὶ αὐτὰ ποὺ ἔλεγαν, δὲν τὰ ἐφάρμοσαν στὴ ζωὴ τους. ‘Οταν δὲν ἐφαρμόζῃ κανεὶς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, δείχνει πώς δὲν ἔχει ἀγάπη μέσα του οὕτε γιὰ τὸ Θεὸν οὕτε γιὰ τοὺς ἄλλους ἄνθρωπους. ‘Ο χωρὶς ἀγάπη ἄνθρωπος εἶναι καὶ παραμένει ἄγνωστος γιὰ τὸν Κύριο, ποὺ ὁ “Ιδιος εἶχε τονίσει πώς τὸ χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τῶν μαθητῶν Του θὰ εἶναι ἡ ἀγάπη.

Οι ὁμάδες τῶν ἀκροατῶν. ‘Η Ὁμιλία τελειώνει. Οἱ ἀκροατὲς τοῦ Κυρίου χωρίζονται σὲ δυὸ ὁμάδες ἀνάλογα μὲ τὸ δρόμο, ποὺ θὰ ἀκολουθήσουν καὶ μὲ τὴν ἀπόφασή τους ἢν θὰ ἐφαρμόσουν τὰ παραγγέλματά Του ἡ ὅχι.

Τὴν μιὰ ὁμάδα τῶν ἀκροατῶν τὴν ἀποτελοῦν οἱ ἀκροατὲς ἐκεῖνοι, ποὺ ἀκοῦν τὸ λόγο τοῦ Κυρίου καὶ προσπαθοῦν νὰ τὸν ἐφαρμόσουν στὴν καθημερινή τους ζωὴν. Αὐτοὺς τοὺς παρομοιάζει ὁ Κύριος μ’ ἔνα φρόνιμο ἄνδρα, ποὺ ἔχτισε τὸ σπίτι του πάνω στὴν πέτρα. Καὶ ὅταν ἦλθε ἡ θροχὴ καὶ ἔγιναν ποτάμια καὶ θούγαταν οἱ δυνατοὶ ἀνεμοί, δὲν μπόρεσαν νὰ ρίξουν τὸ σπίτι αὐτό. Γιατὶ ἦταν θεμελιωμένο γερά, πάνω στὴν πέτρα.

‘Η πέτρα ἐδῶ εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ θεμέλιο τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ ἄνθρωπου. ‘Ο Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ ἀκρογνωνιαῖος λίθος, πάνω στὸν ὃποιο ἔχει θεμελιωθῆ ἡ Ἑκκλησία τοῦ Θεοῦ. Σ’ αὐτὴ τὴν Ἑκκλησία ἀνήκει καὶ ὁ κάθε πιστὸς χριστιανός.

ΙΕΠΙΤΙΚΑΙΜΕΝΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ
ΤΥΓΧΑ:

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΥ
Ιωακεμιώτου

μαρχητῶν ὥρος,
καὶ ὥρος τελῶν πρ̄
τοὺς θυ. καὶ τελῶν
ὥρος. + σύντος
τελῶν βράχη πρ̄
τοὺς θυ. + ταῦτα
πάντοι φέρεται
Καιχειρίσαντοι
ἄδριτοι οὐδὲν.

παῦλον αὐτὸν
φωτ. σκηνήσκοπον
φαίνεται. παῖδες κοπῆ
από δικαιολαβον
άρσην τοῦ ἀμφεπίπτη
τριγλυφίας πρόσθια.
ὅρον μάρμαρον θυ.
ὅρον μάρμαρον ιωάννη
μητ. σύντος. ηγέτη
πολέμωνται. οὐαί

Ἐπίτιτλο, ἀρχικό γράμμα Ε, ἀπό Εὐαγγελιστάριο τῆς Ἡ. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἀγίου Ὁρού (16ος αἰ.).

Τὴν ἄλλη ὁμάδα τῶν ἀκροατῶν τὴν ἀποτελοῦν ἐκεῖνοι, ποὺ ἀκοῦν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, ἄλλὰ δὲν τὸν ἐφαρμόζουν στὴ ζωή τους. Αὐτοὶ παρομοιάζονται ἀπὸ τὸν Κύριο μὲν ἔναν ἀνόητο ἄνδρα, ποὺ ἔχτισε τὸ σπίτι του πάνω στὴν ἄμμο. Μὲ τὴν πρώτη ὅμως βροχή καὶ τὸ παραμικρὸ δεξειλίσμα τοῦ ποταμοῦ καὶ τὸ ἐλαφρότερο φύσημα τοῦ ἀνέμου τὸ σπίτι αὐτὸ ἔπεσε καὶ ἡ καταστροφὴ ποὺ προξένησε ἦταν πολὺ μεγάλη.

‘Η ἐντύπωση τῆς Ὁμιλίας στοὺς ἀκροατές. Ο εὐαγγελιστής Ματθαῖος τὸ σημειώνει: Οἱ ὥχλοι δοκίμασαν μεγάλο θαυμασμὸν καὶ ἔκπληξην γιὰ τούτη τὴ διδασκαλία. Οἱ ἀκροατὲς κατάλαβαν πῶς τέτοια λόγια δὲν μποροῦσε ποτὲ νὰ τὰ πῆ καὶ νὰ τὰ προσφέρῃ ἔνας κοινὸς ἄνθρωπος ἢ διδάσκαλος. Τέτοια ἦταν τὰ λόγια τῶν γραμματέων καὶ τῶν Φαρισαίων. Ο Κύριος ὅμως δίδασκε ἐντελῶς διαφορετικά: «ώς ἐξουσίαν ἔχων», δηλαδὴ ὡς ἀληθινὸς Θεός, ὅπως ὁ Κύριος ἀποκάλυψε τὸν ‘Εαυτό Του στὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὁμιλία.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. Τελειώνοντας ὁ Κύριος τὴν Ὁμιλία Του ύπογράμμισε τοὺς κινδύνους καὶ τὶς δυσκολίες, ποὺ καλοῦνται νὰ συναντήσουν ὅσοι ἀπὸ τοὺς ἀκροατές ἀκολουθήσουν τὸ δρόμο Του καὶ ἐφαρμόσουν τὸ λόγο Του στὴ ζωὴ τους.

Οἱ δυὸς δρόμοι

‘Ο ἑνας δρόμος

1. Εἶναι πλατύς.
2. Πολλοὶ οἱ εἰσερχόμενοι.
3. Ἀρχίζει μὲ μιὰ εύρυχωρη πύλη.
4. Τέρμα: ἡ ἀπώλεια.

‘Ο ἄλλος δρόμος

1. Εἶναι στενός.
2. Ολίγοι οἱ εύρισκοντες.
3. Ἀρχίζει μὲ μιὰ στενὴ πύλη.
4. Τέρμα: ἡ αἰώνια ζωὴ.

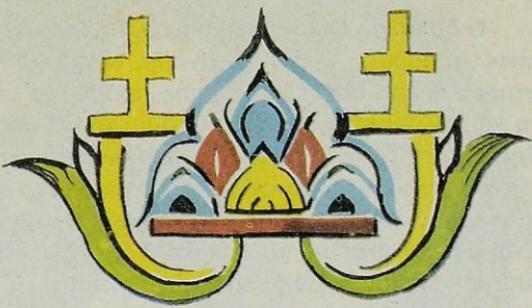
ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἴδού ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν σήμερον τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν κατάραν τὴν εὐλογίαν, ἐὰν ἀκούσητε τὰς ἐντολὰς Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν... καὶ τὴν κατάραν, ἐὰν μὴ ἀκούσητε τὰς ἐντολὰς Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν... (Δευτ. Ια' 26-28).

2. «Στερέωσον Κύριε, ἐπὶ τὴν πέτραν τῶν ἐντολῶν Σου σαλευθεῖσαν τὴν καρδίαν μου· ὅτι μόνος “Ἄγιος ὑπάρχεις καὶ Κύριος” (’Απὸ τὸ Μεγάλο Κανόνα, ’Ανδρέα Κρήτης).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ — ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιὸς δρόμος ὀδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο στὴν αἰώνια ζωὴ;
2. Τί χαρακτηρίζει τὸν εύρυχωρο δρόμο;
3. Μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ ἀνάμεσα στοὺς δυὸς δρόμους καὶ ἔνας τρίτος;
4. Ποιοὺς κινδύνους ἀντιμετωπίζει ὁ ἀκροατὴς τῆς Ὁμιλίας τοῦ Κυρίου ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του καὶ τὸ περιθάλλον του;

ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΔΟΜΗ: ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΔΙΔΑΧΕΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

1. 'Ο Ιησοῦς Χριστός, «ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή».

'Ιω. ιδ' 1-18. 25-28

‘Ο Κύριος, λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ Πάθος Του, ἔδωσε στοὺς μαθητές Του τις τελευταῖς συμβουλές Του. Σύγχρονα τοὺς ἀποκάλυψε ύπερτατες ἀλήθειες, ποὺ ἔχουν μεγάλη σχέση μὲ τὴ διδασκαλία καὶ τὸ ἔργο Του.

‘Η ἀπαραίτητη ἐμπιστοσύνη στὸ Χριστό. Οἱ μαθητές, ὅπως ξέρομε, ἦταν προσκολλημένοι στὶς ἑσφαλμένες ἀντιλήψεις τῶν Ἰουδαίων γιὰ τὸ Μεσσία. Νόμιζαν πῶς ὁ Μεσσίας θὰ μείνῃ σὲ τοῦτο τὸν κόσμο ὡς αἰώνιος κοσμικὸς βασιλιάς. “Οταν ὅμως ἀκουσαν ἀπὸ τὸν Κύριο ὅτι θὰ παραδοθῇ σὲ χέρια ἀμαρτωλῶν ἀνθρώπων καὶ θὰ καταδικασθῇ σὲ θάνατο, δοκίμασαν μέσα τους μεγάλο κλονισμὸν καὶ θαθιὰ στενοχώρια.

‘Ο Κύριος τοὺς θοήθησε νὰ ξεπεράσουν αὐτὴν τὴν ἐσωτερικὴ ταραχὴ τῆς καρδιᾶς τους. Τοὺς εἶπε πῶς χρειάζονται νὰ πιστεύουν ἀκλόνητα στὸ Θεὸν καὶ στὸ Πρόσωπό Του. ‘Η καρδιά, ποὺ πιστεύει στὸ Χριστὸ συνδέεται μαζὶ Του μὲ θερμὴ ἀγάπη καὶ δὲν δοκιμάζει μέσα της ταραχὴ καὶ ἀπογοήτευση γιὰ τὴ σταυρικὴ θυσία τοῦ Μεσσία. ‘Αντίθετα αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Κυρίου ἀπὸ τοῦτο τὸν κόσμο, γιατὶ μονάχα ἔτσι ὁ Κύριος θὰ ἐτοιμάσῃ γιὰ τὸν καθένα μας τὸν ἀπαραίτητο τόπο στὴ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

‘Ο δρόμος για τὸν Πατέρα. Ο Κύριος όνομάζει τὸν ‘Εαυτό Του ὅτι είναι «ἡ ὁδός». ”Ετσι μᾶς ἀνοιξε τὸ δρόμο γιὰ τὸ Θεὸ-Πατέρα μὲ τὴ σταυρικὴ Του θυσία. Ο Κύριος πρόσφερε σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τὴ συμφιλίωση τοῦ Θεοῦ. Γεφύρωσε τὸ ἀπέραντο χάσμα, ποὺ εἶχε δημιουργήσει ἀνάμεσα στὸ Θεὸ καὶ στοὺς ἀνθρώπους ἡ ἀμαρτία. «*Ηπλωσας τὰς παλάμας καὶ ἡνωσας τὰ τὸ πρὶν διεστῶτα*», ψάλλει ἡ Ἔκκλησία μας στὸν Κύριο. “Απλωσε δηλαδὴ τὰ χέρια Του πάνω στὸ Σταυρὸ καὶ ἔτοι μὲ τὸ θάνατό Του ἔνωσε τὸν ἀνθρωπὸ μὲ τὸ Θεό, ἀπὸ τὸν ὄποιον εἶχεν ἀπομακρυνθῆ.

Χωρὶς τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ ὁ ἀνθρωπὸς δὲν μπορεῖ μὲ κανένα τρόπο νὰ πλησιάσῃ τὸ Θεό. Γι’ αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος ύπογράμμισε αὐτὴ τὴν πραγματικότητα, ὅταν ἐλεγε στοὺς μαθητές Του: «Ούδεις ἔρχεται πρὸς τὸν Πατέρα εἰ μὴ δι’ ἐμοῦ» (Ιω. 1δ΄ 6).

‘Ο Κύριος καὶ ὁ οὐράνιος Πατέρας. Τὴν ὥραία αὐτὴ εἰκόνα τῆς «ὅδοῦ» τὴ συμπλήρωσε ὁ Κύριος μὲ δυὸ ἀκόμη λέξεις, ποὺ ἀποκαλύπτουν τὸ μυστήριο τῆς θεότητός Του.

“Ἐλεγε λοιπὸν ὁ Κύριος ὅτι είναι «ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή». Ο Κύριος ταυτίζει τὸν ‘Εαυτό Του μὲ τὴν ἀλήθεια καὶ τὴ ζωή, ἀλλὰ γνωρίζουμε πῶς ἡ πηγὴ τῆς Ἀλήθειας καὶ τῆς Ζωῆς είναι μονάχα ὁ Θεός. ”Ετσι ὁ Κύριος μὲ τοῦτο τὸν τρόπο κήρυττε τὴ θεότητά Του.

Οἱ μαθητές ὅμως δὲν μποροῦσαν νὰ καταλάβουν τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Ἰησοῦ. Γι’ αὐτὸ καὶ ζητοῦσαν μὲ τὸ στόμα τοῦ Φίλιππου νὰ τοὺς δείξῃ ὁ Κύριος τὸν οὐράνιο Πατέρα Του. Καὶ μόνον αὐτὴ ἡ παράκληση τῶν μαθητῶν ἔδειχνε πῶς ἀκόμη δὲν εἶχαν γνωρίσει μὲ τὸν ὄρθο τρόπο τὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Βρέθηκαν μαζί Του τρία ὀλόκληρα χρόνια, ἀλλὰ δὲν μπόρεσαν νὰ καταλάβουν ὅτι: «Ἐκεῖνος ποὺ ἔχει δεῖ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ δέχτηκε τὴ διδασκαλία Του καὶ τὸ ἔργο Του, ἔχει δεῖ τὴν ἴδια στιγμὴ καὶ τὸν οὐράνιο Πατέρα».

Γι’ αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος ρώτησε μ’ ἑνα παράπονο τὸ Φίλιππο: «Τόσον καιρὸ είμαι μαζί σας καὶ ἀκόμη δὲν μὲ γνωρίσεις, Φίλιππε; Αὔτὸς ποὺ ἔχει δεῖ ἐμένα, ἔχει δεῖ καὶ τὸν πατέρα μου. Πῶς λοιπὸν σύ μὲ ρωτᾶς νὰ σᾶς δείξω τὸν Πατέρα; Δὲν πιστεύεις, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ καὶ ὁ Πατήρ ἐν ἐμοὶ ἐστί;» (Ιω. 1δ΄ 9, 10). Αφοῦ ὁ Πατέρας καὶ ὁ Υἱὸς είναι ἐνώμενοι, τότε ὁ Πατέρας γίνεται γνωστὸς στοὺς ἀνθρώπους στὸ Πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. “Οπου βρίσκεται ὁ Υἱὸς βρίσκεται καὶ ὁ οὐράνιος Πατέρας γιατὶ ὅπως ὁ Κύριος μᾶς ἔχει διαθεθαιώσει· «ἐγὼ καὶ ὁ Πατήρ ἐν ἐσμεν» (Ιω. 1΄ 30).

‘Ο Ευαγγελιστής Ιωάννης καὶ δ Πρόχορος. Εικόνα τοῦ Ἐμμανουὴλ Λαμπάρδου στὸν “Ἄγιο Γεώργιο Βενετίας (1602).

‘Η ύπόσχεση γιὰ τὸ “Άγιο Πνεῦμα. “Οποιος πιστεύει στὸν Ἰησοῦ Χριστό, αὐτὸς πιστεύει καὶ στὸ Θεό. “Ο, τι ζητήσῃ ὁ ἄνθρωπος στὸ “Όνομα τοῦ Χριστοῦ, θὰ τὸ πραγματοποιήσῃ ὁ Κύριος, γιατὶ θὰ ἀποβλέπῃ στὴ δόξα τοῦ Πατέρα.

Αύτὸν τὸν καιρό, ποὺ ὁ Κύριος ἐτοιμάζεται νὰ φύγῃ ἀπὸ τοῦτο τὸν κόσμο, οἱ μαθητὲς χρειάζονται τὴν παρουσία τοῦ Παρακλήτου, τοῦ τρίτου προσώπου τῆς Ἀγίας Τριάδος, τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Αὐτὴ τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Ἀγίου Πνεύματος ἐτοιμάζει ὁ Κύριος μὲ τὴν ἀνάγνωρσή Του πρὸς τὸν Πατέρα.

‘Η ὑπόσχεση τοῦ Κυρίου στοὺς μαθητὲς ὅτι ὁ Πατέρας Του θὰ στείλη στὸν κόσμο τὸν Παράκλητο, είναι ἡ μεγάλη ὑπόσχεση τῆς Καινῆς Διαθήκης. ‘Η μεγάλη ὑπόσχεση τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὅπως ἔχουμε δεῖ, ήταν ὁ ἐρχομός τοῦ Μεσσία στὸν κόσμο. ‘Ο Κύριος ἐνίσχυε τοὺς μαθητές Του, λέγοντας ὅτι δὲν θὰ τοὺς ἀφήσῃ ὄρφανούς, ἀλλὰ θὰ τοὺς στείλη τὸν Παράκλητο, τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας, ποὺ είναι «ὁ πανταχοῦ Παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν».

Τὸ ‘Αγιο Πνεῦμα θὰ ιδρύσῃ τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς πάνω στὴ γῆ τὴν Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ. Μέσα στὴν Ἐκκλησία θὰ συνεχισθῇ τὸ ἔργο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὸ ‘Αγιο Πνεῦμα θὰ καθοδηγῇ τοὺς ἀνθρώπους σὲ κάθε ἀλήθεια. Θὰ ὑπενθυμίσῃ στοὺς μαθητές, ὅσα ὁ Κύριος τοις διδάξει καὶ τοὺς ἀποκάλυψε. Τὸ ‘Αγιο Πνεῦμα φωτίζει καὶ ἐνισχύει τὸν πιστὸ ἄγθρωπο νὰ ἀνακαλύπτῃ καὶ νὰ ἀναγνωρίζῃ μέσα στὴν Ἐκκλησία τὴν παρουσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ μάλιστα στὸ Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας. ‘Ο ἀνθρωπος, ποὺ συνδέεται μὲ τὴν Ἐκκλησία κοινωνεῖ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων καὶ ἔτσι ἐνώνεται μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Μέσα στὴν καρδιά του δὲν ύπάρχει πιὰ κανένας χῶρος γιὰ ταραχὴ καὶ δειλία. ‘Η ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου είναι γεμάτη ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ-Πατέρα, ἀπὸ τὴ Χάρη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν Κοινωνία τοῦ Ἀγίου Πνεύματος.

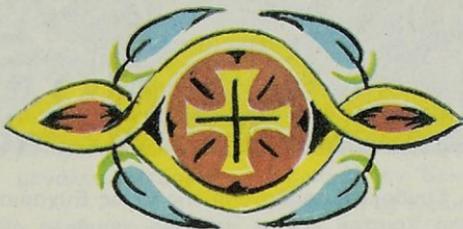
ΠΕΡΙΛΗΨΗ. ‘Ο Κύριος δίνοντας στοὺς μαθητές τις τελευταῖς συμβουλές Του τοὺς ὑπενθύμιζε ὅτι πρέπει νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τοῦτο τὸν κόσμο, νὰ θρεθῇ κοντά στὸν Πατέρα Του, νὰ ἐτοιμάσῃ τόπο γιὰ τοὺς πιστούς καὶ νὰ παρακαλέσῃ τὸν Πατέρα Του νὰ στείλη στὸν κόσμο τὸ ‘Αγιο Πνεῦμα.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ. Οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν Πατέρα εἰ μὴ δι’ ἐμοῦ... Ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοῖ» (Ἰω. ιδ' 6, 7, 11).

2. «Τὸ ὅμοούσιον παραστῆσαι θουλόμενος εἶπε· ‘Ο τὴν ἐμὴν οὐσίαν εἰδὼς (= γνωρίζων) οἵδε (= γνωρίζει) καὶ τὴν τοῦ Πατρὸς» (Ἰω. Χρυσόστομος).

1. Γιατί ὁ Κύριος εἶπε στοὺς μαθητές Του; «Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία»;
2. Μὲ ποιὸ τρόπο ἀποκάλυψε ὁ Κύριος τῇ θεότητά Του στοὺς μαθητές;
3. Γιατί χρειάζονταν οἱ μαθητές τὴν παρουσία τοῦ Ἅγιου Πνεύματος;
4. Μὲ ποιὸ τρόπο θὰ ὑπερπηδοῦσαν οἱ μαθητές τὴν ταραχὴ καὶ τῇ δειλίᾳ στὴν καρδιά τους;

2. Ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή.

Ἰω. 1ε' 1-17

Πρὶν ἀναληφθῆ ὁ Κύριος στοὺς Οὐρανούς, εἶχε δώσει στοὺς μαθητές Του τὴν ὑπόσχεση: «... ἰδού ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἔως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἀμὴν» (Ματθ. κη' 20) Ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου πραγματοποιεῖται στὴν Ἐκκλησία μὲ τὸ Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας. «Οποιος κοινωνεῖ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων αὐτὸς καὶ νιώθει τὸν προσωπικὸ σύνδεσμό του μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Τὸν ἀδιάσπαστο αὐτὸ σύνδεσμο μᾶς τὸν παρουσιάζει ὁ Κύριος μὲ μιὰ θαυμάσια εἰκόνα: τῆς κληματαριᾶς μὲ τὰ κλήματά της.

Τὸ ἄμπελι στὴν Παλαιὰ Διαθήκη. Τὸ ἄμπελι μὲ τὰ κλήματα είναι μιὰ γνωστὴ καὶ πολὺ ἀγαπητὴ εἰκόνα στοὺς Ἰσραηλίτες. Διάβαζαν στὴν Παλαιὰ Διαθήκη πῶς τὸ σταφύλι καὶ τὸ κρασὶ ἦταν ἔνα συμβολικὸ σημάδι γιὰ τὸν ἐρχόμενο Μεσσία. Μέσα στὸν πλοῦτο τοῦ κρασιοῦ ἔθλεπαν τὰ ἀγαθὰ τῆς βασιλείας τοῦ Μεσσία. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος εἶχε ἀρχίσει τὴ θαυματουργικὴ δράση Του μὲ τὴν ὑπερφυσικὴ μεταβολὴ τοῦ νεροῦ σὲ κρασὶ στὸ γάμο τῆς Κανᾶ.

‘Η πηγή τῆς ζωῆς. Συμβολικὴ παράσταση τῆς Θείας Εύχαριστίας. ‘Η ἀμπελος, τὸ μονόγραμμα τοῦ Χριστοῦ καὶ τὰ παγώνια, σύμβολα ἀθανασίας, ποὺ πίνουν ἀπὸ τὸ ἄγγειο (κάνθαρο), συνθέτουν τὴν παράσταση. Ἀνάγλυφο, Ραθέννα, “Αγιος Ἀπολλινάριος ὁ Νέος (θος αἱ.).

Οι Ἰσραηλίτες ἤξεραν πώς τὸ ἀμπέλι ἦταν ἡ εἰκόνα γιὰ τὸν ἐκλεκτὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ. Τὸ ἀμπέλι αὐτὸ τὸ εἶχε φυτεύσει ὁ Ἰδιος ὁ Θεός. Ἀλλὰ πολλές φορές παράκουν τὸ Θεὸν καὶ ἔκαναν ἀκριθῶς τὰ ἀντίθετα ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ τοὺς ζητοῦσε. Τὸ ἀποκορύφωμα αὐτῆς τῆς ἀνεξήγητης διαγωγῆς τὸ εἴδαμε στὴ στάση τους ἀπέναντι στὸ Μεσσία, τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Οι Ἰουδαῖοι ἔξακολουθοῦσαν νὰ είναι τὸ ἀμπέλι τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἦταν πιὰ ἑνα ἀμπέλι χωρὶς καρπούς μὲ κλήματα κιτρινιασμένα καὶ μαραμένα.

Οἱ προφῆτες ὑπογράμμισαν αὐτὴ τὴν ἀχάριστη διαγωγὴ τοῦ ἰουδαϊκοῦ λαοῦ ἀπέναντι στὸ Θεό. Γι’ αὐτὸ καὶ χρησιμοποίησαν τὴν εἰκόνα τοῦ ξεραμένου ἀμπελιοῦ, ποὺ δόθηκε στὴ φωτιὰ γιὰ νὰ καῆ. Δὲν μποροῦσαν ποτὲ νὰ καταλάθουν τὴν ἀλλαγὴ τοῦ ἰουδαϊκοῦ λαοῦ μπροστὰ στὴ τόση ἀγάπη καὶ στοργὴ ποὺ ὁ Θεὸς τοὺς ἔδειχνε συνεχῶς.

‘Η κληματαρία καὶ τὰ κλήματα. Αὔτὴ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀμπελιοῦ χρησιμοποίησε ὁ Κύριος καὶ στοὺς μαθητές Του. Τοὺς μίλησε γιὰ τὸ πραγματικὸ ἀμπέλι, ποὺ είναι ὁ “Ιδιος καὶ γιὰ τὰ κλήματα, τὶς βέργες, ποὺ είναι οἱ μαθητές Του καὶ γενικὰ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ποὺ θὰ πιστεύσουν σ’ Αὔτόν. Μὲ τὴ μοναδικὴ αὐτὴ εἰκόνα φανέρωσε ὁ Κύριος τὸν ἐσωτερικὸ σύνδεσμό Του μὲ ὅλους τοὺς πιστούς. Τὴν κλη-

ματαριά τὴν φύτευσε ὁ οὐράνιος Πατέρας, ὅταν ἔστειλε τὸν Μονογενῆ Του Υἱὸν στὸν κόσμο γιὰ νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τὴν ἀμαρτία. Μὲ τὸν Κύριο ἰδρυθηκε στὸν κόσμο ἡ Ἐκκλησία τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ὅταν πραγματοποιήθηκε ἡ ἐπιφοίτηση τοῦ Ἀγίου Πνεύματος.

‘Ανάμεσα στὴν κληματαριὰ μὲ τὰ κλήματα καὶ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ μὲ τοὺς μαθητές Του ὑπάρχουν σὲ μιὰν ὄρισμένη ἀναλογία μερικὰ σημεῖα ποὺ μᾶς θοιθοῦν νὰ καταλάβουμε πολὺ περισσότερο τὸ θαθύτερο νόημα τῆς εἰκόνας τοῦ ἀμπελιοῦ.

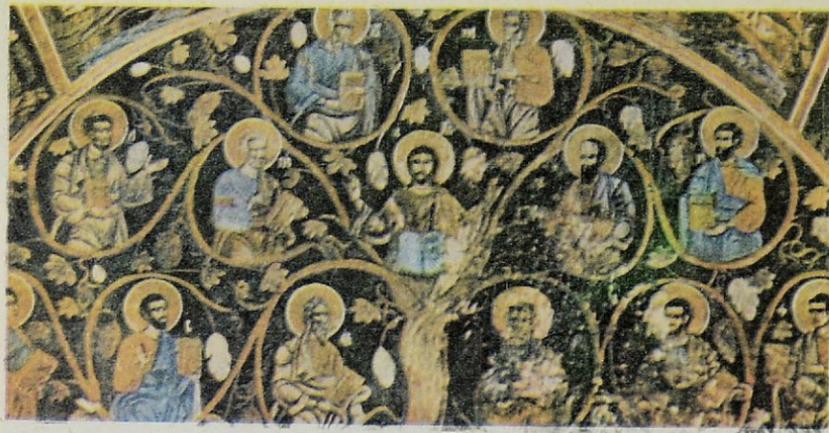
‘Η κληματαριὰ καὶ τὰ κλήματα

1. Τὸ ἀμπέλι μὲ τὴν κληματαριὰ καὶ τὰ κλήματα.
2. ‘Η κληματαριὰ μὲ τὶς ἀναδενδράδες σκεπάζει μεγάλες ἐκτάσεις.
3. Οἱ καρποὶ τῆς κληματαριᾶς εὐφραίνουν «Θεὸν καὶ ἀνθρώπους».
4. ‘Η ρίζα τῆς κληματαριᾶς κρατάει τὶς βέργες καὶ τὶς τρέφει μὲ τοὺς χυμούς της.
5. ‘Ολα τὰ κλήματα δένονται μὲ τὴ ρίζα, είναι ἐνωμένα μὲ αὐτή.
6. Τὰ κλήματα, ποὺ είναι ἐνωμένα μὲ τὴν κληματαριά, φέρουν πολὺν καρπό.
7. Τὰ ξερὰ κλήματα ρίχνονται στὴ φωτιά.

‘Ο Ἡ. Χριστὸς καὶ οἱ μαθητὲς

1. Είναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ μὲ κεφαλὴ τὸ Χριστὸ καὶ μέλη ὅλους τοὺς μαθητὲς.
2. ‘Η σωτηρία, ποὺ προσφέρει ὁ Κύριος μὲ τὴν Ἐκκλησία Του, θὰ γίνη γνωστὴ σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.
3. Οἱ καρποὶ τῆς μεσιτείας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του προξενοῦν χαρὰ στὸν οὐρανὸ καὶ στοὺς ἀνθρώπους.
4. ‘Ο Κύριος στηρίζει τοὺς μαθητὲς καὶ τοὺς τρέφει πνευματικά.
5. Οἱ μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ είναι ἐνωμένοι στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου.
6. Οἱ μαθητές, ποὺ συνδέονται μὲ τὸ Χριστό, καρποφοροῦν πνευματικά.
7. Οἱ ἄκαρποι μαθητὲς ἀποκόβονται ἀπὸ τὴν κοινωνία τοῦ Χριστοῦ.

‘Η καρποφορία τῶν μαθητῶν. ‘Η πνευματικὴ καρποφορία τοῦ χριστιανοῦ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν προσωπικό του σύνδεσμο μὲ τὸ Χριστό. Χωρὶς τὸ Χριστὸ ὁ ἀνθρωπὸς τίποτε ἀπολύτως δὲν μπορεῖ νὰ κάνῃ. ‘Ο Κύριος θεβαίωσε τὴν πραγματικότητα αὐτῆς τῆς ἀλήθειας μὲ τὴ χρησιμοποίηση τῆς εἰκόνας τοῦ ἀμπελιοῦ. Δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ κλῆμα, ποὺ νὰ μὴν είναι ἐνωμένο μὲ τὸν κορμὸ τοῦ ἀμπελιοῦ. Διαφορετικὰ τὸ κλῆμα αὐτὸ θὰ ξεραθῇ καὶ θὰ πεταχθῇ ἔξω. Τότε θὰ μαζέψουν καὶ ἄλλα μαζὶ καὶ θὰ τὰ ρίξουν στὴ φωτιὰ γιὰ νὰ καοῦν.

‘Η ἄμπελος ἡ ἀληθινή. Τοιχογραφία στὴν Ἱ. Μονὴ Καισαριανῆς (17ος αι.).

«Χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν», εἶπεν ὁ Κύριος στοὺς μαθητές Του. Γιὰ νὰ καρποφορήσῃ ὁ ἄνθρωπος πνευματικά πρέπει νὰ γίνη μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Νὰ είναι ἐνωμένος μαζὶ Του σὲ μιὰ προσωπικὴ σχέση. Συνήθως ὁ ἄνθρωπος θέλει νὰ γίνη καλὸς καὶ ἡθικός, ἀλλὰ ἔξω ἀπὸ κάθε βοήθεια καὶ ἐνίσχυση τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ ἄνθρωπος νομίζει πῶς μονάχος του είναι ίκανὸς καὶ δυνατός. Στὴν πραγματικότητα ὅμως παρουσιάζεται ἀδύνατος καὶ ἀνίκανος. Ἀπὸ τὴν στιγμὴν ὅμως ποὺ ὁ ἄνθρωπος δέχεται τὴν βοήθεια τοῦ Χριστοῦ, τότε πρέπει καὶ αὐτὸς μὲν τὴν σειρά του νὰ προσφέρῃ τὸ δικό του ἔργο γιὰ νὰ καλλιεργηθῇ πνευματικά.

Τὸν ἵδιο πειρασμὸ δοκίμασε καὶ ὁ Πέτρος, ὅταν θέλησε νὰ δειξῃ στὸν Κύριο τὶς ίκανότητές του. Ὁ Ἰησοῦς εἶχεν ἀποκαλύψει στοὺς μαθητές Του λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν Γεθσημανῆ ὅτι θὰ σκανδαλισθοῦν μαζὶ Του αὐτὴ τὴν νύχτα. Καὶ ὁ Πέτρος ἀποκρίθηκε λέγοντας: «Μπορεῖ δλοι νὰ σκανδαλισθοῦν μαζὶ Σου. Ἔγὼ ὅμως δὲν πρόκειται νὰ σκανδαλισθῶ». Ἡ διαβεβαίωση αὐτὴ τοῦ Πέτρου ἔδειχνε τὴν ἐμπιστοσύνη ποὺ είχε στὸν ἑαυτό του. Γι’ αὐτὸν καὶ ὁ Κύριος τὸν βεβαίωσε ὅτι «πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήση με». Στὴν περίπτωση αὐτὴ ἡ μόνη ίκανότητα τοῦ Πέτρου ἦταν ἡ ἀρνηση τοῦ διδασκάλου.

Καὶ στὰ χρόνια τοῦ Κυρίου ὑπῆρξαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ποὺ εἶχαν ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στὸν ἑαυτό τους καὶ στὴ δικαιοσύνη τους. Ὁ ἐγωισμὸς καὶ ἡ περηφάνεια τοὺς ἀπομάκρυνε ἀπὸ τὸ Θεό. Τὰ δικά τους ἔργα ὥχι μονάχα δὲν τοὺς ὀδήγησαν στὴν

μετάνοια, ἀλλὰ τοὺς ἔφεραν στὸ σημεῖο νὰ τοὺς ἀπορρίψῃ ὄλότελα ὁ Κύριος.

Τὸ παράδειγμα τῶν Φαρισαίων προσπαθοῦν νὰ τὸ μιμηθοῦν καὶ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς μας. Πιστεύουν πώς μονάχοι τους μποροῦν νὰ καταφέρουν τὰ πάντα. Καὶ αὐτὸς εἶναι τὸ μεγάλο λάθος τους. Φτάνουν πολλές φορὲς στὸ σημεῖο νὰ θάζουν στὴ θέση τοῦ Θεοῦ τὸν ἰκανὸ καὶ ἐνάρετο (!) ἑαυτὸ τους.

‘Ο σύνδεσμος τῆς ἀγάπης. ‘Ο ἄνθρωπος ποὺ ἀνυψώνει τὸν ἑαυτό του δείχνει πώς μέσα του δὲν ἔχει νιώσει τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. ‘Ο Κύριος μᾶς πρόσφερε αὐτὴ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. “Οποιος ὅμως δέχεται τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, αὐτὸς καὶ τὴ σκορπα στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, μὲ τοὺς ὅποιους καὶ συνδέεται ἀδελφικά. ‘Ο ἄνθρωπος ποὺ ἀγαπᾷ, ἐφαρμόζει στὴ ζωή του τὶς ἐντολὲς καὶ τὰ παραγγέλματα τοῦ Θεοῦ. ‘Ο Κύριος μίλησε γι’ αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ σύνδεσμο τῆς ἀγάπης. Γιὰ νὰ ἀγαπήσῃ ὁ ἄνθρωπος τὸν πλησίον του μὲ ὄρθδο καὶ σωστὸ τρόπο, πρέπει νὰ ἔχῃ πάντοτε μπροστά του τὸ ύπόδειγμα τῆς ἀγάπης τοῦ Κυρίου. Μεγαλύτερη ἀγάπη ἀπὸ αὐτὴ κανένας δὲν ἔχει, ὥστε νὰ θυσιάζῃ τὴ ζωή του γιὰ τοὺς φίλους του. ‘Ο Κύριος δὲν μᾶς κάλεσε δούλους, ἀλλὰ φίλους του. Γιατὶ μᾶς μετέφερε ὅλα ὅσα ἀκουσε ἀπὸ τὸν οὐράνιο Πατέρα Του. “Οπως ὁ Θεὸς ἀγάπησε τὸ Μονογενῆ Υἱό Του, ἔτσι καὶ ὁ Κύριος μᾶς ἀγάπησε. “Οποιος δέχεται αὐτὴ τὴν ἀγάπη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στὸν ἑαυτό του, αὐτὸς καὶ καρποφορεῖ πνευματικά. Εἶναι ἐνωμένος μὲ τὸν Κύριο καὶ ἡ καρποφορία του εἶναι νὰ προσφέρῃ τὴν ἀγάπη τοῦ Κυρίου ἀδιάκοπα καὶ στοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ. ‘Ο Κύριος παρουσίασε τὸ σύνδεσμό Του μὲ ὅλους τοὺς μαθητές Του χρησιμοποιώντας τὴ θαυμάσια εἰκόνα τῆς ἀμπέλου μὲ τὰ κλήματα τῆς. “Οποιος βρίσκεται ἐνωμένος μὲ τὸ Χριστό, αὐτὸς καὶ φέρνει τὴν καρποφορία τῆς ἀγάπης μέσα του. Χωρὶς τὸ σύνδεσμο αὐτὸς καὶ τὴ βοήθεια τοῦ Κυρίου ὁ ἄνθρωπος τίποτε ἀπολύτως δὲν μπορεῖ νὰ κάνῃ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

1. «Ο Θεὸς τῶν δυνάμεων, ἐπίστρεψον δή, καὶ ἐπίθλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἵδε καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην καὶ κατάρτισαι αὐτήν, ἵν τὸ φύτευσεν ἡ δεξιά Σου» (Ψαλμ. 79, 15, 16).

2. «Μυσταγωγῶν σου, Κύριε, τοὺς μαθητάς, ἐδίδασκες λέγων: ‘Ω φίλοι, ὄρατε, μηδεὶς ὑμᾶς χωρίσει μου φόβος’ εἰ γὰρ πάσχω ἀλλ’ ύπερ τοῦ κόσμου μὴ οὖν σκανδαλίζεσθε ἐν ἐμοί, οὐ γὰρ ἡλθον διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι

καὶ δοῦναι τὴν ψυχήν μου λύτρον ὑπὲρ τοῦ κόσμου. Εἰ οὖν ὑμεῖς φίλοι μού ἐστε, ἐμὲ μιμεῖσθε· ὁ θέλων πρῶτος εἶναι, ἔστω ἔσχατος· ὁ δεσπότης, ὃς ὁ διάκονος· μείνατε ἐν ἐμοί, ἵνα θότρυν φέρητε· ἐγὼ γὰρ εἰμι τῆς ζωῆς ἡ ἀμπελος» ('Απὸ τὴν Ὑμνολογία τῆς Μεγάλης Τετάρτης').

ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιά σημασία ἔχει ἡ εἰκόνα τοῦ ἀμπελιοῦ γιὰ τοὺς Ἱσραηλίτες;
2. Τί ἐκφράζει ἡ εἰκόνα τοῦ ἀμπελιοῦ;
3. Γιατί ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ καρποφορήσῃ χωρὶς τὸν προσωπικὸ του σύνδεσμο μὲ τὸ Χριστό;
4. Τὸ ὑπ' ἄριθ. 1 κείμενο τὸ ἀκοῦς στὴ Θεία Λειτουργία, ὅταν χοροστατὴ Ἀρχιερεὺς καὶ σὲ ποιὸ σημεῖο;

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

Εἰσαγωγὴ	5
----------------	---

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΩΤΗ: Τὸ ἔργο καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου.

1. Τὸ ἔργο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ	9
2. Τὸ Εὐαγγέλιο τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ	13
3. Οἱ παραθολές στὴ διδασκαλία τοῦ Κυρίου	17

ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΕΥΤΕΡΗ: Α΄ Οἱ παραθολές τοῦ Κυρίου.

1. Οἱ παραθολές γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ	21
2. Οἱ παραθολές γιὰ τὴν ἐπέκταση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ	25
3. Ἡ παραθολὴ τοῦ καλοῦ Σπορέα	29
4. Ἡ παραθολὴ τοῦ μεγάλου δείπνου	34
5. Οἱ παραθολές τῶν ζιζανίων, τῆς σαγήνης καὶ τῶν δέκα παρθένων	37
6. Ἡ παραθολὴ τῶν ταλάντων	43
7. Ἡ παραθολὴ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ	47
8. Οἱ παραθολές τοῦ χαμένου προβάτου, τῆς χαμένης δραχμῆς καὶ τῶν δυὸς γιῶν	53

ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΤΗ: Β΄ Οἱ παραθολές τοῦ Κυρίου (συνέχεια).

1. Ἡ παραθολὴ τοῦ τελώνη καὶ τοῦ Φαρισαίου	58
2. Ἡ παραθολὴ τοῦ ἄφρονα πλούσιου	63
3. Ἡ παραθολὴ τοῦ πλούσιου καὶ τοῦ φτωχοῦ Λαζάρου	67
4. Ἡ παραθολὴ τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη	73
5. Οἱ παραθολές τοῦ ἀσπλάγχνου ὁφειλέτη καὶ τῶν βασιλικῶν γάμων	77

ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΕΤΑΡΤΗ: Α΄ Ἡ ἐπὶ τοῦ ὅρους Ὁμιλία τοῦ Κυρίου.

1. Τὸ περιεχόμενο καὶ οἱ ἀκροατὲς τῆς Ὁμιλίας	83
2. Οἱ μακαρισμοὶ	88
3. Τὸ φῶς καὶ τὸ ἀλάτι τοῦ κόσμου	93
4. Ἡ συμπλήρωση τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου	97
5. Ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου γιὰ τὸ φόνο	101

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΜΠΤΗ: Β΄ Ἡ ἐπὶ τοῦ ὅρους Ὁμιλία τοῦ Κυρίου (συνέχεια).

1. Ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου γιὰ τὸν ὅρκο	106
2. Ἡ καινούργια ἐντολὴ τῆς ἀγάπης	110
3. Ἡ ἀληθινὴ ἐλεημοσύνη καὶ νηστεία	114
4. Ἡ εὔπρόσδεκτη προσευχὴ	118

ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΚΤΗ: Γ' Ἡ ἐπὶ τοῦ ὅρους Ὁμιλία τοῦ Κυρίου (συνέχεια).

1. Ὁ ἀληθινὸς θησαυρὸς τοῦ ἀνθρώπου	124
2. Ὁ χρυσός κανόνας	129
3. Οἱ κίνδυνοι καὶ οἱ δυσκολίες γιὰ τοὺς ἀκροατὲς τῆς Ὁμιλίας ..	134

ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΔΟΜΗ: Οἱ τελευταῖες διδαχὲς τοῦ Κυρίου.

1. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ	139
2. Ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή	143

Περιεχόμενα 149

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - ΕΘΝΙΚΗ ΛΑΪΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ - ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ
ΥΠΟΙΚΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΝ ΑΙΓΑΙΟΝ ΑΙΓΑΙΟΝ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

024000029865

ΕΚΔΟΣΙΣ Β' 1976 (VII) ΑΝΤ/ΠΑ 138.000 — ΣΥΜΒΑΣΙΣ 2661/31-3-76.

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: ΑΛΕΞ. & ANNA OIKONOMOU

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής